GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 3 kwietnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Alina Janusz** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 78.11177, 1

Nakład 92 tys. + **322 tys. prenumerat cyfrowych**

CODZIENNIE NA OSTATNIEJ STRONIE

ROZRYWKA

•KRZYŻÓWKA •SUDOKU
•ZAKREŚLANKA •SKOJARZENIA

DZIŚ WYBORCZA TV

PROGRAM TELEWIZYJNY NA ŚWIĘTA

Kłopoty Zondacrypto, sponsora PKOl

Inwestorzy ostrzegają

Strona zonda-alert.pl ujawniła problemy z realizacją zleceń wypłat pieniędzy z giełdy Zondacrypto, **ale została zablokowana**.

Ireneusz Sudak

Zarejestrowana w Estonii giełda kryptowalutowa Zondacrypto (dawniej BitBay) jest najbardziej znaną w Polsce giełdą aktywów cyfrowych. To wynik robionych z rozmachem kampanii reklamowych, angażu aktorów, sportowców, ale też zaangażowania politycznego: giełda sponsorowała konferencję CPAC w Rzeszowie, po której ówczesny kandydat na prezydenta Karol Nawrocki oświadczył, że nie podpisze ustawy wprowadzającej kontrolę Komisji Nadzoru Finansowego nad rynkiem kryptowalut.

Jesienią ubiegłego roku Zondacrypto została (na dwa lata) sponsorem generalnym Polskiego Komitetu Olimpijskiego. Teraz przybywa informacji z różnych źródeł o opóźnieniach z realizacją wypłat.

Ktoś zablokował stronę sygnalisty zonda-alert.pl

31 marca powstała strona zonda-alert.pl. Podała informację od klienta, który nie mógł zrealizować całego zlecenia wypłaty środków, a więc odzyskać swoich funduszy. Start strony zbiegł się w czasie z żartami primaaprilisowymi, ale szybko się okazało, że to nie są żarty, a sama strona została zamknięta.

Poprosiliśmy firmę Zondacrypto, by ustosunkowała się do informacji o rzekomych problemach z realizacją wypłat pieniędzy. Do czasu publikacji nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

W normalnej sytuacji działalność takiej strony przeszłaby bez echa. Jednak w tej sprawie mamy relacje innych klientów.

Zgłosił się do nas czytelnik, który sam miał problem z wypłatą. – Chodziło o 5 tys. dolarów. Kwota została wypłacona, ale po wielokrotnych monitach, i to w ratach – słyszymy. Nasz rozmówca, jak wyjaśnia, usłyszał od Zondacrypto, że nie realizuje wypłat jednorazowo i od razu ze względu na problemy techniczne.

Weryfikujemy informacje u aktywnych inwestorów na rynku kryptowalut. – Trzy dni nie mogli mi wypłacić drobnej sumy. Support [pomoc techniczna] zasłaniał się transferami między portfelami. To jakaś bzdura, to nie mogą być problemy techniczne – mówi nasz drugi rozmówca.

– Jak widać, problemy stają się coraz większe, nie wiem, z czego mogą wynikać, mogę tylko przypuszczać. Zbyt duże wydatki na marketing, żeby nie powiedzieć: szastanie pieniędzmi – mówi nasz trzeci rozmówca, ekspert branżowy. Hipotezę o przeinwestowaniu w marketing wysuwa czwarty rozmówca, również ekspert związany z rynkiem. – Z publicznych sprawozdań finansowych wynika, że Zondacrypto wydaje ogromne sumy na marketing. Znam ten biznes i są one niewspółmierne do tego, co można na nim zarobić – mówi.

– Dobra giełda kryptowalut powinna sobie poradzić z problemami. Zgodnie z rozporządzeniem unijnym MiCA giełda krypto powinna mieć wszystkie pieniądze klientów zabezpieczone aktywami cyfrowymi – podkreśla ekspert z branży krypto. Tyle że Zondacrypto nie ma tej licencji.

Rynek bez nadzoru

W Polsce rynek kryptowalut jest nieregulowany (wyjątkiem obowiązek podatkowy, tzn. informacja o zyskach musi trafić do urzędu skarbowego). Rząd z opóźnieniem przygotował ustawę o nadzorze nad aktywami cyfrowymi, którą jednak już dwukrotnie zawetował Karol Nawrocki.

Jednak nawet gdyby ustawa weszła wcześniej w życie, nie jest jasne, czy nadzór miałby wpływ na działalność zarejestrowanej w Estonii giełdy Zondacrypto, której prezes – Przemysław Kral – mieszka na stałe w Monako i nie przyjeżdża do Polski.

– Niestety, problemy na rynku to być może naturalny efekt cyklu kryptowalutowego – wartość bitcoina spadła ze 120 tys. dol. do 65 tys. Trwa bessa, pieniądze odpływają z rynku i zaczynają się problemy. Dokładnie jak to było cztery lata temu, gdy przez rynek przelała się fala bankructw (wtedy upadła największa wówczas giełda FTX) – mówi specjalista związany z rynkiem aktywów cyfrowych.

• **Więcej ▶ Wyborcza.pl**

FOT. CRISTOBAL HERRERA-ULASHKEVICH PAP/EPA

Misja Artemis II

LOT W STRONĘ KSIĘŻYCA

• **Po raz pierwszy od 1972 roku NASA wysyła astronautów w stronę Księżyca. Start rakiety odbył się bez problemów ▶ Wyborcza.pl**

Dziś na stacjach paliw

Benzyna 95
6,19 ZŁ

Olej napędowy
7,64 ZŁ

To maksymalne ceny obowiązujące dziś na stacjach paliw

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X 14
9 770860 908150

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

Judyta Watoła

Sprawa z Pfizerem jest przegrana

Sąd w Brukseli orzekł, że Polska musi wypłacić firmie Pfizer 5,6 mld zł za nieodebrane szczepionki na COVID-19. Premier twierdzi, że zapłacimy teraz „za głupotę PiS". Zapomina, że sam krytykował rząd Morawieckiego za to, że nie kupił jeszcze większej liczby dawek.

Pfizer domaga się 1,3 mld euro za ponad 60 mln dawek. Umowy na zakup tych szczepionek negocjowała z Pfizerem Ursula von der Leyen. Okoliczności tych negocjacji do dziś nie są do końca wyjaśnione, bo „zaginęły" SMS-y, które przewodnicząca Komisji Europejskiej wymieniała z szefem Pfizera Albertem Bourlą.

900 mln dawek na lata 2022-2024 zostało zakontraktowanych przez KE w maju 2021 (dostawy szczepionek do końca 2021 r. były zabezpieczone wcześniejszymi umowami). W tamtym czasie w Polsce ustawiały się jeszcze długie kolejki do szczepienia przeciw COVID-19, choć trend spadkowy – gdy chodzi o zainteresowanie szczepieniami – już się zarysowywał.

Polska się postawiła. Nie wiadomo tylko, czy dalszy spór ma sens, poza chwilowym odroczeniem płatności. Naliczane są nam horrendalne odsetki

Polska mogła nie kupować tych szczepionek, ale czy ktoś mógł wówczas przewidzieć, że pandemia tak szybko wygaśnie? Zwłaszcza że w styczniu 2021 r., kiedy rząd ogłosił, że Polska zamówiła już dosyć szczepionek (wtedy prawie 90 mln dawek), politycy ówczesnej opozycji podnieśli krzyk, że to straszny błąd.

Roman Giertych upominał dziennikarzy za to, że nie dość krytykują tę decyzję. „Wszyscy posłowie opozycji oraz Senat RP powinni złożyć zawiadomienie na rząd w sprawie ograniczenia przez Polskę zamówień na szczepionki. Skorzystały na tym inne państwa. I z tego powodu umrze określona liczba Polaków. To było niedopełnienie obowiązków przez rząd" – pisał na Twitterze. Wtórowali mu m.in. Bartłomiej Sienkiewicz i Bartosz Arłukowicz. W marcu 2021 r. także Donald Tusk upominał rząd PiS, żeby nie oszczędzał na szczepionkach.

Owszem, rząd PiS powinien był przeanalizować sytuację i być może odstąpić od zakupu. Wybrał tak, żeby nie narażać się na kolejną falę krytyki.

Wiosną 2022 r. sytuacja była już zupełnie inna niż rok wcześniej. Widać było, że koronawirus „słabnie". Firmy Moderna i Novavax poszły z Polską na ugodę i nie musieliśmy od nich kupować wszystkich zamówionych dawek.

Pfizer nie ustąpił nawet o krok. I to problem nie tylko Polski i Rumunii, której belgijski sąd także nakazał zapłatę za nieodebrane szczepionki. To był problem wszystkich krajów Unii, które przystąpiły do tamtej umowy. Spłaciły Pfizera, szczepionki zutylizowały. Tam jest cicho. Polska się postawiła. Umowa podpisana z Pfizerem przez KE, do której przystąpił rząd PiS, nie daje większych szans na wygraną. Kontynuacja sporu w sądzie nie ma więc chyba sensu, bo odroczenie płatności oznacza dalsze naliczanie horrendalnych odsetek. ●

Andrzej rysuje

Nowy trener Igi Świątek Francisco Roig na pomoc

„Witaj w zespole, Francisco. Jestem bardzo podekscytowana na ten nowy rozdział" – napisała w czwartkowe południe na Instagramie Iga Świątek. Tym samym potwierdziły się spekulacje z ostatnich dni, że nowym trenerem sześciokrotnej triumfatorki turniejów wielkoszlemowych zostanie Francisco Roig. Hiszpan w latach 2005-2022 był w sztabie Rafaela Nadala, jednego z najwybitniejszych tenisistów w historii i idola Polki. Jako trener główny Roig nie ma jednak wielkiego doświadczenia – współpracował z Matteo Berrettinim (2023--2024), Emmą Raducanu (2025--2026) i Giovannim Mpetshim Perricardem (2026). Czy teraz pomoże Idze wrócić na teniso-wy szczyt?

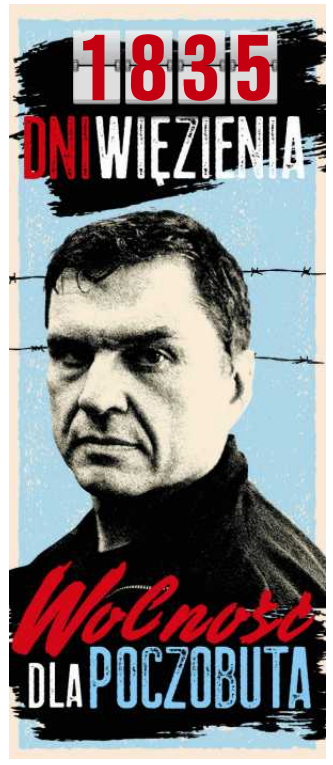
Więcej o trenerze Igi Świątek ▶ Sport.pl

Jutro w Magazynie na Święta

Przetrwaliśmy tysiąc lat, przetrwamy i Trumpa

ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI

FOT. MACIEK JAŹWIECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL ROB NEWELL/CAMERASPORT VIA GETTY IMAGES

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428209

Naszemu dobremu Koledze i partnerowi biznesowemu

Jankowi Chojnackiemu

najszczersze wyrazy współczucia

z powodu śmierci

Żony Krystyny

Przyjaciele z Agory i Grupy Eurozet

www.nekrologi.wyborcza.pl/34427761

Ze smutkiem zawiadamiamy,
że w dniu 26 marca 2026 w wieku 94 lat odeszła od nas

ŚP

Janina Wieczerska

po mężu Zabłocka

dziennikarka, autorka wielu powieści m.in. „Zawsze jakieś jutro",
honorowa obywatelka Koźmina Wlkp.

Ceremonia pogrzebowa odbędzie się w Koźminie
9 kwietnia 2026 roku o godzinie 12.00
w kościele św. Trójcy na cmentarzu przy ul. Poznańskiej

o czym zawiadamia pogrążona w zadumie

najbliższa Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428007

Z głębokim smutkiem

przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Mamy

Jacka Szwajcowskiego

Składamy Jackowi oraz Jego Najbliższym

wyrazy szczerego współczucia i wsparcia

w tych trudnych chwilach

Koleżanki i Koledzy ze Spółek Pelion

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34428210

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na: **wyborcza.pl/newslettery**

wyborcza.pl

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

Wschodnia Kanada
fascynujące miasta i majestatyczna przyroda

Odkryj bogactwo angielskich i francuskich wpływów we wschodniej Kanadzie, podziwiając zapierające dech w piersiach krajobrazy i odwiedzając Toronto, Quebec, Montreal i Wodospady Niagara.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy i przylot do Toronto. **Dz. 2** Toronto – Niagara Falls – Toronto. Zwiedzanie miasta m.in. CN Tower, uniwersytetu i ratusza oraz Niagara Falls. **Dz. 3** Toronto – Ottawa. Rejs po tysiącu wysp na rzece Św. Wawrzyńca. **Dz. 4** Ottawa. Zwiedzanie stolicy Kanady, m.in. gmachu Parlamentu. **Dz. 5** Ottawa – Québec City. Wizyta w St-Albert - wytwórni serów i lokalnych specjałów oraz francuska kultura, sztuka i historia.**Dz. 6** Québec City. Zwiedzanie miasta, w tym wpisany na listę UNESCO Château Frontenac. **Dz. 7** Québec City – Montréal. Obiad w Trois-Rivières. **Dz. 8** Montréal. Zwiedzanie miasta z katedrą Notre-Dame i czas wolny. **Dz. 9** Montréal. Powrót do Polski. **Dz. 10** Przylot do Warszawy.

NOWOŚĆ

10 dni | Wyloty z Warszawy
07/07, 22/09 2026
od 15.998,–

Kolacja Sylwestrowa

Słoneczny Sylwester na Malcie

Poczuj wyjątową atmosferę Malty w świątecznej odsłonie i odkrywaj jedne z najstarszych i najbardziej imponujących skarbów dziedzictwa kulturowego na świecie.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Valletty i kolacja powitalna. **Dz. 2** Zwiedzanie Valletty wpisanej na listę UNESCO z katedrą Św. Jana i miasto Vittoriosa (Brigu). **Dz. 3** Całodniowa wycieczka do Mdiny – pierwszej stolicy Malty i pełnego historii Rabatu. Wieczorem uroczysta kolacja sylwestrowa z 6-daniowym menu i winem (1/2 butelki wina na osobę). **Dz. 4** Półdniowa wycieczka na południe Malty: megalityczna świątynia Ħaġar Qim, Błęktina Grota i wioska Marsaxlokk. **Dz. 5** Całodniowa wycieczka na Gozo: bazylika Ta' Pinu, megalityczna świątynia Ġgantija wpisana na listę UNESCO oraz cytadela w Vittoria. **Dz. 6** Powrót do domu.

6 dni | Wylot z Warszawy 29/12 2026
od 6.598,–

4 kolacje i 1 podwieczorek

Romantyczna Anglia – zamki, legendy i malownicze pejzaże

Zobacz największe atrakcje Anglii, od królewskiego Windsoru i malowniczych wiosek Barnaby'ego po miejsce urodzenia Churchilla i zagadkowe kamienie Avebury.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa - Londyn. Oksford oczami inspektora Morse'a i dolina Tamizy detektywa Barnaby'ego. **Dz. 2** Zwiedzanie Windsoru wraz z rezydencją królów angielskich. **Dz. 3** Szekspir i Stratford-upon-Avon oraz zachwycające krajobrazy Cotswolds z Chipping Campden. **Dz. 4** Angielski urok Bibury i pałac Blenheim. **Dz. 5** Rzymskie miasto Bath. **Dz. 6** Avebury, Salisbury i Bournemouth. **Dz. 7** Bournemouth – Portsmouth. Powrót do Warszawy.

7 dni | Wyloty z Warszawy 20/05, 26/08 2026
od 6.498,–

2 posiłki dziennie

Rejs wzdłuż wybrzeża Chorwacji – ze Splitu do Dubrownika

Popłyń w niezapomniany rejs po najpiękniejszych chorwackich wyspach, zobacz Split i Dubrownik oraz wykąp się w krystalicznie czystych wodach Adriatyku.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Splitu. Rejs na wyspę Hvar. **Dz. 2** Rejs z Hvaru do miasta Trstenik. Przystanek na kąpiel. **Dz. 3** Rejs do Dubrownika i zwiedzanie Starego Miasta, wpisanego na listę UNESCO **Dz. 4** Przystanek na kąpiel przy wyspach Elafickich. Park Narodowy Mljet. **Dz. 5** Mljet – Korcula. **Dz. 6** Korcula – Brac. Pucisca – urokliwe portowe miasteczko. **Dz. 7** Brac – Split. Spacer po mieście i Pałac Dioklecjana. **Dz. 8** Split. Powrót do domu

8 dni | Wyloty z Warszawy
17/06, 26/08 2026
od 7.498,–

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW13

Kraj/34427893

eprasa.pl 3000f0b0ca

Wygaszanie pomocy Ukraińcom

Uderzenie w najsłabszych,

Nieubezpieczeni Ukraińcy powinni być w tej samej sytuacji jak Polacy, którzy nie płacą składek – tłumaczy MSWiA. – Co ma zrobić matka trojga niepełnosprawnych dzieci albo chora na raka starsza kobieta? – pytają organizacje pomagające uchodźcom.

• **Uchodźcy uciekający przed wojną w Ukrainie w punkcie recepcyjnym w Młynach, 2 marca 2022 r.**
FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Paulina Nodzyńska

5 marca 2026 roku weszły w życie rządowe przepisy o „wygaszeniu specustawy ukraińskiej". W związku z tym część ludzi skrywających się w Polsce przed agresją Putina od tego dnia utraciła:

- prawo do bezpłatnej opieki zdrowotnej (w tym dializ, radioterapii, chemioterapii, przedłużania recept),
- świadczenie 800+,
- prawo do pobytu w Ośrodkach Zbiorowego Zakwaterowania,
- prawo do zasiłku na pochówek.

Dotyczy to obywateli Ukrainy, którzy nie pracują lub są zatrudnieni na czarno, a więc nie mają ubezpieczenia zdrowotnego. Wcześniej specustawa (przyjęta jeszcze przez PiS w 2022 r.) gwarantowała im dostęp do publicznej służby zdrowia w Polsce, podobnie jak inne świadczenia socjalne (później wygaszane stopniowo przez koalicję rządzącą).

Trudno wskazać, jak liczna to grupa, bo MSWiA takich danych nie gromadzi. Wiadomo natomiast, że zdecydowana większość uchodźców z Ukrainy pracuje: według danych NBP to ok. 80 proc. z nich. A jak wynika z raportu Deloite i UNHCR, tylko w 2024 r. wygenerowali oni aż 2,7 proc. PKB Polski.

Znane są także dane o tym, ile rządzący planują na „wygaszeniu" zaoszczędzić. W Sejmie wiceszef MSWiA Czesław Mroczek tłumaczył: – Z 13,9 mld zł w 2022 r. schodzimy do 3,5 mld zł.

Dla polityków PiS i Konfederacji to wciąż za dużo, dlatego w Sejmie mówili o „sponsoringu". Ci pierwsi wstrzymali się od głosu, drudzy zagłosowali „przeciw".

W praktyce okazuje się jednak, że pozbawienie świadczeń najbardziej nie dotknęło osób w wieku pracowniczym. Nowe przepisy uderzyły zaś w najsłabszych, bezradnych, schorowanych i starszych albo matki kilkorga dzieci. Takich, którzy nie mogą pójść do pracy ze względu na wiek, stan zdrowia lub trudną sytuację życiową.

73-letnia kobieta nie ma 12 tys. zł na zastrzyk

Poinformowały o tym NGO-sy, które po 5 marca zostały zasypane historiami ludzi z dnia na dzień pozbawionymi leczenia i wsparcia. „Ustawę wygaszającą pomoc dla Ukrainy napisano i przyjęto z założeniem, że zmyślni Ukraińcy czerpią niezasadnie korzyści z polskiej gościnności. Tacy do nas nie przychodzą.

Przychodzą do nas ludzie, którzy z ogromnym trudem wiążą koniec z końcem, walczą o elementarne potrzeby i godność, bardzo często opiekują się dziećmi" – pisze na swoim blogu Agnieszka Kosowicz, prezeska Polskiego Forum Migracyjnego.

Milena Kloczkowska z zarządu Stowarzyszenia Homo Faber, prawniczka i wykładowczyni na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Katedrze Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, potwierdza, że ostatnio do jej fundacji zgłasza się coraz więcej ludzi w kryzysowej sytuacji. – Mamy przypadek 73-letniej pani, która jest poważnie chora, ma nowotwór z przerzutami. Do tej pory co miesiąc dostawała u lekarza zastrzyk, który utrzymywał ją przy życiu. Po 5 marca straciła ubezpieczenie zdrowotne, co spowodowało, że terapia jest płatna. Zastrzyk kosztuje 12 tys. zł. Skąd ona ma wziąć takie pieniądze? – pyta retorycznie.

Kloczkowska wyjaśnia, że kobieta pobiera ukraińską emeryturę (ok. 300 zł), co nie upoważnia jej do ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce. Nikt nie może jej także ubezpieczyć „na siebie", bo pobiera już emeryturę w innym kraju. 73-latka nie zarejestruje się też jako bezrobotna, bo mogą tak zrobić jedynie kobiety do 60. roku życia. A ona nie rokuje jako osoba, która może podjąć zatrudnienie.

Działacz NGO-sów o sytuacji Ukraińców: „Nikt ich tu nie chce"

Jedyną szansą jest dla niej zarejestrowanie się w Ośrodku Zbiorowego Zakwaterowania, bo wtedy byłaby ubezpieczona, ale po ograniczeniach od 5 marca ośrodki te nie przyjmują już nowych mieszkańców. – Mogłaby jeszcze złożyć do ZUS wniosek o transfer swojej emerytury, co trwa miesiącami – zauważa prawniczka. I dodaje: – Wciąż nie otrzymała potrzebnej dawki leku.

Przywołuje też przykład schorowanego 82-letniego pana, który nagle stracił prawo do pobytu w Zakładzie Opiekuńczo-Leczniczym i przeniesiono go do schroniska dla osób w kryzysie bezdomności. – Ludzie są też wyrzucani z Ośrodków Zakwaterowania Zbiorowego. Płaczą, bo tak jak większość starszych, samotnych ludzi, przywiązują się do miejsc. Przeprowadzka jest dla nich dramatem – mówi Kloczkowska.

Jeden z działaczy NGO-sów opowiada „Wyborczej" anonimowo. – Powiem brutalnie: to osoby bezradne, starsze, schorowane. Są nieaktywni zawodowo, nie płacą podatków, więc nikt ich w Polsce nie chce.

Agnieszka Kosowicz, prezeska PFM, zauważa: – Państwo myśli, że skoro oni są z Ukrainy, niech tam wracają. Tylko gdzie ma wrócić osoba na wózku, która pochodzi z obszarów objętych wojną? Jak ktoś ma wrócić do domu, którego tam już nie ma?

Takich dramatów jest więcej. Po 5 marca ludzie pozbawieni opieki zdrowotnej i świadczeń socjalnych – kompletnie zdezorientowani – zgłaszają się do różnych fundacji. Polskie Forum Migracyjne przyjmuje co najmniej pięcioro dziennie. Opiekuje się nimi także Fundacja Domu Wspólnoty „Chleb i Życie" prowadzona przez siostrę Małgorzatę Chmielewską. Wśród nich jest poruszająca się na wózku 19-latka w spektrum autyzmu, którą pozbawiono dostępu do leków.

Przedstawiciele kilkudziesięciu NGO-sów napisali list do trzech resortów: MSWiA, zdrowia oraz pracy i polityki społecznej. Podpisały go m.in. Klub Inteligencji Katolickiej, Fundacja Ocalenie, Amnesty International Polska, a także Agnieszka Holland, Hanna Machińska i siostra Małgorzata Chmielewska. Opisują przykłady osób, które nagle zostały bez pomocy:

Matka z trójką dzieci – w tym dwoje niepełnosprawnych, trzecie w trakcie orzekania o niepełnosprawności. Kobieta nie pracuje, bo nie jest w stanie pogodzić pracy z opieką. Straciła 800+. Jako samotna matka nie kwalifikuje się też do pobytu w ośrodku zbiorowego zakwaterowania. Nie należy już do „grupy wrażliwej".

– Co powiedzieć matce z trójką dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności? W rozumieniu ustawy powinna iść do pracy. A ona nie pójdzie, bo jak ma zostawić w domu na cały dzień pieluchowane dziecko i dwójkę pozostałych? – pyta na blogu Kosowicz.

Osoby przebywające w DPS-ach – zakończenie możliwości korzystania z DPS doprowadziło do sytuacji, w której osoby chore, pampersowane, z zaawansowaną demencją i leżące nie mają gdzie mieszkać.

Chyba zapominamy, ile ci ludzie przynoszą do naszego PKB, o tym, że walczą także o nasze bezpieczeństwo. Tracimy empatię i przestajemy myśleć o tragediach, jakie ich spotkały, że poumierali im bliscy, a domy zostały zrównane z ziemią. Wojna nam spowszedniała

MILENA KLOCZKOWSKA
z zarządu Stowarzyszenia Homo Faber

Rząd: Tak jak nieubezpieczeni Polacy

Rządzący przewidzieli też w swoim projekcie „grupę wrażliwą", której ograniczenia nie dotyczą. Wliczyli do niej m.in. dzieci i młodzież do 18. roku życia, kobiety w ciąży, rannych żołnierzy, ofiary przemocy czy osoby w „sytuacjach nagłych".

Od 1 lipca 2026 roku katalog osób zaliczanych do grupy wrażliwej zostanie drastycznie ograniczony, czego skutkiem będzie wstrzymanie finansowania pobytu ok. połowy osób w OZZ. Konsekwencją będzie konieczność opuszczenia OZZ lub wnoszenia opłat komercyjnych przez osoby, które utracą status „wrażliwych". Sprawą zajął się już Rzecznik Praw Obywatelskich. Sygnały o trudnej sytuacji otrzymuje od dyrektorów szpitali, którzy stracili uprawnienia do kontynuacji dializ, rehabilitacji, terapii onkologicznej czy przedłużania recept u osób z Ukrainy, których pozbawiono ubezpieczenia. – W wielu sytuacjach przerwanie leczenia może stanowić realne zagrożenie dla zdrowia lub życia – alarmuje RPO.

eprasa.pl 3000f0b0ca

Wygaszanie pomocy Ukraińcom

bezradnych

MSWiA wyjaśnia, że ustawa „wygaszająca" była potrzebna, bo „po czterech latach sytuacja obywateli Ukrainy w Polsce już się ustabilizowała". Istnieje przekonanie, że dzięki ograniczeniu świadczeń osoby przebywające w ośrodkach, które nie załapały się do „grupy wrażliwej", szybciej się usamodzielnią.

Państwo myśli, że skoro oni są z Ukrainy, niech tam wracają. Tylko gdzie ma wrócić osoba na wózku, która pochodzi z obszarów objętych wojną? Jak ktoś ma wrócić do domu, którego tam już nie ma?

AGNIESZKA KOSOWICZ
prezeska Polskiego Forum Migracyjnego

Poza tym pojawił się argument, że odebranie niepracującym obywatelom Ukrainy ubezpieczenia zdrowotnego jest po to, by zbliżyć ich sytuację do niepłacących składek Polaków.

Wojna nam spowszedniała

Milena Kloczkowska widzi to jednak inaczej. – Nie porównywałabym tych sytuacji. Ograniczenia uderzają w najstarsze, samotne i schorowane osoby z Ukrainy, które nie mają w Polsce rodziny, sieci kontaktów. Różnica między nimi a nieubezpieczonymi Polakami jest taka, że oni całe życie pracowali, a przez wojnę zostali z niczym – podkreśla.

I zauważa: – Równość nie obowiązuje jednak przy świadczeniu 800+, które bezrobotni Polacy mogą pobierać.

Kloczkowska wspomina, że kiedy wybuchła wojna, Polacy byli bohaterami, którzy pomagali Ukraińcom. A teraz, choć Rosja dalej bombarduje ten kraj, a w wielu miejscach brakuje prądu, radykalizujemy się.

Nawrocki przyspieszył „wygaszenie"

„Wygaszenie" ma swoje polityczne tło. Specustawę o pomocy obywatelom Ukrainy rząd PiS przyjął w marcu 2022 r., aby zapewnić ochronę uchodźcom uciekającym do Polski przed pełnoskalową inwazją Rosji. Z czasem rząd Donalda Tuska nowelizował ustawę i usuwał kolejne przywileje. W lipcu 2024 r. zniesiono np. świadczenie 40 zł dla osób prywatnych goszczących Ukraińców, pobyty w OZZ ograniczono jedynie dla osób z „grupy wrażliwej", zrezygnowano z 800+ i „Dobry start" dla ukraińskich dzieci, które nie chodzą do szkoły.

Latem zeszłego roku rząd zaproponował kolejne „uszczelnianie". Nowelizację należało przyjąć do 30 września 2025 roku, aby zapewnić przedłużenie legalnego pobytu obywatelom Ukrainy do 4 marca 2026 r. Jednocześnie MSWiA zapowiadało, że szykuje osobny projekt, który wygasi m.in. ubezpieczenie zdrowotne oraz 800+ dla niepracujących Ukraińców.

Ale prezydentem był już Karol Nawrocki, który się niecierpliwił. W rządowym projekcie zabrakło mu tych dwóch kluczowych kwestii, więc go zawetował. Złożył w Sejmie swoje propozycje – poszerzone o deportacje z powodu szerzenia w Polsce banderyzmu. Wielokrotnie przy tym powtarzał, że „Ukraińcy nie mogą mieć w Polsce lepiej niż Polacy".

Rządzący szybko poprawili swój projekt o ograniczenie 800+ i przekonali prezydenta, żeby go poparł, w przeciwnym razie spowoduje chaos całego systemu. Pod koniec września Nawrocki podpisał nowelizację, ale zapowiedział, że rządzący muszą się wywiązać z zapowiedzi o innej formie „wygaszania" świadczeń.

Wywiązali się już dwa miesiące później. Projekt przedstawili 29 grudnia.

Przedstawiciele organizacji, m.in. Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, już wtedy alarmowali, że może „nieść za sobą katastrofę humanitarną".

Sejm przegłosował projekt 23 stycznia. Nie obyło się bez burzliwej dyskusji. Proponowanym przepisom sprzeciwiali się także niektórzy posłowie koalicji rządzącej, zwracając uwagę m.in. na fakt, że wojna nadal trwa i wiele osób nie ma jak wrócić po dokumenty.

28 stycznia projekt bez poprawek przyjął Senat, a 19 lutego podpisał go prezydent. Chwalił się, że to „jego presja i weto zmusiły rząd do działań oczekiwanych przez wielu Polaków".

Podpisując, mówił: – Wsparcie: tak. Przywileje kosztem Polaków: nie. ●

W DPS-ie nie mogą pogodzić się z tym, co spotkało ich podopieczną, Ukrainkę
Cały dobytek ma pod łóżkiem w schronisku dla bezdomnych

W schronisku dla bezdomnych nie ma mowy o lekach czy rehabilitacji. Odkąd Wiktorię przeniesiono tu z DPS-u, próbuje sama walczyć o siebie: podjeżdża wózkiem do ogrodzenia i podnosi się, trzymając się prętów. Codziennie po 100 razy. Bo jest Ukrainką w potrzebie, której Polska odmawia pomocy. – O tym, że Wiktoria nie może już u nas zostać i trafi do schroniska, dowiedziałyśmy się 3 albo 4 marca, a 5 marca weszła w życie nowa ustawa i gmina przestała płacić za jej pobyt. Płakała dwie noce. To, co ją spotkało, jest nieludzkie – mówią pracownice DPS-u.

Wiktoria nie chodzi, w DPS-ie miała szansę na powrót do sprawności, w schronisku ją straciła.

39-letnia Wiktoria w rodzinnym Rohaniu skończyła studia i pracowała jako doradczyni kredytowa. Udar przykuł ją do wózka już w Polsce. W schronisku dla bezdomnych z trudem mieści się na nim między łóżkami w pięcioosobowej sali. Tuż obok niej leżą dwie starsze kobiety: jedna z zaawansowaną cukrzycą i powikłaniami, druga – po złamaniu kości udowej – nie wstaje w ogóle. Po przeciwnej stronie śpi jeszcze jedna seniorka. Wszystkie uciekły przed wojną w Ukrainie. Przez kilka lat otrzymywały w Polsce opiekę i rehabilitację. Jedna ustawa skazała Wiktorię i inne starsze, schorowane Ukrainki ze schroniska dla bezdomnych kobiet w Jarosławiu na wegetację na łóżkach w wieloosobowych salach. Rzeczy osobiste kobiet upchnięte są w reklamówkach i pudełkach pod łóżkami.

Wiktoria i jej rodzice Serhij i Tetiana mieszkali w Rohaniu, miasteczku w odległości 6 km od Charkowa. – Mieszkaliśmy w bloku na 5. piętrze. Któregoś dnia pociski uderzyły w blok naprzeciwko naszego, w mieszkanie na 5. piętrze. Wtedy zdecydowaliśmy, że musimy wyjechać. Zabraliśmy tyle, ile zmieściło się w walizce i plecaku. Z Charkowa wyjechaliśmy 11 marca 2022 roku, 13 marca byliśmy w Polsce – opowiada Wiktoria. Trafili do Daliowej, wsi w gminie Jaśliska. – Nie byliśmy tam długo. Mama zachorowała, miała gorączkę. Musieliśmy być bliżej przychodni czy szpitala. Przenieśliśmy się do Krosna i zamieszkaliśmy u zakonnic – sióstr Klawerianek. 27 marca z tatą poszliśmy do pracy, do kartoniarni w Korczynie. Pracowali z nami inni Ukraińcy, zaprzyjaźniliśmy się – wspomina Wiktoria.

Szybko nauczyła się języka polskiego, w pracy się układało, a wtedy nagle zachorował jej tato. – Okazało się, że ma raka mózgu – wyjaśnia.

• Pani Wiktoria Matiushechkina do schroniska dla bezdomnych kobiet trafiła, gdy zmieniły się przepisy dotyczące pomocy dla Ukraińców. Jarosław, 30 marca 2026 r.
FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zmarł w marcu 2024 roku. 29 marca 2025 roku nadszedł kolejny cios. Wiktoria źle się poczuła, miała gorączkę. – Siostry zawiozły mnie do szpitala. Leżałam na łóżku, a potem nie pamiętam, co się stało. Jak się obudziłam, nie mogłam mówić, połykać, głowa leciała do tyłu – mówi. Przeniesiono ją na oddział neurologiczny w krośnieńskim szpitalu i tam się dowiedziała, że miała udar i porażenie czterokończynowe. – Ale potem przyszedł doktor Janusz Boczar, ordynator oddziału i rehabilitacji, i powiedział: „Zabieram cię do siebie na oddział" – wspomina. Tam była rehabilitowana dzień w dzień. – Gdy mnie wypisano, mogłam siedzieć na wózku, mogłam jeść i mówić. Nikomu nie życzę karmienia sondą – dodaje.

Mówi, że w czasie pobytu w szpitalu ćwiczyła nie tylko z rehabilitantami, ale także sama – od rana do wieczora. – Robiła to nadal, gdy przywieziono ją do nas – opowiadają pracownice DPS nr 1 w Krośnie. Mówią: – Gdyby została u nas, wkrótce stanęłaby na nogi i mogła chodzić o balkoniku.

Ale schronisko dla bezdomnych zapewnia już tylko dach nad głową i wyżywienie. Wiktoria stara się ćwiczyć sama. – Ona bardzo, bardzo chce być sprawna. Panie, które zostały przywiezione z DPS-u w Prałkowcu, już na to nie liczą. Jedna z nich powiedziała, że myśli o śmierci i pogrzebie. Wie, że do Ukrainy już nie wróci, bo nie ma do czego, że umrze tutaj – mówi Magdalena Trubas, wolontariuszka ze schroniska prowadzonego przez Towarzystwo im. Brata Alberta przy ul. Jasnej.

Za pobyt pani Lidii i Kataryny zapłaci Urząd Gminy Krasiczyn, ale tylko za marzec. Potem tak jak za Wiktorię – MOPS w Jarosławiu. – Nie wiemy, jak długo będą mogły u nas być – przyznaje Zofia Zgórska. Wiktoria marzy o powrocie do Krosna, do Domu Pomocy Społecznej. – Tam miałam rehabilitację. W Krośnie, w hospicjum, jest moja mama, chciałabym ją jeszcze zobaczyć – mówi Wiktoria.

Jest jedną z pięciu osób na Podkarpaciu, które zostały usunięte z DPS-u. Co będzie dalej, nie wie. Promyk nadziei pojawił się dzięki kontaktowi z Marią Skórską, która razem z mężem Pawłem w marcu 2022 roku również mieszkała u klawerianek. Tam się poznały. Skórska poznała Wiktorię z Jerzym Kowalewskim, z którym współpracowała w Ukrainie. – Skoro jej dalsze leczenie zależy od składki zdrowotnej, zapłacę tę składkę. Stać mnie na opłacenie za jeden, dwa miesiące. Trzeba będzie szukać sponsorów. I znalazłem OZZ w Małopolsce, w którym mogłaby mieć opiekę medyczną i rehabilitację. Ale na umieszczenie jej tam musi się zgodzić wojewoda małopolski – mówi Kowalewski.

Ale jeśli OZZ będą wygaszane, nie wiadomo, co się potem stanie z Wiktorią. Na pytanie o marzenia odpowiada pewnie: – Chcę stanąć na nogi, być znów samodzielna. Może mogłabym wrócić do pracy? ●

Anna Gorczyca

eprasa.pl 3000f0b0ca

Naukowcy rzucają papierami

Prestiż i poczucie misji długo legitymizują wyrzeczenia, musimy się poświęcać, bo praca na uczelni jest wyróżnieniem. To mit. Przychodzi moment, w którym człowiek chce normalnie żyć, odpoczywać czy założyć rodzinę – mówi dr Anna Maria Górska.

• **Badani mówią o ukrytych nadgodzinach i kulturze stałej dostępności**

FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

ROZMOWA Z
DR ANNĄ MARIĄ GÓRSKĄ,
dyrektorką Centrum Badań Kobiet i Różnorodności w Organizacjach w Akademii im. Leona Koźmińskiego

ALICJA GARDULSKA: Zbadała pani odejścia z uczelni w Stanach Zjednoczonych i w Polsce. Wyniki amerykańskiej części badania opisała pani w książce pt. „Rzucając akademię" (Quitting Academia). I słowo „rzucanie" nie jest tu przypadkowe.

DR ANNA MARIA GÓRSKA: Rzuca się coś niezdrowego; szkodliwy nałóg jak papierosy czy alkohol. I dokładnie tak swoje doświadczenia opisywali moi rozmówcy. Mówili o odejściu z pracy jak o rzuceniu niezdrowej, wyniszczającej relacji lub nałogu.

Oczywiście nie chcę w ten sposób powiedzieć, że cały świat akademicki jest dziś chory. Nie twierdzę, że cała akademia działa w taki sposób, ani że wszyscy doświadczają jej podobnie. Natomiast dla osób, które opowiedziały mi swoje historie, były to odejścia od czegoś bardzo niezdrowego, co oznaczało trudności, poświęcenia i ciągłą niepewność.

Używam pojęcia „rzucania, zrywania", także dlatego, że te odejścia były bolesne. Nałóg szkodzi, ale daje dużo przyjemności. Moi rozmówcy przyszli do akademii nie tylko po pracę, ale też po sens, tożsamość, wspólnotę i prestiż. I wiele z tych rzeczy znaleźli.

Nie porzucili więc wyłącznie etatu, ale także marzenie o sobie i o swoim miejscu w świecie.

Ale pisze pani, że sama akademia też jest w kryzysie.

– Badałam amerykańską akademię, ale pewne procesy nie są całkowicie obce także polskiemu kontekstowi. W Europie często wzorujemy się na amerykańskich, neoliberalnych, rynkowych wzorcach i wyobrażeniach o tym, jak uczelnie i nauka powinny funkcjonować.

W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii od lat 80. XX wieku obserwujemy mocne urynkowienie uczelni. Są zarządzane coraz bardziej jak firmy. Studenci coraz częściej bywają traktowani jak klienci, rektorzy i dziekani jak menadżerowie, a naukowcy jak wykonawcy mierzalnych rezultatów – dyplomów, publikacji i grantów.

Tymczasem wiele osób wchodzi do akademii dla zupełnie innej obietnicy. Zresztą obietnicy, którą akademia sama składa. Że będzie miejscem poszukiwania wiedzy i sensu, wolności i autonomii, a wreszcie – na pewnym etapie zawodowym – stabilności zatrudnienia. Moi rozmówcy mówią o kryzysie sensu.

Kim są osoby, które pani badała?

– W amerykańskiej części badania to 42 osoby, które odrzuciły lata pracy, żeby zacząć życie na nowo. Wszystkie doświadczone, po doktoracie, ze stabilnym zatrudnieniem, czyli tym wymarzonym w tamtym systemie *tenure* (to szczególny status stabilizacji zatrudnienia i większej autonomii akademickiej) albo na drodze do tego (*tenure track*). To osoby, które teoretycznie osiągnęły lub miały osiągnąć jeden z najbardziej pożądanych poziomów bezpieczeństwa zatrudnienia oraz większą swobodę prowadzenia badań.

Dziś okazuje się, że te stałe posady zamieniły się w Ameryce w złote klatki. W czasach, kiedy upadają instytuty, zamykają się całe dziedziny nauki, tym, którzy zostają, dokręca się śrubę. Cena za stabilność jest coraz wyższa.

„System, który obiecywał cel i wspólnotę, okazał się wyzyskujący i wyczerpujący emocjonalnie" – czytam w pani książce.

– Przyszli po inne wartości, a widzą coś innego. Obserwują, że coraz mniej chodzi o prowadzenie jakościowych badań, a bardziej o publikowanie pod konkretne metryki w konkretnych czasopismach, by zdobywać granty i przynosić uczelni pieniądze. Trwają w kulturze „publikuj lub giń".

W świecie, w którym walczy się o studenta – klienta, dydaktyka przestaje być rozwijająca i krytyczna.

Z innych badań wiemy, jak ogromna jest inflacja ocen: wystawiane studentom oceny rosną niekoniecznie proporcjonalnie do wzrostu ich rzeczywistych osiągnięć.

Do tego dochodzi kryzys warunków zatrudnienia. Praca na amerykańskich uczelniach przestała być stabilna – ponad 60 proc. pracujących tam osób nie ma stałego zatrudnienia. Widzimy postępującą prekaryzację i rosnące koszty, związane z warunkami pracy.

W Polsce raczej nie mamy problemu niestabilnego zatrudnienia.

– Kryzys warunków pracy jest mocno widoczny także u nas, choć ma nieco inne oblicze. W Polsce problem nie polega na samej formalnej niestabilności zatrudnienia, lecz na jakości warunków prac, np. przeciążeniu, niskich płacach, uzależnieniu od grantów, nieformalnych zależnościach i rozlewaniu się pracy na całe życie prywatne.

W polskiej części projektu również badałam osoby, które odeszły z pracy akademickiej na przestrzeni ostatnich 10 lat. Interesowało mnie to, jak opowiadają o warunkach pracy, powodach odejścia i kosztach, jakie ponosili.

Badani mówią o ukrytych nadgodzinach, braku wsparcia administracyjnego, natłoku dodatkowych obowiązków, kulturze stałej dostępności, czyli oczekiwaniu, że będzie się na każde zawołanie pracodawcy.

Do tego dochodzi wysokość wynagrodzeń, które są nieadekwatne do nakładów. Jeśli profesor zarabia nieporównywalnie mniej niż osoba zatrudniona w prywatnym sektorze, to jasne jest, że praca naukowa przestała być opłacalna. A często nie pozwala na utrzymanie się na godnym poziomie i skłania do nieustannego dorabiania. A to wymaga poświęcenia czasowego i emocjonalnego.

Pani rozmówcy mówią, że praca przechodzi na życie prywatne, że właściwie pracują non stop. Często to słyszę także od polskich naukowców.

– „Prestiżu do garnka nie włożę" – powiedział jeden z polskich rozmówców. To zdanie cały czas siedzi mi w głowie, bo dość dobrze syntezuje tę historię. Prestiż i poczucie misji przez długi czas legitymizują wyrzeczenia. Musimy się poświęcać, bo praca na uczelni to jest wyróżnienie, a na nasze miejsce czeka kilka innych osób. To jest mit. Przychodzi moment, w którym to przestaje wystarczać, bo człowiek chce normalnie żyć, odpoczywać, chorować, założyć rodzinę albo po prostu nie bać się kolejnego dnia.

W polskich badaniach te ukryte koszty pracy były bardzo wyraźne. Badani mówili, że prawo pracy to jedno, a praktyka to drugie. Nie mieli poczucia, że mogą się rozchorować albo wyjechać na wakacje i potem nie mieć z tego powodu problemów. Czy nie będą musieli nadrabiać zaległości w zupełnie dzikich godzinach pracy. Podkreślali, jak wiele zależy od wewnętrznych układów.

Odnośnie do tej amerykańskiej akademii napisała pani, że jest jak kult, sekta – wymaga wielkiej lojalności i oddania, ale nie daje w zamian wsparcia. Czy to samo dotyczy Polski?

– Tak, choć tu trzeba powiedzieć, czym się te systemy różnią. W Polsce wyraźniej widać silną hierarchiczność, większą zależność od lokalnych relacji i mniej przejrzyste zasady funkcjonowania. Badani opowiadali jak wiele rzeczy – udział w komisjach czy radach, awanse – było uzależnione od tego, jak się żyje z ludźmi. Nie zawsze dało się to jasno powiązać z dorobkiem naukowym czy jakością pracy zdaniem badanych.

W Stanach Zjednoczonych mamy logikę rynku, wskaźników, niepewności, u nas króluje logika hierarchiczności, zależności i symbolicznego nacisku, by się dostosować. Jest oczekiwanie podporządkowania, szczególnie do czasu zrobienia habilitacji.

Te rynkowe rzeczy – wskaźniki, punkty, konkurencja o granty – zostały u nas nałożone na system, który nadal pozostaje silnie hierarchiczny i zależnościowy. Mają być uzasadnieniem tego, dlaczego ktoś ma lepiej, a ktoś ma gorzej.

Czy jest coś, co łączy wszystkich pani rozmówców?

– Przede wszystkim to, że nie są słabymi jednostkami, które wypadły z systemu. Łączy ich też brak jednego wyraźnego powodu odejścia z pracy. To nie było tak, że mamy jakąś nagłą wielką kłótnię, konflikt lub mobbing albo obniżkę pensji, które skłoniły ich do rzucenia papierami. To było nagromadzenie wielu sytuacji, które doprowadziły do tego, że przelała się czara goryczy.

Jeśli profesor zarabia nieporównywalnie mniej niż osoba zatrudniona w prywatnym sektorze, to jasne jest, że praca naukowa przestała być opłacalna

Mamy powtarzalne opowieści o zderzeniu marzenia o akademii z warunkami pracy, które okazały się nie do wytrzymania.

To nie jest tak, że oni przestali kochać naukę. Oni odeszli, ponieważ instytucjonalne warunki stały się niemożliwe do pogodzenia z godnym życiem.

Często przypłacili to zdrowiem. Mówią m.in. o wypaleniu, przewlekłym stresie, zaburzeniach lękowych.

– Tak, bo dla większości odchodzenie było długim, obciążającym procesem. Idealistyczne podejście do akademii skutkowało silnym przywiązaniem do niej. Z czasem przychodziły przeciążenie pracą, rozczarowanie, często problemy zdrowotne i w pewnym momencie moim rozmówcy dochodzili do ściany. Ale zanim podjęli decyzję o odejściu – i to pojawia się zarówno w amerykańskim, jak i w polskim kontekście – bardzo długo próbowali się dopasować, poradzić sobie, jakoś tę nową rzeczywistość rozegrać. Aż w końcu pękali i odchodzili.

W amerykańskim badaniu widać wyraźną różnicę – kobiety częściej opisywały odejście jako formę ratowania siebie, a mężczyźni częściej jako zaplanowaną zmianę zawodową.

Na czym polega ten mechanizm?

– Kobiety zdecydowanie częściej miały problem z toksycznością środowiska akademickiego, w którym zderzały się z seksizmem i nierównym traktowaniem. Były rozczarowane relacjami międzyludzkimi. Częściej mówiły o chronicznym stresie, przeciążeniu i wypaleniu oraz o poczuciu bycia niedostatecznie dobrą. Czuły też, że nie dostają wsparcia, że są izolowane. Dla nich odejście było odcięciem się od tego, co niezdrowe.

Mężczyźni także mieli negatywne doświadczenia, ale o odejściu już opowiadali w kontekście zmiany na lepsze. Mówili, że liczą na wyższe zarobki, większą przewidywalność zadań, atrakcyjniejsze warunki. Zrozumieli, że ich życie może wyglądać inaczej. I lepiej się do odejścia przygotowali, to nie były raczej nagłe zerwania.

W Polsce też to tak wygląda?

– Nie. I kobiety, i mężczyźni są raczej z systemu wypychani. Zdecydowanie mocniej wybrzmiewa w polskich wywiadach pańszczyźniany charakter zależności.

Choć z innych badań wiemy, że seksizm w polskiej akademii jest realnym problemem, w moim materiale z odejść nie pojawiał się on raczej jako bezpośrednio nazwana przyczyna decyzji.

Wszędzie natomiast osoby, które zdecydowały się odejść, stają się niewidzialne.

– Ze strony instytucji spotyka ich obojętność. Nie ma rozmowy na koniec, pytania o powody czy prób zatrzymania. Moim rozmówcom było przykro, że nikt nawet nie próbował ich zatrzymać. Uczelnie tracą ludzi i nawet nie chcą się dowiedzieć, co się stało. Winny jest pracownik, bo pewnie nie był wystarczająco dobry, wystarczająco silny, wystarczająco ambitny. Akademia nie chce słuchać. Często stają się też niewidzialni dla środowiska w ogóle.

Ale, co pozytywne, odkrywają, że jest życie poza akademią.

– I mówią, że jest nawet lepsze. Choć bali się pracy od dziewiątej do siedemnastej, często okazała się ona wyzwalająca. ●

Rozmawiała Alicja Gardulska

• **Cała rozmowa na Wyborcza.pl**

eprasa.pl 3000f0b0ca

Agent Tomek odpowiada na groźby Kamińskiego

Założyciel CBA Mariusz Kamiński zapowiada wielki pozew przeciwko Tomaszowi Kaczmarkowi, kiedyś swojemu najlepszemu agentowi. Kaczmarek jest dziś kluczowym świadkiem w śledztwie dotyczącym łamania prawa przez CBA.

Wojciech Czuchnowski

• **Tomasz Kaczmarek**
FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

„Razem z Maciejem Wąsikiem i kilkudziesięcioma byłymi funkcjonariuszami CBA składamy w sądzie pozew zbiorowy przeciwko Tomaszowi Kaczmarkowi. Jego kłamstwa i pomówienia wobec osób kierujących CBA, funkcjonariuszy oraz Biura nie pozostaną bezkarne. Kaczmarek (...) odpowie i za te pomówienia, które kolportuje w mediach. Kaczmarek to człowiek pozbawiony honoru, któremu przyzwoici ludzie nie podają ręki. Mówimy DOŚĆ! CBA nie pęka!" – napisał w serwisie X Kamiński, dziś, podobnie jak Maciej Wąsik europoseł PiS, a przez osiem lat rządów tej partii szef MSWiA i koordynator służb specjalnych.

Kaczmarek, który w CBA działał jako „agent Tomek", za co w nagrodę został nawet posłem PiS, przesłał „Wyborczej" oświadczenie, w którym stwierdza: „Przyjmuję tę informację ze spokojem. Nie zamierzam wycofać się z niczego, co zeznałem już wcześniej przed organami ścigania i co jestem gotów powtórzyć przed sądem".

„Mam nadzieję, że sąd zgodzi się na to, by rozprawy były jawne, opinia publiczna powinna sama poznać i ocenić to, co mam do powiedzenia" – dodaje były agent CBA, którego kiedyś Kamiński wychwalał i nazywał „perłą".

Kolejne śledztwa ws. łamania prawa przez CBA

Kaczmarek od 2021 r. publicznie mówi o łamaniu prawa i upolitycznieniu służb w czasach, gdy był funkcjonariuszem CBA, a potem posłem. Obciąża osobiście Kamińskiego i Wąsika, twierdząc, że kazali mu fałszować notatki z operacji wobec polityków, których chcieli zniszczyć. Dlaczego więc dopiero teraz Kamiński reaguje zapowiedzią pozwu?

Bezpośredni powód jest taki, że w poniedziałek prokurator generalny ogłosił, że występuje do Parlamentu Europejskiego o uchylenie immunitetu Kamińskiemu. Prokuratura chce Kamińskiego oskarżyć o nadużycia i przekroczenie uprawnień w latach 2007-09, gdy CBA prowadziło sprawę o kryptonimie „Silver". Chodziło w niej o znalezienie dowodów na korupcję byłego prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. Działania służb skończyły się kompromitacją, a przez całe lata „Wyborcza", TVN oraz inne niezależne media ujawniały kolejne szczegóły nielegalnych działań: wyłudzanie zgody na podsłuch, prowokacje, inwigilację, przecieki do „zaprzyjaźnionych" dziennikarzy.

Kaczmarek był najpierw w świadkiem w śledztwie przeciwko Kwaśniewskim, które zostało wznowione, gdy w 2015 r. PiS wrócił do władzy. Ale na przełomie 2020 i 2021 r. odwołał swoje wcześniejsze zeznania i od tego czasu otwarcie ujawnia kulisy politycznych działań CBA Kamińskiego i Wąsika. Kiedy w 2023 r. PiS stracił władzę, Kaczmarek zgłosił się do prokuratury, by zeznawać o nadużyciach. Chciał zostać świadkiem koronnym.

Na razie nie podjęto decyzji, czy przyznać mu taki status. Mimo to były agent i poseł regularnie zeznaje w kilku prokuraturach, gdzie toczą się postępowania badające, jak w CBA było łamane prawo. Jego zeznania spowodowały już postawienie zarzutów agentom, którzy w nagrodę za „udaną operację" przeciwko Kwaśniewskiemu i jego żonie pojechali na wycieczkę do Wiednia. Tam z funduszy CBA korzystali z kasyn, drogich hoteli i domów publicznych. W śledztwie, w którym prokuratura chce teraz uchylenia immunitetu Kamińskiemu, „agent Tomek" jest jednym z kluczowych świadków. Dlatego gdy ukazał się komunikat o wniosku immunitetowym do europarlamentu, Kaczmarek powtórzył w Sejmie i w mediach to, co już wcześniej mówił o roli Kamińskiego i Wąsika w fałszowaniu materiałów z inwigilacji.

Kaczmarek „gotowy do pełnej współpracy"

W oświadczeniu przesłanym „Wyborczej" Kaczmarek pisze jeszcze m.in.: „Robię to dlatego, że uważam, iż po latach mam obowiązek powiedzieć prawdę o sprawach, w których sam brałem udział, oraz poddać tę prawdę weryfikacji przez niezależne instytucje państwa. W świetle ostatnich informacji o skierowaniu wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie Mariusza Kamińskiego do odpowiedzialności karnej nie ukrywam, że cieszy mnie, iż moje zeznania mogą wkrótce przyczynić się do postawienia zarzutów i rzetelnego wyjaśnienia roli osób, które przez lata unikały odpowiedzialności.

Jeżeli pan Mariusz Kamiński oraz inni byli funkcjonariusze CBA zdecydowali się skierować sprawę do sądu, to dobrze. Sąd jest właściwym miejscem do oceny wiarygodności stron, treści zeznań i zgromadzonych dokumentów. Jestem gotów stanąć przed sądem i złożyć zeznania pod rygorem odpowiedzialności karnej za każde wypowiedziane słowo. Szczerze wątpię jednak, aby pozew miało złożyć kilkudziesięciu funkcjonariuszy. Spodziewam się raczej pozwu ze strony Mariusza Kamińskiego, Macieja Wąsika oraz jeszcze dwóch byłych funkcjonariuszy CBA, którzy razem z nimi zostali prawomocnie skazani w sprawie tzw. afery gruntowej za przekroczenie uprawnień i nadużycia przy prowadzeniu działań operacyjnych. Jak mówi stare przysłowie: uderz w stół, a nożyce się odezwą".

> *Nie zamierzam wycofać się z niczego, co zeznałem już wcześniej przed organami ścigania i co jestem gotów powtórzyć przed sądem*
>
> TOMASZ KACZMAREK

Kaczmarek podkreśla, że jest świadom własnej odpowiedzialności: „Nigdy nie twierdziłem, że sam jestem bez winy. Przeciwnie, wielokrotnie mówiłem publicznie, że brałem udział w działaniach, które dziś oceniam krytycznie, i że to właśnie dlatego zdecydowałem się mówić otwarcie. Opinia publiczna ma prawo wiedzieć, czy służby specjalne były wykorzystywane wyłącznie zgodnie z prawem i w interesie państwa, czy też dochodziło do nadużyć. To powinno zostać ocenione na podstawie dowodów, a nie politycznych komunikatów".

Deklarując gotowość „do pełnej współpracy z wymiarem sprawiedliwości" Kaczmarek pisze, że ma do przekazania dużo nieznanych informacji. Ale sprawą uznania go za świadka koronnego zajmuje się od wyborów już trzecia prokuratura. Na razie bez rezultatów.

OGŁOSZENIE PŁATNE
Kraj/34428273

Podaruj 1,5% swojego podatku i RATUJ ZWIERZĘTA

Wpisz KRS 0000794938

Działamy od 2010 roku. Uratowaliśmy tysiące istot, a pod bezpośrednią opieką ponad 550 zwierząt z kilkudziesięciu gatunków. Ratujemy te domowe, gospodarskie, dzikie i egzotyczne. Leczymy je, diagnozujemy, karmimy, rehabilitujemy. **Szukamy im domów. Kochamy je. Dajemy im schronienie i drugą szansę.** Każda pełna miska, każde leczenie, każdy metr bezpiecznego wybiegu istnieje tylko dzięki wsparciu ludzi takich jak Wy – ludzi, którzy wierzą, że każde życie ma wartość.

Przekazując 1,5% swojego podatku:
- dajesz bezpieczny dom tym, którzy go stracili,
- finansujesz leczenie i rehabilitację skrzywdzonych zwierząt,
- pozwalasz zapewnić codzienną opiekę, wyżywienie i troskę dla setek naszych podopiecznych,
- stajesz się częścią społeczności, która naprawdę zmienia świat zwierząt na lepszy.
- wpierasz edukację oraz rehabilitację dzieci

23 1020 4027 0000 1102 1692 6564

Fundacja BENEK ul. Orzechowa 15, 63-004 Szewce

Organizacja Pożytku Publicznego KRS 0000794938

www.fundacjabenek.pl tel: Michał Bednarek 506 349 596

blik 506 349 596

BARDZO DZIĘKUJEMY ZA KAŻDE WSPARCIE

eprasa.pl 3000f0b0ca

Trump wygłosił orędzie o wojnie w Iranie

– To prawdziwa inwestycja w przyszłość amerykańskich dzieci i wnuków – tłumaczył ataki na Iran amerykański prezydent. Równie ważne było to, czego nie powiedział.

Maciej Czarnecki

Trump wygłosił pierwsze orędzie do narodu od czasu uderzenia USA i Izraela na Iran z 28 lutego, które rozpoczęło wojnę na Bliskim Wschodzie. Tradycyjnie przemawiał w najlepszym czasie antenowym („prime time"), czyli o godz. 21 waszyngtońskiego czasu (3 w nocy ze środy na czwartek w Polsce).

Odmalował wizję przygniatającego sukcesu Ameryki i tłumaczył obywatelom, że kampania była konieczna i zbliża się do końca. Zapowiedział, że najbliższych dwóchtrzech tygodniach uderzenia na Iran będą „naprawdę mocne, by cofnąć ich do epoki kamiennej, gdzie ich miejsce". Nie podał jednak konkretnej daty zakończenia konfliktu.

Po jego niespełna 20-minutowym wystąpieniu wzrosły ceny ropy na światowych rynkach, a w Azji odnotowano spadki na giełdach. To znak, że inwestorzy dostrzegli brak konkretów.

Trump wygłasza orędzie do narodu, Iran odpowiada rakietami

– Ich marynarka wojenna zniknęła. Ich siły powietrzne zniknęły. Ich rakiety są już prawie zużyte lub zniszczone. Podsumowując, działania te okaleczą irańską armię, zmiażdżą jej zdolność do wspierania terrorystycznych pełnomocników i pozbawią możliwości zbudowania bomby atomowej. Nasze siły zbrojne były niezwykłe – wyliczał Trump.

Właśnie niedopuszczenie do tego, by Iran pozyskał broń nuklearną, wskazał jako główny cel wojny. Nie dał jednak żadnej wskazówki, czy i jak USA i Izrael zamierzają zniszczyć zgromadzone głęboko pod ziemią przez Iran zapasy wzbogaconego uranu.

Trump stwierdził: „zmiana reżimu nie była naszym celem, chociaż się zdarzyła", bo przywódcy Iranu sprzed wojny zostali zabici. Nowi, przekonywał, są bardziej rozsądni (eksperci oceniają inaczej). Republikanin zapewnił, że „Ameryka wygrywa bardziej niż kiedykolwiek", a uderzenia na Iran „to prawdziwa inwestycja w przyszłość amerykańskich dzieci i wnuków".

W chwili, gdy przemawiał, Iran odpowiadał atakami rakietowymi na amerykańskich sojuszników na Bliskim Wschodzie.

Trump zapewnia obywateli, że ceny ropy szybko spadną

– Od samego początku mojej kampanii prezydenckiej w 2015 roku mówiłem, że nigdy nie pozwolę Iranowi posiadać broni jądrowej. Ten reżim skandował: „Śmierć Ameryce, śmierć Izraelowi" – tłumaczył Trump.

• **Po wystąpieniu Trumpa wzrosły ceny ropy na światowych rynkach, a w Azji odnotowano spadki na giełdach** FOT. ALEX BRANDON / EPA/PAP

Przypominał o ataku wspieranego przez Iran Hamasu na Izrael z 7 października 2023 roku, a także krwawo stłumionych protestach w Iranie z początku roku, w których wedle podanych przez niego szacunków reżim zabił 25 tys. ludzi.

Zapewnił, że Stany Zjednoczone „nigdy nie były lepiej przygotowane" do zażegnania irańskiego zagrożenia, bo on, Donald Trump, zbudował „najgorętszy kraj na świecie" z kwitnącą gospodarką, w której jest „zero inflacji, rekordowe inwestycje i rynki akcji" (w rzeczywistości inflacja w USA wynosi 2,4 proc., a rynki akcji zareagowały na wojnę spadkami).

Trump przekonywał, że jego polityka powrotu do paliw kopalnych pod hasłem „wierć, kochanie, wierć", wraz z zainstalowaniem w Wenezueli władz bardziej przychylnych USA, sprawiła, że kraj jest bezpieczny, jeśli chodzi o dostawy ropy i nie musi sprowadzać jej przez Cieśninę Ormuz.

Iran od tygodni ją ostrzeliwuje, paraliżując ruch tankowców i doprowadzając do zwyżek cen ropy naftowej na świecie. Dla Trumpa to spory problem, bo w roku wyborów do Kongresu Amerykanie płacą już za paliwo ponad 4 dol. za galon (3,78 litra). Zastrzegł on, że tuż po zakończeniu wojny ceny spadną, wzywając obywateli, by wytrzymali jeszcze trochę.

Eksperci podkreślają jednak, że nawet jeśli konflikt szybko się zakończy, powrót cen ropy do dawnych poziomów będzie wymagał sporo czasu. Mówi się, że jej cena rośnie szybko jak rakieta, a spada wolno jak piórko.

W chwili, gdy Trump przemawiał, Iran odpowiadał atakami rakietowymi na amerykańskich sojuszników na Bliskim Wschodzie

Aby zapewnić „odpowiednią perspektywę", Trump wyliczył, jak długo trwały: pierwsza i druga wojna światowe, wojna w Wietnamie, koreańska i iracka. – A my prowadzimy tę operację wojskową od 32 dni – dodał.

– Jeśli nie dojdzie do porozumienia, uderzymy bardzo mocno i jednocześnie w każdą z ich elektrowni – ostrzegł.

Trump zostawi innym odblokowanie Cieśniny Ormuz?

Prezydent USA podziękował sojusznikom na Bliskim Wschodzie i skrytykował pozostałych za to, że nie pomogli w „dekapitacji" irańskiego reżimu. Było jasne, że chodzi mu o Europę. Powiedział, że kraje, które sprowadzają ropę przez Cieśninę Ormuz, muszą teraz „zająć się tym przejściem". – Będziemy pomagać, ale one powinny przejąć przywództwo – zaznaczył.

To kolejny sygnał, że Amerykanie mogą po zakończeniu działań wojennych zostawić problem odblokowania cieśniny innym. Trump powtórzył radę ze swojego wcześniejszego wpisu na platformie społecznościowych: po pierwsze, kupować amerykański surowiec, po drugie: „zebrać się na spóźnioną odwagę" i odblokować cieśninę, bo Iran jest poważnie osłabiony. W innym momencie zapewnił, że po zakończeniu wojny cieśnina „otworzy się naturalnie".

Wbrew obawom w Europie, nie poruszył jednak w orędziu wątku NATO. Dzień wcześniej, pytany przez dziennikarza, czy po zakończeniu wojny przemyśli na nowo członkostwo USA w Sojuszu, przytaknął, nazywając Sojusz „papierowym tygrysem". Z otoczenia prezydenta płynęły głosy, że może to rozwinąć.

Świadczyło to o jego frustracji postawą Wielkiej Brytanii, Francji i innych europejskich krajów. Trump ma im za złe, że nie pomogły USA odblokować Cieśniny Ormuz, nie rozumiejąc, że traktat północnoatlantycki zobowiązuje ich do wspólnej obrony w przypadku bezpośredniej napaści na jedno z państw członkowskich, a nie udziału w ofensywnych inicjatywach.

Po orędziu Trumpa NATO może odetchnąć z ulgą? Pytanie, na jak długo

Możliwe, że znów zadziałał znany z wcześniejszych przesileń tryb zażegnywania kryzysu. Mający dobre kontakty z Trumpem fiński prezydent Alexander Stubb zapewnił go podczas środowej rozmowy telefonicznej, że nabiera kształtów „bardziej europejskie NATO", a Europa „bierze na siebie odpowiedzialność". To nawiązanie do powtarzających się od dawna apeli Amerykanina, by sojusznicy wydawali więcej na obronę.

„Konstruktywna dyskusja i wymiana poglądów w kwestii NATO, Ukrainy i Iranu. Problemy trzeba rozwiązywać pragmatycznie"

– podkreślił Stubb w poście na platformie społecznościowej.

Jak zapowiedziała w komunikacie dla Reutersa jego kancelaria, „bardziej europejskie NATO" ma być przedmiotem dyskusji na corocznym szczycie Sojuszu, który w tym roku zaplanowano na 7-8 lipca w Ankarze.

Ważne były też reakcje na Kapitolu, gdzie nadal jest wielu zwolenników Sojuszu (jeszcze przed powrotem Trumpa do władzy, pod koniec 2023 roku, Kongres uchwalił ustawę zakazującą prezydentowi USA wycofanie kraju z NATO bez zgody Senatu lub ustawy Kongresu).

Senator Demokratów Mark Warner napisał, że „NATO jest najbardziej udanym sojuszem wojskowym w historii". „Kongres nie będzie bezczynnie przyglądać się, jak obecny prezydent próbuje go rozbić. Nasze zaangażowanie w NATO jest niezachwiane i wykorzystamy wszelkie dostępne środki, aby go bronić", zaznaczył Warner.

Pytanie, na jak długo to wystarczy. Źródło brytyjskiego dziennika „Financial Times" relacjonuje, że w niedawnej rozmowie z przywódcami Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii sekretarz generalny Sojuszu Mark Rutte ocenił, że reakcja Trumpa na brak pomocy Europy w odblokowaniu Cieśniny Ormuz była „raczej histeryczna".

Według źródeł dziennika, aby skłonić Europejczyków do udziału w „koalicji chętnych" na odblokowanie cieśniny, miał zagrozić wstrzymaniem amerykańskiego wsparcia dla Ukrainy. Za Trumpa Ameryka i tak przestała dostarczać jej broń, ale pozwala Europie kupować ją u siebie w ramach NATO-wskiego programu PURL. W praktyce spełnienie groźby uderzyło więc Waszyngton po kieszeni.

Tym niemniej za namową Ruttego skrzyknięta na chybcika grupa sojuszników, przede wszystkim Francja, Niemcy i Wielka Brytania, 19 marca zapewniła we wspólnym oświadczeniu o „gotowości włączenia się w odpowiednie działania mające na celu zapewnienie bezpiecznego przejścia przez Cieśninę".

Później dołączyły do niej inne kraje. W środę brytyjski premier Keir Starmer zapowiedział, że w tym tygodniu będzie gospodarzem rozmów pomiędzy 35 sygnatariuszami na temat utworzenia koalicji w celu ponownego otwarcia Cieśniny „po ustaniu walk". ●

eprasa.pl 3000f0b0ca

Szkoły w Rosji posyłają młodych w kamasze

Kreml znalazł nowe remedium na niedostatek chętnych do walki przeciwko Ukrainie. Rozkazał uczelniom, szkołom i zakładom pracy, póki co w jednym regionie, dostarczenie konkretnej liczby rekrutów. Odmowa nie wchodzi w grę.

Wiktoria Bieliaszyn

Co najmniej 2 proc. studentów rosyjskich uczelni wyższych musi podpisać w tym roku umowę z Ministerstwem Obrony. W styczniu 2026 roku podczas zamkniętego spotkania z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego Walerijem Falkowem rektorzy największych rosyjskich uniwersytetów mieli dowiedzieć się, że ich obowiązkiem będzie agitacja wojenna. Sprawę, powołując się na anonimowe źródła ze struktur władz, opisują dziennikarze kanału Faridaily w Telegramie.

Jeśli władzom uczelni uda się spełnić oczekiwania szefa resortu, to rosyjską armię zasili w najbliższych miesiącach nawet 44 tysiące studentów. Podobne żądania miały zostać skierowane także do administracji techników, niewykluczone więc, że liczba ta wzrośnie do 78,8 tysięcy.

Z dokumentów, które Ministerstwo Obrony przygotowało na użytek wewnętrzny, a które omyłkowo zostały opublikowane na stronach internetowych niektórych uczelni, wynika, że władze planują wcielić studentów do wojsk bezzałogowych. Jest to odrębny rodzaj sił zbrojnych, który pojawił się w rosyjskiej armii jesienią ubiegłego roku. Niezależny portal Meduza przypomina, że wcześniej żołnierze obsługujący drony wchodzili w skład jednostek lądowych, powietrznych lub morskich (w zależności od specjalizacji). Kontrakty z armią podpisywać mogą nawet studenci pierwszego roku, mający zwykle 18-20 lat.

FOT. REUTERS / RAMIL SITDIKOV

Kreml nie grymasi. W kamasze pośle każdego chętnego

Pierwsze doniesienia o uczelnianej wojennej agitacji pojawiły się w mediach w grudniu 2025 roku.

Niezależne rosyjskie media zwracają uwagę, że w pierwszych miesiącach 2026 roku kampania propagująca służbę wojskową wśród studentów była prowadzona aktywnie na blisko 200 rosyjskich uczelniach.

Potwierdzają to słowa Aleksieja Tabałowa, dyrektora niezależnej organizacji Szkoła prizywnika, który jeszcze w lutym w rozmowie z „Meduzą" wyjaśniał: „To oficjalna kampania prowadzona w całym kraju. Z różnych regionów napływają liczne zgłoszenia. Wcześniej starano się nie angażować studentów. Najwyraźniej władze nie chciały wchodzić w kontakt z ich rodzicami. Ale teraz wygląda na to, że nie mają już innych chętnych do walki".

Zwracał przy tym uwagę, że władzom jest kompletnie bez różnicy, czy zwerbują do armii studenta medycyny, bezpieczeństwa narodowego, uczelni wojskowej czy rusycystyki.

Miejsce na uczelni za kontrakt z wojskiem

Studentom za wzięcie udziału w wojnie przeciwko Ukrainie przysługują mu wysokie wypłaty z budżetu państwa oraz liczne ulgi, przewidziane dla weteranów. To jednak rzadko kiedy przekonuje studentów, więc władze uniwersytetów posuwają się zarówno do próśb, jak i gróźb.

Część uczelni mami studentów obietnicami, na przykład przeniesienia ze studiów płatnych na bezpłatne po powrocie z armii. Niektóre obiecują dodatkowe honoraria z własnych środków, a nawet sfinansowanie pobytu w sanatorium lub uzdrowisku po odbyciu służby. „Uniwersytet Państwowy w Soczi dodaje do jednorazowej wypłaty (3,4 mln rubli, czyli ok. 155,7 tys. zł.) i miesięcznej „pensji" (210 tysięcy rubli, czyli ok. 9170 złotych) kolejne 100 tysięcy rubli (ok. 4580 złotych) z budżetu uczelni" – opisywała Meduza. Z kolei Państwowy Uniwersytet w Sankt Petersburgu wprowadził „stypendium" dla studentów, którzy wstąpią do wojska, w postaci jednorazowej wypłaty wysokości 50 tysięcy rubli (ok. 2290 złotych).

Studenci, którym nauka gorzej idzie, bywają stawiani pod ścianą. Im władze uczelni mówią wprost, że jeśli nie podpiszą kontraktu, stracą miejsce na uczelni. Co innego, jeśli kontrakt z armią podpiszą. Wtedy mogą liczyć na wyższe oceny, gwarantujące zdanie wszystkich egzaminów, a także opracowanie indywidualnego planu nauki. Ale to oczywiście dopiero gdy dany student wróci z wojny.

Nauczyciele i wykładowcy posuwają się niekiedy także do poważniejszych manipulacji. Niezależne rosyjskie media zwróciły uwagę na opublikowane w Telegramie nagranie „rozmowy wychowawczej" z uczniami technikum w Nowosybirsku.

Dyrektorka Maria Kirsanowa, której najwyraźniej nie udało się wypełnić wymaganej przez władze normy, mówiła uczniom:

Zetknęłam się z ogromnym problemem: ze strachem, który z jakiegoś powodu tkwi w naszych młodych obrońcach ojczyzny. Zaczynam rozmawiać z wami, osiemnastolatkami. Mówię wam: Chłopaki, ojczyzna tego wymaga, trzeba! A w odpowiedzi słyszę, po co i czy macie wrócić w cynkowej trumnie. Ludzie, skąd w was ten strach? Kto wam go wpoił? Kto będzie nas bronił? ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414004

JUTRO „WYBORCZA" NA WIELKANOC

NATALIA DE BARBARO:

Polki są cholernie uparte w poszukiwaniu miłości

ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI:

Przetrwaliśmy tysiąc lat, przetrwamy i Trumpa

KARDYNAŁ RYŚ:

Zapytałem papieża, gdzie są granice dialogu

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

Etat zamiast B2B i zlecenia

To już pewne: ustawa o reformie PIP wejdzie w życie. Dla osób na B2B i zleceniu, które czują, że są wykorzystywane przez pracodawcę i powinny pracować na etacie, to wielka szansa. Dla tysięcy firm biznesowe ryzyko.

Maria Korcz
Sebastian Ogórek

To najważniejsza reforma rynku pracy przygotowana przez resort kierowany przez ministrę Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk. Po miesiącach ustaleń, politycznych wolt (m.in. za sprawą Donalda Tuska, który pod koniec roku przyblokował projekt), utarczek w koalicji, w czwartek dopełnił się proces legislacyjny – prezydent Karol Nawrocki podpisał ustawę o reformie PIP.

Daje ona – po skomplikowanej procedurze, o czym za chwilę – możliwość przekształcenia przez inspektora inspekcji pracy umowy B2B, umowy zlecenie czy umowy o dzieło w etat. To prawdziwa rewolucja na rynku pracy.

„To była decyzja trudna, bo dotykająca samego fundamentu relacji między państwem a pracownikiem i pracodawcą. To także istotne regulacje wobec niepokojącego ostatnio trendu wzrostu bezrobocia. Ta ustawa ma swoje zdefiniowane cele. Umożliwia uruchomienie środków z Krajowego Planu Odbudowy. Uderza w patologię rynku pracy. Praktyki, które wszyscy znamy – wymuszane umowy śmieciowe, fikcyjne samozatrudnienie, brak stabilności" – wyjaśnił prezydent w uzasadnieniu.

Równocześnie skierował ustawę do Trybunału Konstytucyjnego. To jednak niewiele zmienia, więc ustawa niedługo zacznie obowiązywać. Zawarto w niej trzymiesięczne vacatio legis, co oznacza, że przepisy zaczną obowiązywać mniej więcej w lipcu (termin liczy się od opublikowania ustawy w Dzienniku Ustaw).

Rewolucja czeka kilka branż: na B2B (tzw. fakturce) wykonują często swoje obowiązki informatycy, programiści, graficy, ale też stewardesy czy dziennikarze, z kolei na umowie-zleceniu pracują choćby sprzątaczki.

Jak pisaliśmy w serwisie Wyborcza.biz, zgodnie z ostatecznymi zapisami przekształcenie umowy-zlecenia czy B2B w etat będzie się odbywać w następujący sposób:

Inspektor wybiera firmę do kontroli na podstawie analizy ryzyka lub zgłoszenia od pracownika (tak, można pójść do PIP i powiedzieć: proszę o sprawdzenie, czy ja nie powinienem być na etacie, a nie B2B czy zleceniu).

Inspektor sprawdza, w jaki sposób odbywa się praca i czy spełnia ona warunki etatu (czyli np. czy dana osoba ma się kierownika, pracuje na dyżurach, wykonuje obowiązki na firmowym sprzęcie i w siedzibie tej firmy, itp.), czy też raczej warunki kontraktu B2B.

W ramach zbierania materiału inspektor będzie umożliwiał zajęcie stanowiska stronom np. poprzez udostępnienie adresu e-mail, na który będą mogły wysłać wiadomość o tym, jak z ich perspektywy wyglądają warunki pracy.

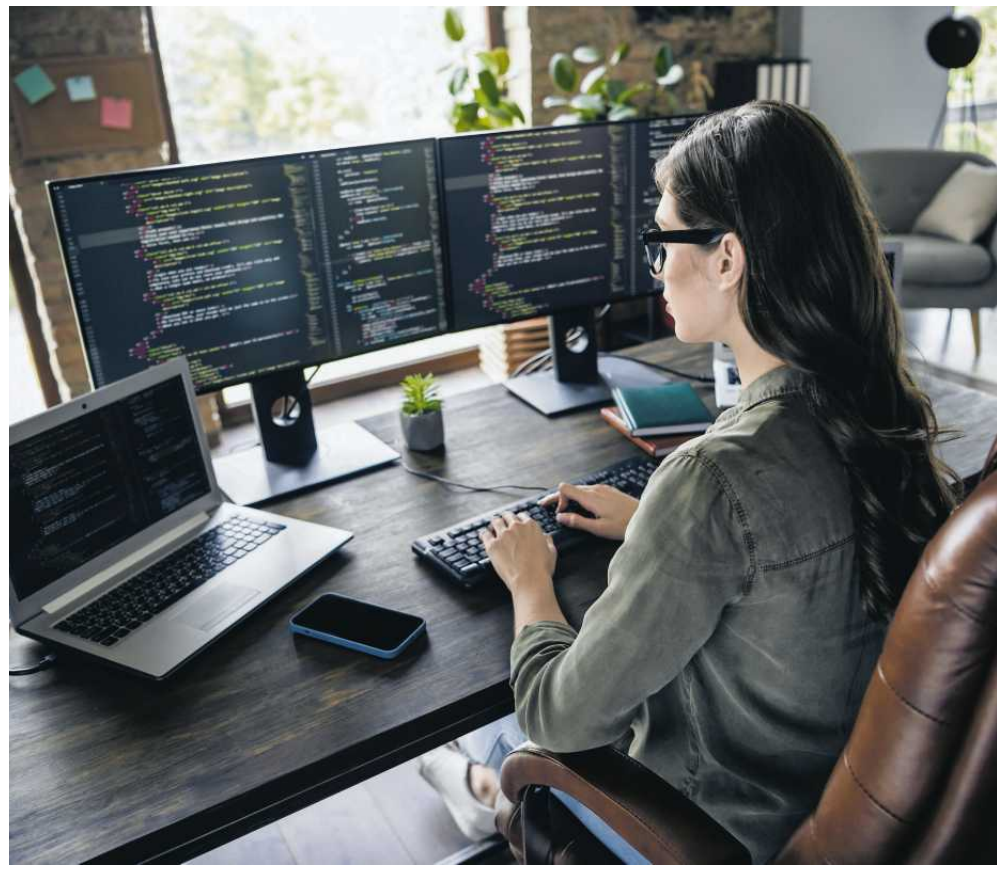
Jeśli inspektor stwierdzi, że zawarto złą umowę, to na piśmie poinformuje pracodawcę i pracownika, w jaki sposób powinni zmienić formę współpracy, by była dostosowana do przepisów. Może to oznaczać zarówno informację o konieczności podpisania umowy o pracę, jak i np. zmianę zakresu obowiązków tak, by dana umowa mogła pozostać kontraktem B2B

Jeśli strony nie dostosują się do polecenia we wskazanym w nim terminie, okręgowy inspektor pracy będzie mógł wydać decyzję administracyjną o przekształceniu umowy B2B w etat. Co ważne, decyzja nie będzie mogła zostać wydana, jeśli wcześniej nie zostanie wystawione pouczenie.

Po wydaniu decyzji pracodawca i pracownik będą mieć miesiąc na odwołanie się od niej do sądu.

Kluczowy jest tu punkt 2 i 4. Dlaczego? Po pierwsze nie ma twardej definicji, co to jest praca. Są natomiast wytyczne i założenia, które będą sprawdzane za każdym razem dla każdego stanowiska indywidualnie. Nie będzie też tzw. testu przedsiębiorcy, ale można powiedzieć, że inspektor będzie robił coś w drugą stronę, tj. test na pracę.

To istotne regulacje wobec niepokojącego ostatnio trendu wzrostu bezrobocia. Uderzają w patologię rynku pracy – wyjaśniał prezydent Karol Nawrocki

• **Rewolucja czeka kilka branż: na B2B wykonują często swoje obowiązki informatycy, programiści czy graficy** FOT. ROMAN SAMBORSKYI

A o stosunku pracy, czyli konieczności podpisania umowy o pracę, mówimy, gdy spełnione są **wszystkie** z poniższych warunków i pracownik:
• świadczył wcześniej taką samą lub podobną pracę w ramach stosunku pracy;
• zajmuje określone stanowisko (funkcję) w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa;
• ma wyznaczony zakres obowiązków (ustny lub pisemny);
• ma przełożonego – koordynatora, dyspozytora, brygadzistę, kierownika, dyrektora;
• nie może odmówić wykonania polecenia bez powodu i bez konsekwencji.

To właśnie w uproszczeniu będzie brał pod uwagę inspektor. Punkt 2 wyjaśniliśmy.

Dlaczego jednak kluczowy jest także punkt 4? Ten pojawił się pod koniec prac legislacyjnych nad ustawą i był ukłonem w stronę pracodawców. Daje bowiem szansę na dogadanie się kogoś, kto jest na B2B, z pracodawcą. Jeśli taka osoba przestanie np. mieć przełożonego, będzie mogła odmówić wykonania polecenia, to wówczas może pozostać na B2B.

Reforma PIP zmienia też kary dla firm.. Grzywna ma wynosić teraz od 2 do 60 tys. zł, a jeśli jest to recydywa, to kwota rośnie i wynosi od 3 do 90 tys. zł. Kwota mandatu od inspektora może wynieść do 10 tys. zł.

Ustawa daje szansę firmom – jeśli w rok od wejścia jej w życie dane przedsiębiorstwo uporządkuje swoje relacje z pracownikami, to obowiązywać będzie amnestia.

Firmy będą mogły też zwrócić się do PIP o tzw. wiążącą interpretację indywidualną, czyli de facto dostać informację od PIP, czy dobrze rozumieją przepisy prawa pracy, czy źle. ●

Rosja znów zakazuje eksportu benzyny

Do końca lipca rosyjskie kompanie naftowe nie będą mogły eksportować benzyny – postanowił rząd Rosji, kolejny raz przywracając całkowite embargo na wywóz takiego paliwa. Benzyny w Rosji teraz nie brakuje, ale Moskwa się ochronić przed skutkami ataków ukraińskich dronów na rafinerie.

Rząd Rosji ogłosił, że przywróci do końca lipca zakaz eksportu benzyny przez jej producentów. Obecnie ten zakaz obowiązuje firmy, które handlują benzyną, lecz jej nie produkują. Zakaz eksportu benzyny przez rafinerie został zniesiony od lutego, a wcześniej obowiązywał od połowy zeszłego roku. Z embargo zwolnione są jedynie dostawy paliwa realizowane na podstawie umów międzyrządowych.

Całkowite embargo na eksport benzyny przywrócono „dla utrzymania stabilnej sytuacji na wewnętrznym rynku paliw w okresie wysokiego sezonowego popytu i prac polowych w rolnictwie, a także w związku ze wzrostem światowych cen ropy naftowej z powodu sytuacji geopolitycznej na Bliskim Wschodzie" – napisano w komunikacie rosyjskiego rządu.

Nadzorujący energetykę rosyjski wicepremier Aleksandr Nowak w zeszłym tygodniu zwrócił uwagę, że w czasie obecnego konfliktu na Bliskim Wschodzie cen paliw rosną dużo szybciej niż ropy naftowej. Bo rafinerie obawiają się deficytu importowanego surowca. Z tego właśnie powodu, zdaniem Nowaka, eksportu benzyny zakazały już Chiny.

Paliw nie brakuje

Rosja tradycyjnie eksportuje dużo mniej benzyny niż diesla. Gdy w lutym Moskwa zezwoliła rafineriom na eksport paliw, wysłały one na eksport 90 tys. ton benzyny, zaledwie 20 tys. ton więcej niż w styczniu, kiedy to paliwo można były eksportować tylko w ramach umów międzyrządowych – jak wynika z danych Międzynarodowej Agencji Energii, które przytoczyła agencja Interfax.

Według rosyjskich mediów obecnie nie ma też żadnych problemów z zakupem paliw.

Decyzja rządu Rosji ma zatem stłumić w zarodku pokusę eksportu benzyny za cenę dużo wyższą niż na rosyjskim rynku. A w ten sposób władze Rosji starają się też uniknąć powtórki z wielkiego kryzysu na własnym rynku paliw, który panował latem zeszłego roku.

Wtedy to deficyt benzyny doprowadził w wielu regionach Rosji do tworzenia się kolejek na stacjach benzynowych, racjonowania sprzedaży paliw i wzrostu jego cen. Aby powstrzymać ten kryzys Moskwa wprowadziła całkowity zakaz eksportu paliw, najpierw na sierpień, a potem przedłużany na kolejne miesiące.

Skuteczne drony Ukrainy

Faktycznie do kryzysu paliwowego w znacznej mierze doprowadziły skuteczne ataki ukraińskich dronów bojowych na rosyjskie rafinerie, położone czasem nawet ponad 1,7 tys. km od granicy z Ukrainą.

Drony nie mogą zniszczyć rafinerii, ale wywołują w nich pożary, które zakłócają produkcję paliw. Usuwanie skutków pożarów może nawet na miesiące wyłączać funkcjonowanie niektórych instalacji. A naprawy utrudniają zachodnie sankcje, zakazujące dostaw sprzętu, materiałów, oprogramowania i usług dla rosyjskiej branży naftowej.

Ukraińskie drony kontynuują rajdy na rosyjskie rafinerie. Na początku kwietnia ich celny cios wywołał pożar w rafinerii w Ufie. Pod koniec marca atak ukraińskich dronów wywołał pożar w rafinerii w Kiriszach w obwodzie leningradzkim. W zeszłym miesiącu atak ukraińskich dronów doprowadził również do pożaru w terminalu naftowym w porcie Ust-Ługa nad Bałtykiem, ograniczając eksport rosyjskiej ropy naftowej. ●

Andrzej Kublik

eprasa.pl 3000f0b0ca

Co z podwyżkami w budżetówce

Gdy związkowcy ZUS dowiedzieli się, że zapisane w budżecie 3 proc. podwyżki dla budżetówki najpierw trafi do lekarzy, ogłosili strajk okupacyjny. – Liczymy się z tym że święta spędzimy w Zakładzie – mówi Beata Wójcik ze Związku Zawodowego Pracowników ZUS.

Leszek Kostrzewski

– Właśnie nam powiedziano, że teraz nie dostaniemy zapisanych w budżecie dla budżetówki 3 proc. podwyżki, bo pieniądze w pierwszej kolejności mają iść do lekarzy. Już oblegamy budynek centrali ZUS. Nie wyjdziemy, póki nie nastąpi zmiana decyzji. Trwa strajk okupacyjny – powiedziała w środę, 1 kwietnia, serwisowi Wyborcza.biz Beata Wójcik, przewodnicząca Związku Zawodowego Pracowników ZUS.

Komitet protestacyjny

W środę wszystkie związki zawodowe zostały zaproszone na zebranie w centrali ZUS. Sprawa dotyczyła corocznych zapisanych w budżecie podwyżek w wysokości 3 proc. dla budżetówki, w tym dla pracowników ZUS, którzy są częścią dużej grupy pracowników administracji publicznej. Podwyżki miały być wypłacone w kwietniu z wyrównaniem od stycznia. Związkowcy dowiedzieli się jednak, że w pierwszej kolejności pieniądze na podwyżki będą przekazana dla lekarzy orzeczników.

Na reakcję nie trzeba było długo czekać. Związkowcy jeszcze w środę wieczorem powołali Międzyzwiązkowy Komitet Protestacyjno-Strajkowy.

– Ze środy na czwartek ponad 30 osób spędziło noc w centrali Zakładu. Leżeliśmy na wykładzinie, przykryci kurtkami. Rano pracodawca zafundował nam śniadania. Nie zamierzamy ustąpić. Ja już zapowiedziałam córkom, że święta mogę spędzić w Zakładzie – mówi nam Beata Wójcik.

Biuro prasowe ZUS w komunikacie wysłanym w czwartek rano informuje, że rozpoczęły się negocjacje płacowe z dwunastoma zakładowymi organizacjami związkowymi. Ich podstawą jest zakładowy układ zbiorowy pracy dla pracowników ZUS. „Przedmiotem negocjacji był podział środków, który wynikał ze wzrostu wysokości funduszu wynagrodzeń osobowych o 3 proc. W trakcie rozmów przedstawiono rozliczenie planu finansowego na wynagrodzenia osobowe za 2025 r. oraz wstępną propozycję podziału środków na 2026 r., którą strona związkowa zakwestionowała" – czytamy w komunikacie.

Ze środy na czwartek ponad 30 osób spędziło noc w centrali Zakładu. Leżeliśmy na wykładzinie, przykryci kurtkami

BEATA WÓJCIK

• **Strajk w siedzibie ZUS-u w Warszawie, 2 kwietnia 2026 r.**

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Pierwsze negocjacje płacowe trwały do godz. 21 w środę. Później wznowiono je w nocy i ostatecznie zakończyły się bez porozumienia o godz. 1 nad ranem. Mają być kontynuowane przez cały dzień w czwartek.

W tym czasie Zakład składał kolejne propozycje. I tak członkowie zarządu zaproponowali: 170 zł podwyżki wynagrodzeń zasadniczych na etat, co daje 241 zł z dodatkowymi składnikami wynagrodzeń wynikającymi z zakładowego układu zbiorowego pracy (premia, dodatek stażowy, nagroda z Zakładowego Funduszu Nagród tj. trzynasta pensja, nagroda jubileuszowa, odprawa emerytalno-rentowa).

Później była druga propozycja podwyżki: 180 zł na etat, co stanowi 255 zł z dodatkowymi składnikami wynagrodzeń.

W końcu pojawiła się trzecia propozycja: podwyżka 200 zł na etat, czyli 284 zł z dodatkowymi składnikami wynagrodzeń.

1200 zł podwyżki

Związkowcy wszystkie propozycje odrzucili. Twierdzą, że mają coraz więcej pracy, zasługują więc na większe podwyżki.

Przypominają, że już pod koniec 2025 roku cztery największe związki zawodowe skierowały w tej sprawie oficjalne pismo do ministry rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk.

W piśmie związkowcy żądali m.in. podwyższenia od 1 stycznia 2026 roku wynagrodzeń zasadniczych wszystkich pracowników ZUS średnio co najmniej o kwotę 1200 zł brutto na etat, poprawy warunków pracy poprzez dostosowanie poziomu zatrudnienia do ilości nałożonych na zakład zadań, zlecania pracy w godzinach nadliczbowych tylko w sytuacjach nagłych, a nie w celu „wykonywania zadań dotyczących zmian legislacyjnych wprowadzanych przez rząd". Domagali się też wznowienia procesu szkoleniowego z zakresu etyki oraz przeciwdziałania mobbingowi dla wszystkich grup pracowników ze szczególnym uwzględnieniem kadry kierowniczej.

– Wszystkie te postulatu podtrzymujemy dziś i będziemy walczyć o ich spełniania – mówi nam Beata Wójcik.

I dodaje: – Na razie ZUS mówi, że nie ma pieniędzy na naszą propozycję podwyżki, dlatego poinformowaliśmy, że nie opuści siedziby ZUS bez spotkania z umocowanymi do prowadzenia rozmów przedstawicielami Ministerstwa Finansów. ●

Biliony dolarów ukryte w rajach

Sprawa Panama Papers to młodsza siostra sprawy Jeffreya Epsteina. Dziesięć lat temu dziennikarskie śledztwo wstrząsnęło opinią publiczną i przyczyniło się do uszczelnienia przepisów podatkowych. Są jednak tacy, którzy wciąż potrafią znaleźć drogę do raju. Tego finansowego.

Wyciek tysięcy dokumentów, który doprowadził do dymisji ministrów, wstrząsu w finansjerze i branży rozrywkowej, czy wreszcie podważenia zaufania opinii publicznej do elit. Nie, to nie kolejna odsłona akt Jeffrey'a Epsteina.

Mija właśnie dziesięć lat od afery „Panama Papers", która wywróciła kilka stołków i zmieniła postrzeganie systemu podatkowego. Z okazji tej „rocznicy" brytyjski Oxfam przyjrzał się, ile zmieniło się od tego czasu w sprawie ucieczek najzamożniejszych przed podatkami. I nie jest dobrze.

Z urzędem przed dekadą pożegnać musiał się m.in. hiszpański minister energii, a z obecności w aktach tłumaczył się ówczesny brytyjski premier David Cameron czy szef rządu Islandii David Gunnlaugsson. Reżyser Pedro Almodóvar odwołał promocję filmu (trwał wtedy akurat marketingowy tour wokół „Julietty"), a specjalną komisję śledczą powołał nawet Parlament Europejski.

Majątki polityków w rajach podatkowych

Był 2016 rok i świat obiegły właśnie wyniki zakrojonego na ogromną skalę dziennikarskiego śledztwa niemieckiego „Süddeutsche Zeitung" i Międzynarodowego Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych (ICIJ).

Dziennikarze ze 108 redakcji (w tym z „Gazety Wyborczej") przeanalizowali dokumenty 214 tys. spółek należących do polityków i biznesmenów, a wyniki analizy wstrząsnęły opinią publiczną. Unaoczniły bowiem systemowe uciekanie przed podatkami i sankcjami przez najzamożniejszych.

Śledztwo dowiodło, że ze spółek w egzotycznych krajach – pośrednio lub bezpośrednio – korzystał tuzin obecnych i byłych głów państw oraz 128 polityków i urzędników państwowych. Wśród nich był np. Władimir Putin, który w rajach podatkowych, z dala od Moskwy, ukrył 2 mld dolarów.

W sumie w tzw. Panama Papers widniały nazwiska 29 miliarderów z listy „Forbesa"

Po co im spółki zarejestrowane w Panamie czy na Wyspach Dziewiczych? Odpowiedź jest prosta: do unikania podatków, handlu bronią i dziełami sztuki oraz omijania sankcji gospodarczych.

W obchodzeniu przepisów swoim klientom pomagały same banki. Np. francuski Crédit Agricole, przy pomocy kancelarii Mossack Fonseca (to wyciek jej dokumentów doprowadził do Pandora Papers) od 1990 do 2016 roku założył dla swoich klientów co najmniej 1129 spółek w rajach podatkowych.

Dziennikarskie śledztwo, które ujawniło systemowe omijanie prawa podatkowego, zostało wyróżnione nagrodą Pulitzera, Stany Zjednoczone uchwaliły nowe przepisy uszczelniające system podatkowy, a rząd Danii stworzył cały oddział urzędników do zapobiegania ucieczkom do rajów podatkowych.

Dekada po Panama Papers

Efekt Panama Papers był znaczny – przyznają badacze Oxfamu. Udział środków ulokowanych w rajach podatkowych (a więc nieopodatkowanych w praktycznie żaden sposób) udało się ograniczyć do poziomu 2-4 proc. globalnego PKB z wcześniejszych ok. 7 proc.

Jednocześnie jednak wzrosła kwota i odsetek globalnego PKB, który są „optymalizowane podatkowo". Mówimy tu o pieniądzach, które np. powinny być opodatkowane w Polsce, ale globalne korporacje wyprowadzają je do innych krajów, w których stawki podatku są dużo niższe.

Kwoty trzymane na zagranicznych rachunkach bankowych (tzn. w państwie innym niż miejsce działalności firmy) sięgnęły w 2023 roku rekordowych 13,25 biliona dolarów (co odpowiada 12,5 proc. światowego PKB).

To, na co zwracają jednak uwagę badacze, to fakt, że na potęgę z rajów podatkowych korzysta wciąż garstka najbogatszych. W sumie 0,1 proc. najbogatszych ludzi na Ziemi unika podatków, trzymając w rajach podatkowych równowartość majątku całej biedniejszej połowy ludzkości. Tak, 1 promil najbogatszych w rajach ma tyle, co kilka 4,1 miliarda najbiedniejszych ludzi świata razem wziętych.

Kwota, którą najbogatsze 0,1 proc. ludzi ukrywa na zagranicznych kontach odpowiada majątkowi 4,1 miliardów mniej zamożnych mieszkańców ziemi.

Według szacunków Oxfamu tylko w 2024 roku kapitał tej elity nieobjęty podatkami wcale lub objęty dużo niższymi stawkami sięgnął 3,55 biliona dolarów, z czego 2,8 biliona (czyli ok. 80 proc. całej sumy) to środki należące do najzamożniejszego 0,1 proc. Co ciekawe, aż 1,7 biliona to zasoby jeszcze węższej grupy 0,01 proc. najbardziej majętnych.

To oznacza, że połowa nieopodatkowanego kapitału należy do garstki ultrabogatych.

Pilna potrzeba reformy podatkowej

– Nie chodzi tu tylko o sprytne zabiegi księgowe. Chodzi też o władzę i bezkarność. Kiedy milionerzy i miliarderzy gromadzą biliony dolarów w zagranicznych rajach podatkowych, stawiają się ponad obowiązkami, które obowiązują resztę społeczeństwa – komentuje Christian Hallum, szef zespołu analityków podatkowych Oxfam.

I dodaje. – Nasze publiczne szpitale i szkoły cierpią z powodu braku funduszy, rosnące nierówności niszczą tkankę społeczną, a zwykli ludzie zmuszeni są ponosić koszty systemu, który został tak skonstruowany, by wąska grupa mogła się dalej bogacić.

Organizacja zwraca przy tym uwagę, że z systemów wspólnego raportowania podatkowego (tzw. Automatic Exchange of Information) wyłączona jest większość państw Globalnego Południa, choć to one najpilniej potrzebują dziś transparentnego i sprawiedliwego systemu podatkowego.

Prace nad zwiększaniem transparentności przepływów finansowych od dwóch lat prowadzone są także w ramach ONZ. Za jeden z priorytetów, w podpisanej w 2025 roku deklaracji, uznano konieczność nowych rozwiązań podatkowych, które odpowiedzą na szybki rozwój firmy technologicznych i cyfrowych usług finansowych. ●

Maria Korcz

eprasa.pl 3000f0b0ca

PiS szuka poparcia na uniwersytetach

Odróżniajmy propagandę od debaty

Polityczny stand-up polityków PiS-u przed uniwersytetami jest iluzją debaty, a stawianie przez nich retorycznego wyzwania „zmień moje zdanie", jest podszywaniem się pod dialog.

Sławomir Sobieniowski

• **Tobiasz Bocheński i Patryk Jaki przed bramą Uniwersytetu Warszawskiego, 18 marca 2026 r.**
FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Politycy prawicy w Polsce postanowili wzorować się na Charliem Kirku, który objeżdżał amerykańskie kampusy z wykładami „You're Being Brainwashed" („Chcą wyprać ci mózg"), mającymi na celu zmianę poglądów młodych studentów i studentek.

W Polsce format ten, pod nazwą „Zmień nasze zdanie", postanowili wykorzystać Patryk Jaki i Tobiasz Bocheński z PiS. Namaścił ich sam prezes Jarosław Kaczyński, mówiąc wprost: „być może wielu studentów ma też inne poglądy niż my, ale chcemy z nimi rozmawiać". W ten sposób chce odbić Konfederacji część najmłodszych wyborców. Według sondażu late poll Ipsos przeprowadzonego dla TVN24 podczas I tury wyborów prezydenckich, wśród uczniów i studentów wybory wygrał Sławomir Mentzen (Konfederacja), zdobywając 26,3 proc. głosów. Kandydata PiS Karola Nawrockiego (zaledwie 10,2 proc. głosów), przegonili jeszcze Adrian Zandberg (Razem) i Rafał Trzaskowski (PO).

Bocheński i Jaki rozpoczęli trasę trasę po uczelniach 24 lutego we Wrocławiu przed Biblioteką Uniwersytecką. 18 marca wiecowali pod kampusem Uniwersytetu Warszawskiego. W obu przypadkach narzekali, że nie wpuszczono ich na teren kampusu i sugerowali, że to rodzaj cenzury, władze UW tłumaczyły jednak, że nie otrzymały w tej kwestii żadnej formalnej prośby.

Ta buta prawicowych polityków, którzy objeżdżają polskie uniwersytety, wpisuje się w szerzy kontekst lansowanego przez konfederatów „zdrowego rozsądku". Różnica polega jednak na tym, że uniwersytecka potrzeba prawdy i prawdziwej dyskusji jest zaprzeczeniem domorosłego kaznodziejstwa rodem z kościoła ulicznego.

Uniwersytety zawsze były rozpolitykowane, ale swoista to polityka. Spróbuję to wyjaśnić. Przede wszystkim: polityka jest nieodłącznym elementem tradycji uniwersyteckiej. To między innymi tam rodzi się ferment intelektualny, który zmienia – albo przynajmniej próbuje zmienić – status quo. Tak działa nauka: fizyka, matematyka, historia, filozofia, psychologia... Naukowcy cały czas podważają obowiązujące teorie i koncepcje, wchodzą z nimi w polemikę i ścierają się, aby nauka mogła iść do przodu. To nie tabliczka mnożenia, którą można wkuć na pamięć i na jej podstawie omawiać każdy istniejący problem.

Problem polega na tym, że podczas gdy przedstawiciele nauk ścisłych korzystają ze specjalistycznych języków, których nie można bezpośrednio zaaplikować do publicystycznej debaty, to nauki społeczne i humanistyczne pozornie używają języka potocznego. I tak każdy będzie miał podziw dla skomplikowanych dyskusji poświęconych np. teorii strun czy mechaniki kwantowej, ale już przy wsłuchiwaniu się w wykład z gender studies czy filozofii politycznej niektórzy parskną śmiechem i powiedzą: „bełkot". A to błąd. Zakładam, że np. ukuty przez Richarda Rorty'ego termin „liberalna ironistka", który należy do kanonu myśli współczesnej polityczno-społecznej, może wzbudzać poczucie zażenowania u prawicowych polityków, ponieważ ci wezmą go bez całego kontekstu filozoficznego, jaki za sobą niesie.

Podobnie zareagował Konrad Berkowicz (Konfederaca), na informację (jak już wspomnieliśmy, nieprawdziwą), że UW nie zgodziło się na obecność Patryka Jakiego i Tobiasza Bocheńskiego na kampusie z ich propagandowym straganem. Polityk konfederacji wrzucił sugestywne zdjęcie z jakiejś konferencji naukowej, gdzie omawiany był problem „cyfrowej tożsamości psynka, psurki i »psiego rodzica«: wyzwania metodologiczne badania tego, jak pies staje się człowiekiem". To właśnie autonomia akademicka daje mandat do omawiania takich problemów (nawiasem mówiąc, poza może trochę niezręcznym tytułem, problemów ważnych). I powinny być rozważane i oceniane przez wspólnotę: studentów, profesorów, kolegia czy rady, a nie przez polityków, których jedynym w ostatnim czasie osiągnięciem była kradzież patelni.

Polityczność uniwersytecka nie służy do transmisji ideologii tej czy innej partii, lecz do wynajdywania nowych słowników, nowych pojęć, dzięki którym lepiej zrozumiemy świat, a przy dobrym wietrze może nawet uda się go trochę zmienić.

Pisze o tym choćby Karl Jaspers, jeden z czołowych filozofów XX wieku, niemiecki egzystencjalista chrześcijański. W swoim eseju „Idea uniwersytetu" zauważa wprost, że uniwersytecki światopogląd polega na: „woli nieograniczonych badań i poszukiwań, bezgranicznym rozwijaniu rozumu, powszechnej otwartości, kwestionowaniu wszystkiego, co może pojawić się na świecie, woli bezwarunkowej prawdy ze wszystkimi zagrożeniami, jakie niesie sapere aude". Ta łacińska sentencja, pochodząca z Horacego, a spopularyzowana przez Immanuela Kanta w tekście „Czym jest oświecenie", zawiera w sobie istotę tego, co polityczne na uniwersytetach: „odważ się być mądrym".

Uniwersytecka autonomia ma gwarantować, że refleksja i namysł nad prawdą mogą być uprawiane z dystansu od politycznych awantur

Myślenie nigdy nie jest procesem jednolitym, dlatego mamy do czynienia z tak wieloma szkołami, postawami i tradycjami. Przedstawiciele jednych nierzadko naskakiwali na przedstawicieli drugich, lecz wszystko zawsze odbywało się w poszanowaniu tego słowa, które poza uniwersytetem brzmi naiwnie, być może nawet prowokacyjnie: prawda. Gdy politycy mówią o prawdzie, wiemy, że stoi za tym retoryka. Gdy zaś o prawdzie mówi się na uniwersytecie, powinna – choć, wiadomo, nie zawsze – stać za tym postawa etycznej otwartości. Prawda w ustach polityków w momencie wypowiadania jest absolutna i totalna, choć ważna tylko przez chwilę. Prawda, o jakiej myślał Jaspers, nigdy nie rościłaby sobie prawa do tego miana, a jednak przetrwała dłużej.

W tym sensie polityczny stand-up polityków PiS-u jest iluzją debaty, stawianie przez nich retorycznego wyzwania „zmień moje zdanie", jest podszywaniem się pod dialog. Po pierwsze, wiemy, że swoim politycznym sprawstwem, a nierzadko chamstwem i kłamstwami, politycy chcą za wszelką cenę przekonać kogoś do swoich racji, a nie uczestniczyć w realnym dialogu, nie mówiąc o otwieraniu się na czyjąś wiedzę i perspektywę. Po drugie, politykom tym nawet nie chodzi o przekonanie do jakiejś racji, lecz po prostu do swojej agendy, a w rezultacie pozyskanie wyborców.

To cel propagandy, nie debaty uniwersyteckiej. Ostatnio w ramach trasy pod hasłem „zmień moje zdanie" Patryk Jaki zadawał sofistycznie pytanie: „Co dobrego Tusk zrobił dla Polski?" i sam przekonywał, że nic. Poza tym, czy się zgadzamy, czy nie ze stwierdzeniem europosła, to należy podkreślić, że tak postawione pytania można stawiać w akademii „zdrowego rozsądku" lub na partyjnej szkole letniej, ale nie na uniwersytecie. Akurat osoba ze stopniem doktora, jaką jest Patryk Jaki, powinna to wiedzieć.

Spójrzmy ponownie do tekstu Jaspersa, bo porusza on w nim jeszcze jedną, być może najważniejszą kwestię. Pisze, że uniwersytet nie może sprawdzać cudzych poglądów, lecz wyłącznie poziom intelektualny człowieka. Można mieć przeróżne poglądy, a w ramach uniwersytetu dokonywać wymiany zdań i nawzajem się przekonywać. A gdy próbuje się narzucić na uniwersytet własne przekonania polityczne czy religijne, gdy „naukową wolność zastępują proroczą propagandą, wówczas idea uniwersytetu (...) jak najostrzej się temu sprzeciwi".

Uniwersytecka autonomia nie jest deklaracją neutralności, tylko gwarantem niezależności od zakusów polityków, a także gwarancją, że refleksja i namysł nad prawdą mogą być uprawiane z dystansu od politycznych awantur. Próba zakwestionowania tej autonomii, choćby w tak karykaturalny sposób, w jaki robią to politycy PiS-u, grozi erozją. Widzieliśmy to w 2013 roku, gdy neofaszystowskie bojówki sterroryzowały wykład prof. Zygmunta Baumana i widzieliśmy to w polityce naukowej Przemysława Czarnka. ●

Sebastian Słowiński

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl 3000f0b0ca

Zaostrzenie zimnej wojny domowej w Polsce w uścisku Putina

Po stronie moskiewskiego dyktatora stoi Trump i polscy nacjonaliści

Stefan Niesiołowski

Stefan Niesiołowski, ur. w 1944 r., były poseł, wicemarszałek Sejmu, senator. W czasach PRL działacz opozycji demokratycznej i więzień polityczny

Uścisk Putina jest coraz groźniejszy. Po stronie moskiewskiego dyktatora coraz wyraźniej stoi Trump i nacjonaliści. To jest nowa jakość polityczna, w której polski nacjonalizm sięga po sojuszników zewnętrznych. Chyba najbardziej służalczym wobec Putina politykiem będącym władcą europejskiego kraju jest Orbán. I właśnie on zorganizował spotkanie europejskich nacjonalistów, na którym głową państwa był tylko Batyr Nawrocki. Trafnie skomentował to premier Tusk, nawiązując do znanej książki Romana Dmowskiego pt. „Niemcy, Rosja, kwestia polska", gdy mówił, że Nawrocki powinien reprezentować obowiązki polskie, a nie rosyjskie.

Skończyło się nieudolne i obłudne udawanie, że Putin jest wrogiem, a Zachód sojusznikiem. Wrogiem jest przede wszystkim Unia Europejska (innego Zachodu nie ma), a to oznacza cały Zachód z wyjątkiem Trumpa, przynajmniej dopóki rządzi w Ameryce.

WYPRÓBOWANY SOJUSZNIK PUTINA

Największy wypróbowany sojusznik Putina w Europie węgierski autokrata Orbán stał się w ostatnim czasie jeszcze bliższym wspólnikiem Nawrockiego i całej nacjonalistycznej szajki, która zjechała do Budapesztu, aby go poprzeć w wyborach. Spektakl, jaki zafundowali nam nacjonaliści, to kolejne potwierdzenie opinii Tuska, że maski opadły. Jeśli ktokolwiek miał jeszcze jakieś wątpliwości słuchając pisowskich postękiwań, że nie wszystko u Orbana im się podoba, to powinien się ich wyzbyć. Wzruszające było alibi Nawrockiego, że przecież Putin wysłał za nim list gończy i powtarzanie na konferencji w Przemyślu, że Putin to zbrodniarz i on bardzo Putina go nie lubi. To dokładnie przypomina działanie komunistycznej SB, która w stanie wojennym internowała kilku donosicieli, aby uwiarygodnić ich w oczach opozycji. Jeden taki przypadek jest mi znany z Łodzi, gdzie został internowany bardzo aktywny i zasłużony działacz Solidarności, już nieżyjący, który okazał się tajnym współpracownikiem.

Mamy wyraźne zaostrzenie zimnej wojny domowej w Polsce i jeśli ktokolwiek jeszcze się łudził, że z nacjonalistami jakoś można się dogadać, to przekonał się, że to niemożliwe. Nawrocki nie zachowuje się jak prezydent Polski, ale jak jeden z polityków PiS. Proponuję kolegom wyzbyć się szkodliwych złudzeń.

• **Prezydent Karol Nawrocki podaje rękę premierowi Viktorowi Orbánowi** FOT. GRZEGORZ JAKUBOWSKI/KPRP

• **Moskwa, 28 listopada 2025 r. Premier Viktor Orbán podaje rękę prezydentowi Władimirowi Putinowi** FOT. ALEXANDER NEMENOV /EPA/PAP

Nie będzie żadnych mianowań sędziów, współpracy w jakimkolwiek obszarze, niczego, co mogłoby być odebrane jako ustępstwo wobec rządu lub nawet sam sukces rządu Donalda Tuska.

Nawet tak oczywista wydawałoby się kwestia jak obniżenie cen paliw poprzez redukcję akcyzy i VAT wywołała furię wściekłej agresji i ataków na rząd. Zupełnie tak, jakby finanse zależały od dobrego serca i społecznej wrażliwości premiera? Złudzeniem było przekonanie, że w obszarze bezpieczeństwa, obronności, polityki zagranicznej itp. możliwa jest kohabitacja.

OPADŁA MASKA GRZECZNEGO PANA

Kohabitacja nie jest możliwa, bo Nawrocki chce tylko i wyłącznie szkodzić rządowi. Nie ma jednej polityki zagranicznej, co widać było wyraźnie w Budapeszcie. Są dwie sprzeczne polityki zagraniczne i dlatego konieczne jest odrzucenie złudzeń oraz walka z nacjonalizmem, bo nic innego obozowi polskiej demokracji i wolności nie pozostaje. Wrogami tego obozu są: Nawrocki, Kaczyński i obie konfy.

Nigdy chyba od czasów Ludwika Węgierskiego i Jadwigi Andegaweńskiej losy Polski nie decydowały się nad Dunajem

Tak przy okazji, Nawrocki pozbył się, nie wiadomo, czy celowo, czy puściły mu nerwy, tej cienkiej otoczki kulturalnego, grzecznego, uśmiechniętego polityka, jaką cierpliwie i dość długo, nieudolnie pielęgnował. Atak na dziennikarza, grożenie palcem, pogróżki i postawa z rękami po bokach, na ugiętych nogach, jakby chciał dziennikarzowi „przyłożyć" pokazała jego prawdziwą naturę, kibola przyjaciela Dragona i Wielkiego Bu z krzyżykiem na szyi. W internecie pojawiają się komentarze, że chamski atak na dziennikarza nastąpił dlatego, że Nawrocki był „na głodzie" i nie wziął snusa. Trudno to sprawdzić, za to wzruszający był widok p. Nawrockiej dukającej w Ameryce jakieś brednie po polsku. Pamiętam wieczne pretensje do Dudziny, że nic nie mówi, no to mamy teraz panią prezydentową, która mówi.

Trump najwyraźniej przegrywa wojnę z Iranem, ale deklaruje nie tylko, że ją już wygrał, ale że Iran zgłasza propozycje kapitulacji i uznania warunków Ameryki. Nie jest jasne, jakie są te warunki, ale pewni swego irańscy mułłowie mówią, że żadnych rozmów nie prowadzą i nie chcą prowadzić oraz domagają się likwidacji amerykańskich baz w regionie, odszkodowania i wycofania wojsk z Cieśniny Ormuz. Byłaby to kompromitująca klęska Ameryki, na którą coraz bardziej się zanosi.

Na domiar złego Trump nie atakuje sojusznika Iranu – Rosji, która posyła drony Iranowi i coraz bardziej zyskuje na poluzowaniu sankcji, tylko sojuszników z NATO. Mówi, że NATO go zawiodło i on z tego wyciągnie wnioski. Czyli ukarze NATO, praktycznie chodzi o europejskie kraje Sojuszu. Trochę to przypomina Hitlera, który także do końca wojny najpierw powtarzał, że sytuacja Niemiec jest doskonała, Goebbels kazał wieszać hasła w rodzaju – Niemcy wygrywają na wszystkich frontach, a cudowna broń już jest w drodze. W końcu führer jednak przyznał, że Niemcy go zawiodły, nie zasłużyły na niego i powinny zostać zniszczone.

MILCZENIE, KTÓRE KRZYCZY

Skoro Sojusz Atlantycki zawiódł Trumpa, to także może się okazać, że w sytuacji zagrożenia Polski lub Krajów Bałtyckich ze strony Rosji Trump powie, że nie jest konieczna amerykańska pomoc wojskowa, ale szersze porozumienie, do którego prezydent Putin jest gotowy, a on bardzo namawia w imię pokoju. Warto pamiętać, że w czasie gdy Hitler dokonywał agresji przeciwko Austrii, Czechosłowacji i Kłajpedzie, słowo „pokój" nie schodziło mu z ust – był kanclerzem pokoju. To czarny scenariusz oznaczający koniec NATO w znanym nam kształcie i śmiertelne zagrożenie Polski. Ale pamiętajmy, że jesteśmy średniej wielkości krajem i liczenie na to, że świat nas obroni to naiwność. Zwłaszcza po występach Kaczyńskiego, Brauna i polskiego nacjonalizmu. Ostatnio ukazała się książka wybitnego historyka XIX i XX wieku, Simona Sebaga Montefiore „Świat" historia XIX i XX wieku, (Kraków 2024), w której są tylko trzy polskie nazwiska, Chopin, Pani Walewska i Piłsudski. Tyle i aż tyle o Polsce.

Być może na przedstawiony wyżej scenariusz z nadzieją na rządy z łaski Putina, jaki kiedyś sprawowali przywódcy Targowicy a po wojnie Bierut i Wasilewska, już liczą nacjonaliści. Jak inaczej wytłumaczyć to, że wiceprezydent USA jedzie do Orbána wspierać go w decydującej kampanii, przeciwko wolności, Unii i Polsce. Po wzruszających rozmowach „dwóch bratanków" Orbána i Nawrockiego, jak na razie jedynym wymiernym efektem jest zaostrzenie antyukraińskiej retoryki Orbána, który tym razem już mówi o „terrorystycznym rządzie Ukrainy" i odcina dostawy gazu dla tego kraju.

Żaden nacjonalistyczny pachołek Putina nie protestuje i nie słychać ostrzegającego głosu Nawrockiego, chociaż najwyższą cenę upadku Ukrainy zapłaciłaby z pewnością Polska. W tej kampanii kłamstwa przeciwko Ukrainie, Orbán cieszy się pełnym poparciem polskich nacjonalistów, nie słychać też ani słowa czcigodnych ojców biskupów, których patriotyzm jest podobno wysokiej próby. Strach się bać.

„Unia nigdy nie była dla tego środowiska partnerem, zawsze rywalem, często – wrogiem. Unia to dla PiS bankomat. Pobieranie europejskich funduszy stanowiło początek i koniec integracji z Brukselą. Jakiekolwiek dostosowywanie się do wymogów było w najlepszym wypadku biurokratycznym szaleństwem. Obrzydzanie Wspólnoty ma interes doraźny, lecz jest też obliczone na długi marsz. Te wszystkie opowieści o gangach brukselskich biurokratów, którzy seksualizują dzieci i zmuszają nas do jedzenia robaków, nie giną, odkładają się w społeczeństwie. Brexit też nie wydarzył się w tydzień." (Michał Szadkowski, „Exit", „Newsweek", z dn. 23-29 03 2026 r.).

W przedłużonej kampanii wyborczej, która już trwa i będzie trwała do jesieni 2027 roku, motyw Unii będzie decydujący. Oczywiście oficjalnie nacjonaliści nie ogłoszą, że na pewno wystąpią z Unii, ale nieoficjalnie już to zapowiadają. Kampania na rzecz polexitu robi się coraz bardziej zajadła, a wynik wyborów na Węgrzech odegra w niej rolę istotną, Może nie będzie to gra o wszystko, ale gra bardzo ważna. Nigdy chyba od czasów Ludwika Węgierskiego i Jadwigi Andegaweńskiej losy Polski nie decydowały się nad Dunajem. ●

wyborcza to Wy

Nie ma wolności bez solidarności
Masz temat dla reporterek i reporterów „Wyborczej"? Chcesz się podzielić swoją opinią, historią?
Pisz: **listy@wyborcza.pl**

eprasa.pl 3000f0b0ca

– Musimy być świadomi tego, co się wokół nas dzieje, ale musimy też żyć i czerpać z tego radość – mówi Julie Mehretu. Wybitna amerykańska malarka otworzyła wystawę w Warszawie i szuka polskich korzeni.

Wystawa w Muzeum Sztuki Nowoczesnej

CZY KRYZYS MOŻE BYĆ OSZAŁAMIAJĄCO PIĘKNY?

Emilia Dłużewska

„Zawsze jesteś zbyt blisko albo zbyt daleko" – mówi o swoich obrazach Julie Mehretu. Na wystawie w Muzeum Sztuki Nowoczesnej czuć to wyraźnie. Namalowanego w 2003 r. „Black City" nie da się obejrzeć w całości: kiedy cofasz się na tyle, by wzrok objął całe monumentalne płótno, znikają wypełniające je delikatne detale. Kiedy podchodzisz na tyle blisko, by widzieć detale, tracisz z oczu całość.

Abstrakcje Mehretu zmuszają widza do ciągłego ruchu: krok do przodu, dwa kroki wstecz. Całkiem jak w społecznej rzeczywistości, którą próbuje uchwycić artystka.

Julie Mehretu to jedna z najbardziej cenionych współczesnych amerykańskich malarek. W 2021 r. jej solową wystawę pokazało Whitney Museum of American Art, rok wcześniej magazyn „Time" umieścił ją na swojej liście 100 najbardziej wpływowych ludzi. W 2024 r. wystawę Mehretu można było zobaczyć w weneckim Palazzo Grassi. Jej obrazy są warte miliony.

Do Polski przyjechała osobiście. Nie tylko na otwarcie wystawy. Wcześniej spędziła tydzień, przeglądając archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego. – Mój pradziadek urodził się pod Łodzią. Wiedzieliśmy wcześniej, że pochodził z Polski, miał tu rodzinę i rodzeństwo, ale nic więcej – opowiada mi. – Teraz mam całą listę nowych informacji, znaleźliśmy akt zawarcia małżeństwa, idziemy tropem jego rodzeństwa, szukamy ich dzieci. To ekscytujące: zobaczyć korzeń, z którego wyrastasz.

MEHRETU GUBI TROPY

Te korzenie sięgają różnych kontynentów. Mehretu urodziła się w 1970 r. w Addis Abebie, stolicy Etiopii, skąd pochodził jej ojciec. Matka była amerykańską Żydówką. Pobrali się w USA, gdzie ojciec malarki przyjechał na studia. Był 1968 r., rasowe małżeństwa były wciąż rzadkie. Rok później wyjechali do Etiopii, chcąc włączyć się w modernizowanie młodego państwa. Progresywne plany szybko zweryfikowała rzeczywistość: w 1974 r. władzę w Etiopii przejmują wojskowi, w kraju zaczyna się wojna domowa. Julie ma niespełna siedem lat, gdy wraz z matką zostaje ewakuowana do USA.

▲ **Julie Mehretu to jedna z najbardziej cenionych współczesnych amerykańskich malarek. Jej obrazy są warte miliony** FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ojciec, który nie ma wówczas obywatelstwa, dołącza do nich chwilę później. Dostaje posadę wykładowcy w East Lansing w Michigan, półtorej godziny jazdy od Detroit. To miasteczko uniwersyteckie, nietypowe, ale wokół rozciąga się Rust Belt, region wielkich zakładów przemysłowych, w latach 70. i 80. już zamykanych i rdzewiejących.

Wiele lat później określenie Rust Belt spopularyzują na świecie publicyści, szukający wytłumaczenia dla zwycięstwa Donalda Trumpa. Szalę w wyborach prezydenckich mieli przeważyć właśnie mieszkańcy tych regionów – zmęczeni biedą, bezrobociem i poczuciem, że państwa nie interesuje ich los. Kiedy kolejne wybory Trump przegrywa, 6 stycznia 2021 r. jego zwolennicy szturmują Kapitol, próbując nie dopuścić do zaprzysiężenia Joe Bidena.

Rok później Julie Mehretu zaczyna malować obraz „Desire Was Our Breastplate", dla którego punktem wyjścia było zdjęcie prasowe z tych wydarzeń. Choć patrząc na płótno, nie da się tego odgadnąć. Artystka przetwarza medialne obrazy: kadruje, rozmazuje, nakłada na siebie kolejne warstwy, a potem redukuje je do ekspresyjnych malarskich gestów. Niekiedy można dostrzec w nich powidok postaci, ale wystarczy zrobić kilka kroków, by zgubić trop.

Mehretu bawi się percepcją widza, nie tylko, gdy chodzi o skalę: łączy różne techniki malarskie, niekiedy wykorzystuje farby, które zmieniają kolor w zależności od kąta patrzenia, innym razem maluje na półprzezroczystym materiale rozpiętym na aluminiowych ramach umieszczonych nie na ścianach, a w środku sali. Kiedy ktoś przechodzi za obrazem, jego rozmyta sylwetka staje się częścią zmieniającej się kompozycji.

ABSTRAKCJA ZAANGAŻOWANA

Półprzezroczysty cykl TRANSpaintings – można go zobaczyć w Warszawie podobnie jak „Desire Was Our Breastplate" – wychodzi m.in. od zdjęć reporterskich z wojny w Ukrainie. Nie tylko tych drukowanych w gazetach, ale i przewijanych na ekranach smartfonów, przesuwających się nam przed oczami całą do-

eprasa.pl 3000f0b0ca

bę, w nieporównywalnie większej liczbie i jeszcze większym chaosie.

Na wystawie w MSN jest kilka próbek z jej archiwum: czarno-białych kserokopii z 1997 r. To już nie fotografie, ale ich przetworzona wersja: fragmentaryczna, spłaszczona, celowo śnieżąca. Mehretu nie szuka konkretnych zdjęć czy sytuacji. Zdaje się na intuicję. – To obrazy po prostu się wyłaniają – mówi. – Świat się nie zatrzymuje. Gdy już wydaje się, że się uspokaja, przychodzi kolejny wybuch. Tak wygląda nasza rzeczywistość i pozostaje nam próbować radzić sobie z tym z dnia na dzień. Dla każdego z nas pewne wydarzenia w danym momencie będą wyjątkowo ważne czy bolesne.

Dla niej takim wydarzeniem były protesty w Minneapolis, gdzie przez wiele dni Amerykanie wychodzili na ulicę, by protestować przeciwko działaniom ICE: utrudniali działanie agentom, ostrzegali osoby, którym groziła deportacja, pomagali tym, którzy ze strachu przed deportacją nie szli do pracy czy szkoły. W czasie protestów agenci ICE zastrzelili dwie nieuzbrojone osoby. – To dla mnie teraz kluczowe pytanie: co jako jednostki możemy zrobić, by sprzeciwić się działaniom prezydenta amerykańskiej administracji i zapewnić ludziom bezpieczeństwo? – mówi.

W 2017 r. Mehretu i ośmioro innych artystów, m.in. Barbara Kruger i Joan Jonas, przygotowują plakaty nawołujące do odrzucenia dekretu Trumpa, zakazującego wjazdu do USA obywatelom Iranu, Libii, Syrii, Jemenu, Somalii, Czadu i Korei Północnej. Rozsyłają je do 30 najważniejszych muzeów w Ameryce, dodając, że mogą zrobić z nimi, co chcą: rozwiesić, wyrzucić, włączyć do kolekcji. Gest szlachetny – tak cenieni artyści rzadko sami z siebie wysyłają swoje prace instytucjom – choć głównie symboliczny.

Mehretu zabiera głos w sprawach politycznych, ostro krytykuje Trumpa, ale jej obrazy są antytezą plakatu. – Nie mają nieść przesłania ani odpowiadać na pytania. Są celowo nieczytelne, oparte na doświadczeniu, a nie języku – tłumaczy. Podobnie intuicyjny jest dla niej proces malowania: współpracownicy artystki nanoszą na obrazy pierwsze warstwy koloru według planu. Później Mehretu dodaje kolejne, decydując na bieżąco o kształcie obrazu, zostawiając na nim abstrakcyjne znaki.

OD HIP-HOPU DO PAŁACU HUSSEINA

Ważną częścią tego procesu jest muzyka. Gdy w 2017 r. Mehretu malowała dwa gigantyczne murale w opuszczonym kościele w Harlemie, dzieliła przestrzeń z zaprzyjaźnionym jazzmanem, Jasonem Moranem: on improwizował na pianinie, ona na stojącym przy ścianie podnośniku. Skomponowane w kościele utwory Moran wydał na albumie „Mass", okładka to fragment obrazu Mehretu.

Jazz, amerykański i etiopski, wybrzmiewał w jej domu rodzinnym. Ale o sobie mówi „dziecko hip-hopu". – Wchodziliśmy w dorosłość w tym samym momencie – dodaje. W jej obrazach jazzowa improwizacja spotyka się z hip-hopowymi technikami: cięciem, samplowaniem, remiksowaniem.

Równie ważna, zwłaszcza w jej wcześniejszych pracach, jest architektura. Naszkicowane cienką linią rzuty architektoniczne wyzierają spod plam koloru w „Black City" czy równie monumentalnej pracy „Invisible Line (collective)". One również są przetworzone, obrócone pod kątem, nałożone na siebie. W „Invisible Line" Mehretu wykorzystuje elementy klasycznej architektury, zabudowę Nowego Jorku i niezrealizowane plany architektoniczne. W innych pracach wykorzystuje architekturę placów, na których gromadzili się protestujący w trakcie Arabskiej Wiosny albo ruiny pałacu Saddama Huseina.

Porządek, wpisany w mapę czy plan, gubi się w nadmiarze perspektyw. Kolejne warstwy zamiast rozjaśniać obraz, wzmagają chaos. Powstaje palimpsest, naznaczony napięciem. A jednocześnie hipnotyzujący, pochłaniający widza, oszałamiający. – Architektura to specyficzny język. Rozumiemy go intuicyjnie, nie trzeba studiować, żeby czuć, jakie znaczenia niosą różne budynki – mówi Mehretu. – Moje obrazy czerpią z tego języka i używają go przeciwko jemu samemu. To nie mapy, lecz warstwy idei.

Trudno wyobrazić sobie lepsze miejsce do prezentowania tych obrazów niż nowe muzeum w centrum miasta zbudowanego i odbudowanego na nowym planie. Nowy budynek sąsiadujący z Pałacem Kultury i odzieżowymi sieciówkami, z panoramicznymi oknami wychodzącymi na nowoczesne wieżowce i wyjściem na Plac Defilad, niedawno przechrzczonym na Centralny, przez którego środek biegnie granica dawnego getta.

Gdy już się wydaje się, że świat się uspokaja, przychodzi kolejny wybuch. Tak wygląda nasza rzeczywistość. Dla każdego z nas pewne wydarzenia w danym momencie będą wyjątkowo ważne czy bolesne – mówi malarka Julie Mehretu

Wystawę Julie Mehretu **„Kairos/Wariacje duchologiczne"** można oglądać w Muzeum Sztuki Nowoczesnej do 30 sierpnia. Kurator Szymon Żydek na podstawie koncepcji kuratorskiej Susanne Gaensheimer i Sebastiana Petera (Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf).

JAK ROZLICZYĆ PRZESZŁOŚĆ?

Podtytuł warszawskiej wystawy to „Wariacje duchologiczne". Termin, pożyczony od francuskiego filozofa Jacques'a Derridy, nawiązuje do koncepcji, zgodnie z którą nieprzepracowana przeszłość nawiedza naszą współczesność jak widma. Kryzysy i niepokoje, do których sięga Mehretu, też mają długie cienie: kolonialny wyzysk przełożył się na chaos dekolonizacji; wieloletnia eksploatacja zasobów naturalnych dziś wybucha pożarem w Kalifornii; nierozliczony rasizm i cyniczna polityka migracyjna dzieli Amerykę; nieprzepracowany mit rosyjskiego imperium wjeżdża czołgami do Ukrainy.

To, oczywiście, uproszczenie. Spiętrzenia kryzysów, które naznacza naszą współczesność, nie da się opisać kilkoma strzałkami, procesy, które do niego doprowadziły, są równie złożone i wielowarstwowe, co malowane przez Mehretu abstrakcje. Jak nietrudno się w nie uwikłać pokazuje historia muralu, który artystka stworzyła w lobby biurowca na Manhattanie. Gigantyczna, barwna, pełna detali abstrakcja nawiązywała do ruchów pieniędzy i towarów przez wieki kapitalizmu. Powstała na zamówienie Goldman Sachs, jednego z największych banków inwestycyjnych na świecie.

Mehretu dostała zlecenie na „Mural" w 2007 r. Dwa lata później, gdy kończyła nad nim pracować, w USA trwał już na dobre gigantyczny kryzys finansowy, który pozbawił domów i pracy miliony Amerykanów. W jego wybuchu ogromną rolę odegrały machinacje Goldman Sachs. Pięć milionów dolarów, które bank zapłacił malarce, odzyskał z pieniędzy amerykańskich podatników, którymi rząd USA ratował wielkie banki przed bankructwem.

Większość tej kwoty nie poszła na konto Mehretu, lecz pokryła koszt materiałów i ekipy pracującej z nią nad muralem. Sama artystka nie tylko mówi o równości, ale też od lat wspiera finansowo bliskie jej inicjatywy. Dwa lata temu przekazała 2,25 mln dolarów Whitney Museum, dzięki czemu osoby do 25 r.ż. mogą wejść na wystawy za darmo. W 2021 r. przekazała swój obraz na aukcję organizacji Art for Justice Fund, walczącej o zmniejszenie liczby osadzanych w więzieniach i aresztach. „Dissident Score" został sprzedany za 6,5 mln dolarów.

KONIEC UTOPII, ALE NIE NADZIEI

Wystawa w MSN pokazuje jej prace od lat 90. po współczesność. W kolejnych salach obrazy stają się coraz bardziej barwne, rozbuchane. Ale barwność nie oznacza radości. Dzieła Mehretu to zapis kolejnych wstrząsów i kolejnych rozczarowań. Gdy pytam ją, czy ostatnia dekada pozbawiła ją optymizmu, odpowiada: – Raczej ostatnie 50 lat. Moje życie jest naznaczone przez utopijne obietnice: optymizm powojenny, potem postkolonialny. I całe życie widzę, jak te obietnice okazują się bez pokrycia.

Przyszłość Ameryki napawa ją niepokojem, ale nie odbiera jej nadziei. Raczej mobilizuje do działania. – Musimy być świadomi tego, co się wokół nas dzieje, ale musimy też żyć i czerpać z tego radość. Kiedy patrzę na moje dzieci, widzę rodzaj cynizmu, ale też umiejętność cieszenia się życiem. Trudno mi to wytłumaczyć, ale jest w nich niezgoda na pesymizm, ciekawość świata. Najbardziej przerażające czy dezorientujące dziedziny życia mogą mieć w sobie jednocześnie potencjał zmiany. Iskrę możliwości. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
34428366

W SPRZEDAŻY

ANJA RUBIK: SAMOBADANIE PIERSI NIE WYSTARCZY

Halina Poświatowska: Miłość ważniejsza niż życie

Kinga Preis: Nie uspokajam sumienia

Zdrada kontrolowana: Dlaczego jawność może być dojrzalsza niż ukrywanie?

Joga twarzy. Ćwiczenia, które zdejmują napięcie

wysokieobcasy extra

Numer dostępny z prezentem: płatkami złuszczającymi SILCATIL w prezencie

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

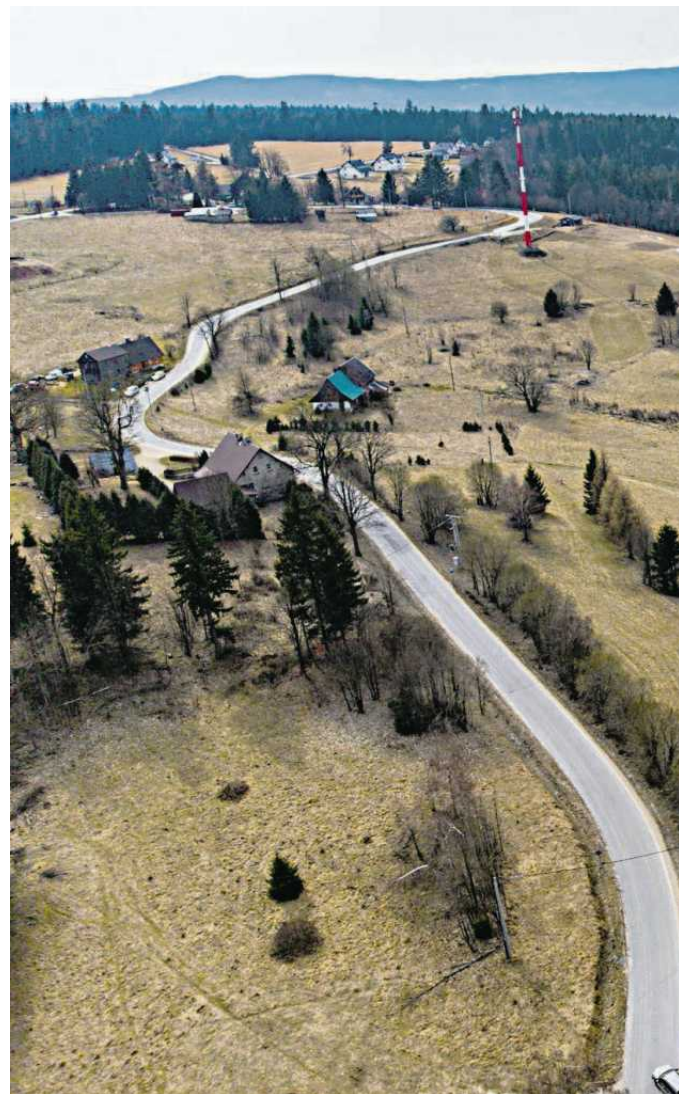
Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

MILIONÓW NIE BĘDZIE

W Górach Bystrzyckich PGE ma zamiar zbudować elektrownię szczytowo-pompową. – Żyjemy z traumą. Ludzie mają zespół stresu pourazowego, z którego nie wyszli przez ponad 50 lat – usłyszeliśmy.

MAGDALENA KOZIOŁ

– Zacznę już może szukać namiotu albo jurty, by mieć dach nad głową? – zapytała syna Violetta Rippel. Trochę się z tego pomysłu pośmiali, ale ona w nocy nie mogła spać. Przecież nigdy nic nie wiadomo, z dnia na dzień PGE może wpaść i dać im miesiąc na wyprowadzkę. Gdzie się wtedy z rodziną podzieją?

Mają teraz dom, 328 m kw. powierzchni użytkowej, 7 ha ziemi i pecha. Nieruchomości są we wsi Młoty, gdzie władza ludowa za Edwarda Gierka chciała budować elektrownię szczytowo-pompową. Wydawało się, że pomysł przepadł, dopóki nie odgrzał go PiS.

Państwowa spółka PGE ma pole do manewru: za rządów Zjednoczonej Prawicy przeszła specustawa, na podstawie której ludzi można wywłaszczyć.

Ale nie na bruk. W styczniu 2023 ówczesny minister Michał Dworczyk z PiS osobiście zapowiedział im godziwe odszkodowania: – Jak nieruchomość warta jest dzisiaj, powiedzmy, 100 tys. zł, a budowa nowego domu kosztuje milion złotych, to obywatel powinien dostać ten milion – zapowiedział.

I wielu na takie pieniądze liczyło. Już po zmianie władzy, latem 2024, zewnętrzna firma ruszyła w teren, by wszystkim chętnym oszacować majątek.

– Z Dworczykowego miliona tylko szczątki zostały – mówi Sławomir Orlikowski, który od 13 lat mieszka w Wójtowicach. Wie to od sąsiadów. Chyba ze wstydu żaden wprost nie chciał mu przyznać, na jakie może liczyć odszkodowanie.

Pytane przez „Wyborczą" o to PGE też nie podaje kwot.

„PO WYCENIE NIC GODNEGO NIE KUPIĘ"

Sołtyskę Młotów Bożenę Szymczak łatwo można znaleźć. Pod nr. 15 jest tabliczka, trzeba tylko wiedzieć, w które drzwi zapukać. We wtorek, 24 marca spodziewała się listonosza, nie dziennikarza. Ale już się znamy, trzy lata temu miała takie dylematy: – Czasem myślę, żeby do ogródka dokupić kwiatów, ale zaraz sama siebie pytam po co, przecież znowu mają nas wysiedlać.

Wysiedlenie to wciąż u niej temat numer jeden. Doszła do tego jeszcze wycena i spore rozczarowanie po niej.

– Też nic godnego nie kupię, a starej rudery do remontu nie chcę – wzdycha.

Nie trzeba speca, by ocenić, ile w jej obecnym, wielorodzinnym budynku jest do zrobienia. Nikt nic nie ruszał, bo i tak nie wolno: ani legalnie wymienić dachu, ani okien, nawet postawić dobudówki na narzędzia. Sprzedaż domu też nie wchodzi w grę. Na nowy nikt nie dostanie pozwolenia. Wieś utknęła w PRL-u.

Teresa Kozakiewicz żyje tu od 74 lat i pamięta tamte czasy. Zjechali się do wsi inżynierowie, eksperci, budowlańcy i górnicy z ciężkim sprzętem. W konkury przychodził do niej nawet jeden sztygar, ale my teraz nie o tym – jej dom nr 20 też oszacowano.

– I za tę proponowaną kwotę innego nie jestem w stanie kupić – przyznaje.

Uparła się, Młotów opuszczać nie zamierza i wbrew zakazom robiła, co musiała – gdyby dachu nie wymieniła, leżałby na podłodze. Potem ociepliła ściany, podłączyła wodę, zimą ma już ogrzewanie. Ale po akcji z Dworczykiem wyhamowała z wymianą progów przy drzwiach. Czekała, co będzie dalej. Decyzja o ESP miała być szybka, ewakuacja w inne miejsce – też. Ale wszystko nagle utknęło.

– Działanie PGE to pic na wodę. Na 99 proc. tej elektrowni robić nie będą i zrezygnują, jak lata temu – przewiduje.

Ale we wsi strach jest i pytania bez odpowiedzi: – Jak zapadnie decyzja, pieniądze wypłacą nam od razu, czy będziemy na nie czekać? – chce wiedzieć Viletta Rippel.

PGE nie wydało jeszcze ani złotówki. Wykup rozpocznie, kiedy będzie decyzja środowiskowa. Ta procedura dopiero ruszyła, 20 marca podała to w obwieszczeniu Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

„LUDZIE MAJĄ ZESPÓŁ STRESU POURAZOWEGO"

Gospodarstwo Ekoturystyczne „Artystyka" w Nowej Bystrzycy jest ponad Młotami – nie było mowy o jego wyburzeniu. Ale Krystyna Kolonko z mężem Kajetanem właśnie odkryli, że znaleźli się w czerwonej strefie inwestycji.

Właścicielka wyjaśnia: – W planie ogólnym gminy naszego domu już nie ma. Teren opisano jako rolniczy z zakazem zabudowy z profilem dodatkowym elektrowni wodnej. Prezes PGE powiedział mi, że nasze miejsce do życia potrzebne im jest do składowania urobku, i prosił, żeby się wycenić. Nie chciałam, nie ma takich pieniędzy, za które zgodzilibyśmy się wyprowadzić.

Napisaliśmy premierowi, że mamy dość

Są tu od ponad 20 lat, przyjeżdżają do nich turyści z Polski i z zagranicy – przyciągają ich dzikie wciąż Góry Bystrzyckie. Ale takie mogą przestać być: „Wyobraźcie sobie górę, której wierzchołek zostaje ścięty. Znika kilkadziesiąt hektarów lasu. Dwa obszary Natura 2000 stają się placem budowy pod elektrownię szczytowo-pompową – czyli dwa betonowe zbiorniki o łącznej pojemności 7,5 tysiąca basenów olimpijskich" – Krystyna Kolonko tak zaczęła opis na portalu zrzutka.pl. Zbiera pieniądze na prawnika, który będzie społeczność reprezentował przed RDOŚ. Oboje z mężem uważają, że opinia dla tej inwestycji powinna być negatywna.

Siedzimy w „Artystyce", parzymy na mapę i popijamy sok z brzozy.

Kajetan wyznaje: – Żyjemy z traumą, która nas destabilizuje. W Młotach jest jeszcze gorzej, tam ludzie mają zespół stresu pourazowego, z którego nie wyszli przez ponad 50 lat.

Wieś Spalona leży ponad 300 m wyżej niż Młoty. Ma tu powstać jeden ze zbiorników ESP. Szymon Bogacz – scenarzysta filmowy, dramaturg, muzyk – prowadzi nas w teren i na dno.

– Ono będzie tu – pokazuje. Musimy sobie wyobrazić, że zamiast lasu i łąk patrzymy na wybetonowane ściany niecki. Kawałek od tego przyszłego „jeziora" widać „Owcę z widokiem" – artystyczny hotel, który od trzech lat prowadzi Bogacz. Wiedział, że kiedyś były plany budowy elektrowni, ale kiedy odżyły, zaczął się poważnie martwić: – Jak w PRL-u z niej zrezygnowali, to po zmianie kolejnej władzy w kraju może być to samo. Ktoś uzna, że projekt jest nieopłacalny, a technologia przestarzała. Zostanie nam beton i zniszczona przyroda.

I pewnie też jego interes. Na spotkaniu w schronisku Jagodna usłyszał od przedstawicieli inwestora, że na czas budowy tacy jak on o turystach mogą zapomnieć. Koparki, spycharki i betoniarki będą tu przez pięć, może siedem lat – co w biznesie jest jak wieczność. Ale kurort w tym miejscu wielu się naprawdę marzy, z plażami, restauracjami i hotelami. W sieci sporo takich opinii: „Byłby piękny zalew i ośrodki wczasowe". Dariusz Mielniczek nie wytrzymuje i torpeduje takie wizje: – To jest powtarzanie propagandy z czasów towarzysza Gierka. Żaden ze zbiorników nie może być wykorzystywany do rekreacji z powodu zmiany poziomu lustra wody.

W sieci można znaleźć jeszcze coś – fragment artykułu prasowego ze słusznie minionej epoki: „Pozostaje jeszcze odpowiedzieć na pytanie, kiedy będziemy mogli pojechać na wczasy nad zalew w Młotach; zapewne nie wcześniej niż w 1977 r. Obecnie opracowywany jest projekt wstępny inwestycji. Pomyślano ją rozsądnie; budowa rozpocznie się... od obiektów hotelowych. Początkowo zostanie tam zakwaterowana załoga, zaś po zakończeniu prac obejmą je w posiadanie instytucje turystyczne".

ELEKTROWNIA MA CHRONIĆ PRZED POWODZIĄ

Zmiana władzy po wyborach parlamentarnych w 2023 r. dawała mieszkańcom Młotów i okolic nadzieję – liczyli, że Koalicja 15 października porzuci pomysł PiS i elektrowni nie zbuduje.

– Ale nic takiego się nie wydarzyło – mówi Patrycja Skimina. Nie ma najlepszego zdania o politykach.

eprasa.pl 3000f0b0ca

• **Planowana budowa elektrowni szczytowo-pompowej w Młotach i Nowej Bystrzycy budzi duże emocje wśród mieszkańców regionu**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Teresa Kozakiewicz** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• **Krystyna Kolonko z mężem Kajetanem** FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

▼ **Mieszkańcy sprzeciwiają się budowie elektrowni**

• **Szymon Bogacz**
FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Traktują nas jak zgniłe jajo albo ludzi zadżumionych. Budynki w Młotach popadają w ruinę, a my dalej nie wiemy, czy budowa będzie czy nie.

Na razie ESP wpisano do programu redukcji ryzyka powodziowego w zlewni Nysy Kłodzkiej jako suchy zbiornik. Agnieszka Skimina, mama Patrycji, wybucha śmiechem – przepływająca przez Młoty Bystrzyca Łomnicka nie była zagrożeniem ani w 1997, ani we wrześniu 2024 r.

– Przybrała tylko, nawet nie doszła do drogi – przypomina. Jest prezeską stowarzyszenia Niezatapialna Wioska Młoty, które walczy z pomysłem ESP. Wie, że z wodą będzie problem, bo Bystrzyca Łomnicka widocznie zanika. Sławomir Orlikowski potwierdza, bo robi pomiary: – Wygląda to tragicznie, bo ma ona teraz 20-22 cm, a w latach 70. i 80. ubiegłego wieku notowano pół metra. Opadów jest coraz mniej, średnia roczna to 120-140 l na m kw., a w ubiegłym roku było u nas 56.

Jest więc sens budowania ESP?

– Bystrzyca Łomnicka, z której woda czerpana ma być na potrzeby elektrowni szczytowo-pompowej, jest jedną z najszybciej zanikających rzek w Sudetach. Już w połowie tego wieku może zmienić swój charakter ze stałego na okresowy – mówi hydrogeolog dr Sylwester Kraśnicki i wyjaśnia, co to oznacza: – Jednego roku woda nie będzie płynąć jeden dzień, w kolejnych np. przez tydzień, albo kilka miesięcy. Zmianę klimatu obserwujemy od kilkudziesięciu lat i trend jest niepokojący.

Widać go nie tylko na rzekach – dr Kraśnicki obserwował Jezioro Głębokie niedaleko Międzyrzecza w województwie lubuskim, w którym woda opadła o około 2 m w latach 2010-2023. Trend przepływów Bystrzycy Kłodzkiej wskazuje, że inwestycja PGE z tego samego powodu się nie sprawdzi: – Ze względu na malejące zasoby wodne tej rzeki już obecnie może być problem z zapełnieniem i uzupełnianiem wody w zbiorniku dolnym ESP Młoty.

Prof. Janusz Zaleski, dyrektor Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w Dorzeczu Odry i Wisły, patrzy na sprawę tak: – Ta inwestycja powinna powstać, ale PGE będzie miało na to nikłe szanse, jeżeli nie uwzględni w projekcie nadrzędnego interesu społecznego związanego z bezpieczeństwem. Spółka wie też, że zmniejszy to korzyści energetyczne z ESP.

A co oporem i niechęcią mieszkańców?

– Mieszkańcom Młotów będzie łatwiej pogodzić się z elektrownią niż tym przy Białej-Lądeckiej protestującym przeciwko zbiornikowi retencyjnemu – podkreśla prof. Zaleski.

DECYZJI POLITYCZNYCH WCIĄŻ NIE MA

Trzy tygodnie temu listonosz odebrał z Młotów pismo do Warszawy, do samego premiera Donalda Tuska.

– Napisaliśmy mu, że mamy dość – streszcza Bożena Szymczak.

A dwa tygodnie temu Niezatapialna Wioska Młoty opublikowała petycję adresowaną do prezydenta Karola Nawrockiego, ministry klimatu i środowiska Pauliny Hennig-Kloski, wojewody dolnośląskiej Anny Żabskiej i burmistrz Bystrzycy Kłodzkiej Renaty Surmy, licząc, że ludzie w całym kraju pomogą „zakończyć to szaleństwo".

Dariusz Mielniczek: – Pewnie nikt nie zauważył, ale w grudniu 2025 minął kolejny ostateczny termin decyzji w sprawie ESP Młoty. Nic się nie wydarzyło. Kolejny dzień, miesiąc i rok w zawieszeniu.

Burmistrz Surma: – Rząd musi postanowić, czy elektrownie tu budować czy nie.

Na razie gmina pochyla się nad planem ogólnym ściśle powiązanym ze specustawą. Konsultowany był z Wodami Polskimi i RDOŚ, i trzeba było wpisać tam wszystkie tereny pod elektrownię. Mieszkańców nikt o ten plan nie pytał – sami dowiedzieli się o nim z sieci.

PGE pierwotnie zakładało, że ESP wykona 2030 r., ale termin jest już nieaktualny. Został przesunięty, co wynika m.in. „z potrzeby rozbudowy stacji elektroenergetycznej Ząbkowice Śląskie, tak aby mogła przyjąć moc z ESP Młoty, co zgodnie z planami PSE ma nastąpić w 2032 r."

Witold Jacaszek z władz wrocławskiego koła Partii Zieloni dzielił się taką refleksją – działania inwestora utwierdzają go w przekonaniu, że nie zamierza budować ESP w Młotach, „tylko pod płaszczykiem robót przygotowawczych będzie budować osiedle dla »pracowników« przekształcone wkrótce na hotele i resorty turystyczne". ●

eprasa.pl 3000f0b0ca

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

dr n. med. Tomasz Basta*

...nietrzymania moczu po porodzie z dźwiganiem

Ból, pieczenie, uczucie luźności, czy dyskomfort podczas współżycia to dolegliwości, które wiele kobiet odczuwa po porodzie siłami natury.

Ten dyskomfort w miejscach intymnych może trwać od kilku tygodni do nawet kilkunastu miesięcy – szczególnie w okresie laktacji. Kluczowe jest jednak odróżnienie naturalnego procesu gojenia od objawów wymagających konsultacji lekarskiej. Jeśli dyskomfort towarzyszy dłużej niż po połogu i okresie laktacji, warto udać się na konsultację do ginekologa

Jednym z częstszych problemów poporodowych jest nietrzymanie moczu. Może pojawić się już po porodzie i często ustępuje w trakcie połogu. Jeśli jednak utrzymuje się dłużej, warto skonsultować się z uroginekologiem.

W okresie laktacji kluczowe jest wzmacnianie mięśni dna miednicy – najlepiej pod okiem fizjoterapeuty uroginekologicznego. Należy też unikać dźwigania ciężkich rzeczy, które zwiększają ciśnienie w jamie brzusznej i mogą pogłębiać problem. ●

Not. ET

*ginekolog z krakowskiej Intima Clinic, prezes Polskiego Towarzystwa Ginekologii Estetycznej i Rekonstrukcyjnej

PYTANIE DO... onkolożki

Czy mężczyźni mogą mieć raka piersi?

dr n. med. Katarzyna Pogoda

pracuje w Klinice Nowotworów Piersi i Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narodowego Instytutu Onkologii w Warszawie

Tak, mężczyźni też mogą zachorować na raka piersi. Zazwyczaj nie są tego świadomi, więc częściej zgłaszają się do lekarza, gdy rak jest zaawansowany miejscowo. Rocznie wykrywa się w Polsce ok. 150 nowych zachorowań na raka piersi wśród mężczyzn.

U mężczyzn rak częściej występuje w centralnej części piersi. Jednym z jego objawów może być wciągnięcie brodawki sutkowej. U kobiet najczęściej guz występuje w górnej zewnętrznej części piersi, bliżej pachy. U kobiet rozróżniamy kilka typów raka piersi. Guz może być związany z nadmierną ekspresją hormonów, ale nie musi. U mężczyzn rak piersi prawie zawsze jest rakiem hormonozależnym. Chorujący mężczyźni dużo częściej są też nosicielami mutacji genów BRCA2, która wiąże się z wyższym ryzykiem rozwoju raka nie tylko piersi, ale też np. prostaty.

Do czynników ryzyka rozwoju raka piersi u mężczyzn zalicza się zaburzenia hormonalne, które prowadzają do podwyższenia stężenia estrogenów (hormonów kobiecych) i obniżenia stężenia testosteronu (hormonu męskiego). Ta nierównowaga hormonalna może być wywołana np. przyjmowaniem leków z powodu raka prostaty, otyłością lub schorzeniami jąder. Nowotwór ten występuje również częściej u chorych po leczeniu raka jelita grubego. Mężczyzna z rakiem piersi powinien być skierowany do poradni genetycznej. Znaczenie mają tu obciążenia rodzinne. Badania pokazują, że jeśli w bliskiej rodzinie mężczyzny występował rak piersi, zwłaszcza u kobiet w młodym wieku, to ryzyko zachorowania na raka piersi u niego rośnie pięciokrotnie. ●

Notowała Katarzyna Staszak

Książka

Grzegorz Dziedzic, autor przewodnika po trzeźwości, mierzy się z terapeutycznymi mitami wokół uzależnienia: tymi o idealnej abstynencji, o duchowości i o nałogu jako chorobie emocji. Pokazuje także, co się dzieje, gdy pierwsze zachłyśnięcie wolnością mija, a na powierzchnię wychodzą upiory dawnych zranień, lęków i wstydu. ●

Liczba

11

PROC.

• **Polek nie dba o regularny ruch – wynika z raportu „Kobieca perspektywa zdrowia", przygotowanego na zlecenie Centrum Medycznego Damiana, Klinik Leczenia Niepłodności Invimed i Centrum Zdrowia Psychicznego MindHealth**

Grzegorz Dziedzic

Niech ja będzie z tobą. Przewodnik po dojrzałej trzeźwości

wyd. Newhomers

Krytyk, maruda, wampir energetyczny

Trudni ludzie mogą przyspieszać nasze starzenie

Każda relacja, która nam nie służy, przyspiesza biologiczne starzenie. **Teraz możemy wyliczyć, ile czasu tracimy.**

Katarzyna Staszak

Relacje z innymi ludźmi są kluczowe dla naszego zdrowia. Z wielu badań wiemy, że dobre więzi pozytywnie wpływają na nasz nastrój, zdrowie, a nawet wydłużają życie. A jak wpływają na nas kontakty z uciążliwymi ludźmi? Postanowił to sprawdzić amerykański Narodowy Instytut Starzenia.

Naukowcy zdefiniowali osobę uciążliwą jaką tę, która stwarza problemy lub utrudnia nasze życie.

Odkryli, że każdy „uciążliwy czynnik", czyli jedna trudna osoba w naszym kręgu, przyspiesza biologiczne starzenie naszego organizmu, co wiąże się z przewlekłym stanem zapalnym i prowadzi do tzw. wielochorobowości. Skutki tego procesu są szczególnie widoczne, gdy uciążliwą osobą jest członek rodziny.

Negatywne więzi społeczne są jak przewlekłe czynniki stresu – tłumaczą naukowcy. Każda negatywna relacja przyspiesza starzenie, więc jeśli mamy takich relacji więcej w życiu – w rodzinie i w pracy – nasz zegar biologiczny przyspiesza bardziej.

TRUDNI LUDZIE JAK DOPALACZ STARZENIA

Jeśli ofiarowujemy coś innym – i nie chodzi tylko o materialne rzeczy, ale też czas, uwagę, życzliwość, wdzięczność – to korzystają i te osoby, i my. Mamy więcej energii, lepszy nastrój, nasze więzi się wzmacniają – mówił „Wyborczej" prof. Marc Schulz, który pracuje przy najdłuższym badaniu na świecie. Naukowcy z Uniwersytetu Harvarda prowadzą je już 88 lat. To badanie pokazało, że nasz dobrostan o wiele bardziej zależy od tego, jakie relacje tworzymy z innymi ludźmi niż od genów czy majątku.

Silne relacje są skorelowane nie tylko ze szczęściem, ale także ze zdrowiem fizycznym i z długowiecznością. Ludzie, którzy byli najbardziej zadowoleni ze swoich relacji w wieku 50 lat, byli najzdrowsi w wieku 80 lat. Chodzi nie tylko o relacje intymne, ale także przyjaźnie i kontakty z członkami rodziny.

A jak działają negatywne relacje? Ile czasu z życia tracimy przez kontakty z trudnymi ludźmi? Badacze opisali to w czasopiśmie „PNAS".

Żeby zbadać wpływ negatywnych relacji na zdrowie, naukowcy zrekrutowali ponad 2 tys. osób ze stanu Indiana w USA. Uczestnicy badania odpowiadali na pytania dotyczące swoich relacji społecznych w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Musieli też dokonać samooceny swojego stanu zdrowia i oddać próbki śliny do testów.

Próbki pozwoliły naukowcom przeanalizować zmiany w DNA – szukali biomarkerów biologicznego starzenia się. To pozwala ocenić tempo, w jakim organizm się starzeje. To badania metylacji DNA, czyli zmian na poziomie genów. Chodzi o epigenetykę, czyli włączanie i wyłączanie genów, które zachodzi m.in. pod wpływem stylu życia.

JAK EMOCJE WPŁYWAJĄ NA CIAŁO

Naukowcy zestawili wyniki biomarkerów uczestników badania z raportem o ich relacjach. Odkryli, że z każdym dodatkowym „uciążliwym czynnikiem", z którym badane osoby

eprasa.pl 3000f0b0ca

TYLKO ZDROWIE

FOT. SHUTTERSTOCK (2)

Kto cię denerwuje?

• Negatywne więzi społeczne postrzegane są jako stały element ludzkiego życia, a badania poświęcają zaskakująco mało uwagi ich długoterminowym skutkom dla zdrowia – napisali autorzy badania o uciążliwych ludziach i starzeniu.

Różne osoby w różnych okolicznościach mogą budzić w nas negatywne emocje. Oto kilka typów ludzi, których możemy spotkać przy świątecznym stole lub w pracy:

• **Prowokator** – nie akceptuje różnicy zdań, szuka powodu do awantury.
• **Egoista** – nie potrafi słuchać, skoncentrowany tylko na sobie.
• **Krytyk** – ciągle ocenia, wytyka błędy, wszystko wie lepiej.
• **Maruda** – nieustannie manifestuje niezadowolenie ze wszystkiego.
• **Ofiara** – zawsze poszkodowany, chce współczucia i ciągłej pomocy.
• **Kontroler** – wtrąca się we wszystko, narzuca swoje wizje.
• **Fałszywy przyjaciel** – wykorzystuje więź i zaufanie do manipulacji.
• **Sceptyk** – zniechęca do zmian, rozbudza u innych niepewność siebie.
• **Wichrzyciel** – szuka „dramatów", namawia do krytykowania innych.
• **Wampir energetyczny** – odbiera siły, nie daje niczego, zostawia nas z poczuciem wyczerpania. ●

Naukowcy tłumaczą, że każda negatywna relacja działa jak osobny czynnik starzenia, czyli efekty wszystkich trudnych więzi kumulują się

regularnie wchodziły w interakcje, tempo ich starzenia rosło o 1,5 proc. To znaczy, że zamiast biologicznie starzeć się w każdym roku kalendarzowym o rok, osoba z jednym trudnym „kontaktem" była starsza o 1,015 roku. Im więcej trudnych więzi w życiu, tym większa była ta liczba.

Naukowcy tłumaczą, że każda negatywna relacja działa jak osobny czynnik starzenia, czyli efekty wszystkich trudnych więzi kumulują się.

Poza tym nasze starzenie zależy też od stylu życia, możemy unikać alkoholu, nie palić, dobrze jeść, ale negatywne relacje będą zmniejszać efekty tych działań.

Ryzyko wczesnego wystąpienia chorób przewlekłych było szczególnie widoczne u uczestników, którzy zgłosili co najmniej dwie trudne relacje w życiu.

– Relacje, które wiążą się z napięciem, konfliktem, nadmierną krytyką, czy poczuciem zagrożenia, wzbudzają nieprzyjemne emocje. A one wpływają realnie na nasze ciało, nie tylko na samopoczucie. Możemy mówić o stresie relacyjnym, ale nasz organizm nie odróżnia, stresu powodowanego przez drapieżnika w lesie od stresu wywołanego przez rozmowę z jakąś osobą. Poziom kortyzolu rośnie, a jeśli stres jest przewlekły, układ nerwowy jest przeciążony, rozwija się stan zapalny – tłumaczy psycholożka Halina Piasecka, autorka książki „Czuję, więc jestem. Jak rozumieć i regulować emocje". Dodaje, że w relacji, która wzbudza negatywne emocje jak lęk czy złość, jesteśmy w trybie czujności.

– Możemy zadać sobie pytanie: które relacje mnie wzmacniają, a które ciągną mnie w dół, jakoś mnie obciążają. Niektórzy mają odczucie, że po kontakcie z kimś, czują się gorzej, choć nawet nie wiedzą dlaczego. Może to relacja, w której nie można być sobą, może relacja, która do czegoś zmusza? Jeśli w kontakcie z kimś czuję napięcie, zamiast czuć bezpieczeństwo, to może chodzić właśnie o reakcję stresową. Nie musimy z każdym się zgadzać, możemy mieć inne poglądy, ale czuć się przy tej osobie dobrze – mówi Halina Piasecka.

Co z relacjami, które nas nie wzmacniają, ale nie możemy się od nich zupełnie odciąć, bo dotyczą pracy czy rodziny? – Jeśli mamy trudną matkę, to mamy relację, która nas nie wspiera, ale w której zapewne pozostaniemy. Najważniejsze, żeby nie ignorować emocji, bo nasz organizm poniesie konsekwencje. Czasem mamy tendencję do obwiniania siebie, uznajemy, że dyskomfort po kontakcie z kimś to kwestia naszej nadwrażliwości. Warto jednak emocjom zaufać, a kontakt z trudną osobą potraktować jak stres. A stres można obniżać przez relaks, ruch, kontakt z przyjaciółmi. Po czymś obciążającym musimy się zregenerować. Możemy negatywne kontakty ograniczać, możemy też zająć się problemem bardziej i iść na terapię, żeby stać się mocniejsi – wyjaśnia Piasecka.

Z badania wynika, że niektóre osoby częściej deklarują znajomości z osobami, które sprawiają kłopoty czy wywołują złe emocje. O takich relacjach częściej mówiły kobiety i osoby w gorszej kondycji zdrowotnej.

Ochroną przed skutkami negatywnych relacji jest inwestowanie w relacje, które nam służą. ●

OGŁOSZENIE BEZPŁATNE
Kraj/34424545

Fundacja Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym

zwraca się z prośbą o pomoc finansową dla podopiecznego Maksymiliana Duda, który zmaga się z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym.

Chłopiec po długiej, żmudnej i bardzo kosztownej rehabilitacji zaczął chodzić. Mama Maksymiliana - Aleksandra robi wszystko by syn był jak najbardziej samodzielny w swojej niepełnosprawności. Dziś chodzi do szkoły podstawowej specjalnej, do zespołów terapeutyczno-edukacyjnych. Aby Maksymilian miał szansę na lepsze życie i lepsze jutro potrzebne są środki finansowe na specjalistyczne turnusy rehabilitacyjne. Jeżeli możecie Państwo pomóc bardzo prosimy o przekazanie wpłat na konto:

Fundacja Avalon – Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym

62 1600 1286 0003 0031 8642 6001

Tytuł wpłaty/cel szczegółowy: Duda, 5272 KRS: 0000270809

1 RP

34426621

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
Telefon: 22 555 66 00 (czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl 3000f0b0ca

TYLKO ZDROWIE

Alarmujący raport

Plastik przyspiesza porody

Plastik otacza noworodki w formie kolorowych grzechotek, miękkich gryzaków i sterylnych opakowań. Przez lata postrzegaliśmy go jako symbol higieny i wygody. Jednak najnowsze badania każą zachować wobec niego ostrożność.

• **Plastik towarzyszy nam od pierwszej sekundy życia. Najnowsze badania wskazują, że może się przyczyniać do przedwczesnych porodów** FOT. SHUTTERSTOCK

Piotr Cieśliński

Jednym z głównych powodów do niepokoju są ftalany – związki chemiczne, które sprawiają, że plastikowe przedmioty są elastyczne i miłe w dotyku. Niestety, najnowsza analiza dowodzi, że ich wpływ na zdrowie może być znacznie wyższy, niż się wydawało.

Ftalany nazywane są „wszechobecnymi chemikaliami", bo w przeciwieństwie do toksyn, na które narażone są tylko konkretne grupy zawodowe, na te związki narażony jest dosłownie każdy. Są w kurzu, jedzeniu, kosmetykach, zabawkach.

Co istotne, są to związki endokrynnie czynne – nawet w bardzo małych dawkach potrafią oszukać organizm, udając hormony. A dla płodu, którego rozwój jest sterowany precyzyjną dawką hormonów, nawet małe zaburzenie może mieć znaczenie.

Eksperci wskazują, że substancje te zaburzają pracę łożyska: wywołują stany zapalne i stres oksydacyjny.

W efekcie może dojść do przedwczesnego pęknięcia błon płodowych i wywołania skurczów, zanim organizm dziecka będzie w pełni gotowy na przyjście na świat.

FTALANY A CIĄŻA

Najnowszy raport opublikowany w czasopiśmie „eClinicalMedicine" pokazuje skalę problemu. Zespół naukowców z Wydziału Medycznego Uniwersytetu Nowojorskiego pod kierunkiem prof. Leonarda Trasande – światowego eksperta w dziedzinie wpływu środowiska na zdrowie dzieci – stworzył pierwszy w historii globalny model wpływu ftalanów na ciążę.

Badacze przeanalizowali dane z 203 krajów (stan na 2018 rok), opierając się na badaniach moczu, które precyzyjnie pokazują, jak dużo metabolitów ftalanów (czyli substancji powstających po kontakcie z plastikiem) przenika do naszych organizmów. Wzięli pod uwagę dwa najpopularniejsze rodzaje ftalanów – DEHP (klasyczny dodatek zmiękczający plastik) oraz DiNP (jego nowszy, teoretycznie „bezpieczniejszy" zamiennik).

Naukowcy szukali korelacji między poziomem tych ftalanów a wynikami ciąż. Wykorzystali różne metody statystyczne, by określić, czy wyższe stężenia ftalanów były związane z wyższym ryzykiem przedwczesnych porodów. Uwzględnili potencjalne czynniki zakłócające, takie jak wiek matki, styl życia czy inne ekspozycje chemiczne.

Wyniki dają do myślenia. Badacze wyliczyli, że dwa badane związki mają potężny wpływ na statystyki urodzeń na całym świecie:

DEHP został powiązany z blisko 1,97 mln przedwczesnych porodów rocznie,

DiNP może zaś odpowiadać za 1,88 mln przypadków.

Łącznie to niemal 4 mln dzieci każdego roku, które przychodzą na świat przed 37. tygodniem ciąży z powodu kontaktu z tymi substancjami.

Warto zaznaczyć, że badanie skupiło się wyłącznie na porodach przedwczesnych – naukowcy nie analizowali w tym raporcie danych dotyczących poronień, choć skala problemu musi być alarmująca.

Ma także wymiar finansowy. Szacunkowe koszty społeczne ekspozycji na ftalany sięgają astronomicznej kwoty 781 mld dolarów rocznie. Suma ta obejmuje nie tylko bezpośrednie koszty opieki medycznej nad wcześniakami na oddziałach intensywnej terapii, ale także długofalową utratę produktywności ekonomicznej osób, których rozwój został zaburzony przez przedwczesne narodziny.

GDZIE PROBLEM JEST NAJWIĘKSZY?

Problem wpływu plastikowego zanieczyszczenia na przedwczesne porody nie rozkłada się równo. Ponad połowa przypadków (54 proc.) dotyczy Bliskiego Wschodu i Azji Południowej, gdzie produkcja plastiku jest ogromna, a normy ochronne słabe. Afryka odpowiada za kolejne 26 proc. przedwczesnych porodów.

Ale Europa, choć lepiej uregulowana prawnie, również płaci wysoką cenę. Z tej samej analizy wynika, że na starym kontynencie ekspozycja na DEHP przyczynia się do ok. 35,5 tys. przedwczesnych porodów rocznie, a jeszcze większym problemem jest wspomniany nowszy zamiennik DiNP, który odpowiada za ponad 78 tys. wcześniejszych narodzin.

Naukowcy zauważają, że w Europie rzadziej dochodzi do zgonów z tego powodu, ale dzieci, które przeżyją przedwczesny poród, mogą borykać się z długofalowymi problemami zdrowotnymi – od trudności z oddychaniem po długofalowe opóźnienia rozwojowe.

W raporcie przywołano też ważne dowody z Polski. Prof. Kinga Polańska z Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi prowadziła w latach 2011–2014 pionierskie badania, które wykazały, że u kobiet wyższe stężenie metabolitów ftalanów w organizmie wiązało się z realnym skróceniem czasu trwania ciąży – średnio o około 2 dni.

Dwa dni mogą wydawać się chwilą, ale w przypadku zagrożonej ciąży, na granicy przeżywalności, każda doba w łonie matki jest dla dziecka na wagę złota – to bezcenny czas na ostateczny rozwój płuc, mózgu i układu odpornościowego. W skali całego społeczeństwa te „brakujące dni" przekładają się na tysiące noworodków, które startują w życie z trudniejszej pozycji.

Wpływ ftalanów na ciążę

4

MLN DZIECI

• **niemal każdego roku przychodzi na świat przed 37. tygodniem ciąży z powodu kontaktu z plastikiem**

CZY PRAWO NAS CHRONI?

Unia Europejska ma jedne z najostrzejszych przepisów na świecie. Od 2007 roku obowiązuje rozporządzenie REACH, które nakłada na producentów i importerów surowe limity. Najbardziej szkodliwe ftalany (jak DEHP) nie mogą przekraczać 0,1 proc. masy w produktach konsumenckich, zwłaszcza zabawkach i materiałach kontaktujących się z żywnością. Lista substancji zakazanych lub wymagających specjalnych zezwoleń (lista SVHC) jest stale rozszerzana. Od 2020 roku zaostrzono m.in. normy dotyczące tekstyliów i kosmetyków.

Ale Inspekcja handlowa wciąż wykrywa przekroczenia dopuszczalnego stężenia ftalanów w importowanych zabawkach, plastikowych lalkach czy piłkach, sprowadzanych z krajów, gdzie podczas produkcji nie są przestrzegane normy.

Poza tym walka z ftalanami – jak zauważają naukowcy – przypomina grę w kotka i myszkę. Gdy prawo zakazuje jednej substancji, producenci często zastępują ją nową, o niemal identycznej strukturze, która nie znajduje się jeszcze na czarnej liście.

Dlatego eksperci postulują, aby prawo traktowało ftalany jako całą grupę, zamiast wymieniać każdą substancję z osobna.

Trwają też negocjacje pod auspicjami Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych ds. Środowiska (UNEA) w celu stworzenia prawnie wiążącego międzynarodowego porozumienia, które ograniczyłoby stosowanie szkodliwych substancji chemicznych w tworzywach.

PRAKTYCZNE RADY

Wczytując się w wyniki tego badania, warto jednak zachować spokój. Analiza jest oparta na modelu statystycznym, który operuje na wielkich liczbach i prawdopodobieństwie w skali populacji. Nie oznacza to, że każdy kontakt z plastikiem skończy się przedwczesnym porodem. Ryzyko zależy od wielu czynników: genetyki, ogólnego stanu zdrowia i sumy wszystkich zanieczyszczeń, z jakimi mamy kontakt.

Naukowcy podkreślają jednak, że o ile na geny nie mamy wpływu, o tyle na ekspozycję na ftalany – już tak. Ftalany są wydalane z organizmu w ciągu kilku dni, więc zmiana nawyków działa szybko.

Oto zalecenia ekspertów:

• **Wybieraj świadomie.** Szukaj plastikowych produktów z etykietą „phthalate-free" (wolne od ftalanów). Unikaj produktów zawierających w składzie konkretne związki z tej grupy: DEP (ftalan dietylu), DBP (ftalan dibutylu) oraz BBzP (ftalan benzylu-butylu).

• **Uważaj na zapachy.** Ftalany są dodawane do kompozycji zapachowych jako nośniki, które sprawiają, że zapach produktu utrzymuje się dłużej. W składzie kosmetyków unikaj ogólnikowych określeń „fragrance" lub „parfum", bo pod nimi producenci często ukrywają obecność ftalanów, nie wymieniając ich bezpośrednio z nazwy.

• **Unikaj podgrzewania plastików.** Nie używaj plastikowych pojemników w kuchence mikrofalowej i nie myj ich w zmywarce – wysoka temperatura drastycznie przyspiesza uwalnianie chemikaliów.

• **Wietrz i odkurzaj.** Ftalany uwalniają się z podłóg winylowych czy zasłon prysznicowych i osiadają w kurzu.

• **Uważaj na folię spożywczą.** Staraj się, aby żywność nie stykała się bezpośrednio z cienką, przezroczystą folią spożywczą. Jest to szczególnie ważne w przypadku produktów tłustych, takich jak sery, wędliny czy mięsa, ponieważ tłuszcz znacznie ułatwia wyciąganie szkodliwych substancji z plastiku do jedzenia. Znacznie bezpieczniej jest trzymać żywność w szklanych lub ceramicznych pojemnikach.

Na koniec trzeba podkreślić: jeśli spodziewasz się dziecka lub planujesz ciążę, ftalany nie powinny być twoim największym lękiem. Wciąż najważniejsze pozostają regularne wizyty u lekarza, zbilansowana dieta i unikanie używek.

Potraktuj ograniczenie plastiku po prostu jako element codziennej higieny chemicznej. Tak jak myjemy ręce, by chronić się przed bakteriami, tak rezygnacja z podgrzewania jedzenia w plastiku to prosty sposób, by oszczędzić swojemu organizmowi zbędnej dawki chemii. ● 1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

OGŁOSZENIE O SPRZEDAŻY RUCHOMOŚCI

Wykonawca Układu – Zarządca Majątku Vistal Offshore Sp. z o. o. 81-336 Gdynia, ul. Indyjska 7,

ogłasza sprzedaż ruchomości wykorzystywanych przy pracach stoczniowych. Przedmioty do nabycia w pojedynczych pakietach

Przedmiot sprzedaży:
Maszyny i urządzenia stoczniowe, narzędzia, wyposażenie warsztatowe oraz inne składniki majątku ruchomego.

W przypadku chęci otrzymania dodatkowych informacji dotyczących pakietów oraz wykazu sprzętu prośbę należy przesłać na adres:
oferty@kdr-24.pl

Termin składania ofert:
Do dnia **27.04.2026 r.**
– decyduje data wpływu

Kontakt:
Marcin Janik
tel.: 512 373 125
e-mail: ogloszenia@voff.pl

Kraj/34428048

Sygn. akt I Ns 338/20
WEZWANIE DO ODBIORU DEPOZYTU
Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu ogłasza, że w sprawie I Ns 338/20 z wniosku Gminy Dopiewo postanowieniem z dnia 08-09-2022 r. referendarz sądowy zezwolił wnioskodawcy na złożenie do depozytu sądowego kwoty 96.609 zł jako odszkodowania ustalonego przez Starostę Poznańskiego decyzją z 19-03-2020 r. za przejęcie przez Gminę Dopiewo własności nieruchomości - działek nr 307/1 o pow. 0,0009 ha, nr 486 o pow. 0,0048 ha i nr 492/1 o pow. 0,1141 ha zapisanych w księdze wieczystej nr PO 1P/00016782/4, ustalając, że kwota depozytu zostanie wydana Władysławowi Rutkowskiemu.

Na podstawie art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wzywa uprawnionego do odbioru depozytu. Termin do odebrania depozytu wynosi 10 lat od doręczenia wezwania. Jeżeli w zakreślonym terminie depozyt nie zostanie odebrany przez uprawnionego, z mocy prawa następuje likwidacja niepodjętego depozytu i z tą chwilą wszelkie korzyści i ciężary związane ze złożonym depozytem przechodzą na Skarb Państwa.

Kraj/34428398

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ
Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Prezydent Wrocławia

ogłasza

trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

TERAZ NIŻSZA CENA

ul. Wiosenna 14 m. 3

Powierzchnia lokalu	-	**116,16 m²**
Cena wywoławcza w zł	-	**579 600,00 zł**
Wadium	-	**57 960,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach od 27.05.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 28.05.2026 r., w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 29.05.2026 r., w godz. 12^{00} – 14^{00}, po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 9, Al. Gen. Józefa Hallera 149, 53-201 Wrocław, tel. 71 798-69-70 wew. 103.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **12 czerwca 2026 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 5 czerwca 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 148, tel. 71 777 77 59.

Kraj/34428277

OBWIESZCZENIE WÓJTA GMINY CZYŻE

Na podstawie art. 6 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)

Wójt Gminy Czyże

zawiadamia o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Czyże w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Czyże.

Przedmiotem konsultacji społecznych jest projekt uchwały Rady Gminy Czyże w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Celem konsultacji społecznych jest zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących procesu rewitalizacji, poznanie ich potrzeb i oczekiwań, wymiana wiedzy i informacji oraz poznanie opinii mieszkańców dotyczących propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Czyże.

Termin konsultacji

Konsultacje społeczne będą prowadzone w terminie **od 2 kwietnia 2026 r. do 6 maja 2026 r.**

Formy konsultacji

Konsultacje prowadzone będą w następujących formach:

- zgłaszanie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można składać:
  - drogą elektroniczną na adres: a.stankowska@ugczyze.pl;
  - za pośrednictwem systemu e-Doręczenia: **AE:PL-74279-17222-SSDJS-12**,
  - drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy Czyże, Czyże 98, 17-207 Czyże,
  - osobiście w sekretariacie Urzędu Gminy Czyże lub w pokoju nr 16;
- zgłaszanie uwag ustnych do protokołu, które można zgłaszać osobiście w siedzibie Urzędu Gminy Czyże (pokój nr 16 i nr 14) po uprzednim umówieniu spotkania;
- spotkanie konsultacyjne, które odbędzie się w dniu 16 kwietnia 2026 r. o godz. 16:00 w siedzibie Urzędu Gminy Czyże (sala konferencyjna).

Materiały podlegające konsultacjom

- projekt uchwały Rady Gminy Czyże w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Czyże,
- mapa określająca granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Materiały dodatkowe

- Diagnoza wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Czyże.

Materiały będą dostępne:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Czyże (zakładka „Konsultacje społeczne"),
- na stronie internetowej ugczyze.pl,
- w Urzędzie Gminy Czyże (pokój nr 16 i nr 14).

Uwagi złożone po zakończeniu terminu konsultacji nie będą rozpatrywane.

Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych zostanie sporządzona zgodnie z art. 6 ust. 7 ustawy o rewitalizacji i opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Czyże.

Kraj/34428385

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na: **wyborcza.pl/newsletery**

wyborcza.pl

Wójt Gminy Gniezno ogłasza

I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych położonych w miejscowości Lulkowo:

Lp.	*Nr geod. działki*	*Powierzchnia w ha*	*Cena wywoławcza netto w PLN*	*Wadium*	*KW*	*Obciążenie nieruchomości*
1.	*283*	*17,4713*	*13 890* 000,00	*1 389 000,00*	*PO1G/00028857/9*	*Bez obciążeń*
2.	*282*	*0,4225*	*392* 000,00	*39 200,00*	*PO1G/00028857/9*	

Działka nr 283 położona w obrębie geodezyjnym Lulkowo, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Gniezno nr LV/428/2022 z dnia 29 września 2022 r., ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, poz. 6961 z dnia 6 października 2022 r., przeznaczona jest pod tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz usług - symbol planu 2PU, natomiast działka nr 282 położona w obrębie geodezyjnym Lulkowo, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Gniezno nr LV/428/2022 z dnia 29 września 2022 r., ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, poz. 6961 z dnia 6 października 2022 r., przeznaczona jest pod tereny zabudowy usługowej - symbol planu U.

Do wylicytowanej ceny doliczony będzie podatek VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami.
Przedmiotowe działki zostaną sprzedane łącznie.
Przetarg odbędzie się w dniu 9 czerwca 2026 r., o godz. 10^{00}, sala nr 13 w siedzibie Urzędu Gminy Gniezno, al. Reymonta 9-11.
Postąpienie pierwsze o 1% ceny wywoławczej, z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej; wadium może być wnoszone w pieniądzu, obligacjach Skarbu Państwa lub w papierach wartościowych dopuszczonych do obrotu publicznego. Na potwierdzeniu wpłaty wadium należy podać nr działki i miejscowość, w której położona jest działka oraz podać pełny adres zamieszkania osoby przystępującej do przetargu.
Wadium w kwocie 1 389 000,00 zł dla działki nr 283 i 39 200,00 zł dla działki nr 282 należy wpłacić do dnia 1 czerwca 2026 r. na konto Urzędu Gminy Gniezno PKO BP O/Gniezno 45 1020 4115 0000 9002 0004 2333.

Uczestnik przetargu zobowiązany jest przedłożyć komisji przetargowej dowód wpłaty wadium. Wadium wpłacone przez uczestnika, który wygrał przetarg zalicza się na poczet ceny nabycia. Pozostałym uczestnikom wadium zwraca się niezwłocznie po zakończonym przetargu nie później niż przed upływem 3 dni od dnia przetargu. Wadium przepada w razie uchylania się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy notarialnej.
Cudzoziemcy (w rozumieniu ustawy z dnia 24 marca 1920 r o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r., poz. 2278) w przypadku wygrania przetargu zobowiązani są przed zawarciem umowy notarialnej uzyskać zgodę Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zezwalającą na nabycie nieruchomości w przypadkach, gdy zgoda taka jest wymagana.
Koszty umowy notarialnej oraz wpisu do Ksiąg Wieczystych ponosi nabywca.
Informacje można uzyskać pod nr tel. 61 424-57-57 lub w siedzibie Urzędu Gminy Gniezno pok. nr 19.

Kraj/34428220

WÓJT GMINY ŻARY

o g ł a s z a

I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż na własność nieruchomości gruntowej niezabudowanej oznaczonej nr ewidencyjnym działki 319/58 położonej w obrębie Kadłubia, gmina Żary.

- Nieruchomość gruntowa niezabudowana oznaczona **działką nr 319/58 o pow. 2,4057 ha położona w obrębie Kadłubia;**
- Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **– 5 050 000,00 zł** (słownie: pięć milionów pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) netto**;**
- **Wadium – 757 500,00 zł** (słownie: siedemset pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset złotych 00/100)**;**
- Do ustalonej w wyniku przetargu ceny zostanie doliczony podatek VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- **Księga Wieczysta nr ZG1R/00063190/5**;
- Nieruchomość jest wolna od obciążeń i zobowiązań;
- Nieruchomość o pow. 2,4057 ha położona jest w obrębie Kadłubia na obszarze przeznaczonym pod zabudowę techniczno-produkcyjną. Działka stanowi grunty orne klasy IIIb (0,0621 ha), IVa (1,4863 ha), RIVb (0,5139 ha) i V (0,3434 ha), o kształcie zbliżonym do prostokąta, o prostych granicach, bardzo dobrze nasłoneczniona. Działka stanowi wieloletni zachwaszczony odłóg z pojedynczymi samosiejkami małych krzewów i drzewek.

  Jest to teren bardzo atrakcyjny, bardzo korzystnie położony o bardzo dobrej konfiguracji, uzbrojony. Dojazd do nieruchomości możliwy z drogi powiatowej dz. nr 320/2 relacji Żary-Lubomyśl i Złotnik o nawierzchni asfaltowej bez urządzonych chodników, a następnie poprzez urządzoną drogę gminną z chodnikami. dz. nr 319/62 obręb Kadłubia. Na pograniczu działek 319/57 i 319/58 znajduje się częściowo zasypany – zagruzowany bunkier przeciwczołgowy z resztkami muru osłonowego tworzącymi niewielki pagórek, na którym rośnie kilka drzew (częściowo wiatrołomy), kępy krzewów i chwasty. Teren ten można zrekultywować, jednakże z uwagi na duże powierzchnie obydwu działek zagruzowanie to nie będzie stanowić przeszkody w zabudowie działki. Działka nie jest narażona na powodzie, podtopy i erozje. Działka leży na terenie, do którego doprowadzone są sieci: wodociągowa, kanalizacji sanitarnej, oraz sieć elektroenergetyczna oświetlenia drogowego. Na sąsiedniej dz. nr 319/59 zlokalizowany został budynek kompaktowej stacji transformatorowej. Doprowadzenie sieci bezpośrednio do działki odbywać się będzie na zasadach ogólnych przez potencjalnych nabywców w uzgodnieniu z właścicielami mediów;

  Nieruchomość zlokalizowana jest na terenie, który w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Kadłubia, uchwalonym uchwałą nr XIX/116/05 Rady Gminy Żary z dnia 24 lutego 2005 r., oznaczona jest jako: P – tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej, ZN – tereny zieleni nieurządzonej, maksymalna nieprzekraczalna linia zabudowy oraz dla ww. działki nie została wydana decyzja o warunkach zabudowy i nie został złożony wniosek o wydanie takiej decyzji.

  W uchwalonym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żary, działka nr 319/58 położona w m. Kadłubia, znajduje się w obrębie terenu oznaczonym jako: E5 – ekologia (lasy, parki, tereny otwarte), obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej (pola) wyłączony z zabudowy, E6P – ekologia (lasy, parki, tereny otwarte), obszary rolnicze, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, wytwórczość (przemysł, składy, transport), gleby szczególnie chronione.

  Ponadto informuje się, że zgodnie z uchwałą nr XLIII/416/22 Rady Gminy Żary z dnia 27 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Żary, nieruchomość ta nie jest położona na obszarze rewitalizacji bądź obszarze zdegradowanym, czy też na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o których mowa w art. 8 ust. 1 oraz art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r. poz. 278 ze zm.);
- **Przetarg na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej odbędzie się w dniu 15.06.2026 r. w sali nr 106 (I piętro) Urzędu Gminy Żary, Aleja Jana Pawła II 6 o godzinie 9:00;**
- Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w pieniądzu na konto Urzędu Gminy Żary, Aleja Jana Pawła II 6, **PKO BP nr 85 1020 5402 0000 0202 0351 3421** w takim terminie, aby najpóźniej **w dniu 10.06.2026 r.,** wymagana kwota znajdowała się na koncie Urzędu Gminy;
- **W tytule wpłaty należy podać imię i nazwisko uczestnika przetargu oraz zaznaczyć: Wadium przetarg w dniu 15.06.2026 r., działka nr 319/58 Kadłubia.**
- Wszelkie dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Gminy Żary przy Al. Jana Pawła II 6, w pokoju nr 211 (II piętro) lub pod numerem telefonu 68-470 73 12.

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz przetargu zawiera ogłoszenie zamieszczone na stronie internetowej Gminy Żary www.gminazary.pl, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Żary www.bip.gminazary.pl oraz wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu.

Żary – 1 kwietnia 2026 r.

/ – / Wójt Gminy Żary
Leszek Mrożek

Kraj/34428313

eprasa.pl 3000f0b0ca

29 marca 2026 zmarł przeżywszy 94 lata

Wiesław Myśliwski

Pisarz

Zawiadamiamy o tym

z najwyższym żalem i ogromnym smutkiem

żona, syn, wnuk

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428347

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Żyją w naszej pamięci

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Prezydent Wrocławia

ogłasza

przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Brodzkiej;

obręb: Pracze Odrzańskie, AM-35, dz. nr 41/5, 41/6, 41/8, 41/11, 42/4, 42/6, 43/20, 43/21, 43/24, 43/25;
GPS: 51.15954 N, 16.91793 E;
pow. nieruchomości: **27 408 m²**;
KW nr **WR1K/00463325/7;**
Opis nieruchomości: niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (*MPZP*): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (w układzie wolnostojącym lub bliźniaczym), zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami (w układzie wolnostojącym lub bliźniaczym) oraz ulice wewnętrzne, niestanowiące celu publicznego.

Cena wywoławcza: **8 500 000,00 zł**;
Wadium: **800 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **22 czerwca 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, **pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 29 czerwca 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Dziale Przetargów i Promocji Nieruchomości Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34427489

Prezydent Wrocławia

ogłasza

trzeci przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż wolnego lokalu mieszkalnego:

TERAZ NIŻSZA CENA

ul. Wiosenna 19, Krzycka 23 (lokal w budynku przy ul. Krzyckiej 23) m. 4

Powierzchnia lokalu - **81,89 m²**
Cena wywoławcza w zł - **523 600,00 zł**
Wadium - **52 360,00 zł**

Lokal mieszkalny oglądać można w dniach od 27.05.2026 r. w godz. 9^{00} – 11^{00}, 28.05.2026 r., w godz. 11^{00} – 13^{00} oraz 29.05.2026 r., w godz. 12^{00} – 14^{00}, po uprzednim ustaleniu terminu z Biurem Obsługi Klienta nr 9, Al. Gen. Józefa Hallera 149, 53-201 Wrocław, tel. 71 798-69-70 wew. 103.

U W A G I:

1. **Przetarg** odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, pl. Nowy Targ 1-8 w sali nr 215, o godz. 10:00 dnia **12 czerwca 2026 r.**
2. Wadium na w/w lokal uczestnik przetargu winien wpłacić **najpóźniej do dnia 5 czerwca 2026 r.** na konto Gminy Wrocław – **Bank PKO BP S.A. nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655.** Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.
3. Dowodem wniesienia wadium jest potwierdzenie z banku.
4. Pełną informację dotyczącą przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia ul. G. Zapolskiej 4, I p.
   Ogłoszenia o przetargach dostępne są również w internecie pod adresem: ***http://bip.um.wroc.pl***
5. Prezydent Wrocławia może odwołać przetarg z ważnych powodów.

Szczegółowe informacje uzyskać można w Wydziale Sprzedaży Lokali Urzędu Miejskiego Wrocławia przy ul. G. Zapolskiej 4, pok. 148, tel. 71 777 77 59.

Kraj/34428280

Przed Sądem Rejonowym w Płocku sygn. akt. I Ns 499/25 toczy się postępowanie z wniosku Gminy Miasto Płock o **stwierdzenie nabycia spadku po Jerzym Rypińskim (synu Szczepana i Zofii)** zmarłym 20 lutego 2022 roku w Płocku, ostatnio stale zamieszkałym w Płocku.
Sąd wzywa wszystkich ewentualnych spadkobierców aby w ciągu 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do tutejszego Sądu i udowodnili swe prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Kraj/34428180

eprasa.pl 3000f0b0ca

Rozdwojenie jaźni reprezentacji Polski

Nie da się wywalczyć awansu na mundial, tracąc w decydującym meczu trzy gole. Reprezentacja Polski tkwi w rozdwojeniu jaźni, między ładnymi porażkami i sukcesami, które wolimy zapomnieć.

Dariusz Wołowski

30 listopada 2022 roku, po 36 latach, nasza piłkarska kadra wyszła z grupy w finałach mistrzostw świata. Ten niewątpliwy sukces osiągnęła dzięki porażce z Argentyną 0:2 w stolicy Kataru. Gdyby piłkarze Czesława Michniewicza stracili jeszcze jedną bramkę, do 1/8 finału awansowałby Meksyk. Rezerwowy „Albicelestes" Nicolas Tagliafico opowiadał potem, że w końcówce meczu jeden z polskich piłkarzy biegał za Argentyńczykami i po hiszpańsku prosił, by przestali już wreszcie atakować.

Zwycięskie porażki

Dla podkreślenia tego, co się wtedy działo na boisku w Dosze, przypomnę statystyki meczu: Argentyńczycy spędzili przy piłce 73 proc. czasu gry, oddali 25 strzałów, w tym 12 celnych. Polacy odpowiedzieli jednym celnym strzałem i nawet faulowali ponad dwa razy rzadziej. W sumie: błaganie Argentyny o najniższy wymiar kary zakończyło się zwycięską porażką. Michniewicz i jego piłkarze mogli zająć się dzieleniem 30 mln zł z budżetu, obiecanych drużynie za awans przez ówczesnego premiera Mateusza Morawieckiego.

Następnego dnia zadzwoniłem po komentarz do Zbigniewa Bońka. W końcu to on, jako piłkarz w 1986 roku w Meksyku, dotarł z reprezentacją Antoniego Piechniczka do 1/8 finału mundialu. Tamta drużyna zakończyła mistrzostwa dwoma porażkami: z Anglią w grupie 0:3 i z Brazylią 0:4. Dokładnie tak samo było z zespołem Michniewicza, bo po przegranej z Argentyną w grupie, Polacy ulegli Francji 1:3 w 1/8 finału mistrzostw w Katarze.

Obie porażki w fazie pucharowej mistrzostw świata: tak w 1986 roku z „Canarinhos", jak i 36 lat później z „Trójkolorowymi" zapadły w zbiorową pamięć polskich kibiców jako mecze, w których nasi piłkarze grali ładnie i odważnie.

Po przegranej z Argentyną i historycznym sukcesie kadry Michniewicza Boniek odmówił jednak rozmowy. Wyjaśnił, że nie umie świętować porażek, zwłaszcza poniesionych w tak upokarzającym stylu. Jerzy Dudek był na Michniewicza wściekły. Podkreślał, że ultradefensywny sposób gry jego drużyny to fatalny przykład dla piłkarskiej młodzieży. Dla ówczesnego selekcjonera nie istniało jednak coś takiego jak styl gry reprezentacji Polski, liczyły się wyłącznie wyniki. Cel uświęcał środki.

W każdym ze spotkań mundialu w Katarze drużyna Michniewicza oddawała piłkę rywalom. Nawet w wygranym 3:1 pojedynku z Arabią Saudyjską rywal spędził przy niej 60 proc. czasu gry. Tak urodził się jeden z największych sukcesów polskiej piłki w ostatnich dziesięcioleciach.

W finale barażu w Solnie trzeba było zagrać „na zero z tyłu" – tak jak w Rotterdamie z Holandią, gdzie rywal był przecież znacznie lepszy

Oczywiście nie zapominam o ćwierćfinale Euro 2016 we Francji, ale zespół Adama Nawałki był akurat zupełnym wyjątkiem. Ten sam styl w następnych mistrzostwach Europy próbował kopiować Paulo Sousa, skończyło się na porażce ze Szwecją 2:3 i odpadnięciu w fazie grupowej.

Jan Urban też uparł się, by pójść w ślady Nawałki. Początki były obiecujące – we wrześniowym debiucie w Rotterdamie w starciu z Holandią Polacy byli przy piłce zaledwie 31 proc. czasu gry. Rywal zepchnął ich w pole karne tak głęboko, że nie było okazji oglądać kiksów defensywy: Jana Bednarka, Jakuba Kiwiora czy Przemysława Wiśniewskiego. W ścisku przed polską bramką zawsze ktoś zdążył z asekuracją. Efektem był remis 1:1, bo Matty Cash oddał w końcówce strzał życia.

Urban to jednak trener wykształcony w Hiszpanii. Cierpi, gdy widzi swoich piłkarzy uwijających się przez 90 minut pod własnym polem karnym. Chce, by prowadzili grę, dominowali, sprawnie wymieniali podania w ataku pozycyjnym, choć sam podkreśla, że zawodników, którzy są w stanie sprostać wymaganiom gry na takim poziomie w reprezentacji jest w Polsce za mało. Na tym polega paradoks. Mamy dobrego selekcjonera, ale czy mamy piłkarzy zdolnych realizować jego plany?

Zachwiana równowaga w ataku i obronie

Efekty pracy Urbana przerosły moje oczekiwania. Cztery zwycięstwa i dwa remisy (oba z Holandią) – czyli bilans jesiennych meczów kadry był imponujący. Poważne ostrzeżenie przyszło w półfinale barażu z Albanią w Warszawie, gdy kiks Jana Bednarka kosztował Polskę stratę bramki. Zgodnie ze stylem gry wprowadzonym przez Urbana nasi piłkarze atakowali Albańczyków wysoko. Wystarczyło długie podanie za plecy polskich obrońców, by jeden z nich, będący bez asekuracji kolegów, popełnił tak brzemienny w skutkach błąd. Gole Roberta Lewandowskiego i Piotra Zielińskiego odwróciły jednak losy rywalizacji z Albanią. Drużyna Urbana znalazła się w finale.

Wtedy zamarzyłem o czymś z pozoru absurdalnym. Żeby na ten jeden mecz – ze Szwecją w Solnie – wyjątkowo na ławce kadry usiadł Michniewicz. Nie jestem jego wielbicielem, ani stylu gry prowadzonych przez niego drużyn. Uważam jednak, że w takim meczu jak baraż o mundial sposób gry zespołu powinien być podporządkowany zwycięstwu. Tylko i wyłącznie. To jest sytuacja absolutnie wyjątkowa, biorąc pod uwagę stawkę. Być albo nie być na mundialu miało rozstrzygnąć 90 minut walki ze Szwedami, którzy z największą przyjemnością przerzucili na Polaków ciężar gry w ataku pozycyjnym. Sami zadowolili się znacznie łatwiejszym i wygodniejszym atakowaniem z kontry.

W finale barażu w Solnie trzeba było zagrać „na zero z tyłu" – tak jak w Rotterdamie z Holandią, gdzie rywal był przecież znacznie lepszy. Byłem jednak absolutnie pewny, że Urban podejdzie do meczu ze Szwecją zupełnie inaczej. Przez ponad pół roku próbował uczyć zespół grać „po hiszpańsku", złamałby własne zasady, gdyby w chwili najważniejszej próby odwołał się do michniewiczowszczyzny.

• Zamarzyłem, żeby na ten jeden mecz – ze Szwecją w Solnie – wyjątkowo na ławce kadry usiadł Michniewicz. Nie jestem jego wielbicielem, uważam jednak, że w takim meczu sposób gry zespołu powinien być podporządkowany zwycięstwu

FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Efekt wszyscy znamy. Okazało się, że wykonawcy ambitnego planu Urbana nie sprostali zadaniu. Tracąc trzy gole ze Szwecją, nie można było awansować na mundial. Michniewicz wyznaczył standardy w barażu z tymi samymi Szwedami o awans na mistrzostwa w Katarze cztery lata temu. Jego zespół zagrał właśnie „na zero z tyłu" i skończyło się zwycięstwem 2:0 w Chorzowie. Co z tego, że drużyna Urbana zaprezentowała w Solnie znacznie ładniejszy i bardziej ofensywny futbol, skoro zadania nie wykonała?

Jeśli trener przesuwa środek ciężkości gry drużyny do przodu, musi się liczyć z kłopotami w tyłach. Co z tego, że Piotr Zieliński, Nicola Zalewski, Sebastian Szymański, Jakub Kamiński czy Robert Lewandowski przewyższają Szwedów wyszkoleniem technicznym? Rywale byli lepiej zorganizowani i przede wszystkim wybrali wygodniejszą drogę do zwycięstwa. Żerowali na defensywnych błędach Polaków. Konsekwentnie i do końca. W 87. minucie, przy wyniku 2:2, Przemysław Wiśniewski zachował się jak przystało na obrońcę z naszej Ekstraklasy. Był przed Viktorem Gyokeresem, gdy piłka odbiła się od słupka bramki Kamila Grabary. Szwed ruszył do niej, podczas gdy Polak stał i czekał, aż do niego trafi. Potem rozpaczliwie padł na murawę. Ten błąd (zaniedbanie, niefrasobliwość) rozstrzygnął spotkanie.

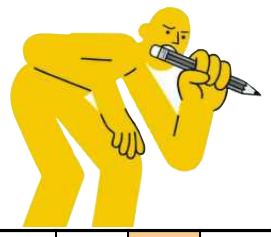
Po najważniejszym meczu w ostatnich latach pozostało wrażenie, że polscy piłkarze zagrali odważnie, ofensywnie, byli lepsi od Szwedów. Tylko co im z tego przyszło, skoro akurat w tym spotkaniu liczyło się zupełnie co innego?

Piszę to wszystko z bólem serca, bo uważam Urbana za lepszego trenera od Michniewicza. Mam jednak wątpliwości, czy to nie Michniewicz bardziej realnie ocenia potencjał polskich piłkarzy. ●

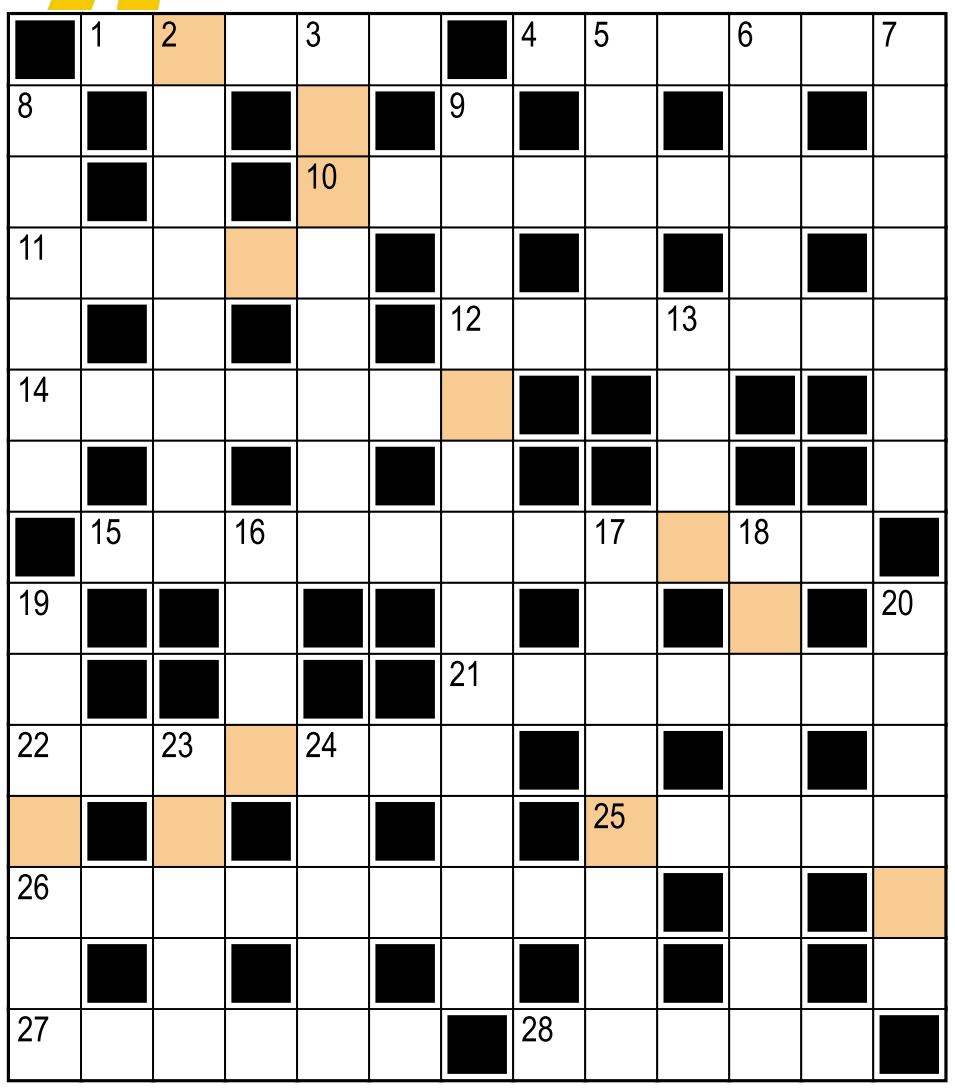
SPORT.PL
- Nowy trener Igi Świątek (sylwetka dziś na s. 2)
- Włoska rozpacz po przegranych barażach o mundial
- Kto rozgrywającym po rezygnacji z gry w kadrze siatkarzy Marcina Janusza?

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

eprasa.pl 3000f0b0ca

krzyżówka

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) kraj z pustynią Atakama (Ameryka Pd.)
4) album na półce filatelisty
10) średnia szkoła zawodowa
11) pierwiastek chemiczny o symbolu Ru
12) podjęta przez radę miasta
14) „Wuj ... sobie sprawił", w wierszu Marii Konopnickiej
15) członkini zespołu sportowego
21) lekarz zajmujący się chorobami nowotworowymi
22) słynie „Panoramą Racławicką", Sky Towerem, figurkami krasnali
25) nakręcany
26) deski w konstrukcji płotu
27) otwór w wannie, umywalce
28) instrument mający ponad czterdzieści strun

Pionowo:
2) jest nauczycielką życia i lubi się powtarzać
3) im. Johna Lennona – w Liverpoolu
5) David, reżyser filmu „Dzikość serca"
6) grupa oddana swojemu guru
7) brodaty rozbójnik z dawnej dobranocki, ojciec Cypiska
8) Stary Kontynent
9) stały pacjent poradni alergologicznej
13) poprowadzi armię do boju
16) „Odgłosy wiosny" Straussa
17) sklerotyk – miażdżyca, diabetyk – ?
18) mistrz eleganckiego pisma
19) tam rybacy zarzucają sieci
20) może być kiszeniakiem albo korniszonem
23) najdziksza część puszczy
24) znoszone ubranie

Rozwiązanie dzisiejszej krzyżówki, zakreślanki i skojarzeń – we wtorek 7 kwietnia.

Hasło:

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 02 z 2.04:
Poziomo: 1) Maćko **4)** obibok **10)** Urugwajka **11)** tramp **12)** bałwany **14)** oprawki **15)** szpiegostwo **21)** Wełtawa **22)** Golgota **25)** wiatr **26)** Sebastian **27)** aparat **28)** James
Pionowo: 2) Alcatraz **3)** Krupówki **5)** bawół **6)** bójka **7)** klasycy **8)** patron **9)** dubbingowanie **13)** wójt **16)** pług **17)** siłownia **18)** włamanie **19)** Augusta **20)** zakręt **23)** Libia **24)** olsza
Hasło: Obrót towarem.

sudoku

		1	7	6	8	9		
	8	4		9		1	3	7
9				4	3			
7								4
			4	3	9	6	7	
4		2	5	7	6	8	1	
		8		5		4	6	9
		3		2		7		8
5		9	6	8		3	2	

		1			8	9		
	8	4				1		7
9				4	3			
7								4
				3	9	6		
		2	5				1	
				5		4	6	
		3		2				8
			6	8			2	

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

Ś	O	N	N	I	W	E
Ć	T	W	Y	C	H	I
W	Ó	Ł	S	L	O	N
K	A	G	T	A	D	O
P	R	I	W	Z	N	O
S	P	M	O	C	E	K
K	I	A	O	A	W	S
E	S	Ł	I	N	E	I
C	S	C	H	R	O	N

schronisko wychodne łamigłówka spisek niewinność naczalstwo

Hasło z 2.04: trojaczki

skojarzenia

Zuzanna	Sędzia	Radar	Wuefistka
Kanał	Czajnik	Zemsta	Natasza
Dyrygent	Marony	Mim	Lokomotywa
ABBA	Stajnia	Tatarak	Potop

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 2.04:
Wzajemne anagramy: Szalik, Szlaki, Klisza, Liszka. **Coś z pianą:** Gaśnica, Piwo, Morskie fale, Latte macchiato. **Kojarzą się z piorunem:** Zeus, Burza, Franklin, Operacja. **Figury akrobacji lotniczej:** Korkociąg, Pętla, Beczka, Ósemka

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

2 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

wyborcza
TRÓJMIASTO
TYGODNIK

Piątek, 3 kwietnia 2026 | Redaktor prowadząca **Katarzyna Fryc**

trojmiasto.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: trojmiasto@wyborcza.pl

Pojechałem do ściśle tajnej stoczni

Tu Szwedzi zbudują nam okręty podwodne

Zanim wszedłem do stoczniowych hal, musiałem oddać telefon komórkowy i inny sprzęt elektroniczny, podpisać dokumenty, w których potwierdziłem, że za złamanie zakazu robienia zdjęć czeka mnie surowa kara oraz ogromna grzywna, a na koniec przebrać się w odzież ochronną.

Maciej Pietrzak

26 listopada 2025 roku. Minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz ogłasza po posiedzeniu rady ministrów, że rząd zadecydował o zakupie trzech okrętów podwodnych w ramach programu Orka. Zbuduje je szwedzka firma Saab.

Potentaci rywalizują o kontrakt na łodzie podwodne dla Polski

Chwilę wcześniej pisaliśmy w „Wyborczej" – nie bez powodu – że Orka to „najgorętszy" przetarg ostatnich lat dotyczący bezpieczeństwa na Bałtyku. O wart kilkanaście miliardów złotych prestiżowy kontrakt starały się koncerny z Europy, ale też Azji. Rywalizowały o niego nie tylko same stocznie, ale całe państwa. Przetarg zamienił się w misternie prowadzoną rozgrywkę dyplomatyczną, medialną i oczywiście biznesową.

Koreańczycy z Hanwha Ocean, producent okrętów KSS-III, przekonywali, że nie chcą sprzedać Polsce tylko okrętów. Proponowali wielkie inwestycji w polski przemysł stoczniowy, transfer technologii i oferowali tymczasowo swoje okręty podwodne, na których polscy podwodniacy będą się mogli szkolić i pilnować polskiego bezpieczeństwa do czasu podniesienia bandery na pierwszym nowym okręcie. Potem do tego pakietu zachęt doszła jeszcze obietnica przekazania polskiej Marynarce Wojennej – dodatkowo – korwety oraz zapowiedź podpisania umów o współpracy z polskimi firmami i uczelniami.

Włosi ze stoczni Fincantieri w reakcji na te propozycje rozszerzyli swoją ofertę o miniaturowe okręty podwodne. Był to ruch bardzo przemyślany. Małe jednostki są uzupełnieniem dla klasycznych okrętów i ważnym narzędziem zwłaszcza dla wojsk specjalnych. A potem zaczęli kusić obietnicą szybkiej dostawy pierwszego okrętu, nawet szybszej dla polskiej Marynarki Wojennej, niż dla włoskiej, która też czeka w kolejce.

• **Produkcja okrętów podwodnych A26 w stoczni Saab Naval w szwedzkiej Karlskronie** FOT. GLENN PETTERSSON/SAAB KOCKUMS

Stocznia Saab Kockums zaoferowała okręt A26, idealny na warunki Morza Bałtyckiego – akwenu trudnego i płytkiego, a więc wymagającego specyficznych rozwiązań

Francuzi przekonywali nie tylko do swojego okrętu z Naval Group, ale stawiali na strategiczne partnerstwo wojskowe z Polską, w tym na parasol atomowy nad Polską, co podkreślała francuska minister obrony.

Tylko Niemcy z ThyssenKrupp Marine Systems nie rzucali dodatkowymi propozycjami. Jakby byli pewni jakości swoich okrętów, które budują w Kilonii. Liczyli, że wieloletnie doświadczenie przekonało już do nich oficerów polskiej Marynarki Wojennej, a teraz skusi także polskich polityków, którzy musieli podjąć decyzję.

Polska kupi okręty podwodne od Szwedów

Szwedzi wybrali inną drogę rywalizacji o kontrakt. Stocznia Saab Kockums zaoferowała okręt A26, idealny na warunki Morza Bałtyckiego – akwenu trudnego i płytkiego, a więc wymagającego specyficznych rozwiązań. I znalazła sojusznika dla swoich starań. Była nim Wielka Brytania, z którą Saab jest związany przez inne programy zbrojeniowe. Właśnie dlatego także rząd w Londynie publicznie namawiał Polskę do wyboru szwedzkiej oferty. Szwedzi z Brytyjczykami starali się też przekonać, że wybór Saaba pozwoli stworzyć nową oś bezpieczeństwa na Bałtyku.

Poskutkowało. Propozycja ze Szwecji została oceniona lepiej niż pozostałe. 17 grudnia strona polska i szwedzka podpisały memorandum w sprawie tej współpracy. – To nie jest zakup wyłącznie okrętów podwodnych. To jest również wymiana myśli technologicznej, transfer technologii i sprzętu. To nie jest jedynie zmiana oblicza polskiej Marynarki Wojennej. To jest budowanie nowej architektury bezpieczeństwa na Morzu Bałtyckim – mówił wicepremier Kosiniak-Kamysz po podpisaniu dokumentu z ministrem obrony Szwecji Pålem Jonsonem.

Memorandum to jeden z kroków poprzedzających budowę okrętów. Obecnie trwa dopinanie szczegółów umowy, którą obie strony muszą dopiero podpisać. – Liczymy,

eprasa.pl 3000f0b0ca

że stanie się to późną wiosną – ocenia Peter Sandwall, sekretarz stanu w szwedzkim resorcie obrony, z którym spotykam się w sztokholmskiej siedzibie Saaba. Poleciałem tam na zaproszenie koncernu, by zobaczyć, co dokładnie Szwedzi proponują Polsce.

Potem padło z ust ministra dużo słów, które miały podkreślić, jak ważnym partnerem jest dla Szwecji Polska. – Z żadnym innym krajem nie mamy w tej chwili tak silnego partnerstwa w dziedzinie obronności, jak z Polską. Co ważne, dzieje się ona na kilku poziomach: czysto militarnym, przemysłowym i politycznym – dodaje przedstawiciel szwedzkiego rządu.

I przy okazji mój rozmówca podkreśla, że Polskę odwiedził częściej niż jakikolwiek inny kraj. – Łączy nas bardzo wiele. Mamy takie samo spojrzenie na kwestię zagrożenia naszego bezpieczeństwa, wiemy, jak groźna jest Rosja i jak bardzo trzeba wspierać Ukrainę. Mamy świadomość, że czas nie jest po naszej stronie. Musimy działać szybko, zwiększać nakłady na obronność. Szwecja podąża śladem Polski w tym względzie – dodaje Sandwall.

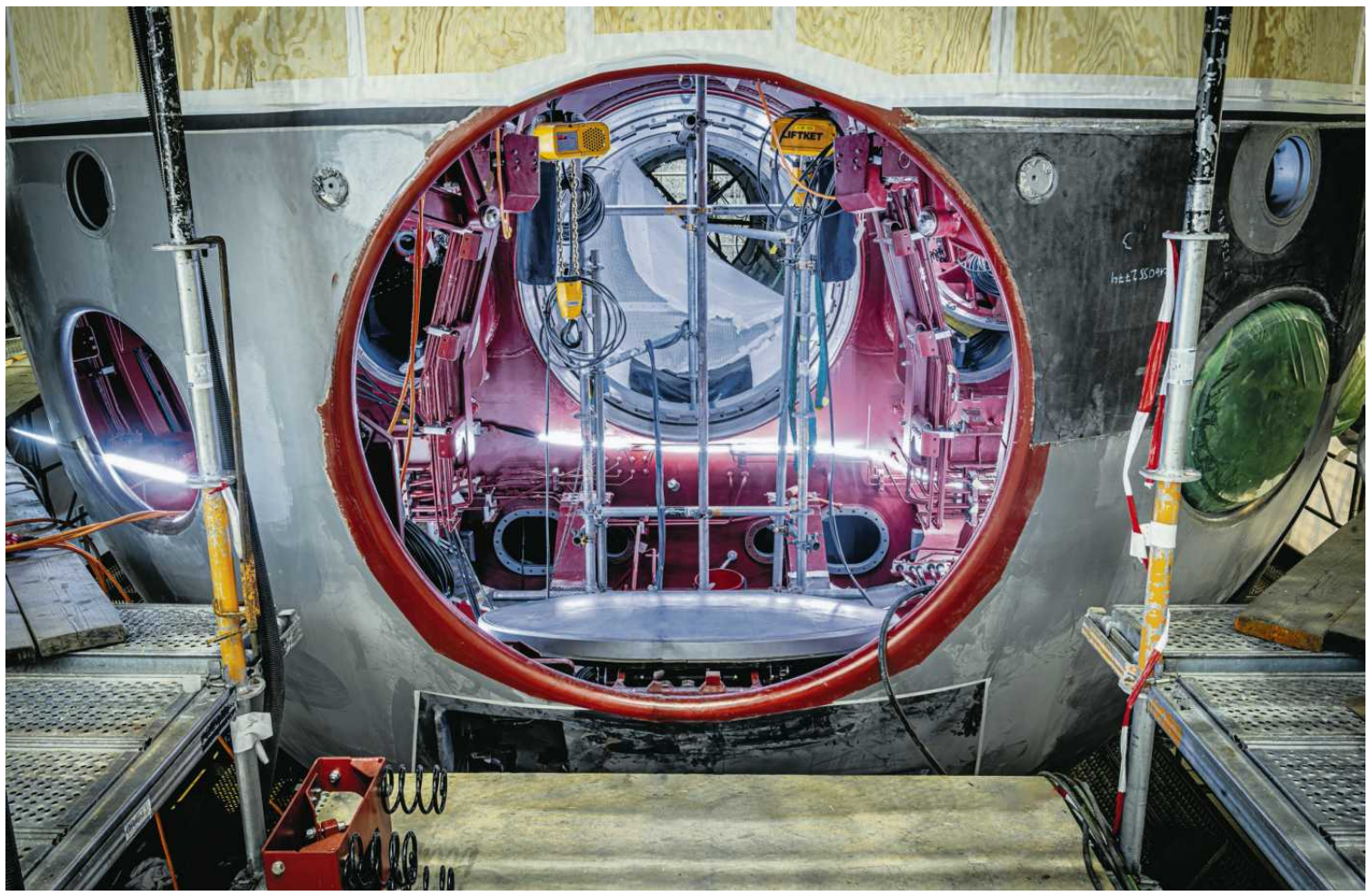
Saab chce pokazać, że jest gotowy na kontakt z Polską

Główne biuro Saaba znajduje się w samym centrum Sztokholmu. Z oddalonego o 40 kilometrów lotniska Arlanda można się tam dostać zaledwie w pół godziny. Wszystko dzięki kursującemu na tej trasie szybkiemu pociągowi Arlanda Express. Gdy z niego wysiadłem na kolejowym dworcu w centrum szwedzkiej stolicy, do siedziby Saaba miałem tylko 10 minut spacerem.

Biuro znajduje się przy ulicy Olof Palmes – na cześć zamordowanego w 1986 roku, 400 metrów od tego miejsca, premiera Szwecji – w biurowcu, który niczym się z zewnątrz nie wyróżnia. Naprzeciwko stoi szkoła, w której, gdy wchodzę do siedziby Saaba, trwa akurat przerwa i grupa uczniów gra w piłkę na asfaltowym boisku. Patrząc na okolicę, trudno się zorientować, że właśnie tutaj swoją siedzibę ma jeden z największych koncernów zbrojeniowych w Europie, produkujący okręty podwodne i nawodne oraz myśliwce Gripen. Nawet po wejściu do lobby budynku, o tym, że mieści się tu siedziba Saaba informuje tylko jeden duży rollup przy windzie.

Biuro koncernu znajduje się na najwyższym, piątym piętrze budynku. Po wyjściu z windy muszę się wylegitymować. Dopiero wtedy dostanę wejściówkę, która pozwali mi przejść przez bramki bezpieczeństwa.

Zanim zaczną się rozmowy z najważniejszymi osobami w Saabie, w siedzibie firmy mam okazję obejrzeć wystawę modeli i makiet flagowych produktów koncernu. Duże wrażenie robi zwłaszcza zwisający z sufitu duży model bardzo charakterystycznego myśliwca Gripen, a także manekiny żołnierzy w pełnym wyposażeniu. W rękach trzymają znany z relacji wojennych z Ukrainy granatnik od Saaba typu Carl Gustaf. Filmy z odpierania przez ukraińskich żołnierzy ataków rosyjskich wozów bojowych w Mariupolu, do czego wykorzystywali właśnie te wyrzutnie, swego czasu obiegły media na całym świecie.

• **Produkcja okrętów podwodnych A26 w stoczni Saab Naval w szwedzkiej Karlskronie** FOT. GLENN PETTERSSON/SAAB KOCKUMS

– Carl Gustaf jest niezwykle skuteczny, bo to broń wielostrzałowa, działa jak karabin. Większość innych granatników jest na jeden wystrzał. Po nim taka broń w walce jest po prostu porzucana – opowiadają gospodarze z Saaba.

Modeli albo miniatur tego, po co głównie przyjechałem tym razem do Szwecji, czyli okrętów podwodnych A26, jednak tu nie ma. Zobaczyłem je dopiero następnego dnia na wystawie w biurze stoczni Saab Kockums w Karlskronie, która już 1 kwietnia zmieni nazwę na Saab Naval.

Stocznia Saab Naval ściśle tajna

Karlskrona, 30-tysięczne miasto na południu Szwecji, w Polsce kojarzone jest głównie z połączenia promowego z Gdynią. Założone zostało pod koniec XVII wieku jako baza królewskiej marynarki wojennej. Szwecja rywalizowała wówczas o te tereny z Danią i król Karol XI, od którego imienia pochodzi nazwa miasta, zdecydował się przenieść tu swoją flotę z oddalonego o 500 kilometrów na północ Sztokholmu. Zdecydowały o tym nie tylko względy militarne, ale także klimatyczne. W Sztokholmie szwedzkie okręty za często w porcie wstrzymywał lód.

Stocznia Kockums sąsiaduje z bazą marynarki wojennej. Z zewnątrz, tak jak w przypadku sztokholmskiego biurowca Saaba, trudno się zorientować, że zbliżam się do miejsca o szczególnym znaczeniu. Jedyną podpowiedzią, że jestem w wyjątkowym miejscu, są tabliczki rozmieszczone na parkingu z informacją o zakazie fotografowania.

Tajemnica tego miejsca przestała nią być, gdy z budynku administracyjnego, w którym mieści się recepcja, wyszedłem na nabrzeża i do hal produkcyjnych. Zanim jednak było to możliwe, musiałem oddać na przechowanie swój telefon komórkowy i inny sprzęt elektroniczny, oraz przebrać się w odzież ochronną. Ze względów bezpieczeństwa na terenie stoczni, a nawet na wystawie, na której prezentowane są modele okrętów Saaba, goście nie mogą robić zdjęć. Ma na nie monopol, pracujący tu od 15 lat, doświadczony fotograf koncernu. Musiałem nawet podpisać dokumenty, w których potwierdziłem, że złamanie zakazu ro-

REKLAMA Gdańsk/34427731

1 GD

eprasa.pl 3000f0b0ca

bienia zdjęć jest zagrożone karą oraz ogromną grzywną.

Okręty skrojone pod Bałtyk

Aktualnie w Karlskronie powstają dwa okręty podwodne typu A26 Blekinge, które wejdą do służby w szwedzkiej flocie. To właśnie takie trzy supernowoczesne jednostki dostanie polska marynarka dzięki programowi Orka. Niektórych niepokoi, nawet samych Szwedów, że zamówienie dla tamtejszej armii jest opóźnione o kilka lat. Umowa na budowę okrętów została podpisana w 2014 roku, a jednostki miały wejść do służby w latach 2022-2024. Ostatecznie pierwsza z nich ma być gotowa dopiero w przyszłym, a kolejna – w 2028 roku.

Przedstawiciele mają coś na swoje usprawiedliwienie. – Kupiliśmy stocznię Kockums w 2014 roku od niemieckiego koncernu ThyssenKrupp Marine Systems. Pierwszych parę lat musieliśmy poświęcić na przygotowanie jej do produkcji okrętów podwodnych, bo miała inną specyfikę. W poprzednich dekadach nie było bowiem takiego zapotrzebowania na jednostki podwodne jak obecnie. Inwazja Rosji na Ukrainę zmieniła ten stan rzeczy – tłumaczy Anders Carp, zastępca dyrektora generalnego w Saab.

– Dostosowaliśmy też naszą stocznię do budowy kilku okrętów na raz. Dlatego gdy umowa z Polską zostanie podpisana, będziemy mogli pracować nad jednostkami dla obu krajów jednocześnie – zapewnia Per-Ola Hedin, szef inżynierów projektu A26 w Saab.

Wiedząc wcześniej o opóźnieniach w realizacji kontraktu dla szwedzkiej armii, wydawało się wręcz karkołomne, że Saab chce zdążyć z budową jednostek dla Polski. Ale w czasie wizyty Szwedzi przekonywali – zapewne także po to nas zaprosili – że jeśli Polska podpisze kontrakt, to pierwszy z okrętów dla naszej floty będzie gotowy w 2030 roku.

Jednostki klasy Blekinge wyróżniają się nowoczesnym napędem niezależnym od powietrza (system AIP), który pozwala przebywać pod wodą nawet przez trzy tygodnie. Mają 66 m długości, 6,7 m szerokości i wyporność ok. 2000 t. Załoga liczy 17 marynarzy, a więc niewielu, co jest atutem szwedzkiego sprzętu.

– To jednostki doskonale zaprojektowane na tak trudny akwen, jakim jest Bałtyk. Płytki, pełen niewybuchów z obu wojen światowych, o bardzo różnych poziomach zasolenia – opowiada kontradmirał Johan Norlen, dowódca szwedzkiej marynarki wojennej.

Jak dodaje, codziennie na Bałtyku przemieszcza się około 4 tysięcy statków. Jest zatem – jak na tak mały akwen – bardzo tłoczno. A ten ruch od 1,5 roku jeszcze rośnie, głównie za sprawą rosyjskiej floty cieni.

– Najważniejszym naszym zadaniem jest kontrolowanie strategicznych punktów, w tym wysp – Olandia, Gotlandia i Bornholm – oraz Cieśnin Duńskich. Musimy dbać, by szlaki handlowe na Bałtyku były niezagrożone – dodaje Norlen.

Budowa okrętów jak klocki Lego

Główna hala, w której składane są A26, robi ogromne wrażenie. Szczególnie dla kogoś, kto – tak jak ja – był dotychczas w okręcie podwodnym tylko w jej muzealnej wersji w Gdyni. Konstrukcje obu budowanych dla Szwecji okrętów ustawione są na gigantycznych rusztowaniach, wysokich na kilkanaście metrów. Gdy się już na nie wspiąłem, mogłem obejrzeć z bliska wielofunkcyjną komorę, do której ładowane będą torpedy wystrzeliwane z okrętu. Może ona służyć za skład amunicji, ale przy odpowiednim skonfigurowaniu może być także przestrzenią mieszkalną dla specjalistycznego oddziału nurków.

Potem wojskowi stoczniowcy pokazali mi także część napędową jednego z okrętów, w której znajduje się elektryczny silnik Diesla i Stirlinga ze wspomnianym systemem AIP. Opowiadali, że proces budowy okrętów podwodnych jest trochę jak łączenie klocków Lego. Jednostkę składa się z kilku segmentów, które na ostatnim etapie są ze sobą spawane.

W czasie naszego zwiedzania w halach było dość pusto. Ale z banalnego powodu – nadeszła pora lunchu. W sumie jednak przy okrętach w tej stoczni pracuje nawet 700 osób.

Najpierw Polska dostanie starszy model, żeby na nim poćwiczyć

W czasie zwiedzania stoczni w Karlskronie obejrzałem też jeden z dwóch starszych szwedzkich okrętów podwodnych typu A17 (klasy Västergötland), które są w posiadaniu tamtejszej marynarki. To konstrukcja z lat 80. minionego wieku, ale wielokrotnie modernizowana. W służbie

Co bardzo istotne, Szwedzi przeszkolą też przyszłą polską załogę A17 i A26 – takie szkolenie trwa przynajmniej rok

królewska marynarka Szwecji ma obecnie też trzy nowsze okręty typu A19 klasy Gotland (zbudowane w latach 90.). Jeśli Polska podpisze ze Szwedami umowę, to właśnie jednostkę A17, którą oglądam, dostanie nasza flota jako tzw. gap filler, czyli zastępstwo do czasu dostarczenia polskiej Marynarce Wojennej zamówionych okrętów typu A26.

Niestety, A17 mogłem zobaczyć tylko z zewnątrz. Bowiem stał zacumowany przy nabrzeżu i jeszcze tego samego dnia miał wyruszyć w morze.

Co bardzo istotne, Szwedzi przeszkolą też przyszłą polską załogę A17 i A26 – takie szkolenie trwa przynajmniej rok, w Gdyni będą też musieli przygotować infrastrukturę pozwalającą na serwisowanie Blekinge po ich wejściu do służby. Szwedzi rozmawiają już o tym z Polską Grupą Zbrojeniową i innymi polskimi firmami. – Ta infrastruktura pozwoli też okrętom polskim i szwedzkim zawijać do portów partnera i sprawnie uzupełniać wyposażenie oraz zapasy – mówi minister Sandwall.

– Proces tankowania i ładowania tych zapasów dla okrętów typu Blekinge wynosi tylko 6 godzin. Dla porównania u starszych jednostek – nawet 36. To ogromna różnica – podkreśla komandor Peter Östbring, dowódca podwodnej flotylli szwedzkiej marynarki.

Zresztą polskie firmy już dziś są dostawcami Saaba. – Ze względu na bliskość geograficzną oraz kompetencje polskiego przemysłu korzystaliśmy z ich usług już wcześniej przy innych projektach, teraz rozszerzamy bazę dostawców – dodaje Mats Wicksell, szef stoczni Saaba w Karlskronie.

W rozmowach z przedstawicielami szwedzkiego rządu, marynarki i koncernu Saab dało się wyczuć, że sprawna realizacja kontraktu, o ile zostanie podpisany, to nie tylko dla nich sprawa biznesowa, w dodatku istotna ze względów wojskowych, ale wręcz honorowa.

– Nie zabiegalibyśmy tak bardzo o program Orka, gdybyśmy nie byli przygotowani do jego realizacji. Możecie być w Polsce spokojni, że gdy umowa zostanie podpisana, okręty A26 trafią do waszej marynarki najszybciej jak to będzie możliwie – podsumował Wicksell.

Tuż przed wyjazdem na lotnisko, skąd miałem wrócić do Gdańska, jedliśmy obiad w biurze stoczni. W pewnym momencie wyjrzałem przez okno i zobaczyłem, jak z portu na pełne morze wychodzi jedna z trzech wspomnianych jednostek A19 klasy Gotland. Widok okrętu podwodnego, który jest realną siłą bojową i w przeciwieństwie do naszego okrętu ORP Orzeł, który nigdy nie wiadomo, czy akurat będzie się w stanie zanurzyć, czy jednak nie, robił wrażenie. I zostanie w pamięci na długo. ●

REKLAMA

Gdańsk/34426368

1 GD

eprasa.pl 3000f0b0ca

W Gdyni trzy spółki przewozowe połączą się w jedną

Więcej kursów autobusów i trolejbusów

Gdyńscy radni przegłosowali połączenie trzech spółek komunikacyjnych w jedną. Dla pracowników komunikacji miejskiej nic się nie zmieni, bo miasto podpisało w tej sprawie porozumienie ze związkami zawodowymi. Zyskać mają pasażerowie.

Katarzyna Fryc

Od ponad 30 lat w Gdyni funkcjonowały trzy firmy przewozowe, a do tego jeszcze Zarząd Komunikacji Miejskiej.

Trzy miejskie spółki komunikacyjne w Gdyni. Jak do tego doszło?

Na początku lat 90. XX wieku nowo powstający gdyński samorząd z prezydent Franciszką Cegielską na czele zastał po poprzednim systemie jeden duży Miejski Zakład Komunikacyjny, w ramach którego funkcjonowały autobusy i trolejbusy. Wówczas powstał pomysł, by rozdzielić go na mniejsze spółki komunikacyjne, które miały ze sobą rywalizować ceną i jakością usług. By tę konkurencję jeszcze wzmocnić, miejską komunikację miały zasilić autobusy firm prywatnych.

Mimo strajków i protestów kierowców reforma została przeprowadzona i tak powstały dwie odrębne spółki autobusowe (Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej z siedzibą na Dąbrowie i Przedsiębiorstwo Komunikacji Autobusowej z bazą na Pogórzu) oraz jedna trolejbusowa (Przedsiębiorstwo Komunikacji Trolejbusowej przy ul. Zakręt do Oksywia). Natomiast organizacją komunikacji, rozkładami jazdy i kontrolą ruchu zajął się Zarząd Komunikacji Miejskiej.

Po zmianach Gdynia była stawiana za wzór świetnie funkcjonującej komunikacji miejskiej – punktualnej, doinwestowanej i dobrze zarządzanej. Z czasem pojawiły się jednak rysy na tym wizerunku. Każda spółka prowadziła własną politykę zakupu pojazdów, a udział spółek prywatnych okazał się niewielki. W dodatku stały wzrost przejazdów samochodowych spowodował, że autobusy utknęły w korkach. Sytuację pogorszyła jeszcze pandemia, kiedy wiele osób zrezygnowało z transportu zbiorowego, wzrosły koszty, co przełożyło się na ceny biletów. A w 2024 roku doszły jeszcze problemy kadrowe – brakowało kilkudziesięciu kierowców.

• **Gdynia, trolejbus Solaris Trollino 12** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Sytuacja dojrzała do zmian

Rządząca Gdynią do kwietnia 2024 roku ekipa Wojciecha Szczurka nie podejmowała tematu połączenia miejskich spółek komunikacyjnych, uznając, że dobrze jest, jak jest. Jednak zmiana władzy w mieście przyniosła nowe spojrzenie na organizację komunikacji. Ekipa Aleksandry Kosiorek jeszcze przed wyborami wskazywała na potrzebę konsolidacji trzech spółek, która ma przynieść Gdyni oszczędności.

Każda spółka prowadziła własną politykę zakupu pojazdów, a udział spółek prywatnych okazał się niewielki

Pierwszy powód jest taki, że jesteśmy w stanie bardziej elastycznie zarządzać taborem i organizacją przewozów w mieście – mówi dziś prezydentka Gdyni. – Druga rzecz z natury wybiega w przód, bo w przygotowaniu jest ustawa metropolitalna, która po wejściu w życie będzie wymagać od nas jednej spółki komunikacyjnej, więc musimy być do tego przygotowani.

Rafał Geremek, wiceprezydent Gdyni, któremu podlega komunikacja miejska: – Dzisiaj każda ze spółek prowadzi swoją własną politykę, również w zakresie taboru czy pozyskiwania środków. Chcemy je skonsolidować po to, żeby stworzyć spójną politykę rozwoju, między innymi taboru: ile ma być autobusów, ile trolejbusów.

Według szacunków miasta połączenie trzech spółek ma przynieść ok. 5 mln zł oszczędności rocznie.

To ważne, bo – jak wskazuje dr Tomasz Konewka, przewodniczący rady nadzorczej PKA – trzy gdyńskie spółki przewozowe wciąż są na minusie. W 2023 roku przyniosły łącznie 19 mln zł strat, a w 2024 roku – 13 mln strat.

– Jeśli nie połączymy spółek, za rok powinniśmy złożyć wniosek o ich upadłość – podkreśla dr Konewka.

Porozumienie ze związkami

Poza kwestiami formalnymi i prawnymi, związanymi z konsolidacją spółek, językiem u wagi były sprawy pracownicze, bo w trzech spółkach komunikacyjnych pracuje ponad tysiąc osób. Załoga tych spółek domagała się od miasta gwarancji zatrudnienia na dotychczasowych warunkach.

Negocjacje reprezentujących ich związkowców z przedstawicielami miasta toczyły się półtora roku i zakończyły w środę 25 marca – w dniu, w którym nad konsolidacją miejskich spółek głosowali radni.

– Dziś nastąpiło podpisanie porozumienia gwarancyjnego między miastem a przedstawicielem związków zawodowych – ogłosiła przed sesją rady miasta prezydentka Gdyni. – Gwarantujemy w nim pracownikom, że proces łączenia spółek w żadnym punkcie nie godzi w ich interesy.

Stanisław Taube, przewodniczący związków zawodowych pracowników komunikacji miejskiej w Gdyni:

Nasze postulaty zostały zrealizowane. Najważniejsze, że wszyscy pracownicy będą kontynuować zatrudnienie.

W rezultacie na środowej sesji rady miasta połączenie spółek poparło 15 radnych koalicji rządzącej Gdynią – KO, Lewicy i ruchów miejskich oraz Gdyńskiego Dialogu. Natomiast 12 radnych PiS, Samorządności i niezależni wstrzymali się od głosu.

Połączenie spółek nastąpi 1 lipca i oznacza formalne wchłonięcie Przedsiębiorstwa Komunikacji Trolejbusowej i Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Autobusowej.

Od września więcej kursów

Natomiast od 1 września planowane są zmiany w kursowaniu autobusów i trolejbusów.

– To zdecydowanie zmiany na plus, będzie więcej kursów – zapowiada Marcin Gromadzki, rzecznik ZKM w Gdyni.

Co się zmieni?

- linia 28 pojedzie dalej – do szpitala w Redłowie
- linia 121 stanie się jednym z głównych połączeń z dzielnic zachodnich do SKM i szpitala
- uruchomienie dwukierunkowej komunikacji na ul. Legionów wraz z nowymi przystankami. Linie 105 i 125 zostaną połączone w jedną linie 105.
- linia 119 połączy Dworzec Morski, Dworzec Główny i Skwer Kościuszki.

Gdańsk/34428317 OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34428394

Działając w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku
o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2026.39 t.j. z dnia 2026.03.25)

WÓJT GMINY USTKA

podaje do publicznej wiadomości, że przeznacza do wydzierżawienia w trybie bezprzetargowym niżej wymienione nieruchomości stanowiące mienie komunalne Gminy Ustka.

1. Wydzierżawia się na rzecz dotychczasowego dzierżawcy, na okres 3 lat nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Słupsku VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą Nr SL1S/00045469/1 oznaczonej jako działka Nr 1/1 (część) o pow. 37,8693 ha, położonej w obrębie geodezyjnym Machowinko, z przeznaczeniem na cele rolne bez prawa zabudowy, trwałych nasadzeń i trwałych ogrodzeń.

Roczny czynsz dzierżawny wynosi 13 705,79 zł (słownie: trzynaście tysięcy siedemset pięć złotych 79/100). Czynsz nie podlega opodatkowaniu podatkiem VAT. Czynsz dzierżawny będzie waloryzowany corocznie o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych bez konieczności sporządzania aneksu do umowy dzierżawy począwszy od 1 stycznia 2027 roku. W przypadku gdy w wyniku waloryzacji wysokość czynszu najmu uległaby zmniejszeniu czynsz pozostaje w dotychczasowej wysokości.

Wykaz będzie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Ustce, ul. Dunina 24 (parter) w okresie od 03 kwietnia 2026 r. do 24 kwietnia 2026 r.
Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Gminy w Ustce, pokój 1 tel. (59) 8152-431 lub 8146-044 wew. 431, fax. (59) 8144-257.

Gdańsk/34428299

Gdański Ośrodek Sportu

OGŁOSZENIE
o warunkach dzierżawy

Dyrektor Gdańskiego Ośrodka Sportu
80-221 Gdańsk, ul. Traugutta 29, tel. 58 524-18-51

informuje, że przeznacza nieruchomość gruntową zabudowaną kortami tenisowymi o powierzchni 3696 m² położoną przy ul. Zielonogórskiej 4 w Gdańsku do oddania w dzierżawę na czas oznaczony w trybie bezprzetargowym dla dotychczasowego dzierżawcy.

Wykaz nieruchomości wywieszony jest na tablicach ogłoszeń Gdańskiego Ośrodka Sportu, Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz zamieszczony na stronie internetowej Gdańskiego Ośrodka Sportu www.sportgdansk.pl.

Projekt umowy oraz dodatkowe informacje dostępne są w siedzibie Gdańskiego Ośrodka Sportu.

1 GD

eprasa.pl 3000f0b0ca

REKLAMA

eprasa.pl 3000f0b0ca

Supermiasta i Superregiony

Kiedy zaczyna się starość?

W tej chwili nie tylko trzeba być młodym, ale nie wolno być starym, więc nie obowiązuje wyłącznie hasło: „bądź młody", ale i „nie starszej się" – mówi dr Dorota Kalka.

• **Jest wielu seniorów, którzy pokazują, że warto wychodzić z domu, korzystać z życia**
FOT. GROUND PICTURE/SHUTTERSTOCK

ROZMOWA Z
DR DOROTĄ KALKĄ
psycholożką rozwoju

JOANNA WIŚNIOWSKA: Czy ja jestem stara?
DR DOROTA KALKA*: Pani mnie pyta, czy jest stara?

Liczyłam, że zapyta pani, ile mam lat.
– A czuje się pani stara?

Jak patrzę na rolki na IG, to z nich wybrzmiewa, że mój rocznik 1988 to już bardzo starzy ludzie.
– Tak, taki obraz wyłania się z social mediów. Wynika to między innymi z tego, że starość jest czymś, co nie jest dobrze widziane w naszej obecnej rzeczywistości. W zeszłym roku podczas pobytu na SOR-ze widziałam taką scenkę – około 16-letnia dziewczyna spojrzała na przywiezioną starszą około 80-letnią, schorowaną kobietę i do matki przerażona powiedziała: „Boże, żebym tylko ja nigdy nie była taka stara". Była spięta lękiem. Problemem jest to, że obecnie młodzi ludzie nie mają oswojonej starości – mają coraz mniejszy kontakt z dziadkami.

Wracając do pytania, od lat 90. ubiegłego wieku nastał kult młodości, a social media obecnie są pewnym tłem, który napędza dalsze procesy.

Co ważne, w tej chwili nie tylko trzeba być młodym, ale nie wolno być starym, więc nie obowiązuje wyłącznie hasło: „bądź młody", ale i „nie starszej się".

Wcześniej nie obowiązywał kult młodości?
– W Polsce przed transformacją nie było takiego nacisku na młodość.

To co się wydarzyło? Wszystko da się zwalić na kapitalizm?
– To raczej złożona sytuacja – otwarcie Polski na świat i czas transformacji to punkt zwrotny w przewartościowaniu znaczenia wieku; do tego dochodzi dłuższe życie i lepsze warunki życia, rosnący dobrostan, a także rozwój technologii i medycyny. Wiek metrykalny przestał być jedyną zmienną wyznaczającą podziały w dorosłości, znaczenie zaczęły mieć subiektywne odczucia.

Badania wskazują, że to, jak widzimy granice starości, zależy od tego, ile mamy lat. Im jesteśmy młodsi, tym starość zaczyna się według nas wcześniej.

A im jesteśmy starsi?
– Tym bardziej przesuwamy tę granicę do góry. Dziś ogólnie ludzie uważają, że starość zaczyna się później niż kiedyś, ale im mamy więcej lat tym dalej „odsuwamy" moment wejścia w starość. Co ciekawe, kobiety bardziej przesuwają te granice niż mężczyźni. Z amerykańskich badań z 2009 roku wynika, że kobiety średnio wskazują 70. rok życia, mężczyźni – 66. Badania te wskazują, że osoby 18-29 uważają, że starość zaczyna się po sześćdziesiątce, a osoby powyżej 65. roku życia twierdzą, że po 74. urodzinach.

Tak naprawdę pytanie o starzenie to w dużej mierze pytanie o zdrowie i styl życia

To wrócę do pytania, kiedy zaczynamy być starzy?
– Zgodnie z WHO po przekroczeniu 60-65. roku życia. Jednak, jak wspominałam, to jedynie wiek metrykalny. Warto także uwzględniać wiek biologiczny, socjoekonomiczny, psychologiczny. Ten pierwszy mówi o tym, w jakiej kondycji jest nasze ciało, drugi wiąże się z ważnymi życiowymi wydarzeniami, jak przejście na emeryturę. Ostatni to kwestia funkcji poznawczych.

Tak naprawdę pytanie o starzenie to w dużej mierze pytanie o zdrowie i styl życia, bo nastawienie odgrywa tu kluczową rolę.

Z badań wynika, że na nasz dobrostan w około 50 procentach wpływają cechy osobowości i nasze postawy wobec świata, 40 procent to nasze działania, czyli poziom aktywności i codzienne wybory, a pozostałe 10 procent stanowią okoliczności życia.

Skoro wszystko się przesuwa, to kiedy jest kryzys wieku średniego?
– A czym on jest?

Polecę stereotypami, u panów, gdy kupują czerwony szybki samochód.
– Z punktu widzenia rozwoju w życiu człowieka są momenty, które wiążą się z podsumowaniami. Stereotyp, o którym pani wspomniała, kojarzy mi się raczej z filmami. Myślę, że powinno się mówić nie o kryzysie, ale o „przełomie środka życia".

Lepiej brzmi.
– I nie ma tak negatywnego wydźwięku. Kryzys kojarzy nam się jako coś negatywnego, a w rozwoju kryzys niekoniecznie jest pojęciem o takim znaczeniu. To potrzeba zmiany, bo coś, co działo się do tej pory, nie jest już wystarczające.

W moim pokoleniu to chyba w tym przełomie zaczyna się starość.
– Ten przełom dotyczy średniej dorosłości. Dla niektórych to jak wejście w czarną dziurę, mają nadzieję, że moment ten nigdy nie nadejdzie. Jeśli ten czas kojarzy nam się z gorszą kondycją fizyczną, poczuciem, że dzieci nie będzie już w domu, związek jest do przebudowania, a rodzice się starzeją, to następuje kumulacja i widmo starości staje się obciążeniem, o którym nie chcemy myśleć.

Ma pani wrażenie, że o starości bardziej mówi się jako o zwijaniu, niż rozwijaniu?
– Różnie. W połowie XX wieku pojawiły się na świecie teorie pozytywnego/pomyślnego starzenia się. W przypadku seniorów często zwraca się uwagę na dwa wymiary – aktywności/bierności oraz niezależności/zależności. Senior aktywny i niezależny uczestniczy w różnych wydarzeniach, choćby chodzi na zajęcia na Uniwersytet Trzeciego Wieku. Bierni i zależni seniorzy zazwyczaj zmagają się z wielochorobowością, potrzebują wsparcia i opieki. Są jednak też osoby zależne, ale aktywne. No i tu wracamy do tego, że wszystko zależy od tego, jacy jesteśmy i jak czujemy się sami ze sobą i innymi.

Jeśli naszą rozmowę czyta osoba młodsza, nie będąca seniorem, to można jej powiedzieć, że jeszcze ma wybór, jaka będzie jej starość?
– Całe życie inwestujemy w to, jaka będzie nasza starość. Ważne jest to, jak o sobie myślimy. Jeśli ktoś jest szczęśliwy i lubi siebie, mając 40-50 lat, to jest spora szansa, że tak będzie też później – gdy będzie miał lat 70. Wiele osób patrzy na seniorów i myśli, że oni powinni wycofać się z życia, najpierw zająć się zdrowiem, a potem wnukami i tyle. Podczas gdy jest wielu seniorów, którzy pokazują, że warto wychodzić z domu, korzystać z życia. Na przykład DJ Vika. A jak wygląda stereotypowy polski senior? Szarobury, często w za dużych ubraniach.

Erick Erikson uważał, że starość zaczyna się, gdy zaczynamy podsumowywać życie.
– To teoria, która powstała dawno temu, bardzo ją lubię. Trzeba jednak pamiętać, że w czasach, w których żył Erik Erikson, bardziej sztywno podchodzono do ram wiekowych. Erikson zakładał, że życie składa się z kolejnych faz rozwojowych, a ostatnia z nich wiąże się z bilansem życia.

Nie musi on jednak oznaczać końca zmian – dla wielu osób może stać się impulsem do dalszego działania i czerpania z życia. Trudniej jest wtedy, gdy bilans wypada negatywnie, choć warto pamiętać, że jest to zawsze ocena subiektywna, zależna od naszego sposobu myślenia i interpretacji doświadczeń.

Wspomniała pani, że kobiety bardziej odraczają moment, w którym zaczynają spostrzegać siebie jako seniorki, ale to one więcej w tym wieku czerpią z okazji, choćby uczęszczając na uniwersytety trzeciego wieku.
– Tak jest. Paradoksalnie to w przypadku kobiet częściej słyszy się, że nie mogą się doczekać przejścia na emeryturę. U mężczyzn to jest rzadsze, a nawet jak już przejdą na emeryturę, to częściej gdzieś pracują. Sama starałam się, żeby mój tata – dopóki był w stanie – jak najdłużej robił rzeczy związane z pracą, to powodowało, że czuł się potrzebny, wiedział, że to, co robił całe życie nie przepadnie.

Słucham pani i chyba już wiem, kiedy zaczyna się starość, otóż, gdy przestajemy się czuć potrzebni?
– To dobre spostrzeżenie. Moja mama powiedziała mi kiedyś, że chciałaby czuć się bardziej potrzebna, bo wtedy czułaby się młodziej.

Rozmawiała Joanna Wiśniowska

• **Więcej na trojmiasto.wyborcza.pl**

*Dr Dorota Kalka

• Psycholożka rozwoju. Zajmuje się m.in. psychologią wspomagania rozwoju człowieka na przestrzeni życia. Na Uniwersytecie SWPS prowadzi zajęcia z zakresu psychologii rozwoju człowieka w cyklu życia oraz z seksuologii w edukacji i wychowaniu.

Plebiscyt

• Trwa akcja Supermiasta i Superregiony 2026. W tym roku poświęcamy ją zmianie demograficznej. Na łamach „Wyborczej" zastanawiamy się m.in. jak zmieni się życie naszego, coraz szybciej starzejącego się społeczeństwa; z jakimi wyzwaniami będziemy musieli się zmierzyć.

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczaniu.

Do 6 kwietnia czekamy na Wasze propozycje miejsc lub działań, które warto zauważyć i nagłośnić. Najciekawsze poddamy pod głosowanie Czytelników.

• Piszcie do nas na adres: **supermiasta@wyborcza.pl**

OGŁOSZENIE Gdańsk/34423771

SUPER MIASTA REGIONY
DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl
REKLAMA
PARTNERZY GŁÓWNI
DOLNY ŚLĄSK Warszawa
PARTNERZY
Mazowsze. serce Polski
WARMIA MAZURY
BB 2026 Bielsko-Biała Polska Stolica Kultury
Sopot

1 GD

eprasa.pl 3000f0b0ca

NOWOŚĆ

Słówko
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

Zarząd Województwa Pomorskiego

informuje, że
od 3 kwietnia 2026 r. do 8 maja 2026 r. trwają

KONSULTACJE
projektu zmiany Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie edukacji i kapitału społecznego

Z pełną treścią
projektu zmiany Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie edukacji i kapitału społecznego
oraz dokumentów i informacji związanych z procesem konsultacji można zapoznać się na stronie internetowej
www.strategia2030.pomorskie.eu
w zakładce Regionalne Programy Strategiczne.

Z niezbędną dokumentacją można również zapoznać się w sekretariacie Departamentu Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego przy ul. Augustyńskiego 2 w Gdańsku, gdzie jest ona wyłożona do wglądu.

Opinie, uwagi i wnioski dotyczące dokumentu można przesyłać na adres:

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk z dopiskiem
„Konsultacje RPS edukacja i kapitał społeczny"
lub na adres poczty elektronicznej: **de@pomorskie.eu**

w terminie do 8 maja 2026 r.

Organem właściwym do rozpatrzenia zgłoszonych opinii, uwag i wniosków jest Zarząd Województwa Pomorskiego.

Gdańsk/34427913

Zarząd Województwa Pomorskiego

informuje, że
od 3 kwietnia 2026 r. do 8 maja 2026 r. trwają

KONSULTACJE
projektu zmiany Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego

Z pełną treścią
projektu zmiany Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego
oraz dokumentów i informacji związanych z procesem konsultacji można zapoznać się na stronie internetowej
https://strategia2030.pomorskie.eu/
w zakładce Regionalne Programy Strategiczne.

Z niezbędną dokumentacją można również zapoznać się w sekretariacie Departamentu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego przy ul. Augustyńskiego 2 w Gdańsku, gdzie jest ona wyłożona do wglądu.

Opinie, uwagi i wnioski dotyczące dokumentu można przesyłać na adres:

Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk z dopiskiem
„Konsultacje RPS gospodarka" lub na adres poczty elektronicznej: **gospodarka2030@pomorskie.eu**

w terminie do 08 maja 2026 r.

Organem właściwym do rozpatrzenia zgłoszonych opinii, uwag i wniosków jest Zarząd Województwa Pomorskiego.

Gdańsk/34427915

Z ogromnym smutkiem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Janiny Wieczerskiej-Zabłockiej

znakomitej dziennikarki, powieściopisarki,
autorki niezwykle wnikliwych felietonów

Rodzinie, Najbliższym i Przyjaciołom

składamy
najszczersze wyrazy współczucia

Mieczysław Struk
Marszałek Województwa Pomorskiego

Jan Kleinszmidt
Przewodniczący Sejmiku Województwa Pomorskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428278

Burmistrz Miasta Ustka

działając zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2026 r., poz. 399)

informuje

o umieszczeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Ustka, ul. Kardynała Wyszyńskiego 3 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta na okres 21 dni wykazu nieruchomości przeznaczonej **do oddania w użyczenie** na okres 3 lat, obejmującego niżej wymienione tereny położone na działce oznaczonej nr 1023/3 przy ul. Bohaterów Westerplatte w Ustce, obręb Ustka 0001:

- o pow. 1255 m^2 przeznaczony na cele budowlane w związku z realizacją inwestycji pn.: Przebudowa istniejącego wejścia do Portu Morskiego w Ustce realizowanej przez Urząd Morski w Gdyni,
- o pow. 416 m^2 przeznaczony na potrzeby zaplecza inwestycji realizowanej przez Urząd Morski w Gdyni, polegającej na przebudowie i modernizacji falochronów w Ustce – dojazd do budowy.

Gdańsk/34428261

eprasa.pl 3000f0b0ca

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

- Paweł Sołtys: Dlaczego Warszawa jest dla Niego ważna?
- Randka, czyli fiasko. A może rzucić wszystko i zostać swatką? Bo Tinder nie daje rady
- Dlaczego Agatha Christie jest ciągle w modzie – wyjaśnia Sophie Hannah, która dopisuje kolejne śledztwa do kolekcji Herkulesa Poirot
- Najlepsze książkowe nowości przed wiosną

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl** Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

eprasa.pl 3000f0b0ca

wyborcza
ŁÓDŹ
TYGODNIK

Piątek, 3 kwietnia 2026 | Redaktor prowadząca **Joanna Żarnoch-Chudzińska**

lodz.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: lodz@wyborcza.pl

FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Supermiasta

Łódzkie seniorki tańczą hip-hop

▸7

1 LO

eprasa.pl 3000f0b0ca

Politechnika Łódzka

Wynalazki łódzkich naukowc

Gdyby Stanisław Lem mógł dziś zajrzeć do laboratoriów Politechniki Łódzkiej, pewnie uznałby, że jego futurystyczne wizje zaczynają materializować się na naszych oczach.

Robert Grześkowiak

Pisarz był zapalonym majsterkowiczem – w swojej krakowskiej szopie miał nawet własny agregat prądotwórczy, który uruchamiał, gdy w okolicy brakowało elektryczności. Nietrudno wyobrazić sobie, że do zestawu narzędzi chętnie dorzuciłby jeszcze jedną rzecz: rękawice, które po przecięciu same wracają do formy.

Takie rozwiązania przydałyby się zresztą nie tylko jemu. Mogłyby zwiększać bezpieczeństwo lekarzy operujących skalpelem, budowlańców, monterów czy mechaników. A skoro mowa o mechanikach – czy samonaprawiające się materiały nie byłyby idealne w przypadku opon?

MATERIAŁY, KTÓRE POTRAFIĄ SIĘ „ZAGOIĆ”

Nad takimi tworzywami pracuje zespół kierowany przez prof. Annę Masek w Instytucie Technologii Polimerów i Barwników Politechniki Łódzkiej. Towarzyszy jej dr inż. Olga Olejnik, która rozwijała tę tematykę w swojej pracy doktorskiej. Naukowczynie opracowują biokompozyty inspirowane rozwiązaniami występującymi w przyrodzie – materiały zdolne do częściowej regeneracji po uszkodzeniu.

W praktyce oznacza to, że przecięty lub pęknięty element może – po podgrzaniu lub w sprzyjających warunkach – ponownie się „zasklepić”. Nie wraca do idealnego stanu, ale odzyskuje znaczną część swojej wytrzymałości.

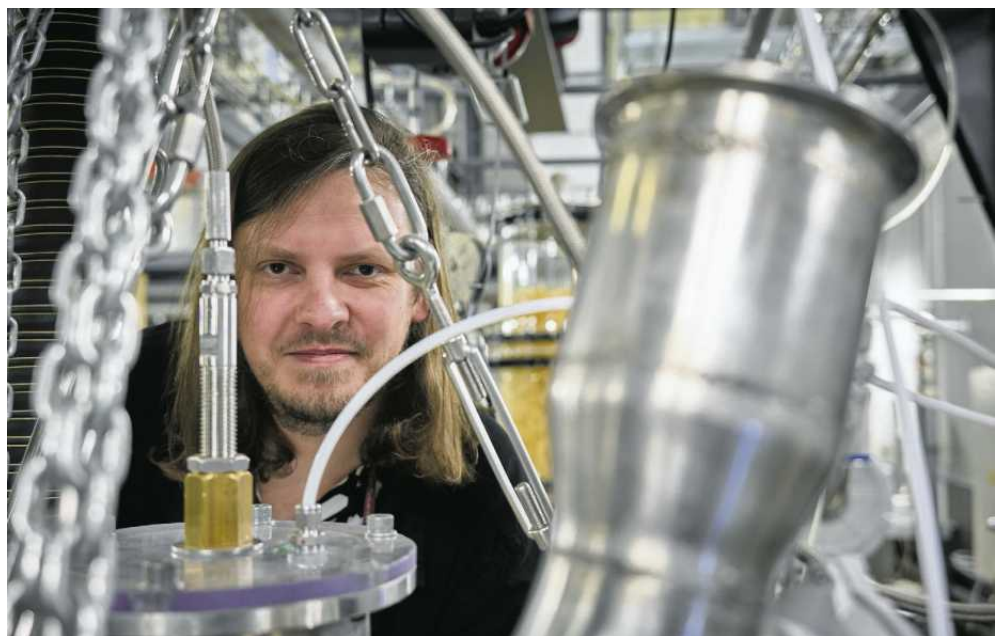
– To proces podobny do gojenia się rany: pozostaje ślad, lecz funkcja materiału zostaje przywrócona – tłumaczy prof. Masek.

Potencjalne zastosowania takich rozwiązań dotyczą przede wszystkim bezpieczeństwa. Samonaprawiające się elementy opon mogłyby ograniczać ryzyko groźnych wypadków na drodze, a trwalsze implanty – stosowane choćby przy rekonstrukcji kości czy uzębienia – zmniejszać konieczność kolejnych zabiegów. Tworzywa zdolne do regeneracji mogłyby znaleźć zastosowanie także w środkach ochrony pracy czy specjalistycznym sprzęcie technicznym.

Łódzkie materiały powstają z komponentów pochodzenia roślinnego, dzięki czemu są biodegradowalne i nietoksyczne. – Chcemy tworzyć tworzywa trwałe, ale jednocześnie przyjazne środowisku i bezpieczne dla człowieka – podkreśla badaczka. Choć wizja „samoleczących się” przedmiotów wciąż brzmi futurystycznie, pierwsze praktyczne zastosowania mogą pojawić się w ciągu kilku najbliższych lat.

KOSMETYKI Z TEGO, CO MIAŁO BYĆ ODPADEM

Skórki pomidorów, pestki owoców, resztki miąższu po produkcji soków czy koncentratów – w przemyśle spożywczym to zwykle surowiec, który szybko znika z pola widzenia. Trafia do kontenerów, na kompostownie albo do utylizacji i wydaje się, że jego historia właśnie się kończy. W laboratorium dr Ewy Maciejczyk z Politechniki Łódzkiej zaczyna się jednak zupełnie nowy etap. – W takich pozostałościach wciąż są cenne substancje biologicznie aktywne, których po prostu szkoda wyrzucać – podkreśla badaczka.

• **Dr Michał Blatkiewicz z Politechniki Łódzkiej** FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Z tego, co miało być odpadem, można bowiem odzyskać składniki przydatne choćby w kosmetyce i dietetyce. Czerwony barwnik obecny w pomidorach pomaga chronić skórę przed skutkami promieniowania słonecznego i spowalnia procesy jej starzenia. Z nasion pozyskuje się natomiast oleje wspierające regenerację i nawilżenie, wykorzystywane w kremach oraz preparatach pielęgnacyjnych.

Podobne ekstrakty mogą trafiać także do suplementów diety lub wzbogacać żywność w składniki wspierające codzienne funkcjonowanie organizmu. – W przyszłości z takich surowców można będzie produkować kapsułki czy dodatki podnoszące wartość odżywczą produktów spożywczych – wyjaśnia dr Maciejczyk.

Rozdrobnione pestki wiśni czy śliwek mogą z kolei zastąpić sztuczne drobinki ścierające, które jeszcze do niedawna powszechnie dodawano do peelingów. Unijne regulacje stopniowo wycofują takie syntetyczne mikrodrobiny, ponieważ po spłukaniu trafiają one do środowiska i mogą zanieczyszczać wody. Naturalny surowiec rozwiązuje ten problem – po użyciu ulega biodegradacji i nie pozostawia trwałego śladu.

WYCISNĄĆ SUROWIEC JAK CYTRYNĘ

Ale to nie koniec możliwości. Dr Maciejczyk zastanawia się także, jak zagospodarować biomasę, czyli to, co zostaje po odzyskaniu najcenniejszych składników. Takie resztki, bogate w błonnik i białko, mogą trafiać do dodatków dietetycznych albo zostać wykorzystane energetycznie, na przykład jako surowiec do produkcji pelletu.

– Chodzi o to, by surowiec „wycisnąć jak cytrynę” i wykorzystać każdy etap jego przetwarzania – podkreśla badaczka.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34427792

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 26 marca 2026 roku zmarł w wieku 87 lat

ŚP

Ryszard Rachwał Kania

wieloletni pracownik i organizator przemysłu mięsnego w Łodzi
i doradca ds. przetwórstwa mięsnego ANIMEX S.A.

Pogrążona w smutku

Rodzina

34428182

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

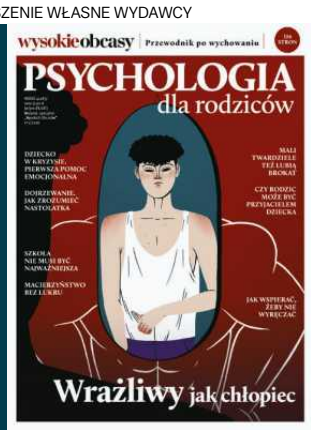
Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newsletery**

wyborcza.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34428181

TEMAT NUMERU:
WRAŻLIWY JAK CHŁOPIEC

oraz:
- **Jak pomóc dziecku w kryzysie**
- **Dojrzewanie. Jak zrozumieć nastolatka**
- **Szkoła nie musi być najważniejsza**

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

1 LO

eprasa.pl 3000f0b0ca

ów mogą zmienić świat

Zaznacza przy tym, że naturalne składniki nie zawsze są rozwiązaniem idealnym – szczególnie dla osób skłonnych do alergii. Jednocześnie rozwój technologii odzysku surowców może pozwolić na stworzenie produkcji funkcjonującej w zamkniętym obiegu. Pozostałości mogłyby być na miejscu suszone, przetwarzane, a ostatecznie wykorzystywane energetycznie.

– Wtedy można byłoby mówić o prawdziwie zamkniętym systemie, w którym z jednego surowca nie zostaje nic do wyrzucenia – podsumowuje dr Maciejczyk.

MAŁA WIRÓWKA, DUŻA ZMIANA

Wyobraźmy sobie niewielką biogazownię przy gospodarstwie rolnym. Powstający tam gaz można wykorzystać do ogrzewania budynków albo sprzedać do sieci – pod warunkiem że wcześniej zostanie odpowiednio oczyszczony. Dziś oznacza to często kosztowną i rozbudowaną instalację. Naukowcy z Politechniki Łódzkiej pracują nad rozwiązaniem, które ma ten proces znacząco uprościć

Chodzi o kompaktowe urządzenia przypominające przemysłowe wirówki, określane skrótem RPB. Jak wyjaśnia dr Michał Blatkiewicz, pozwalają one przyspieszyć oczyszczanie gazów i odzyskiwanie cennych składników. – Takie aparaty są średnio nawet dziesięć razy mniejsze od tradycyjnych instalacji, a przy tym tańsze w eksploatacji. Dzięki temu mogą znaleźć zastosowanie nie tylko w wielkich zakładach, lecz także w lokalnych systemach energetycznych – podkreśla badacz.

W praktyce oznacza to, że właściciel niewielkiej biogazowni mógłby uzdatniać gaz na miejscu, bez konieczności budowy rozległej infrastruktury technologicznej. Zespół pracuje jednocześnie nad tym, by wykorzystywane w procesie ciecze były możliwie bezpieczne dla użytkowników i środowiska.

Podobne urządzenia mogą przydać się także w dużym przemyśle – choćby do wychwytywania dwutlenku węgla ze spalin. W epoce walki z emisjami można by więc powiedzieć, że taka wirówka ma szansę zostać cichym bohaterem środowiskowym. Zwłaszcza że sam dwutlenek węgla nie zawsze musi być problemem – bywa też surowcem, o ile potrafimy go odpowiednio oczyścić i wykorzystać.

Z tego, co miało być odpadem, można odzyskać składniki przydatne choćby w kosmetyce i dietetyce

Jak podkreśla dr Michał Blatkiewicz, im szybciej przebiega taki proces, tym mniej energii zużywa instalacja i tym mniejsze są straty materiałów. Kluczowe pozostaje jednak bezpieczeństwo – bo jeśli kompaktowe urządzenia mają w przyszłości pracować nie tylko w wielkich zakładach, lecz także w pobliżu domów czy gospodarstw, muszą być proste w obsłudze i możliwie bezpieczne dla użytkowników.

OPAKOWANIE, KTÓRE NIE STANIE SIĘ ODPADEM

Skoro udało się już symbolicznie „uratować planetę" przemysłową wirówką, należy się nagroda. Najlepiej w kawiarni. Zamawiamy duże latte – bez deseru, bo deserem okazuje się sam kubek. Zamiast po wypiciu kawy wrzucić go do kosza, można go po prostu zjeść. Nad takimi rozwiązaniami pracuje dr inż. Joanna Grzelczyk z Politechniki Łódzkiej.

W jej laboratorium to, co dla przemysłu spożywczego jest kłopotliwą nadwyżką – wytłoki owocowe, pestki i resztki miąższu – staje się surowcem do produkcji nowych materiałów. Powstają z nich mieszanki, które można formować w kubki, talerze czy opakowania na żywność. Są jednocześnie jadalne, biodegradowalne i kompostowalne. – Po zjedzeniu zupy można zjeść talerz, a po wypiciu kawy potraktować kubek jak dodatkowy element diety – mówi badaczka.

Kluczowe jest jednak to, by takie naczynia sprawdzały się w codziennym użyciu. Materiał musi wytrzymać kontakt z gorącym napojem i zachować stabilność przez dłuższy czas. – Dzięki zawartości błonnika i skrobi kubek nie rozmięka od razu. W naszych testach gorącą kawę można z niego pić nawet po dwóch godzinach – podkreśla naukowczyni. Trwają też prace nad jadalnymi powłokami, które ograniczą przenikanie zapachów i zmianę smaku potraw, nie ma więc obawy, że kubek nagle zacznie smakować kawą.

A nawet jeśli ktoś nie zdecyduje się zjeść opakowania, nadal nie stanie się ono odpadem. Można je kompostować i wykorzystać jako naturalny nawóz.

– Chodzi o to, by produkt od początku do końca funkcjonował w zamkniętym obiegu i nie generował nowych śmieci – zaznacza dr Grzelczyk.

Dodatkową zaletą byłaby cena: dla przetwórców takie surowce są dziś problematyczną nadwyżką, więc w przyszłości podobne rozwiązania mogą realnie konkurować z jednorazowym plastikiem. ●

REKLAMA

Łódź/34427988

XXVIII ŁÓDZKIE SPOTKANIA BALETOWE

Świat tańczy w Łodzi

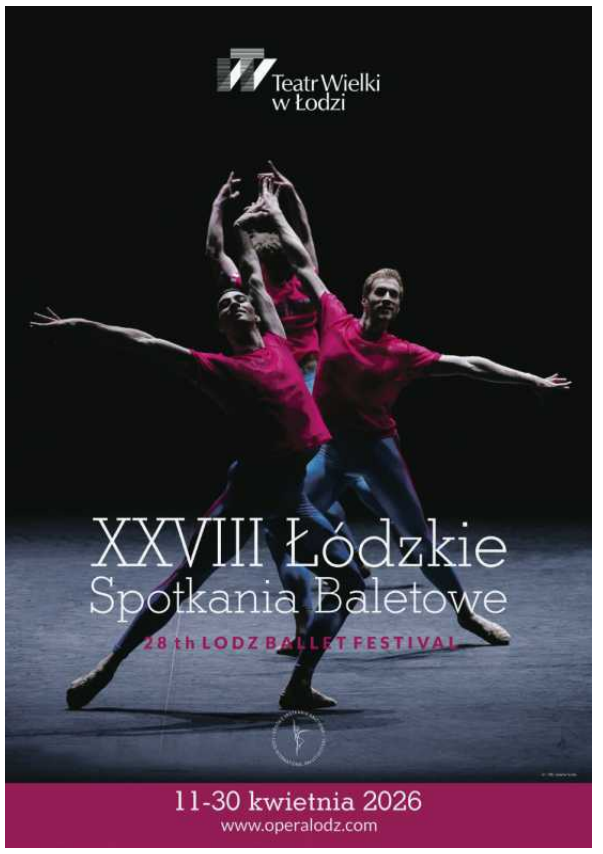
Od 11 do 30 kwietnia 2026 r. Teatr Wielki w Łodzi znów stanie się stolicą światowego tańca. XXVIII edycja Łódzkich Spotkań Baletowych – z 55-letnią tradycją – przyciągnie najważniejsze zespoły i nazwiska świata współczesnej choreografii

Biennale z historią

Zainicjowane w 1968 r. przez Stanisława Piotrowskiego, Witolda Borkowskiego i Stanisława Dyzbardisa, przy wsparciu Zygmunta Latoszewskiego, Łódzkie Spotkania Baletowe wyrosły na największe i najbardziej prestiżowe wydarzenie baletowe w Polsce. Idea pozostaje niezmienna: prezentować najciekawsze zjawiska baletu klasycznego i tańca współczesnego oraz umożliwiać publiczności bezpośredni kontakt z wybitnymi artystami świata.

„Supernova" na otwarcie

11 i 12 kwietnia tancerze z Teatru Wielkiego w Łodzi pokażą „Supernovą" – dyptyk Sharon Eyal i Jacka Przybyłowicza. W programie „Bedroom Folk" (pierwotnie dla Nederlands Dans Theatre) oraz prapremierowe „Echoes" do muzyki Adama Walickiego. To wieczór intensywnych

emocji i precyzyjnej pracy zespołowej – eksplozja energii na start festiwalu.

Mistrzowie w ruchu

15 i 16 kwietnia powróci English National Ballet z programem „Masters in Motion: Forsythe / Pite". Hipnotyczne „Body and Soul" Crystal Pite mierzy się z doświadczeniem straty, a „Playlist (EP)" Williama Forsythe'a – z popową ścieżką dźwiękową – przynosi czystą radość tańca.

Akram Khan i żywioły

21 kwietnia Gauthier Dance zaprezentuje „Turning of Bones" Akrama Khana – osobisty dialog z własnym dorobkiem i refleksję nad pamięcią oraz przemocą. 23 kwietnia ten sam zespół pokaże „Elements" – cztery choreograficzne żywioły w interpretacjach m.in. Sharon Eyal, Mauro Bigonzettiego, Andonisa Foniadakisa i Louise Lecavalier.

Portugalska epopeja

Na finał 29 i 30 kwietnia: Companhia Nacional de Bailado w „Os Maias" – pierwszej baletowej adaptacji powieści Eçy de Queirósa. Fernando Duarte łączy literacką ironię z ekspresją tańca, a muzykę na żywo wykonają António Rosado i soliści Portugalskiej Orkiestry Kameralnej.

1 LO

eprasa.pl 3000f0b0ca

Zbiórka dla Irka

Największy gar zupy na świecie

Łódzki świat gastronomii dawno nie widział takiego zrywu. – Jeśli tyle osób czeka na Irka, to nie ma wyjścia, musi wracać – mówi Sylwia Kuśmierczyk, która gotuje gotuje zalewajkę, by ratować męża.

• **Sylwia i Ireneusz Kuśmierczykowie, właściciele restauracji Imber** FOT. TOMASZ STAŃCZAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Katarzyna Stefańska

Zalewajka, która znajduje się w naszej karcie od kilku lat, właśnie zyskuje nowe znaczenie – mówi Sylwia.

Wielu łodzian idzie do restauracji Imber specjalnie na tę zupę. Nie wszyscy jedzą od razu, często kupują voucher. – Zaczekamy, aż Irek będzie mógł ją podać sam – mówią.

MAGDA GESSLER WSKAZAŁA IM KIERUNEK

Sylwia i Ireneusz Kuśmierczykowie restaurację przy Piotrkowskiej 43 otworzyli siedem lat temu. Wcześniej ona pracowała w banku, on handlował butami.

– Nie mam żadnego wykształcenia gastronomicznego, ale uwielbiam gotować. Jesteśmy gościnnymi osobami, uwielbiamy spędzać czas z ludźmi i nigdy nikt nie wyszedł od nas głodny. Nasi przyjaciele i rodzina zawsze mówili, że dobrze mi to gotowanie wychodzi, postanowiliśmy więc spróbować – mówiła Sylwia „Wyborczej" w 2020 roku. Było to tuż po „Kuchennych rewolucjach" Magdy Gessler.

To właśnie Magda Gessler zaproponowała nawiązanie do historii miejsca, w którym znajduje się restauracja – najstarszej secesyjnej łódzkiej kamienicy, która przez lata należała do Oszera Kohna, Żyda, właściciela Widzewskiej Manufaktury. Kiedy pan Ireneusz zaproponował, żeby w menu nawiązali do czterech kultur, które spotykały się w Łodzi, powiedziała mu: „Irek, idź w jednym kierunku, ale bądź w nim wyrazisty".

Wkrótce Imber stał się jedną z najlepszych łódzkich restauracji. Wysoko w zestawieniach, z tysiącami pozytywnych opinii w internecie. „Wyborcza" wielokrotnie polecała ich kuchnię – fenomenalnego tatara ze śledzia po żydowsku w akompaniamencie piernika i pumpernikla, śledzia kiszonego z lodami chrzanowymi, baranie pulpety, gęsie pipki, pastrami w żuliku. No i najbardziej łódzką z zup – zalewajkę.

PRZED WIGILIĄ ZAWALIŁ SIĘ ŚWIAT

Sylwia zajmowała się kuchnią. Irek znany był otwartości, zagadywał, wychodził z uśmiechem do gości.

Ich świat zawalił się dzień przed Wigilią. Irek uległ poważnemu wypadkowi, z obrażeniami czaszki i mózgu, w ciężkim stanie, trafił do szpitala. Lekarze próbują leczenia zachowawczego, leki mają zmniejszyć obrzęk, wyrównać ciśnienie w głowie. Na początku Irek jest przytomny, sam je, poznaje bliskich. Ale kilka dni później ma atak padaczki pourazowej, konieczna jest operacja ratująca życie. Przez miesiąc nie wybudza się ze śpiączki.

Od tej chwili zaczyna się inne życie. Takie, w którym czas liczy się inaczej.

– Mąż już trzy miesiące jest w szpitalu. Zostałam z córką i restauracją na głowie. Dajemy radę, bo mamy świetnych ludzi w restauracji. To dzięki nim wszystko funkcjonuje, wzięli na siebie dodatkowe obowiązki. Dzięki temu mam czas, żeby zająć się formalnościami, żeby pojechać do Irka do szpitala – opowiada Sylwia.

Po operacji Irka przewieziono do Łasku na oddział intensywnej terapii długoterminowej. Rokowania są złe. Nie wybudził się ze śpiączki po odstawieniu leków. Przez dłuższy czas nie wykazuje oznak neurologicznych. Lekarze oceniają jego stan jako wegetatywny. Ale bliscy nie tracą nadziei. Chwytają się wszystkich każdej pozytywnej zmiany – na przykład, kiedy Irek ściska ich za rękę. Pomaga rehabilitacja ruchowa – masowanie kończyn, ćwiczenia.

Sylwia: – To przyniosło ogromny efekt. Stany świadomości zaczęły być coraz dłuższe. Coraz częściej ma otwarte oczy. Widzi nas. Odpowiada mrugnięciem powiek. I widać, że bardzo walczy, że się nie poddaje. Jak rehabilitant mówi, żeby podciągnął rękę, robi to trzykrotnie, żeby pokazać, że naprawdę chce. Ma niesamowitą siłę.

WIELKI ZRYW ŁÓDZKIEJ GASTRONOMII

Siłę ma też Sylwia. – Razem robimy wszystko w życiu. Razem pracujemy, prowadzimy restaurację. Nie wyobrażam sobie, żeby wszystko zmieniło się diametralnie. Nie przyjmuję takiej możliwości. Każdy by walczył – mówi.

Szansą dla Irka jest rehabilitacja neurologiczna. Prywatny ośrodek to wielki wydatek, a powrót do zdrowia może trwać miesiącami. Potrzebują 150 tys. zł, ale nie mają takich pieniędzy. Sylwia założyła zbiórkę na ten cel. – To było dla mnie bardzo trudne. Nie jestem osobą, która ma potrzebę dzielenia się ze światem takimi sprawami – mówi. – Przez długi czas nic nie publikowałam. Ale te trzy ostatnie miesiące sprawiły, że przestałam się wstydzić prosić o pomoc. Stawka jest bezcenna.

Odzew przeszedł jej najśmielsze oczekiwania. Łódzki świat gastronomii dawno nie widział takiego zrywu. W kilka dni wpłacono ponad 100 tys. zł. Swoje zasięgi wykorzystali lokalni przewodnicy i blogerzy, jak choćby Łódź zwana pożądaniem. Pieniądze wpłacali restauratorzy, udostępniając zbiórkę na profilach swoich restauracji. Materiał o walce Kuśmierczyków nagrała łódzka telewizja.

– Odzywali się ludzie, których nie znam. Taki ogrom dobra do nas płynie... Jeśli tyle osób myśli o Irku, to on się już nie wywinie. Tak wiele osób na niego czeka, tak wiele osób się zaangażowało w jego powrót do zdrowia. Nie ma wyjścia, musi do nas wracać – mówi Sylwia.

ZALEWAJKA DLA IRKA

Izabela Borkowska, twórczyni znanego Jemy w Łodzi, promującego łódzką gastronomię, zadzwoniła dzień po utworzeniu zbiórki. – Sylwia, zróbmy coś dla Irka – powiedziała. – Bo zbiórka zbiórką, ale restauracja też musi funkcjonować.

Tak powstała akcja „Zalewajka do Irka". Pomysł jest prosty: wystarczy przyjść do Imberu i kupić zalewajkę. Powstały również vouchery, które można wykorzystać jako cegiełkę. – Coś na zasadzie zawieszonego obiadu – tłumaczy Sylwia. Można kupić obiad dla siebie lub bliskich, wykorzystać od razu, albo za jakiś czas.

Jemy w Łodzi apelują: „Ważna jest nawet drobna wpłata, otuchy rodzinie dodaje też każde ciepłe słowo, jakie słyszy od życzliwych ludzi. Zbiórka to jedno, ale równie istotne, aby wpierać ich restaurację. Wiemy, jaką macie moc, więc we wtorek (i kolejne dni) idziemy na zalewajkę do Imberu. Gwarantuję, że jest wyjątkowa i pyszna, a Sylwia obiecała, że ugotuje dla Irka największy gar na świecie. Udostępniajcie, niech idzie w świat, a Irek niech szybko wraca do zdrowia".

Izabela Borkowska zastrzega: – Współpracuję z właścicielami Imberu od lat. To przekochani, dobrzy ludzie, którzy fantastycznie gotują. Wie to każdy, kto ich poznał. Sylwia została z rodziną i restauracją na utrzymaniu. A restauracja musi funkcjonować, żeby tę rodzinę utrzymać. Dla wielu osób kupienie zalewajki może być alternatywą dla zbiórki. Bo poczują moc i sprawczość, że pomagają, a jednocześnie otrzymają coś w zamian.

Sylwia: – Mnie też to daje siłę. Są takie momenty, kiedy jadę do Irka na OIOM i zastanawiam się, co jeszcze mogę zrobić. Niewiele, i to jest najgorsze. Ale nie myślę, tylko działam. Wyznaczam sobie zadania. To dodaje mi energii. Pozwala się trzymać. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE Łódź/34428186

OGŁOSZENIE

o przyjęciu dokumentu - miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulicy Wiączyńskiej i autostrady A1.

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 1535) podaję do publicznej wiadomości informację o przyjęciu uchwały Nr XXVII/770/26 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Łodzi położonej w rejonie ulicy Wiączyńskiej i autostrady A1 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2026 r. poz. 2382).

Z ustaleniami ww. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 i podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, można zapoznać się w siedzibie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi przy al. Tadeusza Kościuszki 19 oraz na stronie internetowej: www.mpu.lodz.pl.

PIERWSZY WICEPREZYDENT MIASTA ŁODZI
Adam PUSTELNIK

REKLAMA Łódź/34426574

eprasa.pl 3000f0b0ca

Edukacja

Matura ze szkół!

Czy naprawdę nie da się matur przeprowadzić tak, żeby nie dezorganizowały pracy szkoły? – pytają nauczyciele.

Katarzyna Stefańska

Matura Anno Domini 2026. Zacznie się od egzaminów na poziomie podstawowym dzień po dniu – matematyki, polskiego i języka obcego. Potem dojdą inne przedmioty i rozszerzenia. Część pisemna pochłonie dwa tygodnie od 4 do 21 maja, ustna potrwa od 7 maja do końca miesiąca.

W tym czasie szkoły będą niemal całkowicie wyłączone z funkcjonowania, bo większość nauczycieli zasiądzie w komisjach egzaminacyjnych. Ich lekcje będą odwoływane, jeśli wypadają na pierwszych i ostatnich godzinach. Albo załatane zastępstwami, choć nie zawsze przedmiotowca. Kwestia organizacji komisji i zastępstw spocznie na dyrektorach. Podobnie jak zapewnienie odpowiedniej liczby sal, potrzebnej na egzaminy. Jak co roku.

Młodsze roczniki liceów i techników w tym czasie nie mają lekcji. Co prawda, materiał trzeba będzie nadrobić w szaleńczym tempie przed czerwcowym wystawieniem ocen, więc nauczyciele po majowej labie zasypią ich sprawdzianami, sami walcząc z czasem, żeby zrealizować podstawę programową.

UCZNIOWIE TRACĄ NA MATURACH TRZY MIESIĄCE NAUKI

Pytamy nauczycieli i dyrektorów, jak to z tymi maturami jest i czy aby aż tak źle.

Katarzyna Włodkowska, polonistka, w social mediach znana jako Facetka od polaka: – Matury w maju są niewygodne z wielu powodów. Nauczyciele obciąża zasiadanie w komisjach. I tracą na tym pierwsze, drugie i trzecie klasy.

FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nawet przy najlepszych chęciach dyrektora nie ma kim zastąpić nieobecnych nauczycieli. Dotyczy to przede wszystkim anglistów i polonistów, którzy wiele dni spędzają na egzaminach ustnych. I zaangażowani są wszyscy ze szkoły.

Włodkowska pokazuje na swoim przykładzie – zasiada jako członek komisji na matematyce, angielskim, kilku przedmiotach dodatkowych. Następnie, od 9 do 15 jest egzaminatorem na ustnych z języka polskiego. Lekcje polskiego więc przepadają. To okres między 4 a 21 maja.

– Ale to nie jest tylko miesiąc wyłączenia z zajęć – uświadamia. – Bo są jeszcze matury próbne, organizowane z rozmachem. Wtedy też wyłączone są sale i wyłączeni są nauczyciele. W skali cyklu nauczania to trzy miesiące, które mogłyby być poświęcone na naukę.

Problem dostrzegają również rodzice młodszych roczników, którzy wyliczają, ile ich dziecku przepada lekcji i jak wygląda realizacja podstawy programowej.

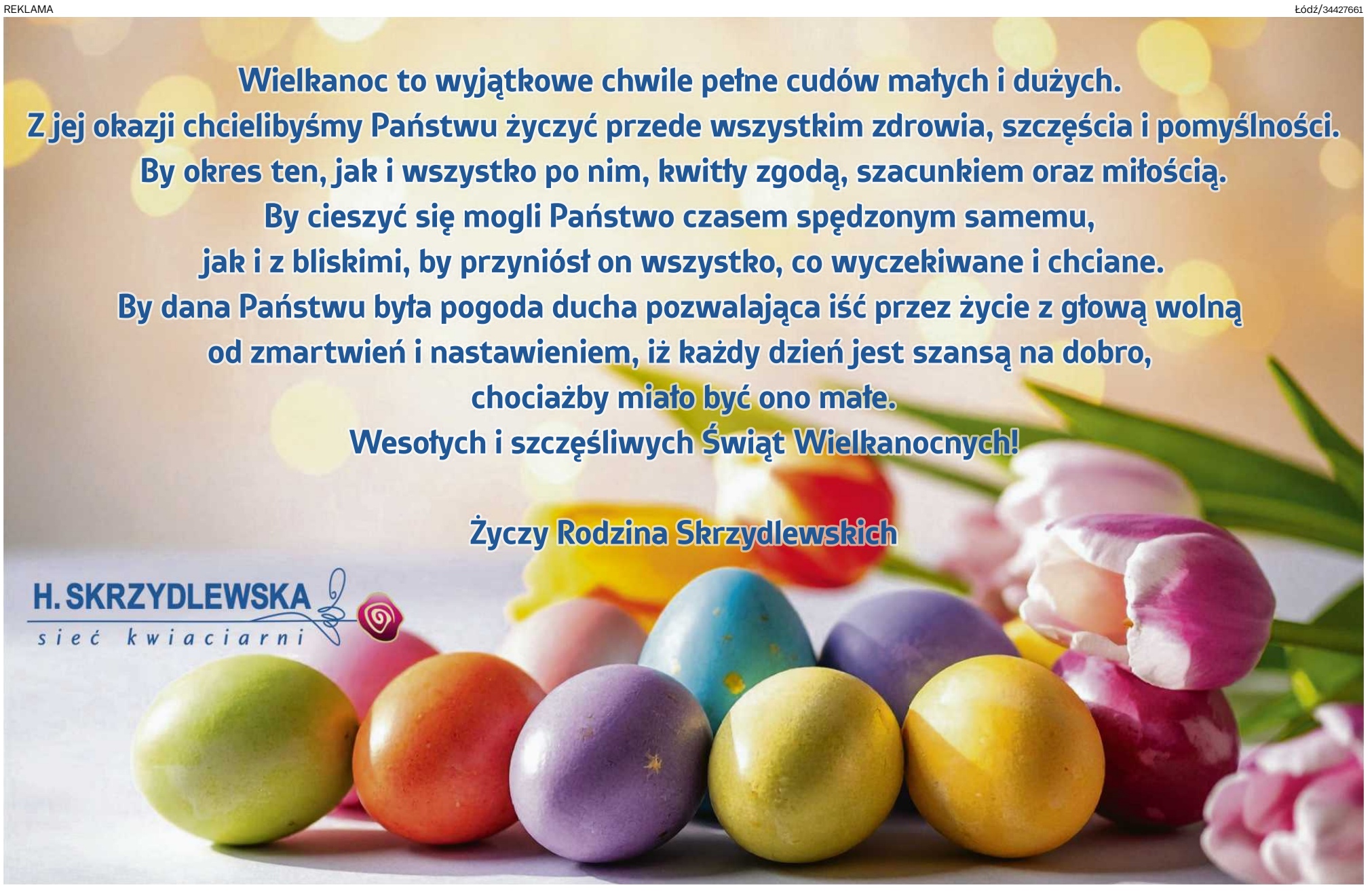
– W bardzo rzeczowy sposób potrafią wyrazić swoje niezadowolenie. A my nie mamy przecież na to wpływu, jesteśmy oddelegowani do wykonywania obowiązków przełożonego, czyli matur. Jasne, że szkoła stara się jak najbardziej sensownie zapewnić ten czas i braki, ale bywa z tym różnie – opowiada Włodkowska.

Im bliżej maja, tym częściej słychać z ust osób pracujących w szkole: – Cierpimy na tym my, cierpią uczniowie, burzą się rodzice. Czy naprawdę nie da się matur przeprowadzić tak, żeby nie rozwalały naszej pracy?

Pada postulat: wyprowadźmy maturę ze szkół tak jak studniówki. Skoro to egzamin zewnętrzny, sprawdzanym przez zewnętrznych egzaminatorów, za nadzór którego odpowiada Centralna Komisja Egzaminacyjna, a organizację w danym regionie – okręgowe komisje

REKLAMA

Łódź/34427661

1 LO

eprasa.pl 3000f0b0ca

egzaminacyjne, niech będzie realizowana poza szkołami.

– Da się – mówią nauczyciele – Przecież maturzyści Szkoły w Chmurze piszą na stadionie Legii.

MOŻLIWOŚCI JEST KILKA

Jarosław Pytlak, ekspert edukacyjny, dyrektor Zespołu Szkół STO na warszawskim Bemowie, autor bloga „Wokół szkoły": – Pomysł wyprowadzenia matury ze szkół jest dobry, ale czy widzę szansę? To już nie jest pytanie do mnie. Oczywiście możemy pofantazjować.

Fantazjujmy więc.

– To prawda, egzaminy nie powinny być sprawą szkoły, tylko centrum egzaminacyjnego. A to szkoła odpowiada za realizację i przebieg. To dyrektor musi się głowić, jak to przeprowadzić, to na jego głowie jest logistyka. Ale traktuje się to jak część naszych obowiązków służbowych. Dyrektor załatwi, ogarnie, zorganizuje. Tak to działa i jeszcze długo będzie działać – ironizuje.

– Mamy 33 egzaminy i 11 komisji. W każdej musi zasiadać ktoś obcy i ktoś ode mnie ze szkoły. To 22 nauczycieli wyłączonych z lekcji. Wiadomo, że są luki. A im większa szkoła, tych lekcyjnych luk może być więcej – wylicza Pytlak.

Widzi kilka możliwości.

• **Pomysł nr 1:** – W szkole mogłyby się odbywać trzy najliczniejsze egzaminy, na poziomie podstawowym, czyli matematyka, polski i język obcy. To wyłączałoby szkołę tylko na trzy dni. Rozszerzenia powinny być przeniesione do centrów egzaminacyjnych.

• **Pomysł nr 2:** – Każda szkoła na danym terenie obsługiwałaby jeden egzamin. Jeśli u mnie odbyłaby się na przykład rozszerzona historia, moi nauczyciele mogliby obsadzić komisję, a następny egzamin byłby już gdzie indziej.

• **Pomysł nr 3:** – Możemy zastanowić się, czy matury muszą odbywać się w maju? Jeśli zakończenie roku przeniesiemy z 26 na 15 czerwca, szkoła od połowy miesiąca jest pusta.

Czy aby na pewno się da pogodzić sprzeczności? Można gdybać, dopóki nie otworzymy pudełka z maturalnym kotem Schrödingera. Jak w słynnym eksperymencie myślowym, żeby przekonać się, czy zwierzę nie żyje, trzeba wprowadzić w życie któryś ze scenariuszy. Nawet w okrojonej formie.

– Kolejna rzecz do naprawdę wnikliwej refleksji: czy komisje muszą być złożone z nauczycieli? Nie muszą. W komisji może zasiadać ktokolwiek, może dorabiać sobie emerytowany nauczyciel – hipotetyzuje dyrektor, dorzucając plastyczny obraz: – Matura to nuda. Nauczyciel wpatruje się przez kilka godzin w sufit, zamiast być na lekcji.

Komisja egzaminacyjna odpowiada za prawidłowy, bezpieczny i zgodny z przepisami przebieg egzaminu w sali. Rozdać arkusze, pilnować czasu, obsługiwać formalności jakim jest podpisanie protokołu, czy reagowanie na zakłócenia, czy prośby o wyjście.

– Ma rozpocząć i zakończyć egzamin, zapakować arkusze do koperty, zabezpieczyć, oddać do dyrektora. On przekazuje dalej osobie z CKE. Tyle – mówią nauczyciele.

W teorii więc Jarosław Pytlak ma rację.

MATURA, PROCEDURY I ALARM BOMBOWY

Komisje mają być problematyczne na kilku poziomach. Po pierwsze wiążą się z wielką niewiadomą: – Każdy z nas jest w takiej samej sytuacji – mówi nauczycielka historii.

I tłumaczy: – Nie wiemy, ile mamy komisji, nie znamy swojego planu, bo ten się zmienia wraz z odejściem klas czwartych. Czyli nie wiemy, ile naprawdę godzin nam przepadnie. To najczęściej cztery, pięć komisji, choć w tym roku mamy zapowiedziane, że będzie ich znacznie więcej. Wszystko dlatego, że matury przestały być organizowane na sali gimnastycznej, zaczęły w małych salach, żeby uczniowie nie ściągali, czyli automatycznie potrzeba więcej nauczycieli. To rewelacyjny pomysł, żeby w komisji zasiadały osoby z zewnątrz. To by również działało dyscyplinująco na młodego człowieka, gdyby widział w komisji osobę niezwiązaną ze szkołą i tym środowiskiem.

Po drugie, zasiadanie w komisjach wiąże się ze stresem.

Katarzyna Włodkowska: – To ogromne napięcie, a czasem alarmy bombowe. Dzień wcześniej przychodzi policja i sprawdza klasy. Wszyscy czekamy w gotowości, stoimy na baczność.

– Najgorsza jest sytuacja, kiedy uczeń zachowuje się niezgodnie z procedurami i powinniśmy tę maturę unieważnić. Bo zawsze możesz usłyszeć, że ktoś dziecku przekreślił karierę, i nie ważne, że ono popełniło błąd i nie dostosowało się do zasad. To nauczyciel w komisji jest winny – dodają inni.

Procedury to jedno, według Włodkowskiej na członkach komisji ciąży dużo więcej: – Musimy być obiektywni i nie pozwolić, żeby nasze czynniki emocjonalne i psychofizyczne nie wpłynęły na ocenę. Musimy brać pod uwagę uczniowskie ograniczenia. Przykład z życia – na maturę ustną z polskiego przychodzi uczennica z mutyzmem wybiórczym, czyli ogromnymi trudnościami w komunikowaniu. Ma przygotowane notatki, ale nie wypowiedziała ani słowa. To jest udręka. Zmagamy się z rzeczami, które nie mieszczą się w głowie. Nie ma takiej świadomości.

Pomysł komisji zewnętrznej?

– Och, byłoby fantastycznie odzyskać maj w życiu – uśmiecha się Włodkowska. – I zdjąć z nas tę maturalną odpowiedzialność. I nie mówię, że to niemożliwe. Ale trudne do realizacji.

Ograniczenia? Logistyka.

– Nie bardzo sobie wyobrażam, że CKE wysyła swoich egzaminatorów, aby siedzieli w komisjach, tym bardziej, że często mają trudność, żeby znaleźć egzaminatorów do sprawdzania matur – celnie argumentuje.

Jeszcze większe ograniczenie? Pieniądze. Zewnętrznym członkom komisji trzeba by było zapłacić. Nauczycielom płacić nie trzeba. Ci ironizują, że robią to wolontaryjnie. Pieniędzy nie otrzymują za zasiadanie na egzaminach pisemnych, choć trochę inaczej jest z egzaminami ustnymi.

Facetka od polaka: – Wówczas jest jakaś śmieszna forma wynagrodzenia. Trudno mi nawet powiedzieć ile, to taka porażająca kwota. Centralna komisja nie widzi powodu, żeby nam płacić na przykład wtedy, kiedy komisja jest w blokach startowych za biurkiem i czeka, aż uczeń się przygotuje. Płaci tylko za czas, kiedy uczeń zdaje egzamin. To tak jakby Małyszowi płacić tylko za skok, a nie czas na belce i przygotowania.

Jarosław Pytlak rzuca jeszcze: – Żeby to zmienić, wymagałoby to dużej rewolucji w myśleniu. Koszty są duże. Choć cel szczytny – odzyskalibyśmy kilkanaście dni nauki.

TEMAT JEST POLITYCZNY

To jak z tym kotem?

Pytlak nie ma złudzeń, że temat jest polityczny: – Problemem nie jest brak pomysłów, ale brak sprawczości, żeby te pomysły poddać chociażby debacie. Gdyby w Komisji Edukacji Narodowej zasiadali ludzie niezwiązani z polityką, tylko edukacją, temat byłby do dyskusji. Szukałoby się rozwiązania. Ale należy spojrzeć prawdzie w oczy – to temat, który politycznie nie przyniesie wyraźnej korzyści, a jeszcze może wzbudzić powszechne oburzenie. Ministerstwo szuka rozwiązań spektakularnych, a nie efektywnych. To mało spektakularne.

Kwituje, że oświata ma ogrom problemów, to jeden z nich. Czy najważniejszy? Mówi: „nie": – Najważniejsze jest to, że średnia ludzi pracujących w tym zawodzie zbliża się do 50., wymienialność pokoleń jest żadna, a perspektyw na poprawę tej sytuacji brak.

Facetka od polaka: – Idę do szkoły 4 maja, wychodzę pod koniec miesiąca, świat rozkwita i wtedy dopiero widzę światło. Tak, to zasadniczo grozi „martwicą pośladków". ●

REKLAMA Łódź/34427781

eprasa.pl 3000f0b0ca

Supermiasta i Superregiony

Seniorki tańczą hip-hop

Spotykają się co tydzień, choć czasem bolą stawy, a diagnozy bywają poważne. Bo hip-hop można tańczyć w każdym wieku.

Robert Grześkowiak

Wystarczy mieć w sobie odwagę, przełamać opory i w końcu przestać przejmować się tym, co ludzie powiedzą. Oni i tak zawsze będą mówić: że nie wypada, że w tym wieku już nie należy. A ja się pytam: co mam robić? Codziennie wycierać kurz szmateczką i obgadywać sąsiadki? Skoro i tak nie ma dla nas miejsca w społeczeństwie, to czy robi to jeszcze jakąkolwiek różnicę? – mówi pani Krystyna, która na emeryturze zaczęła tańczyć hip-hop w grupie Yoł Yoł Seniorzy.

ODWAGA, ŻEBY NIE SIEDZIEĆ W KAPCIACH

Na jednej z sal Egurrola Dance Studio w łódzkiej Manufakturze ponad dwadzieścia pań na emeryturze ustawia się w rzędach przed lustrem. Z głośników płynie rapowa playlista, rytm jest szybki. Tańczące w takt unoszą ramiona, skręcają biodra, wyrzucają nogi wysoko w górę, po czym opadają w półprzysiadach.

Gdy zaczyna się refren utworu „Butterfly", w sali rozlega się charakterystyczne: – Come, come my lady, you're my butterfly, sugar baby... Kroki w rytm słów o „motylu" i „drżących nogach", synchroniczna praca rękami i stopami. Sportowe buty uderzają o parkiet z krótkim, suchym stukiem.

Siwe włosy, zmarszczki i hip-hopowy luz w jednym kadrze.

– Dziewczyny, proszę się skupić! – woła instruktor.

RĘCE ROBIĄ COŚ INNEGO NIŻ NOGI

– Jak usłyszałam „hip-hop", pomyślałam: to nie z naszych czasów. Jak to będzie wyglądać? Czy trzeba będzie kłaść się na podłodze? – wspomina pani Urszula.

– W walcu wszystko idzie w jedną stronę, a tutaj ręce robią coś innego niż nogi. To trochę jak gra na fortepianie – tłumaczy pani Ela.

Liczenie taktów, zapamiętywanie sekwencji i wykonywanie ich w tempie narzucanym przez muzykę wymagało skupienia i cierpliwości.

Instruktor Seweryn Obałka na początku opowiadał o historii hip-hopu, jego amerykańskich korzeniach i znaczeniu rytmu oraz tekstu. – To nam bardzo pomogło. Mogłyśmy zrozumieć, skąd to się wzięło i poczuć tę atmosferę – wspomina jedna z uczestniczek. Z czasem dystans ustępował zaciekawieniu, a to, co wydawało się „nie z ich świata", zaczęło wciągać.

Zajęcia organizowane są we współpracy z Centrum Wolontariatu „Centerko" w Łodzi. Udział w kursach jest bezpłatny w trakcie realizacji projektu, poza nimi uczestnicy pokrywają jedynie koszt wynajmu sali, zajęcia instruktor prowadzi wolontaryjnie.

„CHCIAŁEM SPRAWDZIĆ, CZY DAM RADĘ"

Adam Czechlewski trafił na zajęcia dzięki żonie. – To ona kilka lat temu zaczęła tańczyć hip-hop. Ja jeszcze pracowałem, więc nie mogłem do niej dołączyć. Na emeryturze przyszedłem spróbować – opowiada.

Przez lata związany był z tańcem ludowym – zaczynał w różnych zespołach, później trafił do Centralnego Zespołu Wojska Polskiego, a po powrocie do Łodzi nadal tańczył i pracował jako instruktor tańca.

– Trudno w biegu przestawić się z tańca ludowego na hip-hop, te nawyki zostają – przyznaje.

Nie traktuje swojego wieku, jak ograniczenia. – Jeżeli człowiek się zatrzyma, to ciało też przestaje pracować. Trzeba się ruszać – przekonuje. Dodaje, że wszystko zaczyna się od decyzji. – To kwestia tego, czy się chce. Ja chciałem spróbować, zobaczyć, czy dam radę – podkreśla.

KONIEC Z ŻYCIEM OD SERIALU DO SERIALU

Dla wielu z nich emerytura okazała się momentem gwałtownej zmiany tempa życia. Po latach pracy zawodowej nagle pojawiły się długie, puste godziny, które trzeba było czymś wypełnić. Na początku trudno było odnaleźć się w tej nowej rzeczywistości, zbudować plan dnia.

– Kiedy kończy się praca, zostaje osiem godzin dziennie, z którymi trzeba coś zrobić. Trzeba nauczyć się żyć inaczej – mówi pani Mirosława.

Regularne treningi wprowadziły w ich tygodnie nowy rytm. Zajęcia stały się stałym punktem odniesienia, motywacją do wyjścia z domu i pretekstem do spotkań.

– Człowiek przestaje żyć od serialu do serialu. Jak się rusza, ma cel, to od razu inaczej się funkcjonuje – podkreśla jedna z moich rozmówczyń.

Ich doświadczenia wpisują się w szerszy kontekst społeczny. Jak zauważała na łamach „Wyborczej" dr Halszka Witkowska, seniorzy należą do najbardziej niewysłuchanych grup w społeczeństwie, a starość wciąż bywa spychana na margines życia publicznego. Właśnie dlatego tak ważne jest przełamywanie presji co do tego, „co wypada".

• **Zapamiętywanie sekwencji i wykonywanie ich w tempie narzucanym przez muzykę wymaga skupienia i cierpliwości**

FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Mamy wrażenie, że dla starszych ludzi jest gotowy scenariusz: kościół, wnuki, telewizor. A my chcemy czegoś więcej! – podkreślają moi rozmówcy.

PO OPERACJACH WRACAJĄ NA SALĘ TAŃCA

Na zajęcia przychodzą mimo bólu, osłabienia czy poważnych diagnoz. – To nas przy życiu trzyma – mówi jedna z uczestniczek zajęć, która od kilku lat przechodzi leczenie onkologiczne. Nawet w trakcie kolejnych cykli chemii, stara się nie rezygnować z treningów. Ruch daje jej poczucie normalności i pozwala na chwilę zapomnieć o chorobie.

Po operacjach lub hospitalizacjach wracają na salę możliwie szybko, bo taniec traktują jak formę rehabilitacji – nie tylko fizycznej, lecz także psychicznej.

– Nawet kiedy jestem chora, myślę przede wszystkim o tym, żeby wyzdrowieć i znów tu przyjść, spotkać się z dziewczynami, potańczyć – mówi pani Urszula.

Seweryn Obałka podkreśla, że kiedy uczestniczki decydują się na treningi, angażują się w nie z pełną determinacją. – Bardzo mnie zaskoczyło, jak bardzo chce im się działać i rozwijać – przyznaje.

Słyszę o „pozytywnym zmęczeniu". – Lekarka powiedziała mi kiedyś: skoro pani tańczy, to proszę tak właśnie żyć. Normalnie – wspomina jedna z uczestniczek.

BABCIA I WNUCZKA NA JEDNEJ SCENIE

Regularnie jeżdżą na konkursy taneczne i występy. To wtedy wysiłek z treningów przynosi efekty. – Ostatnio pojechałyśmy na zawody i okazało się, że startuje tam również moja wnuczka ze swoją drużyną – mówi Ewa.

Występowały tego samego dnia, choć w różnych kategoriach wiekowych. Najpierw na parkiet wyszła młodsza grupa, potem seniorki. – To było niesamowite uczucie. Najpierw patrzyłam, jak tańczy ona, a chwilę później sama byłam na scenie – mówi pani Ewa.

Podkreślają, że w środowisku młodych tancerzy czują się szczególnie dobrze przyjęte. – Oni wiedzą, ile to kosztuje pracy, dlatego nas wspierają – mówi jedna z kobiet. Wspominają sytuacje, gdy młodzież kibicowała im z trybun, podchodziła po występach, gratulowała i prosiła o wspólne zdjęcia.

Jedna z moich rozmówczyń do dziś przechowuje laurkę wykonaną przez młodych uczestników turnieju. – Zwykła kartka, napisana ołówkiem, ale szczera. Najlepszy prezent – przyznaje.

WSTYD, KTÓRY POWSTRZYMUJE

Nie wszędzie jednak spotykają się z takim samym entuzjazmem. Jednym z trudniejszych doświadczeń był występ podczas Senioraliów, gdzie publiczność stanowili głównie rówieśnicy. Zamiast spontanicznej energii i wsparcia pojawiło się zdziwienie, a momentami także wyraźny dystans.

– To nie była nasza publiczność. Patrzyli na nas i chyba zastanawiali się, co my właściwie robimy – wspomina pani Ela.

Niektórzy rówieśnicy przyznają, że sami chcieliby spróbować tańca, ale powstrzymuje ich wstyd. – Widzimy to w spojrzeniach. Czasem ktoś podejdzie i powie, że nam zazdrości odwagi – mówią tancerki. ●

Supermiasta i Superregiony 2026. Długowieczni

• Starzejemy się w szybkim tempie – już co czwarty Polak przekroczył sześćdziesiątkę., a jednocześnie rodzi się coraz mniej dzieci. To stawia przed nami ważne pytania, np. jak zmienią się rynek pracy i system opieki społecznej, czy będzie nas stać na utrzymanie obecnie obowiązującego wieku przejścia na emeryturę?

Wyzwaniom związanym ze starzejącym się społeczeństwem pragniemy poświęcić tegoroczną edycję akcji Supermiasta i Superregiony. Będziemy się zastanawiać, czy jesteśmy przygotowani do zmiany demograficznej. Przed jakimi wyzwaniami stoją duże miasta, a z czym muszą się mierzyć małe miasteczka i wsie? Co zrobić, żeby system opieki zdrowotnej był wydolny, a seniorzy jak najdłużej zachowywali sprawność? Sprawdzimy, jak zmieni się nasze otoczenie i jaki wpływ zmiana demograficzna odciśnie na polityce miast. Jaki wpływ na decyzje samorządowców będą mieli coraz starsi wyborcy?

Liczymy na Wasze doświadczenia, spostrzeżenia i opinie (piszcie na **supermiasta@wyborcza.pl**).

Naszej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczaniu.

Zwieńczeniem projektu będzie konferencja o tym, jak się odnaleźć w czasach zmiany demograficznej, którą zorganizujemy w październiku w Warszawie z udziałem samorządowców i ekspertów, którzy na co dzień zajmują się tematyką zmiany demograficznej. ●

OGŁOSZENIE Łódź/34426002

SUPER MIASTA REGIONY DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

DOLNY ŚLĄSK Warszawa

PARTNERZY

Mazowsze. serce Polski WARMIA MAZURY B8 2026 Bielsko-Biała Polska Stolica Kultury

eprasa.pl 3000f0b0ca

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA
ŁÓDZKIEGO

Wesołych Świąt!

Z okazji Świąt Wielkanocnych
składamy serdeczne życzenia
spokoju, nadziei oraz wytchnienia
od codziennych obowiązków.

Niech ten czas sprzyja refleksji,
wzmacnianiu więzi z bliskimi oraz napełnia energią
do realizacji osobistych i zawodowych planów.

Joanna Skrzydlewska
Marszałek
Województwa Łódzkiego

Agnieszka Ryś
Wicemarszałek
Województwa Łódzkiego

Piotr Wojtysiak
Wicemarszałek
Województwa Łódzkiego

Artur Ostrowski
Członek Zarządu
Województwa Łódzkiego

Artur Bagieński
Członek Zarządu
Województwa Łódzkiego

eprasa.pl 3000f0b0ca

wyborcza
POZNAŃ
TYGODNIK

Piątek, 3 kwietnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Marta Kazimierska**
poznan.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: poznan@wyborcza.pl

Co się dzieje w szpitalu przy Lutyckiej

Zwolniona wicedyrektorka

Przy wprowadzaniu przez szpital systemu znakowania narzędzi doszło do szeregu nieprawidłowości – stwierdzili urzędnicy marszałka. Pracę straciła zastępczyni dyrektora.

Mikołaj Woźniak

Na początku lutego Szpital Wojewódzki w Poznaniu hucznie otwiera Centralną Pracownię Endoskopową. Po uroczystości dyrektor szpitala Dawid Murawa zwalnia Krystynę Piątkowską, swoją dotychczasową zastępczynię ds. administracyjnych. – Otrzymałam wypowiedzenie umowy. Nie było mowy o porozumieniu stron. Dochodzę swoich praw w sądzie, chcę odszkodowania, a przede wszystkim oczyszczenia z zarzutów – mówi w rozmowie z „Wyborczą" była już wicedyrektorka.

Niepokojące sygnały ze szpitala przy Lutyckiej docierają do mnie na początku listopada 2025 r. W połowie grudnia Urząd Marszałkowski, który jest właścicielem szpitala, rozpoczyna w nim dwie kontrole. Pierwsza dotyczy traktowania pracowników. Druga – wdrożenia systemu znakowania narzędzi, który ma zrewolucjonizować pracę szpitala.

„Wyborcza" dotarła do wystąpień pokontrolnych.

Urząd zadaje pytania. I znajduje nieprawidłowości

System znakowania narzędzi kosztował łącznie około trzech milionów złotych. Niemal wszystko wyłożył urząd marszałkowski w drodze dotacji. Protokoły końcowe z odbioru systemu są datowane na 31 października. Tymczasem kontrolerzy ustalili, że nie był wtedy jeszcze gotowy do użytkowania. Wskazują, że dostarczone przez zewnętrzną firmę urządzenia nie były jeszcze zinwentaryzowane i wprowadzone na stan szpitala.

W wystąpieniu czytam, że pracownicy zgłaszali przełożonym uwagi co do poziomu ich przeszkolenia i braku niezbędnej wiedzy, jak prawidłowo korzystać z systemu. Nie został też sporządzony protokół szkoleń.

Krystyna Piątkowska podpisała protokoły odbioru nie wnosząc do nich uwag. „Złożeniem podpisów złamała ustalone i zapisane [w umowie] procedury i jednocześnie poświadczyła nieprawdę dotyczącą stanu przygotowania do dokonania czynności odbiorowych" – uważają kontrolerzy urzędu.

W efekcie firma wystawiła fakturę i oczekiwała na zapłatę. W raporcie wskazane są kolejne decyzje Piątkowskiej, co do których kontrolerzy mają zastrzeżenia. Chodzi m.in. o niewystawienie w grudniu zapotrzebowania na pieniądze z dotacji, wstrzymanie obiegu faktury, naliczenie firmie kar umownych oraz podjęcie próby uchylenia się od skutków prawnych podpisania bez uwag protokołów końcowych. Kontrolerzy zarzucają też Piątkowskiej „jawne dyskredytowanie zasadności wdrażania systemu oraz kompetencji zajmujących się tym oraz szkoleniem pracowników osób". Wszystko to oceniają jako działanie na szkodę szpitala.

• **Szpital Wojewódzki w Poznaniu** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Piątkowska nie zgadza się z zarzutami. Zapewnia mnie, że podpisała protokół końcowy zgodnie z tym, co wiedziała na tamten czas: że system jest gotowy. Dodaje, że później zaczęła weryfikować wykonanie umowy oraz to, jak szpital korzysta z systemu. Wtedy zauważyła niedociągnięcia.

„Wyborcza": – Nie pomyślała pani, że pójść i sprawdzić sytuację przed odbiorem?

– Przed podpisaniem protokołu sprzęt został odebrany przez dział aparatury, a system informatyczny przez dział informatyki. Wykonawca potwierdził przeprowadzenie szkoleń. W trakcie wdrażania systemu mailowo raportował mi postęp prac i szkoleń – odpiera Piątkowska. Sądziła, że jak przy każdym nowym systemie informatycznym, pracownicy będą potrzebowali czasu, żeby się z nim zapoznać.

Co do inwentaryzacji sprzętu tłumaczy, że nie doszło do niej przez podjęte działania prawne. Piątkowska mówi mi, że jest dumna, że wstrzymała obieg faktury i nie wystąpiła w grudniu o pieniądze z urzędu. Deklaruje, że konsultowała to z prawnikami. – Odstąpiliśmy od protokołu, wezwaliśmy wykonawcę do należytego wykonania umowy i naliczyliśmy kary umowne – relacjonuje.

Była dyrektorka: To nie tak, że przed czymś uciekam

Zastrzeżenia urzędu dotyczą też samego przetargu. Prawo zamówień publicznych zakłada, że przed rozpisaniem przetargu trzeba oszacować koszty przedsięwzięcia. Robi się to, rozsyłając zapytania do firm. Mimo że podobną technologię znakowania narzędzi oferuje w Polsce kilka firm, szpital oparł się wyłącznie na wyliczeniach tej, która ostatecznie wdrażała system.

Krystyna Piątkowska odpowiada, że kiedy zaczęła pracę w szpitalu w kwietniu ubiegłego roku, urząd przyznał już dotację na wdrożenie systemu i rozpisana była karta przedsięwzięcia. Żeby ją przygotować, szpital musiał zbadać rynek. W oparciu o to przygotowała przetarg.

Kontrolerzy, którzy w połowie stycznia przyjechali do szpitala, nie doczekali się pełnych wyjaśnień Piątkowskiej, bo przerwała ich udzielanie, kiedy do swojego gabinetu wezwał ją pilnie dyrektor Murawa. Później dyrektorka była już na zwolnieniu lekarskim.

Piątkowska wskazuje, że tamta rozmowa z kontrolerem nie była jedyną, którą odbyła. Twierdzi, że kiedy wyszła z gabinetu Murawy, kontrolera nie było już w szpitalu.

– Kolejnego dnia z uwagi na mój stan zdrowia poszłam do lekarza. Zmiany w EKG stały się przyczyną zwolnienia lekarskiego. Więc to nie tak, że przed czymś uciekam, bo nie miałam przed czym uciekać w tym szpitalu – ocenia.

W wystąpieniu pokontrolnym jest zastrzeżenie, że także dyrektor „Lutyckiej" nie odpowiedział na 24 pytania kontrolerów dotyczące narzędzi. Zamiast się do nich odnieść, złożył oświadczenie, że „nie uczestniczył osobiście w czynnościach operacyjnych", więc nie ma szczegółowej wiedzy. Przekierował kontrolerów m.in. do Piątkowskiej.

Murawa potwierdza „Wyborczej", że wskazał osoby, które mogły przekazać szczegółowe informacje. Dodaje, że w czasie kontroli otrzymywał sporo innych pism od kontrolerów, na które odpowiadał.

Dyrektor Murawa pisze skargę, urząd uznaje, że jest bezzasadna

Piątkowska zauważa, że dyrektor złożył do marszałka skargę na przebieg kontroli.

Murawa napisał ją po tym, jak otrzymał 24 pytania kontrolerów dotyczące wdrażania nowego systemu w szpitalu. Zaznaczył, że od początku kontroli przekazywał urzędnikom wszelkie dokumenty, o które wnioskowali i umożliwiał przesłuchanie pracowników. Mimo to po miesiącu dostał pytania w tej sprawie. Uważał to za „wysoce nieprawidłowe". Uznał, że odpowiadając na nie, musiałby powielić pracę kontrolerów.

Dyrektor stwierdził, że nie ze wszystkich wyjaśnień pracowników czy oględzin systemu sporządzono protokoły.

Urząd uznał skargę za bezzasadną.

– Prof. Murawa jest doskonałym lekarzem, ale zajmuje się głównie medyczną stroną działalności szpitala. A ten dostał z urzędu dużo pieniędzy, trwają inwestycje. Powierzył Piątkowskiej kierowanie szpitalem. Obawialiśmy się, że zacznie dominować zły przekaz, który przesłoni to, co dzieje się w szpitalu dobrego – słyszę od ważnego pracownika urzędu marszałkowskiego w styczniu, kiedy kontrole powoli dobiegają końca.

Dyrektor „Lutyckiej" w odpowiedzi na moje pytania podkreśla, że tak duży szpital wymaga delegowania zadań. „To, że realizuję równolegle obowiązki związane z działalnością medyczną, nie oznacza rezygnacji z nadzoru nad sprawami organizacyjnymi" – zapewnia.

Mówiąc o złym przekazie w kontekście Lutyckiej, mój informator z urzędu skupia się jednak na wnioskach z drugiej kontroli. Tej, która dotyczyła traktowania pracowników.

Anna o byłej wicedyrektorce: Były chamskie odzywki, przeklinanie

Krótko po tym, jak dostaję informację o tym, że w szpitalu powołano komisję antymobbingową, po raz pierwszy rozmawiam z Anną. Kontaktujemy się wyłącznie telefonicznie.

Moja rozmówczyni zapewnia, że ma dokumenty na potwierdzenie swoich relacji, choćby dziennik. Za radą prawnika nie chce mi ich

W szpitalu Anna do niedawna kierowała niewielkim zespołem odpowiedzialnym za bieżące zaopatrzenie np. w środki czystości czy ręczniki papierowe. Mówi, że pierwsze spotkania z Piątkowską upłynęły w dobrej atmosferze.

– Minęły dwa, może trzy tygodnie i zaczęła pokazywać prawdziwą twarz. Chamskie odzywki, przeklinanie, mówienie, że jesteśmy niepotrzebni – wspomina Anna, która podlegała bezpośrednio nowej dyrektor.

Zaczęła odbierać od przełożonej telefony na prywatną komórkę. Ta miała zlecać jej zadania, które wykraczały poza zakres obowiązków działu.

W pierwszym tygodniu sierpnia Anna złożyła w szpitalu skargę na to, jak traktuje ją przełożona. Kilka dni później poszła na zwolnienie lekarskie. Wystawił je lekarz psychiatra. ●

O wynikach drugiej kontroli, która miała sprawdzić, czy w 2025 r. w szpitalu nie dochodziło do mobbingu, można przeczytać na **poznan.wyborcza.pl**

eprasa.pl 3000f0b0ca

Służba zdrowia

Sztuczna inteligencja pomaga lekarzom

Możemy bardziej skupić się na problemie zdrowotnym, mniej na biurokracji – mówi Patryk Konieczka, szef największego SOR-u w Poznaniu.

Mikołaj Woźniak

• **Dr Patryk Konieczka, szef oddziału ratunkowego w USK Poznań** FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

SOR wspierany przez skrybę AI" – taki komunikat czytają pacjenci w poczekalniach oddziału ratunkowego w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Poznaniu. W ostatnich dniach jego zdjęcie obiegło serwisy społecznościowe. Komentujący są podzieleni, niektórzy piszą o „leczeniu Chatem GPT".

W rozmowie z „Wyborczą" dr Patryk Konieczka, szef oddziału ratunkowego w USK Poznań potwierdza autentyczność zdjęcia. – Wybuchła wielka afera, że używamy AI. A ja uważam, że to coś, czym możemy się chwalić, a nie tego wstydzić, czy obawiać – tłumaczy.

Oliwy do ognia dolało zdjęcie wypisu 14-latki ze szpitala dziecięcego w Bydgoszczy, które obiegło sieć przed zdjęciem z poznańskiego SOR-u. Przy opisie jej stanu znalazła się fraza typowa dla czatów ze sztuczną inteligencją. Szpital zdementował, żeby korzystał z AI do diagnozy pacjentów.

JAK DZIAŁA AI W SZPITALU?

Konieczka mówi mi, że oddział ratunkowy USK od pół roku korzysta z australijskiego systemu Heidi Health, czyli skryby AI. Jest rozpowszechniony na całym świecie. W Europie musi spełniać zasady RODO, czyli dane są przechowywane wyłącznie na serwerach naszego kontynentu.

Skryba AI działa bez połączenia z systemem szpitalnym. Konieczka zapewnia, że nie uzyskuje dostępu do danych osobowych. Sztuczna inteligencja słucha rozmowy, której uczestnicy są dla niej anonimowi.

Narzędzie włącza się w oknie przeglądarki. Za pomocą mikrofonu wbudowanego w komputer wychwytuje całą rozmowę lekarza z pacjentem i tworzy z niej notatkę.

– Nie musimy pisać na klawiaturze i patrzeć na ekran. Możemy patrzeć pacjentowi w oczy, skupić się na rozmowie z nim i o wszystko dopytać – wyjaśnia Konieczka. – Wiemy, że notatka tworzy się w czasie rzeczywistym i będzie uwzględniała wszystko, co usłyszymy – dodaje.

Na koniec system tworzy podsumowanie rozmowy, które kopiuje się z okienka do okienka, czyli do wypisu ze szpitala. Lekarz zastrzega, że trzeba jednak zweryfikować, czy skryba oparty o sztuczną inteligencję, czegoś nie pominął.

Często mu się to zdarza?

– Czasami trzeba coś doprecyzować. Na przykład, rozmawiając z pacjentem nie zawsze akcentujemy, że badamy prawą, a nie lewą stopę – odpowiada Konieczka.

LEKARZ: DŁUGOPIS NA MIARĘ NASZYCH CZASÓW

Szef SOR zauważa, że pacjenci są różni. Niektórzy mówią w sposób uporządkowany, inni skaczą po tematach, więc rozmowa się wydłuża, a w szczegółach łatwo się pogubić. Tymczasem skryba pamięta i porządkuje wszystko. Na koniec nadaje notatce strukturę, którą szpital zaprojektował dla swoich potrzeb.

– Zlecamy mu: tworząc notatkę najpierw opisz okoliczności zdarzenia. Następnie zredaguj wszystkie informacje na temat stanu zdrowia pacjenta. Na koniec dodaj informację o alergiach na leki, jeśli została przekazana – wymienia Konieczka.

Zastrzega, że AI może się opierać wyłącznie na tym, co usłyszała. Lekarze zakazali mu dodawać lub modyfikować informacje.

– To narzędzie. Jak komputer czy długopis. Tyle że narzędzie na miarę naszych czasów – kwituje Konieczka.

– Absolutnie nie używamy go do stawiania diagnozy. Ten model nie daje nawet takiej możliwości – zaznacza.

Wprowadzenie systemu nie wymagało szczególnych przygotowań. Korzysta się z niego intuicyjnie

W najtrudniejszych sytuacjach, kiedy lekarze ratują życie pacjentów system nie ma zastosowania. Kontakt z pacjentem jest wtedy bardzo ograniczony lub całkiem niemożliwy. Nie ma też potrzeby, żeby natychmiast szykować wypis.

Skryba AI sprawdza się np. w przypadku pacjentów, którzy trafiają na SOR ze skręconą kostką. Przechodzą rentgen, badanie i czekają na wypis. System to usprawnia.

Konieczka powołuje się na zagraniczne badania, które mówią, że dobrze używane systemy AI mają szansę przyspieszyć pracę lekarza w oddziale ratunkowym o 70 proc.

– Nasza sprawność obsługi i tak jest w Poznaniu najwyższa. Trafia do nas 260 pacjentów na dobę. Drugi najbardziej oblężony szpital ma ich 120 i dłuższe kolejki. Usprawniamy się na różne sposoby, także korzystając z technologii – uważa Konieczka.

Podaje, że na jednego pacjenta w SOR przypada często od 10 do 15 minut, więc trzeba maksymalnie skondensować działania. Porozmawiać, zbadać i opisać przypadek.

– Skoro opis możemy wykonać symultanicznie, zyskujemy ogromną ilość czasu. Możemy dłużej badać i rozmawiać lub przyjąć więcej pacjentów w danej jednostce czasu – mówi Konieczka.

Przyznaje, że tworzona dokumentacja medyczna jest coraz bardziej rozbudowana. Dlatego można wesprzeć się algorytmem. Sądzi, że w najbliższym czasie będzie to naturalny kierunek rozwoju w medycynie. – Oczywiście trzeba korzystać z AI w rozważny sposób. Nie możemy bezmyślnie wklejać notatek. Należy traktować to narzędzie z nieufnością i dozą krytyki – radzi Konieczka.

Na razie nie wszyscy lekarze w oddziale ratunkowym USK w Poznaniu chcą korzystać ze wsparcia sztucznej inteligencji. Szef SOR ocenia, że proporcja jest „pół na pół". Niektórzy uważają, że piszą szybko i wolą zrobić to samemu. Często do nowego rozwiązania przekonują się po czasie.

Najpierw nowość testowała wyłącznie grupa chętnych. Teraz jest udostępniona wszystkim, w każdym z dziesięciu gabinetów w SOR. Koszt systemu to kilkaset złotych miesięcznie za stanowisko.

– Zainteresowanie tym rozwiązaniem w całym szpitalu jest duże. Na razie przecieramy szlaki na SOR – tłumaczy Konieczka.

Wprowadzenie systemu nie wymagało szczególnych przygotowań. Korzysta się z niego intuicyjnie, nie wymaga dodatkowego sprzętu. Rozwiązanie lekarze omówili z dyrekcją i działem prawnym. Po konsultacji z prawnikami na korytarzach zawisły tabliczki, które obiegły internet.

INTERNAUCI OGLĄDAJĄ SERIAL I MAJĄ WĄTPLIWOŚCI

Konieczka zdaje sobie sprawę z dyskusji, jaka toczy się w serwisach społecznościowych wokół USK. Motyw korzystania przez lekarzy oddziału ratunkowego z AI pojawia się m.in. w bardzo popularnym amerykańskim serialu „The Pitt". Szef SOR także go oglądał i wie, że czasami prowadzi on w nim do błędów.

– Źle zapisany lek czy jedna lekarka, która zbyt mocno opiera się przy podejmowaniu decyzji na takim systemie, widziałem – potwierdza. – Powiedzmy sobie szczerze – te błędy to nie błędy algorytmu, ale człowieka, który tego nie wychwycił. Na końcu to człowiek przybija pieczątkę i ponosi odpowiedzialność – podkreśla lekarz. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34422313

10 lat temu odeszła droga nam

Barbara Rajnowska-Janiak

wyjątkowa i dzielna Kobieta

Cześć Jej pamięci.

Roman i Jacek

eprasa.pl 3000f0b0ca

Ofiara spisku lekarskiego:

On wykorzystał prokuraturę, by mnie oskarżyć

Ortopeda oskarżony o fałszywe zeznania i fabrykowanie dokumentacji medycznej broni się, atakując „Wyborczą”.

Piotr Żytnicki

Od początku wiedziałem, że dokumentacja medyczna jest fałszywa. Andrzej G. wykorzystał prokuraturę, by mnie oskarżyć – podkreślił we wtorek Waldemar Sokołowski, dyrektor spółki informatycznej. Lekarze z Poznania wrabiali go w przestępstwo, którego nie popełnił.

W sądzie na ławie oskarżonych zasiedli dentysta Andrzej G. i ortopeda Ryszard S. Prokuratura zarzuca im składanie fałszywych zeznań i fabrykowanie dokumentacji medycznej.

Waldemar Sokołowski: Dentysta napadł na mnie

Ta historia zaczęła się 1 września 2022 roku, gdy dentysta zawiadomił policję o pobiciu przed willą na poznańskim Sołaczu. Jako sprawcę napaści wskazał swojego sąsiada Waldemara Sokołowskiego. Do szarpaniny doszło, gdy dentysta wyrwał mu telefon, a Sokołowski chciał go odzyskać. Wcześniej filmował zaczepki dentysty. Poszło o samochód, który stał na podjeździe Sokołowskiego. – Napadł na mnie, zabrał telefon i nie chciał oddać. Na nagraniach, które zrobiłem już po tym zdarzeniu, widać było, że jest w dobrej kondycji, nic mu nie dolega – zeznał we wtorek Sokołowski.

Najpierw to jego prokuratura posadziła najpierw na ławie oskarżonych – zarzuciła mu uszkodzenie ciała dentysty. Podstawą była opinia medyka sądowego Czesława Żaby. Medyk oparł się na dokumentacji medycznej, którą wystawił ortopeda Ryszard S. Denby Sokołowskiego. Dentysta mógłby ścigać go jedynie z oskarżenia prywatnego za naruszenie nietykalności cielesnej, ale wtedy musiałby sam napisać akt oskarżenia i wnieść opłatę.

Oskarżony ortopeda atakuje „Wyborczą”

Proces lekarzy zaczął się w lutym. Na pierwszej rozprawie oskarżony dentysta Andrzej G. nie przyznał się do winy i odmówił składania wyjaśnień. Podtrzymał wersję, którą przedstawił jako podejrzany w trakcie śledztwa. Zapewniał, że wykonał zdjęcie rentgenowskie, które potwierdzało uraz barku, ale nie pamięta w jakiej placówce.

Luki w pamięci tłumaczył chorobą: „Przechodziłem covid, co ma wpływ na pamięć krótkotrwałą i długotrwałą”.

Sąd oczyścił Sokołowskiego z zarzutu uszkodzenia ciała i zawiadomił prokuraturę o fałszywych zeznaniach lekarzy

Druga rozprawa zaczęła się od przesłuchania ortopedy Ryszarda S. On także nie przyznał się do winy i odmówił składania wyjaśnień. Sędzia Agnieszka Borucka odczytała więc wyjaśnienia, które złożył w prokuraturze.

W czasie przesłuchania ortopeda odnosił się nie tylko do ustaleń prokuratury, ale także do naszego reportażu z czerwca 2025 roku, w którym po raz pierwszy opisaliśmy spisek lekarski.

„Pan Sokołowski skontaktował się z dziennikarzem, przekazując mu jednostronne, kłamliwe fakty, które zostały opublikowane w »Gazecie Wyborczej«, szkalując mnie i mój gabinet” – oświadczył ortopeda.

I dodał: „Dziennikarz próbował się ze mną skontaktować. Odpowiedziałem na pytania drogą mejlową, ale dziennikarz w artykule ich nie uwzględnił. Przekazał jednostronną, prawdopodobnie sponsorowaną, jak podejrzewam, relację pana Sokołowskiego”.

Ortopeda skłamał – w reportażu przedstawiliśmy jego stanowisko. Po publikacji nie domagał się sprostowania żadnej informacji, nie wskazał też, co rzekomo było nieprawdą.

Kolejne kłamstwo – wrabiany w uszkodzenie ciała Waldemar Sokołowski nie zlecał i nie płacił „Wyborczej” za publikację artykułu o spisku lekarskim.

Ortopeda: Pan Sokołowski wciągnął mnie w jakąś intrygę

Podczas przesłuchania w prokuraturze ortopeda podtrzymał, że rozpoznał uraz barku „po badaniu radiologicznym i jego ocenie”. Przekonywał, że to nie znajomy dentysta, ale pokrzywdzony Waldemar Sokołowski wciągnął go w „jakąś intrygę”. Według prokuratury ortopeda nie zapoznał się jednak ze zdjęciem rentgenowskim, bo dentysta nie był w stanie wykonać go tak szybko.

Koronnym dowodem mają być zapisy z systemu informatycznego. Wynika z nich, że 2 września 2022 roku recepcjonistka ortopedy założyła dentyście elektroniczną kartotekę o godz. 12.41, a już o godz. 13.13 ortopeda zapisał, że badanie RTG potwierdza uraz barku.

Ortopeda nie miał w swoim gabinecie aparatu rentgenowskiego. Dentysta musiałby zatem wykonać zdjęcie w innym miejscu i wrócić z nim w 32 minuty. Prokuratura uważa, że to niewykonalne. Sprawdziła najbliższe placówki, które wykonują badania RTG. Ortopedy tam nie było. ●

Poznań/34427184

13 kwietnia 2026
Poznań

Pamiętamy!

86. rocznica Zbrodni Katyńskiej i zsyłki Rodzin Katyńskich oraz Kresowian na Sybir

Szanowni Państwo, Drodzy Wielkopolanie!

Jak co roku, w Dniu Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej,
oddajmy wspólnie hołd naszym bestialsko zamordowanym rodakom i pochylmy
głowy przed rodzinami, które przez dziesięciolecia dźwigały podwójny ciężar.
Ciężar straty najbliższych i kłamstwa, które miało wymazać ich cierpienie z historii.
Wiosną 1940 roku stalinowscy kaci, z woli dyktatora i na rozkaz jego wspólników
reprezentujących najwyższe władze sowieckie, dokonali zbrodni ludobójstwa
na blisko 22 tysiącach polskich obywateli.
Ich rodziny zesłano na okrutną ziemię, gdzie toczyły dramatyczną walkę o przetrwanie.
Ten los podzielili też Kresowianie, wywiezieni na Sybir w bydlęcych wagonach.
Dziś to my dźwigamy ciężar bólu, który pokonał zbrodnie i kłamstwo.
Dbamy o to, by pamięć o ofiarach tej niewyobrażalnej tragedii
była trwałym spoiwem naszego narodu.
Wypełniamy testament, będący przypomnieniem o odpowiedzialności za wolność,
godność i suwerenność naszej Ojczyzny. I zobowiązaniem do codziennej troski o wspólnotę.

Cześć pamięci naszych Nieśmiertelnych!

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

12.00 – msza święta w intencji
Ofiar Golgoty Wschodu i ich rodzin
Kościół oo. Dominikanów
pw. Matki Bożej Różańcowej

13.15 – uroczystości przy Pomniku
Ofiar Katynia i Sybiru
Ogród Zamkowy im. Ofiar Katynia i Sybiru
przy Zamku Cesarskim

Organizator: WIELKOPOLSKA | SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Współorganizator: KATYŃ 1940

1 PO

eprasa.pl 3000f0b0ca

Muzeum w Gnieźnie usunęło część ekspozycji

Awantura o memy z Jezusem i Maryją

Jezus z krwawiącymi ranami i podpis: „Kiedy próbujesz wykąpać kota”. To jeden z kilku memów, który zniknął z wystawy.

Tomasz Cylka

Wystawa „Re: średniowiecze. 1000 lat 1000 wersji”, otwarta w styczniu 2026 r. w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, w zamierzeniu autorów miała pokazywać wykorzystanie średniowiecznych motywów we współczesnej popkulturze.

Przez kilka tygodni o wystawie było cicho. Pod koniec lutego zagrzmieli gnieźnieńscy politycy PiS na czele z posłem Zbigniewem Dolatą i radnym sejmiku Łukaszem Grabowskim. Pierwszy to partyjny ekspert od edukacji, ukarany mandatem za szybką jazdę autem, drugi był szefem poznańskiego oddziału KRUS za rządów prawicy. – To skandal. Dyrektor do odwołania – ogłosili obaj politycy.

– Gdybym mógł cofnąć czas, nie zdecydowałbym się na obecność tych memów na wystawie – przyznaje „Wyborczej” dr Michał Bogacki, dyrektor muzeum.

W poniedziałek 30 marca przez prawie dwie godziny o prace spierali się radni sejmiku wielkopolskiego. Wielu politykom i polityczkom puściły nerwy.

MEMY Z JEZUSEM I MARYJĄ BUDZĄ EMOCJE

Awantura rozpoczęła od tego, że po miesiącu od otwarcia wystawy jeden z widzów sfotografował kilka ikonografii, które były elementem uzupełniającym ekspozycję na jednej ze ścian. Jak wiadomo, memy to grafiki z dodanymi treściami, najczęściej o humorystycznym zacięciu. Ale w muzeum ich bohaterami były postaci z Pisma Świętego. Wśród nich znaleźli się m.in. Jezus i Maryja. To właśnie te grafiki naruszyły uczucia religijne części widzów oraz polityków PiS, choć „memiczna” część wystawy zawierała tylko ok. 50 obrazów na kilkaset wystawionych przedmiotów.

Co konkretnie wzbudziło kontrowersje? Scena chrztu Jezusa w Jordanie i napis – „Kiedy chciałeś iść na plażę nudystów, ale trochę się wstydzisz”. Grafika ubiczowanego Jezusa z krwawiącymi ranami i podpis – „Kiedy próbujesz wykąpać kota”. Czy też Jezus zmartwychwstały z barankiem i uwaga: „Kiedy zakładasz nową sukienkę i koleżanki pytają, gdzie ją kupiłaś”. Autorką prac jest Zofia Załęska, mediewistka i historyczka sztuki.

Zareagowała Kuria Metropolitalna w Gnieźnie, na czele której stoi abp Wojciech Polak, prymas Polski, uchodzący raczej za przedstawiciela tzw. Kościoła otwartego.

– „Dla osób wierzących przedstawione obrazy nie są jedynie elementem kulturowego przekazu, lecz stanowią wyraz najgłębszych prawd wiary oraz przestrzeń przeżycia duchowego. Wykorzystywanie ich w kontekście humorystycznym, opatrzonym komentarzami prezentowanymi na wystawie, budzi ból oraz poczucie braku należnego szacunku wśród wiernych. (...)” – napisał ks. Remigiusz Malewicz, rzecznik gnieźnieńskiej kurii.

Zastrzegł, że szanuje „wolność twórczości artystycznej oraz autonomię instytucji kultury”, jednak wiąże się ona „z odpowiedzialnością za słowo i obraz, a także z wrażliwością na to, co dla innych stanowi rzeczywistość świętą i szczególnie doniosłą”. Protest kurii trafił do dyrekcji muzeum.

Po burzy wznieconej przez polityków PiS i oświadczeniu duchownych, dyrektor muzeum Michał Bogacki usunął niektóre grafiki z wystawy. Najpierw tylko trzy najbardziej kontrowersyjne, ale później ze ściany zniknęło ich około 30. – Dyrektor zareagował uprzedzająco, żeby uniknąć kolejnych kontrowersji – wskazuje radna Patrycja Przybylska (KO), członkini rady muzeum.

Obok prac, które zostały, pojawił się komunikat: „Prezentowane memy są autorską wypowiedzią artystyczną. Niektóre treści mogą być uznane za kontrowersyjne lub naruszające czyjąś wrażliwość. Zamiarem twórców wystawy nie jest obrażanie kogokolwiek”.

Po miesiącu od wybuchu początku afery dyrektor w rozmowie z „Wyborczą” podtrzymuje stanowisko z ogłoszonego oświadczenia, w którym tłumaczy, że wystawa miała na celu ukazanie i badanie recepcji średniowiecza na przestrzeni epok. Chodziło o pokazanie, jak współczesny języka komunikacji, czyli memy, rezonują z estetyką epoki.

– Nie było celem obrażanie kogokolwiek i ośmieszanie czegokolwiek. Dlatego gdy tylko pojawiły się krytyczne głosy, to kontrowersyjne memy usunęliśmy. Rozumiem, że są osoby, których uczucia religijne zostały urażone, więc zareagowaliśmy bez zbędnej zwłoki – mówi dyrektor i dodaje:

– Przeprosiliśmy także duchownych i sprawa dla nas jest zamknięta. Podsycanie politycznych nastrojów na pewno nikomu nie służy – podsumowuje.

ODPRAWIONO MSZE ZA „BLUŹNIERSTWA”

Wydawało się, że po usunięciu najbardziej dyskusyjnych memów, konflikt został zażegnany. Nic z tego. Radni PiS w sejmiku wielkopolskim przygotowali apel w sprawie poszanowania uczuć religijnych w instytucjach kultury samorządu wojewódzkiego. W kościele ojców franciszkanów w Gnieźnie odprawiono kilka mszy św. przebłagalnych „za bluźnierstwa względem Pana Jezusa, Matki Bożej i Świętych w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie i nawrócenie tych, którzy się tego dopuścili”.

Z drugiej strony zaprotestowała część gnieźnieńskiego środowiska artystycznego. – Memy to teraz część popkultury, być może niezbyt wysokiej, ale sztuką jest je weryfikować, ale nie cenzurować – wskazuje Kamila Kasprzak z Krytyki Politycznej.

Pod protestem przeciwko cenzurze podpisało się kilkaset osób. Podobną liczbę podpisów zebrano pod obywatelskim wnioskiem przeciwników wystawy o odwołanie dyrektora Bogackiego.

W poniedziałek, 30 marca przed sesją sejmiku wojewódzkiego zwołano nadzwyczajną komisję kultury, poświęconą tylko tej wystawie i muzeum w Gnieźnie. Pisowski wniosek uzasadniał Wiesław Ratajczak, profesor w Zakładzie Badań nad Tradycją Europejską UAM, członek Akademickiego Klubu Obywatelskiego, naukowej przybudówki PiS.

– To były prace w sposób karykaturalny przedstawiające Chrystusa, przez to naruszyły uczucia religijne osób, które odwiedzały muzeum. Stąd nasz apel o poszanowanie tych uczuć, by na przyszłość do takich sytuacji nie doszło. Chodzi nam o to, by dyrektorzy placówek kulturalnych brali pod uwagę wrażliwość i dobro wszystkich, którzy je odwiedzają – mówił Ratajczak.

– Ta sytuacja wskazuje na to, że wolność artystyczna powinna być łączona z pokojem społecznym, a nie wzbudzać kontrowersje.

Nasz apel jest spokojny, poszukujemy wartości, które łączą mieszkańców naszego województwa – przekonywał radny PiS.

Koalicji KO-PSL-Polska 2050-Lewica nie przekonał. Barbara Mroczkowska (KO), szefowa komisji. – Ta wystawa jest biletowana, tym samym nie jest dostępna w otwartej przestrzeni publicznej – mówiła.

Marszałek Marek Woźniak (KO): – Też jestem katolikiem i także w mojej opinii niektóre elementy wystawy były przekroczeniem pewnej linii. Dlatego uważam, iż dyrekcja postąpiła rozważnie, usuwając najbardziej kontrowersyjne grafiki. To była jej autonomiczna decyzja. Natomiast ten apel to cenzura prewencyjna, element mrożący. Z góry ostrzegamy dyrektorów, że są pod bacznym okiem polityków, powinni czuć się zagrożeni sankcjami. Na to nie ma mojej zgody – przekonywał.

Komisja kultury odrzuciła projekt apelu. Ale to był dopiero wstęp do popołudniowej awantury na forum całego sejmiku.

WIELKI TYDZIEŃ I BALETMISTRZE W SPÓDNICACH

Prawie dwugodzinną debatę zaczął marszałek Woźniak. Ponownie przyznał, że niektóre memy okazały się nierozważne, ale koncepcja wystawy była analizowana prawnie. Ekspertyzy wskazywały, że jeśli dany obraz jest przedmiotem kultu religijnego, to jego negatywne komen-

eprasa.pl 3000f0b0ca

• **Ściana z kontrowersyjnymi memami w muzeum w Gnieźnie jeszcze przed ich usunięciem** FOT. MUZEUM POCZĄTKÓW PAŃSTWA POLSKIEGO W GNIEŹNIE

towanie może być uznane za naruszenie uczuć religijnych.

– Tak by było w przypadku obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej albo Matki Bożej w Cudy Wielmożnej Pani Poznania. Natomiast na wystawę wybrano zwykłe ikonografie o charakterze religijnym. Ja też na mem z wizerunkiem Jezusa krwawiącego zareagowałem zdecydowanym sprzeciwem, ale po usunięciu ikonografii nawet kuria uznała, że sprawa jest zamknięta – mówił do radnych Woźniak i naśladując prezydenta Karola Nawrockiego, który palcem wskazującym uciszał dziennikarza TVN24, mówił do radnych PiS.

– Taki apel to tylko przynęta ubrana w piękne słowa. Komunikat skierowany do dyrektorów: Strzeżcie się! Jak nie, to do więzienia!

I się zaczęło. Łukasz Grabowski z PiS, ten który jako pierwszy wzniecił burzę: – Nie mam żadnych wątpliwości: dyrektora należy odwołać – stwierdził.

Wiceprzewodniczący sejmiku z PiS, Marek Sowa: – Oglądając te memy, czuję się, jakby ktoś mnie ciął maczetą – oznajmił. Zaraz płynnie przeszedł do krytyki Teatru Nowego za najnowszą premierę sztuki o Sinead O'Connor „Diabeł i dziewczyna". Oznajmił, że także balet w Teatrze Wielkim mu przeszkadza. – Jestem zbulwersowany, że baletmistrze tańczą w spódniczkach – ogłosił ku zdumieniu wielu radnych.

– Rozmawiamy o tej bulwersującej sprawie w Wielkim Tygodniu, gdy już niedługo będziemy wyprowadzać w procesjach Chrystusa Zmartwychwstałego. Tego samego, którego figura jest wyszydzana na tych memach – grzmiał Adam Bogrycewicz, radny PiS z okręgu pilskiego.

A jego koleżanka z okręgu konińskiego, Joanna Szczechowska, współpracowniczka posła Zbigniewa Hoffmanna, oznajmiła radnym KO: – Próbujecie bronić ściek.

MARSZAŁEK: TO KATOLICYZM INKWIZYCYJNY

Emocje były ogromne. Radni PiS chcieli przepytywać członków KO i PSL, jaką mają opinię o wystawie i czy są nią zbulwersowani.

– Apeluję o powstrzymanie się od personalnych wycieczek – prosiła Tatiana Sokołowska (KO), przewodnicząca sejmiku. Kolejny radny PiS krzyknął, że KO funduje teatr i farsę.

Marszałek Woźniak na koniec debaty nie wytrzymał i mówił do radnych PiS wprost: – Osiem lat chcieliście być władcami sumień Polaków. Co nie było od Was, było ściekiem. To za rządów prawicy przychodzili do mnie politycy PiS i żądali np. usunięcia sztuki teatralnej o eutanazji ["Prawo wyboru" w Teatrze Nowym].

Naszą rolą nie jest cenzurowanie, natomiast wy nadal chcecie być władcami sumień. Proponujecie katolicyzm inkwizycyjny.

Niestety, często świeccy są świętsi od duchownych. A gdyby spytać Jezusa, co o tym sądzi, powiedziałby: Dajcie spokój. Kochajcie się! – zakończył marszałek. I oświadczył, że nie ma mowy o odwołaniu dyrektora Bogackiego.

Gdybym mógł cofnąć czas, nie zdecydowałbym się na obecność tych memów na wystawie

DR MICHAŁ BOGACKI
dyrektor muzeum

KULTUROZNAWCA: Z JEDNEJ SKRAJNOŚCI W DRUGĄ

Prof. Przemysław Rotengruber, kulturoznawca z UAM, przypomina, że sztuka z elementami religijnymi od wieków budzi emocje.

– Wymienię choćby „Ekstazę św. Teresy" [kontrowersyjna ilustracja widzenia św. Teresy z Avili, w którym zobaczyła anioła], a przecież katedra Gaudiego to pantezim w czystej postaci [odrzucenie istnienia Boga osobowego]. Natomiast awantura wokół wystawy w Gnieźnie pokazuje, jak łatwo z jednej skrajności wpadamy w drugą. Najpierw mamy budzące emocje memy, które dla części ludzi wierzących były niewłaściwe. A teraz politycy chcą bawić się w cenzorów. Nie tak to powinno wyglądać – mówi profesor i dodaje:

– Dyrektor muzeum zachował się właściwie. Każda kolejna reakcja polityków i przyjmowanie jakichś apeli o poszanowanie religii to tylko wylewanie dziecka z kąpielą – podsumowuje.

Sejmik odrzucił apel radnych PiS. Ale radny Łukasz Grabowski już zapowiedział, że to nie koniec. Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie będzie pod lupą polityków prawicy.

Poznań/34427812

5 LAT LASU WĘGLOWEGO POD POZNANIEM

Ekosystem rozwija się zgodnie z planem

Las węglowy w sąsiedztwie zakładu Volkswagena w Poznaniu ma już 5 lat.

Na blisko 18 hektarach położonych w Nadleśnictwie Babki rozwija się zróżnicowany ekosystem leśny, zaprojektowany tak, by zwiększać zdolność pochłaniania i magazynowania dwutlenku węgla.

Jak podkreślają leśnicy, projekt przebiega zgodnie z założeniami, choć na pełne efekty trzeba jeszcze poczekać.

Las węglowy to ekosystem leśny, w którym – obok standardowej gospodarki leśnej – prowadzone są dodatkowe działania zwiększające zdolność absorpcji CO2. Polegają one m. in. na dosadzeniu zróżnicowanych gatunków drzew liściastych i iglastych, które mają stanowić II piętro lasu. Chodzi na przykład o dęby, buki, jodły, cisy oraz daglezje. Wprowadzono także podszyt i gatunki biocenotyczne. Istotnym elementem projektu jest również wykorzystanie naturalnego obsiewu, który – jak podkreślają leśnicy – już dziś przynosi pierwsze efekty.

– Po pięciu latach widzimy, że rozwój tego obszaru przebiega zgodnie z założeniami. Dobrze wygląda m. in. proces obsiewu naturalnego – na wybranych kilku hektarach pojawiły się już młode pokolenia brzozy i sosny. Na pełną ocenę efektów, zwłaszcza w kontekście pochłaniania dwutlenku węgla, trzeba jeszcze poczekać, bo to proces długofalowy – mówi Tomasz Keler, leśniczy z Nadleśnictwa Babki.

Projekt lasu węglowego realizowany jest od 2021 roku we współpracy Volkswagen Poznań, Lasów Państwowych oraz Instytutu Badawczego Leśnictwa. Jego celem jest maksymalne wykorzystanie potencjału lasów w zakresie pochłaniania CO_2 oraz zwiększanie bioróżnorodności. Według danych Instytutu Badawczego Leśnictwa każdy hektar lasu węglowego pochłonie zdecydowanie więcej CO_2 niż jego tradycyjny odpowiednik.

Nie tylko sadzenie, ale i odpowiedzialność

Od początku jego istnienia projekt wspierany jest także przez pracowników spółki, którzy angażują się nie tylko w nasadzenia, ale również w działania pielęgnacyjne.

– Od lat angażujemy naszych pracowników nie tylko w sadzenie drzew, ale także w ich pielęgnację i długofalową opiekę nad terenami zielonymi. To dla nas bardzo ważne, żeby budować świadomość, że odpowiedzialność za środowisko nie kończy się na jednorazowej akcji. Las węglowy jest tego dobrym przykładem – to projekt, o który trzeba dbać i który rozwija się z roku na rok – mówi Monika Hajbowicz, kierownik Działu Ochrony Środowiska Volkswagen Poznań.

Las węglowy to jeden z elementów szerokich działań środowiskowych realizowanych przez Volkswagen Poznań. Pracownicy spółki od lat angażują się w inicjatywy proekologiczne – od 2011 roku posadzili w okolicach zakładów już ponad 150 tysięcy drzew. Spółka konsekwentnie inwestuje również w rozwiązania ograniczające emisję CO_2 – przykładowo wszystkie zakłady produkcyjne zasilane są energią ze źródeł odnawialnych, rozwijana jest zielona logistyka, a przy fabryce we Wrześni funkcjonuje jedna z największych przyzakładowych farm fotowoltaicznych w Europie.

eprasa.pl 3000f0b0ca

Supermiasta i Superregiony

Starość to nie koniec życia

Jak instytucje państwowe i samorządy wspierają seniorów, wykorzystują ich wiedzę i doświadczenie? Jak ich zachęcają do aktywności? O tych i innych inicjatywach dysktujemy w ramach tegorocznej akcji Supermiasta. Czekamy na Państwa głosy.

• **Poznań, Plac Wolności . Impreza senioralna - przekazanie kluczy do miasta seniorom**
FOT. ŁUKASZ CYNALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Marta Kaźmierska

Na co dzień patrzę w sufit i telewizor. Kiedy muszę jechać do lekarza, znosi mnie pogotowie – opowiada o swojej codzienności Janusz Tomaszewski. Historię 78-latka z Poznania opisaliśmy w „Wyborczej" 16 marca w reportażu Mikołaja Woźniaka z poznańskiej „Wyborczej".

Nasz dziennikarz kilka dni wcześniej poszedł z mieszkańcem bloku przy ul. Swoboda schodami w górę, na czwarte piętro. Wyruszyli o 11.13, pod drzwi 50-metrowego mieszkania Janusza Tomaszewskiego dotarli prawie 15 minut później. Wchodząc, zatrzymywali się między piętrami razem ze zmęczonym 78-latkiem i jego znajomym – Romanem Ozdobą. Kiedy ponad pół wieku temu sąsiedzi wprowadzali się do bloku, kondygnacja dla żadnego z nich nie miała znaczenia. Podobnie jak inni młodzi ludzie żyjący w epoce PRL-u cieszyli się pewnie, że w ogóle mają mieszkanie.

UWIĘZIONY WE WŁASNYM MIESZKANIU

Refleksja, że czwarte piętro jest wysoko, pojawiła się później. Janusz Tomaszewski od prawie 30 lat jest osobą niepełnosprawną. Po nieudanej operacji porusza się bez jednego biodra. Chciał uzgodnić z sąsiadami montaż jeżdżącego krzesełka przy poręczy na klatce schodowej, ale większość mieszkańców bloku się na to nie zgodziła. Sąsiedzi argumentowali, że mechanizm utrudni ucieczkę w czasie ewakuacji, pojawiły się też obawy, że zwężenie klatki schodowej obniży wartość mieszkań, bo nie da się już wnieść dużych gabarytów, np. kanapy, do mieszkań.

– To skandaliczne, że w XXI wieku człowiek z niepełnosprawnością, od lat uwięziony we własnym mieszkaniu, usiłuje znaleźć wyjście, a nie otrzymał żadnej pomocy – uważa Anna Tatar ze Stowarzyszenia „Nigdy Więcej", która zgłosiła sprawę „Wyborczej".

Historia z poznańskiego blokowiska pokazuje szerszy problem – dostępności budynków i wykluczenia wielu osób. Znają go mieszkańcy wielu polskich miast. Czasem udogodnień nie da się zbudować ze względów konserwatorskich. Bywa, że na przeszkodzie stają finanse, albo po prostu – jak w przypadku Janusza Tomaszewskiego – nie ma zgody wspólnoty. Efekt? Wielu starszych ludzi latami nie wychodzi ze swoich domów. Wyzwaniem nie do przejścia stają się nawet codziennie zakupy.

JAK SĄSIEDZI WZAJEMNIE SOBIE POMAGAJĄ

Gdy systemowych rozwiązań brak, pozostaje dobra wola dzieci, opiekunów i sąsiadów. To tu najczęściej buduje się siatkę pomocy. W komentarzach pod reportażem o Januszu Tomaszewskim ktoś opisał sytuację z innego poznańskiego bloku, na os. Przyjaźni: „Mieszkałem kiedyś na 4 piętrze bez windy. Mój Ojciec wchodził do 90-ki. Na półpiętrach były taborety, żeby mógł odpocząć. Dwa z nich postawili sąsiedzi z własnej inicjatywy. I nikomu to nie przeszkadzało".

Po naszym tekście do redakcji „Wyborczej" napisała pani Anna Biedakowa, opisując podobny przypadek z osiedla Rusa w Poznaniu. Na prośbę mieszkańców-seniorów mieszkających na ostatnich piętrach na klatkach schodowych w blokach montowane są krzesełka przystankowe. – Estetyczne, trwałe, ognioodporne i łatwe w użytkowaniu. Składają się i rozkładają bez wysiłku. Pomagają w codzienności. W trudach wchodzenia na piętra w blokach bez wind. „Ojcem chrzestnym" krzesełek jest zmarły wiosną Tadeusz Koszarek – organista, chórmistrz, nauczyciel muzyki, wieloletni mieszkaniec os. Rusa, lubiany i szanowany przez wielu mieszkańców – pisał we wrześniu 2023 r. w miesięczniku „Senioralny Poznań" Wojciech Biedak.

Krzesełka powstały w blokach, którymi zarządza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Osiedle Młodych". – Były budowane w drugiej połowie lat 70. Razem z nimi zestarzeli się mieszkańcy, bo to przecież ponad 45 lat temu. Ówcześni 30-latkowie dzisiaj są seniorami. Stajemy się powoli „więźniami" mieszkań bez wind – napisał Wojciech Biedak.

Gdy systemowych rozwiązań brak, pozostaje dobra wola dzieci, opiekunów i sąsiadów. To tu najczęściej buduje się siatkę pomocy

DOJRZAŁY WIEK MA TAKŻE WIELE ZALET

W ramach akcji Supermiasta chcemy pokazywać także inne krzepiące przykłady inicjatyw, które wspierają seniorów w poszukiwaniu własnych pasji, odkrywaniu radości życia, czasem na nowo, i zwiedzaniu świata.

W poznańskiej „Wyborczej" opisaliśmy niedawno historię Ewy Kuklewskiej, fizjoterapeutki z Poznania, która wspina się na najwyższe szczyty, morsuje, a każdy dzień zaczyna od gimnastyki. – Swoje 70. urodziny obchodziłam w drodze na Mera Peak na wysokości 6 tys. metrów n.p.m. Pamiętam, że każdy chciał wtedy zobaczyć „emerytkę" i ponieść mi plecak – mówiła w rozmowie z Marią Bielicką.

Agata Szczygielska-Jakubowska z bydgoskiej redakcji „Wyborczej" opisała niezwykły konkurs miss, do którego przepustką jest ukończenie przez uczestniczki 80 lat. – Jedna z pań mówiła, iż nie sądziła, że w życiu jeszcze czegoś tak pięknego doświadczy – opowiedziała autorce reportażu Bernardeta Michałek, pomysłodawczyni i organizatorka konkursu. – Korona była dość ciężka, ale jakoś wytrwałam. Nie spodziewałam się, że po 100 latach zostanę miss – mówi w tekście 102-letnia Kunegunda Gajewska, najstarsza z uczestniczek.

81-letnia Krystyna Dunin z Rawicza czas przygotowania do konkursu wspomina tak: – Było mierzenie kreacji, ćwiczenie tanecznego układu z profesjonalnymi tancerzami ze szkoły tańca. Odkąd byłam podlotkiem marzyłam żeby zostać aktorką. Jednak sytuacja materialna mojej rodziny była bardzo trudna. Mieszkaliśmy na wsi, w dzieciństwie pasałam krowy. Nie było możliwości, żebym się dalej uczyła. Ale wciąż miałam takie wielkie marzenie, żeby wystąpić na scenie. I to się udało! Uwielbiam tańczyć. Mogłabym nie jeść, nie spać, tylko tańczyć i tańczyć! Gdy słyszę muzykę, nogi same mnie niosą. Niedługo przed naszą rozmową byłam na urodzinach 18-latka, ależ się nabawiłam! – wspomina pani Krystyna.

PLEBISCYT

Od kilkunastu dni trwa akcja Supermiasta i Superregiony 2026. W tym roku poświęcamy ją zmianie demograficznej. W tekstach i dyskusjach na łamach „Wyborczej" zastanawiamy się m.in. jak zmieni się życie naszego, coraz szybciej starzejącego się społeczeństwa; z jakimi wyzwaniami będziemy musieli się zmierzyć, jaki wpływ zmiana demograficzna odciśnie na naszym najbliższym otoczeniu, a jaki na polityce?

Pamiętamy przy tym, że starość to nie koniec życia, lecz często czas na realizację swoich pasji. Sprawdzimy jak instytucje państwowe i samorządy wspierają seniorów, wykorzystują ich wiedzę i doświadczenie, jak ich zachęcają do aktywności. Czy oferują wsparcie? Jak docierają do nich z zachętą i informacją?

Okazuje się, że w wielu miastach i regionach realizowane są różne elementy polityki społecznej, której celem jest poprawa dobrostanu seniorów. Prężnie działają uniwersytety trzeciego wieku, oferując przydatną wiedzę i zapraszając na inspirujące spotkania. W wielu miastach, dzielnicach i osiedlach działają kluby seniora, dając nie tylko możliwość ciekawego spędzenia wolnego czasu, ale także tworząc przyjazne miejsca integrujące najstarszych mieszkańców. Miasta tworzą rady seniorów, słuchają ich potrzeb i wychodzą im naprzeciw – w ten sposób urodziły się takie imprezy, jak np. cykl otwartych zabaw tanecznych we Wrocławiu, gdzie przy muzyce różnych dekad spotykają się różne pokolenia. Seniorzy organizują się także sami. Chcą rozmawiać o kobiecości w wieku senioralnym, czytać dzieciom bajki, poznawać muzykę młodego pokolenia, uczyć się poruszania w internecie. Poświęcają swój czas, by pomagać uczniom, np. w odrabianiu lekcji, ale także chętnie służą radą innym seniorom i dyżurując przy telefonie zaufania wspierać ich w trudnych chwilach. Pomysłów, działań, imprez jest w całej Polsce mnóstwo!

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczaniu.

Do 6 kwietnia czekamy na Wasze propozycje miejsc lub działań, które warto zauważyć i nagłośnić. Najciekawsze poddamy pod głosowanie. ●

Piszcie do nas na adres:
supermiasta@wyborcza.pl

OGŁOSZENIE Poznań/34426004

SUPER MIASTA REGIONY DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI

DOLNY ŚLĄSK Warszawa

PARTNERZY

Mazowsze. serce Polski WARMIA MAZURY B8 Biblioteka Polska Kultura 2026

1 PO

eprasa.pl 3000f0b0ca

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

WÓJT GMINY KOMORNIKI

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r.
o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 399)

informuję, że w dniu 1 kwietnia 2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Komorniki, ul. Stawna 1, Komorniki został wywieszony do publicznej wiadomości, na okres 21 dni wykaz nieruchomości, stanowiących własność Gminy Komorniki, przeznaczonych do oddania:

- w dzierżawę, w drodze bezprzetargowej Zarządzeniem Wójta Gminy Komorniki nr 404/2026 z dnia 1 kwietnia 2026r.

Ponadto w/w wykaz został zamieszczony również na stronie internetowej urzędu.
Szczegółowe informacje uzyskać można w siedzibie Urzędu Gminy Komorniki ul. Stawna 1, Komorniki, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Zarządzania Mieniem, piętro I, pok.107, tel. 61/8 100 089.

Poznań/34428308

I N F O R M A C J A
Prezydenta Miasta Piły
z dnia 1 kwietnia 2026 r.

Działając na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399) Prezydent Miasta Piły informuje, że 31 marca 2026 r. zostały wywieszone na okres 21 dni w siedzibie Urzędu Miasta Piły wykazy nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży określone zarządzeniami Prezydenta Miasta Piły:

1. Nr 777(86)26 w sprawie ogłoszenia wykazu nieruchomości położonych przy ul. Ceramicznej w Pile przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargów ustnych nieograniczonych,
2. Nr 778(87)26 w sprawie ogłoszenia wykazu nieruchomości położonej przy ul. Kamiennej w Pile przeznaczonej do sprzedaży w drodze przetargu ustnego nieograniczonego.

Powyższe wykazy zamieszczono na stronie internetowej Urzędu Miasta Piły w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem www.bip.pila.pl.

Poznań/34428265

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na: **wyborcza.pl/newsletters**

wyborcza.pl

PREZYDENT
MIASTA PIŁY

Piła, 1 kwietnia 2026 r.

OGŁOSZENIE
o uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – rejon północnego Gładyszewa

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.),
zawiadamiam o podjęciu przez Radę Miasta Piły uchwały Nr XXVIII/217/26 z dnia 31 marca 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – rejon północnego Gładyszewa.
Zainteresowani mogą zapoznać się z treścią ww. planu miejscowego i uzasadnieniem do uchwały, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ww. ustawy oraz podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust. 3 ww. ustawy, w siedzibie Urzędu Miasta Piły – Wydział Architektury, III piętro pok. nr 322 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.pila.pl, zakładka: Prawo lokalne – uchwały Rady Miasta).

z up. PREZYDENTA MIASTA
/-/ Jolanta Sobieszczyk
Zastępca Prezydenta

Poznań/34428215

GAZETA wyborcza **DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI**

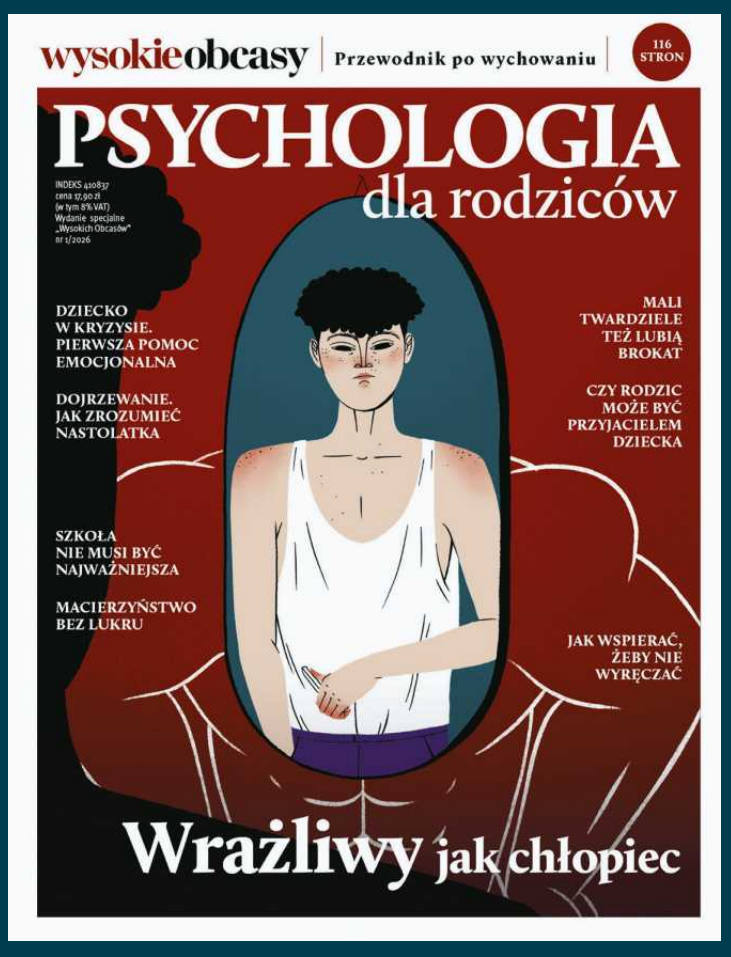
- **Przetargi,** licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi,** kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: | **kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232 | nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55**

Komunikaty.pl nekrologi.wyborcza.pl

W sprzedaży!

TEMAT NUMERU:
WRAŻLIWY JAK CHŁOPIEC

oraz:

- **Jak pomóc dziecku w kryzysie**
- **Dojrzewanie. Jak zrozumieć nastolatka**
- **Szkoła nie musi być najważniejsza**
- **Rodzic przyjacielem**

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na **wysokieobcasy.pl/zyclepiej**

eprasa.pl 3000f0b0ca

Po upadku PRL-u popadała w ruinę

Słynna mozaika z Kiekrza czeka na nowe życie

Dzieło poznańskich artystek stworzone pół wieku temu z fragmentów stłuczonej porcelany, podzielono na 120 prostokątów. – Nie mieliśmy pewności, czy się nam nie rozsypie – opowiada rzemieślnik, który zajmował się demontażem.

Maria Bielicka

• **Słynna mozaika o powierzchni 55 m kw. przez lata zdobiła policyjny ośrodek wypoczynkowy w Kiekrzu** FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Słynna mozaika o powierzchni 55 m kw. przez lata zdobiła policyjny ośrodek wypoczynkowy przy ul. Chojnickiej w Kiekrzu. Właśnie skończyła się jej rozbiórka i dzieło trafiło do magazynu.

Społecznicy i radni chcieli jednak, by miasto znalazło dla oryginalnego dzieła nowe miejsce. Inicjatorka petycji w tej sprawie już zapowiada, że tematu nie odpuści.

MOZAIKA POCIĘTA NA 120 CZĘŚCI

Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji najpierw zleciły zabezpieczenie mozaiki, by nie ucierpiała podczas burzenia ośrodka. W tym celu, wokół ozdobionej nią ściany, powstała konstrukcja na kształt sarkofagu.

Rozbiórką zajęła się firma Patrik Art. z Torunia. Firma na co dzień zajmuje się produkcją witraży i lamp witrażowych, a także konserwacją i renowacją zabytków. Zadzwoniłam pod numer podany na stronie. Właściciel firmy, Piotr Dziemianowski, był jeszcze w Kiekrzu: – Dziś chcemy zakończyć prace – mówił w czwartek, 26 marca.

Opowiedział też szczegółowo, jak przeprowadzony został demontaż: – Zabezpieczyliśmy mozaikę płótnem, które można będzie później łatwo zdjąć. Następnie podzieliliśmy ją na 120 prostokątów o bokach 60 x 48 cm. Ścianę z mozaiką demontowaliśmy od drugiej strony, ręcznie rozbierając cegły jedna po drugiej aż do momentu, gdy pojawił się tynk. Bo ta mozaika nie była układana na płytach, ale została stworzona jako monolit – po prostu fragmenty porcelany były wklejane bezpośrednio w mokry tynk – opowiadał rzemieślnik. – Na końcu pocięliśmy całość, razem z tynkiem, na te 120 części i wszystkie fragmenty ponumerowaliśmy. W niektórych warstwa tynku miała 10 cm grubości, a w innych 4-5 cm. Takie pojedyncze bloki ważyły po około 45 kg.

Dziemianowski przyznaje, że zadanie było trudne: – Nie wiedzieliśmy do końca w jakim stanie jest tynk. Robiliśmy odkrywki, ale i tak nie mieliśmy pewności, czy się nam ta mozaika nie rozsypie. Ale udało się – opowiada. Zapewnia też, że dzieło da się złożyć w całość tak, by było widać spoiny między poszczególnymi częściami mozaiki, ale też tak, że nie będzie po nich śladu. – Już nawet miałem pytanie, czy bym się podjął złożenia mozaiki w nowym miejscu i powiedziałem, że tak – zapowiada rzemieślnik. Dodaje też, że jego firma ma z tego typu obiektami doświadczenie: – Demontowaliśmy już np. mozaiki podczas rozbiórki Szczecińskiego Domu Sportu i przenosiliśmy je do nowo wybudowanego kompleksu sportowego.

Szczeciński Dom Sportu powstał pod koniec lat 60. XX wieku. Hala basenowa i hol wejściowy ozdobione były abstrakcyjnymi mozaikami Sławomira Lewińskiego. W listopadzie 2021 r. runęła część SDS i wtedy obiekt został zamknięty. Ostatecznie zapadła decyzja, by go rozebrać i w tym miejscu postawić nowoczesny kompleks. Jego budowa zmierza do finału – prace mają się zakończyć w połowie tego roku.

MOZAIKĘ URATOWALI SPOŁECZNICY

Kierska mozaika przedstawia Egipcjanki oraz piramidy wśród palm. W 1972 r. stworzyły ją dwie poznańskie artystki: Urszula Okupniak i Janina Jakubowska.

Wówczas kompleks przy ul. Chojnickiej należał do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i był ekskluzywnym ośrodkiem wypoczynkowym, położonym nad samym jeziorem i dostępnym tylko dla prominentów. Od 1990 roku działał tutaj Ośrodek Szkolenia Policji w Poznaniu, który w 2011 roku został zlikwidowany. Stan obiektów systematycznie się pogarszał, a w 2017 r. był już tragiczny. Wtedy wojewoda Zbigniew Hoffmann przekazał go miastu, ale pod kilkoma warunkami. Chodziło o zachowanie ogólnodostępnego charakteru działki oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych co do sposobu zagospodarowania nieruchomości. Teren musi też być przeznaczony na sport, rekreację i zieleń, ale to akurat wynika z planu miejscowego.

Kierska mozaika przedstawia Egipcjanki oraz piramidy wśród palm. W 1972 r. stworzyły ją dwie poznańskie artystki: Urszula Okupniak i Janina Jakubowska

Zmiana właściciela nie poprawiła jednak sytuacji i stan ośrodka dalej się pogarszał. W końcu miasto postanowiło rozwiązać problem i cały kompleks zrównać z ziemią. Mozaikę przeznaczono wprawdzie do demontażu, ale plan miasta nie zakładał jej powrotu do przestrzeni publicznej.

Praca poznańskich artystek była już wtedy zamalowana sprejami przez wielbicieli eksplorowania opuszczonych budynków. Zaczęli o nią walczyć lokalni społecznicy z Nieformalnej Rady ds. Mozaiki. Najpierw postanowili usunąć bazgroły. Aktywnie wsparli ich w tym członkowie Stowarzyszenia Ochrony Architektury Powojennej, którzy przyjechali do Kiekrza z Warszawy, Szczecina, Bydgoszczy, Wrocławia, Katowic i Krakowa.

W ratowanie mozaiki zaangażowała się też Dagmara Barańska-Morzy, fotografka z Kiekrza. To ona napisała petycję do rady miasta i prezydenta w imieniu wspólnoty mieszkańców oraz miłośników dziedzictwa kulturowego regionu jeziora Kierskiego. Inicjatywę poparło prawie tysiąc osób, składając podpisy na platformie Petycje.org.

Apelowali oni do władz Poznania o pilne i skuteczne zabezpieczenie budynku, w którym znajduje się mozaika, aby uniemożliwić dostęp osobom nieupoważnionym, i zatrzymać dalszą dewastację. Poprosili także o opracowanie i przedstawienie publicznego planu dotyczącego przyszłości ocalonej mozaiki, tak, aby po jej zdjęciu i zabezpieczeniu dzieło nie trafiło do magazynu na nieokreślony czas, ale zostało wyeksponowane i stało się częścią kulturalnego krajobrazu Poznania.

Na początku października petycja trafiła do urzędu miasta. Radni pomysł podchwycili, i na początku grudnia podjęli uchwałę, w której uwzględnili postulaty zawarte w petycji. W uzasadnieniu uchwały czytamy, że prezydent Jacek Jaśkowiak zapewnił radnych o podjęciu działań organizacyjnych i finansowych, „które umożliwią zachowanie i odpowiednie wyeksponowanie tego dzieła w przestrzeni miejskiej". Jest tam też napisane, że POSiR i Estrada Poznańska szukają wyspecjalizowanej firmy z uprawnieniami konserwatorskimi, „która będzie w stanie dokonać zabezpieczenia, demontażu i przetransportowania mozaiki do przestrzeni podwórza przy ul. Święty Marcin 30, gdzie znajduje się kino Muza".

Ostatecznie okazało się jednak, że przeniesienie mozaiki na ścianę podwórza przy kinie Muza nie jest możliwe z powodów technicznych i własnościowych. Dodatkowo ekspozycja na ścianie zewnętrznej naraziłaby obiekt na szybkie zniszczenie.

W POSZUKIWANIU ODPOWIEDNIEGO MIEJSCA

Filip Borowiak, rzecznik POSiR, przekazał, że teraz mozaika z Kiekrza będzie czekać na znalezienie odpowiedniego miejsca ekspozycji w jednym z budynków Poznańskich Ośrodków Sportu i Rekreacji. Jednocześnie potwierdził, że poszukiwania cały czas trwają. – Wysłaliśmy w tej sprawie zapytanie do Międzynarodowych Targów Poznańskich. Podaliśmy wymiary mozaiki i zapytaliśmy, czy znajdą dla niej odpowiednie miejsce – informuje Borowiak. I dodaje, że na razie targi na tę propozycję nie odpowiedziały.

Dagmara Barańska-Morzy obawia się mimo wszystko, że temat ucichnie i mozaika zostanie w magazynie. – A przecież chodziło nam właśnie o to, by takiego scenariusza uniknąć, po to była petycja i uchwała – mówi. Zdradza, że zamierza zwrócić się z pytaniem do prezydenta, jak zamierza uchwałę radnych zrealizować. ●

eprasa.pl 3000f0b0ca

wyborcza.pl
wyborcza TV
3-9 KWIETNIA 2026
VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„EDYTA GÓRNIAK". CZEGO ZABRAKŁO W FILMIE O LEGENDZIE POLSKIEJ MUZYKI?
S. 4-5

Wesołych Świąt Wielkanocnych, pełnych nadziei, spokoju i wiosennej radości życzy redakcja

PEAKY BLINDERS: NIEŚMIERTELNY

Pożegnanie z Tommym Shelbym S. 2-4

eprasa.pl 3000f0b0ca

POŻEGNANIE z Tommym Shelbym

Z rozkazu Peaky Blinders zakładamy kaszkiety w jodełkę!

Po czterech latach od finału szóstego sezonu kultowego serialu Tommy Shelby wraca z wygnania. „Peaky Blinders: Nieśmiertelny" to wielki finał opowieści, która ze skromnego, raptem sześcioodcinkowego serialu, który BBC wysłała na swoją drugą antenę, stała się światowym fenomenem. Powodem radości czapników szyjących kaszkiety i rozpaczy barberów, do których zaczęli przychodzić mężczyźni ze zdjęciem Murphy'ego i z charakterystyczną, podgoloną fryzurą Peaky Blinders.

Tommy Shelby kontra nazistowski spisek

Akcja „Nieśmiertelnego" toczy się w roku 1940, gdy niemieckie bomby spadają na Birmingham. Tommy żyje niczym duch w swojej wiejskiej posiadłości. Próbuje spisać wspomnienia, uporządkować myśli, ale ani opium, które wciąż zażywa, ani upiory, które krążą wokół, nie pozwalają mu na to.

Peaky Blinders wciąż działają, teraz pod przewodnictwem syna Tommy'ego, Duke'a (Barry Keoghan), który jednak nie ma ani jego inteligencji, ani sprytu, ani nie przestrzega żadnych zasad.

– Świat ma mnie gdzieś, a ja mam gdzieś świat – mówi i zgadza się na współpracę z nazistowskim agentem (Tim Roth). Ma pomóc w spisku, który ostatecznie pogrzebie będącą w kłopotach brytyjską gospodarkę. Duke ma dostać od Niemców miliony fałszywych funtów, wydrukowanych przez więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego, i wprowadzić bezwartościowe papierki do obiegu. Nieprawdopodobne? A jednak oparte na faktach. Niemcy ochrzcili tę operację Bernhard.

Siostra Tommy'ego, Ada (Sophie Rundle), która przejęła po nim mandat poselski, próbuje skłonić go do interwencji, ale bezskutecznie. Za to w pustym, popadającym w ruinę domu zjawia się kolejny duch z przeszłości gangstera: Zelda, zmarła matka Duke'a. Nie, Tommy nie ma omamów, gdy widzi dawną ukochaną. Z tym że żywa kobieta stojąca w jego gabinecie to jej identyczna bliźniaczka, Kaulo (Rebecca Ferguson).

Jak pojawienie się Kaulo wpłynie na gangstera? Cóż, to nie kobieta, a śmierć była jego wierną towarzyszką, odkąd jako saper przeszedł szlak od Mons przez Verdun po Sommę.

Gangsterska opera w rytm rockowej muzyki

W filmie „Peaky Blinders" fani serialu znajdą wszystko to, za co go pokochali: teatralną, a nawet operową w swym spiętrzeniu dramatu, brutalną historię z bohaterem, któremu nie da się nie kibicować, choć jest bezwzględnym gangsterem. Ale gangsterem, który ma styl. A także wiernych towarzyszy, kobiety, które nie są w stanie mu się oprzeć, i mnóstwo whisky.

Steven Knight, pochodzący z Birmingham syn kowala, zainspirowany prawdzi-

eprasa.pl 3000f0b0ca

wym gangiem Peaky Blinders, stworzył mieszankę kina gangsterskiego, politycznego thrillera i rodzinnej sagi. Dodał do tego całkowicie współczesną muzykę, dzięki której kostiumowy serial nabrał świeżości i drapieżności. Piosenka „Red Right Hand" Nicka Cave'a, rozbrzmiewająca od pierwszych minut pierwszego odcinka, budowała most między latami międzywojennymi a współczesnym widzem.

Tak wirtuozerskiego połączenia starego z nowym wcześniej w telewizji nie słyszano. I choć początkowo niektórzy widzowie, ale i sam Cillian Murphy, byli sceptyczni, szybko okazało się, że to był genialny pomysł. David Bowie i Leonard Cohen, fani serialu, użyczyli swoich piosenek w kolejnych sezonach, a na ścieżce dźwiękowej znaleźli się także m.in. PJ Harvey, The White Stripes, Arctic Monkeys, Black Sabbath, Joy Division, Idles. Z kolei do filmu oryginalną piosenkę „Puppet" napisał i wykonuje Grian Chatten z Fontaines DC, są tu też covery Massive Attack i nowa wersja „Right Hand Man".

Serial Cilliana Murphy'ego

Trudno wybrać jedną rzecz, która sprawiła, że serial „Peaky Blinders" stał się światowym fenomenem. Zaczynał bowiem bardzo skromnie, praktycznie bez promocji, w drugim kanale telewizji BBC. Pierwsze wyniki oglądalności były fatalne, ale ci, którzy jednak serial włączyli, koniecznie chcieli o nim opowiedzieć innym. Ojcowie oglądali z synami, kumple polecali kolegom, a Cillian Murphy, na którego charyzmie serial w dużej mierze się opiera, przyciągał przed ekrany także widzki.

Jego Tommy Shelby był skomplikowanym, ale pnącym się coraz wyżej bohaterem. Może i jest brutalnym gangsterem, może i mówi „moje garnitury są na koszt firmy albo firma płonie", a robi jeszcze gorsze rzeczy. Ale jest też bohaterem wojennym cierpiącym na PTSD i samotnym mężczyzną, którego ukochane zostają mu odebrane.

Jakimś pocieszeniem dla niego może być to, że zdobywa wszystkie kobiety, których pragnie. Stało się to jednak w pewnym momencie serialu irytujące. Ale cóż, taki sznyt. Jedno jest pewne – Tommy nigdy nikogo do seksu nie zmusza i dba o satysfakcję swoich partnerek.

Tak, gangster Shelby podobał się nie tylko widzom, ale i widzkom.

Kariera koszmarnej fryzury

Podobała się także gangsterska moda, przekleństwa i ocean alkoholu, jaki wypijają bohaterowie. Tommy robi też inną, coraz rzadziej spotykaną na ekranie rzecz: pali jak smok. Murphy charakterystycznym ruchem zwilżał papierosa przed zapaleniem, co sprawiało, że poza oczami patrzyło się także na jego usta. Aktor, który nie pali, cierpliwie znosił setki, a nawet tysiące ziołowych papierosów, jakie musiał zapalić lub trzymać na planie. Ale dzięki tym papierosom, w epoce, w której znikają one z ekranów, „Peaky Blinders" mogli się wydawać jeszcze bardziej cool.

Do tego kostiumy i scenografie – z sezonu na sezon coraz bogatsze i coraz ciekawsze, gdy Shelby pną się po drabinie społecznej.

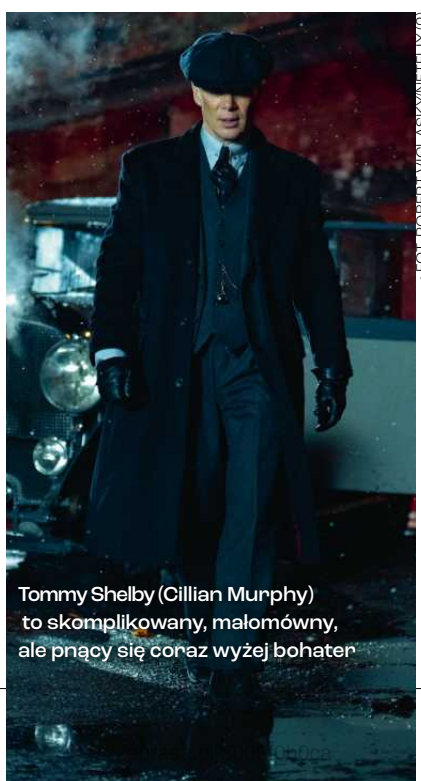
A także: żydowscy gangsterzy z Londynu pod przywództwem Alfie'ego Solomonsa, brawurowo granego przez Toma Hardy'ego; rosyjscy arystokraci uciekający po rewolucji z kosztownościami; włoska mafia, do której należał grany przez Adriena Brody'ego Luca Changretta; nieco romskiego folkloru i magii, a także rywale z romskich klanów. No i polityka. Wspomniany wcześniej Churchill, IRA, strajki robotnicze, Oswald Mosley, szef brytyjskich faszystów, a także jego przyszła żona, jedna z arystokratycznych sióstr Mitford.

Przemoc, która przyciąga

I w końcu przemoc. Peaky Blinders, podobnie jak prawdziwy gang, na którym są wzorowani, w daszki swoich kaszkietów wszywali żyletki i potrafili używać ich jako skutecznej broni, raniąc przeciwników do krwi. Ale potrafili też bić się, strzelać, wysadzać, podpalać, podrzynać gardła, dusić... Serial był oskarżany o gloryfikowanie przemocy, ale ta bezwzględność też się podobała.

Rodzina Shelbych pochodziła z nizin, a wspinała się na szczyt. Jak mówił w „Guardianie" Carl Chinn, wykładowca historii z Birmingham, którego dziadek należał do prawdziwych Peaky Blinders: „Biedniejsi mężczyźni nie mieli nic, poza swoją ulicą. I właśnie w tym kontekście ważna staje się męskość – trzeba pokazać, że jest się twardszym od innych, że twoja ulica jest bardziej niebezpieczna niż ta obok".

Ta romantyczna wizja przemawiała do wielu widzów. Fanami serialu byli Brad Pitt, Idris Elba, Tom Cruise czy Snoop Dogg.

FOT. ROBERT VIGLASKY/NETFLIX (2)

Tommy Shelby (Cillian Murphy) to skomplikowany, małomówny, ale pnący się coraz wyżej bohater

Gangster chic i ukraińscy żołnierze

Serialowi gangsterzy wyróżniali się także ubiorem. W dobie wszechobecnych dresów i butów sportowych ich fani też mogli się wyróżnić, ubierając się w trzyczęściowe tweedowe garnitury, obszerne płaszcze, przypinając dewizkę od zegarka i oczywiście zakładając kaszkiet. Moda z serialu trafiła nawet na wybiegi londyńskiego tygodnia mody, gdy kolekcję inspirowaną Peaky Blinders wypuściła marka Kent & Curwen należąca do Davida Beckhama. Także Knight założył firmę odzieżową Garrison Tailors (nazwa pochodzi od pubu Shelbych), która do 2024 roku sprzedawała trzyczęściowe garnitury za 755 funtów i czapki za 69 funtów.

Klientów nie brakowało. Gangsterzy jawili się jako przystojni, dobrze ubrani, charyzmatyczni mężczyźni. Nieważne, jakie zbrodnie popełnili. Ich czar działał na całym świecie, odkąd serial został kupiony przez Netfliksa. Działa zresztą do dziś.

W Ukrainie jeden z oddziałów operatorów dronów Gwardii Narodowej nazwał się Peaky Blinders. W grudniu 2024 roku Knight i Murphy wysłali jego członkom specjalnie uszyte dla nich kaszkiety.

Z kolei w ubiegłym roku w Afganistanie czterej mężczyźni zostali zatrzymani przez talibańskich strażników moralności z powodu strojów wzorowanych na Peaky Blinders. Rzecznik talibów powiedział BBC: „Nawet dżinsy byłyby dopuszczalne, ale wartości przedstawione w serialu »Peaky Blinders« są sprzeczne z afgańską kulturą".

W Wielkiej Brytanii serial był tak popularny, że jego widownia wzrosła trzykrotnie, a BBC przeniosło go na główną antenę.

Imperium „Peaky Blinders"

W 2019 roku odbył się w Birmingham oficjalny festiwal, na którego otwarcie burmistrz miasta założył kaszkiet i na którym bawiło się 20 tys. fanów. Nie zabrakło muzyki, mody i darmowego strzyżenia a la Peaky, a także romskiego obozowiska i bójek na gołe pięści. Gdyby nie pandemia, być może zbudowano by już park rozrywki. Zamiast tego Knight zbudował studio filmowe Digbeth Loc, w którym nakręcono większość filmu.

Serial, choć kręcony w większości zupełnie gdzie indziej, do miasta,

VOD

w którym się rozgrywa, zaczął przyciągać turystów z zagranicy. A miejscowy akcent, do tej pory uważany za jeden z najbrzydszych w Wielkiej Brytanii, zaczął być postrzegany jako całkiem seksowny. W tym, obawiam się, wielka zasługa Cilliana Murphy'ego, który – nawiasem mówiąc – jest Irlandczykiem i na co dzień mówi zupełnie inaczej, dużo bardziej śpiewnie.

„Peaky Blinders" zainspirowali też gry wideo, pokoje zagadek, gry planszowe, spektakl teatralny „The Redemption of Tommy Shelby", a niezliczone bary, zakłady barberskie czy nawet sklepy mięsne przybierały nazwy nimi inspirowane. O alkoholach, gadżetach czy ubraniach nie wspominając.

To szaleństwo może dziwić, bo gdy zacznie się rozbierać produkcję na czynniki pierwsze, widać w nim rozmaite dziury i nielogiczności, instrumentalne traktowanie historycznego czy kulturowego tła. W dalszych sezonach, szczególnie w piątym, trudno zrozumieć motywacje bohaterów, a w intrydze można się łatwo zgubić. Co w takim razie sprawiło, że serial jest tak popularny?

Z rozkazu Peaky Blinders: oglądać

Odpowiedź jest jedna: charyzma. Charyzma Murphy'ego, na którym historia się opiera, ale i charyzma postaci oraz charyzma muzyków, którzy dali serialowi swoje piosenki.

Odkąd serial się skończył, Murphy dostał Oscara za rolę ojca bomby atomowej w „Oppenheimerze" Christophera Nolana, a Knight napisał scenariusz nowego Bonda. Spotkali się jednak ponownie, by godnie pożegnać Tommy'ego Shelby'ego, który na zawsze wszedł do gangsterskiego panteonu.

A historia „Peaky Blinders" się nie kończy. Knight pracuje nad opowieścią o nowym pokoleniu, która rozpocznie się w 1953 roku, oczywiście w Birmingham, odbudowującym się z wojennych zniszczeń. Czy widzowie przyjmą rozkazy od nowych Peaky Blinders? Bez Tommy'ego może być trudno skłonić ich do posłuszeństwa.

Maja Staniszewska

PEAKY BLINDERS: NIEŚMIERTELNY

kryminał, dramat, Francja, USA, Wielka Brytania 2026, tw. Tom Harper, Steven Knight, wyk. Cillian Murphy, Barry Keoghan, Rebecca Ferguson, Tim Roth, Sophie Rundle, Stephen Graham

Netflix
6 sezonów serialu „Peaky Blinders" dostępne w Netfliksie i TVP VOD

FOT. KALA KIELBASINSKA/SKYSHOWTIME

Legenda polskiej muzyki

Czego zabrakło w filmie o Edycie Górniak?

Burze dotyczące pandemii czy bycia na Ziemi 4000 lat. Socjologiczna i muzyczna nadzieja odradzającej się Polski lat 90. Konflikty z ważnymi postaciami polskiej piosenki.

O tym wszystkim nie dowiemy się wiele z dwuczęściowego dokumentu na temat Edyty Górniak.

Edyta Górniak – artystka

Zaczyna się dobrze, sugestywnie – od złotych liter, którymi napisano po prostu dwa słowa: „Edyta Górniak". I zaczyna się to słusznie, bo chodzi o żywe srebro, które zapisało się złotymi zgłoskami w historii polskiej muzyki.

Poprzestano jednak na tym, że muzyczny sukces artystki to część wiedzy podstawowej o polskiej popkulturze. Że, parafrazując komentatora Włodzimierza Szaranowicza, była idolką kryzysową, która miała nas prowadzić jako ambasadorka wspaniałego skoku cywilizacyjnego do Europy.

Wyróżnienie w debiutach na festiwalu w Opolu. Potężny głos uświetniający musical „Metro", z którym dotarła nawet na Broadway. Pierwsza Eurowizja w historii kraju i już drugie miejsce. Śpiewanie z legendarnym José Carrerasem i koncertowanie po świecie.

Migają nam te wydarzenia, wspierają je archiwalia. Tylko co z tego, skoro niewiele wiemy o samej muzyce? Zaproszenie Jacka Cygana czy Janusza Józefowicza to listek figowy przykrywający ziejącą pustkę dotyczącą kariery wydawniczej.

Edyta Górniak – człowiek

Wyobraźnia odnosi się bardziej do stwarzania niż wykonywania. A tę – według słów samej artystki – rozwinęła Górniak w smutny sposób. Przez dziewięć lat matka i jej nowy partner zamykali ją na klucz w pokoju.

To mocne wyznanie, podobnie jak wspomnienie o poronieniu, każe zakwestionować, jak twórcy obeszli się z materiałem biograficznym, tym pozamuzycznym.

Sama piosenkarka naprowadza na wrażliwe tematy, ale pierwsze łzy każą twórcom postawić kropkę, choć przydałby się przecinek. Wolą eksponować trudności z poradzeniem sobie z showbiznesową otoczką. Przez to marginalizują ewentualne źródło wręcz niepokojącego perfekcjonizmu, którego Górniak nie może unieść.

eprasa.pl 3000f0b0ca

VOD

Ten może mieć swój początek w dolnośląskich Ziębicach, z których pochodzi bohaterka. To tam na placu zabaw dzieci bawiły się foremkami, ona śpiewała, a ludzie rzucali jej cukierki.

Do tego doszedł wątek romskiego pochodzenia, tu ledwie wspomniany. W szkole dosadzano do niej uczniów za karę. Nauczyciele twierdzili, że ma niedomyte kolana, a sama wybielała skórę cytryną i ogórkiem, bo dowiedziała się, że to pomaga.

Wszystko to opowiedziane po łebkach – jakby było jeszcze jednym epizodem z dzieciństwa, a nie jego sednem i zarazem źródłem problemów.

Dowiadujemy się dosłownie „czegoś", co unaocznia wątek Dariusza Krupy, byłego męża. Górniak mówi, że w relacjach damsko-męskich była bardzo uległa, poniżana.

Najpierw jest przymus, by się nie pokazywać w ciąży, co skutkuje fotoreporterskim polowaniem. Potem – zagrożona ciąża, wymodlone narodziny syna. Na koniec zaś zrujnowanie finansowe przy rozwodzie – wciąż tylko jako hasło.

Edyta Górniak – matka

W tej mnogości naskórkowo potraktowanych wątków Tajlandia – azjatycka oaza artystki,o której mówi, że uratowała jej życie i duszę – wypada najpełniej, choć pocztówkowo. Tam znajduje się bowiem także już 21-letni syn Allan. To nie tylko przyczynek do wspólnej zabawy ze słoniami czy pójścia na nocny targ, lecz także do opowieści o łączącej ich relacji.

Cieniem położyła się opieka naprzemienna, promykiem nadziei był czas spędzony na mieszkaniu w Stanach Zjednoczonych, a epilogiem – zamykająca etap dzieciństwa – szkoła wojskowa.

Widać intymność i zrozumienie, ale też to, jak się różnią. Gdy mama idzie rozmarzona bosą stopą przez swój raj, syn mówi, żeby uważała na skaleczenie, bo tu są gwoździe. Czuć w tym chęć nadrobienia czasu przez życiowe zawirowania. Symbolem jest wyjazd do Ziębic, by pokazać stare kąty, których Górniak sama nie odwiedza.

Obraz rodzinnej relacji jest jednak niepełny, bo Allan rzadko się wypowiada – funkcjonuje głównie jako doraźny kompan i chłopak z migawek. Znowu zostajemy z wiedzą na poziomie „cosia".

A może tak musiało być? Może trzech oblicz Edyty Górniak po prostu nie da się zlepić – porozdzieranych między prestiżem i prozą życia? W końcu gwiazda mówi podczas spaceru z przyjaciółką: „Myślałam, że jak zrobię film, to ludzie mnie zrozumieją – a myślę jednak, że jak ktoś nie usiądzie z nami do obiadu, to nigdy mnie nie zrozumie".

Krzysztof Nowak

EDYTA GÓRNIAK
film dokumentalny, Polska 2026
2 części, SkyShowtime

„WYBORCZĄ TV" redaguje zespół działu Kultura; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Magdalena Birska; **Wydawca:** Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl **Naświetlanie i druk:** Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Robert Viglasky/Netflix; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

REKLAMA 34421610

eprasa.pl 3000f0b0ca

szyfropanorama

wiedeńska – w 1683 r.		włoska lub pekińska		literatura piękna	wtorek, piątek / gatunek delfina		zastępuje towar na wystawie	drewniana deszczułka		najniższe części nóg	podejrzany osobnik		z rokiem		na południe od Samoa	narzędzie do skracania rur		miasto niedaleko Radomia
hierarchia (w przenośni)								przyrząd do wytwarzania drgań	8	4	9	6	3	14				biedak, nędzarz
Łada 2101		przystępuje do spowiedzi						1	5	13		12		13				
						u Kosałki we Wrocławiu	10		13	8	3	1	10	14				
Ridley, reżyser		Steven, aktor / po żniwach				15	14	3		12	19	17	19					
					opuszcza chorego	14	12	1	13	6	13	rozsada	11	3				
nie cierpi zimna				10	18	3	14	17			10	2	11	14	właścicielka egidy		miasto w południowym Maroku	
gęsty dym z sadzą			zachęta dla kupującego	6		1		19	13	10			niezbędny do rewizji					
pirat, rozbójnik morski				4	14	10	18		10	łatwość twórcza	12	8				żyzna gleba		dodatek do netto
				13	17	19	zioła zalane wrzątkiem	5	14	12	14		twierdzenie pomocnicze					
zapiski		zwiedził kawał świata		6	7	14	3	1	9	cukier najwyższej czystości								
				17	1	wieś w Dolinie Prądnika		8	16				przeciwny zenitowi					
nowa wersja filmu		antonim drożyzny								minus charakteru					duża papuga			

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną" należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną.
Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki.
W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane" litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-19).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki".

Rozwiązania z wydania 27 marca:
AUDYCJA RADIOWA

SUDOKU: a9; b6

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	

Rozwiązanie krzyżówki

4	12	8	13	17	14	5	19	1	
7	19	1	3	17	14	5	8	9	5	1

Rozrywka w „Wyborczej"
Codzienna porcja łamigłówek codzienne na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

APLIKACJA WYBORCZEJ
Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej"

PIĄTEK 3.04

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
17:55 | POLSAT SPORT EXTRA 4
20:10 | POLSAT SPORT EXTRA 4
Tauron GTK Gliwice – MKS Dąbrowa Górnicza
20:10 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• LALIGA EA SPORTS
Rayo Vallecano – Elche CF
20:55 | ELEVEN SPORTS 2

SIATKÓWKA

• TAURON LIGA
Półfinał – 1. mecz
17:30 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT EXTRA 2
Mecz o 5. miejsce – 1. mecz
20:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT EXTRA 2

SOBOTA 4.04

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Górnik Zamek Książ Wałbrzych – King Szczecin
17:25 | POLSAT SPORT 2

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA W VILLARS
Sprint
12:00 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 2. LIGA
Unia Skierniewice – Podbeskidzie Bielsko-Biała
18:40 | TVP SPORT

• BUNDESLIGA
Bayer 04 Leverkusen – VfL Wolfsburg
15:20 | ELEVEN SPORTS 4
SC Freiburg – Bayern Monachium
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
VfB Stuttgart – Borussia Dortmund
18:20 | ELEVEN SPORTS 1

• LALIGA EA SPORTS
RCD Mallorca – Real Madryt
16:10 | ELEVEN SPORTS 1
Real Betis – RCD Espanyol
18:25 | ELEVEN SPORTS 3

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
FC Porto – FC Famalicão
21:25 | ELEVEN SPORTS 1

• PKO BP EKSTRAKLASA
GKS Katowice – Wisła Płock
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Raków Częstochowa – Widzew Łódź
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Górnik Zabrze – Cracovia
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Jagiellonia Białystok – Lech Poznań
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
Hellas Werona – ACF Fiorentina
17:55 | ELEVEN SPORTS 2
SS Lazio – Parma Calcio 1913
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

PIŁKA RĘCZNA

• ORLEN SUPERLIGA
Rebud KPR Ostrovia Ostrów Wielkopolski – Handball Stal Mielec
20:20 | POLSAT SPORT 2

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Play-off
14:45 | 17:30 | 20:00 | POLSAT SPORT 1

• TAURON LIGA
Półfinał – 1. mecz
12:30 | POLSAT SPORT 1

NIEDZIELA 5.04

HOKEJ NA LODZIE

• NHL
Detroit Red Wings – Minnesota Wild
19:25 | TVP SPORT

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA FLANDRII
UCI World Tour
09:45 | EUROSPORT 1

NARCIARSTWO ALP.

• PUCHAR ŚWIATA W VILLARS
Sztafeta
11:00 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
1. FC Union Berlin – FC St. Pauli
15:20 | ELEVEN SPORTS 2
Eintracht Frankfurt – 1. FC Köln
17:20 | ELEVEN SPORTS 1

• LALIGA EA SPORTS
Real Oviedo – Sevilla FC
18:25 | ELEVEN SPORTS 4

• SERIE A ENILIVE
US Cremonese – Bologna FC 1909
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
Pisa SC – Torino FC
17:55 | ELEVEN SPORTS 2
Inter Mediolan – AS Roma
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Play-off
14:45 | POLSAT SPORT 1

PIŁKA NOŻNA. W półfinale STS Pucharu Polski Zawisza Bydgoszcz (na zdjęciu) zmierzy się z Górnikiem Zabrze. Transmisja w środę w TVP Sport · FOT. PAP/AGNIESZKA BIELECKA

TENIS

• ATP 1000 – MONTE-CARLO MASTERS
13:30 | 15:30 | 17:25 | POLSAT SPORT 2

PONIEDZIAŁEK 6.04

HOKEJ NA LODZIE

• TAURON HOKEJ LIGA
Finał – 3. mecz
19:55 | TVP SPORT

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA KRAJU BASKÓW
UCI World Tour – 1. etap
15:30 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• ORLEN BASKET LIGA
Anwil Włocławek – Tasomix Rosiek Stal Ostrów Wielkopolski
14:55 | POLSAT SPORT 2
Energa Trefl Sopot – Legia Warszawa
17:25 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Wisła Kraków – Górnik Łęczna
11:25 | TVP SPORT

• LALIGA EA SPORTS
Girona FC – Villarreal CF
20:55 | ELEVEN SPORTS 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Piast Gliwice
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Radomiak Radom – Motor Lublin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Pogoń Szczecin – Legia Warszawa
17:25 | TVP SPORT
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Lechia Gdańsk – Korona Kielce
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
Udinese Calcio – Como 1907
12:25 | ELEVEN SPORTS 1
US Lecce – Atalanta BC
14:55 | ELEVEN SPORTS 1
Juventus FC – Genoa CFC
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
SSC Napoli – AC Milan
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

PIŁKA RĘCZNA

• ORLEN SUPERLIGA
Energa Bank PBS MMTS Kwidzyn – Corotop Gwardia Opole
20:20 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• ATP 1000 – MONTE-CARLO MASTERS
11:00 | 13:00 | 15:00 | 17:00 | POLSAT SPORT 1

WTOREK 7.04

HOKEJ NA LODZIE

• TAURON HOKEJ LIGA
Finał – 4. mecz
20:30 | TVP SPORT

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA KRAJU BASKÓW
UCI World Tour – 2. etap
15:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• BETCLIC 1. LIGA
Miedź Legnica – Polonia Bytom
17:55 | TVP SPORT

• LIGA MISTRZÓW UEFA
20:55 | CANAL+ EXTRA 2
Ćwierćfinał – 1. mecz: Real Madryt – Bayern Monachium
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | TVP 1

• MULTILIGA MISTRZÓW UEFA
20:55 | CANAL+ EXTRA 3

• PKO BP EKSTRAKLASA
Arka Gdynia – KGHM Zagłębie Lubin
18:55 | CANAL+ SPORT 3 HD

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Play-off
20:00 | POLSAT SPORT 1

• TAURON LIGA
Półfinał – 2. mecz
17:30 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – MONTE-CARLO MASTERS
11:00 | 13:00 | 15:00 | POLSAT SPORT 1
17:00 | POLSAT SPORT 2

ŚRODA 8.04

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA KRAJU BASKÓW
UCI World Tour – 3. etap
15:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA MISTRZÓW UEFA
Ćwierćfinał – 1. mecz: FC Barcelona – Atlético Madryt
20:50 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

• MULTILIGA MISTRZÓW UEFA
20:55 | CANAL+ EXTRA 3

• STS PUCHAR POLSKI
Zawisza Bydgoszcz – Górnik Zabrze
17:55 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• PLUSLIGA
Play-off
20:00 | POLSAT SPORT 1

• TAURON LIGA
Półfinał – 3. mecz
17:30 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 1000 – MONTE-CARLO MASTERS
11:00 | 13:00 | 15:00 | POLSAT SPORT 1
17:00 | POLSAT SPORT 2

CZWARTEK 9.04

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA KRAJU BASKÓW
UCI World Tour – 4. etap
15:30 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• NBA
New York Knicks – Boston Celtics
01:30 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• STS PUCHAR POLSKI
Raków Częstochowa – GKS Katowice
18:25 | TVP SPORT

TENIS

• ATP 1000 – MONTE-CARLO MASTERS
11:00 | 13:00 | 15:00 | 17:00 | POLSAT SPORT 1

eprasa.pl 3000f0b0ca

PIĄTEK 3.04

Od A do Z

BOSS ★★★
film krym., Wlk. Brytania/USA 2016, reż. Brad Furman, wyk. Bryan Cranston, Leanne Best, Daniel Mays
22:15 | **ale kino+ hd**
Oparte na faktach(?): ekranizacja książki, gdzie funkcjonariusz amerykańskiego urzędu celnego zdradza kulisy afery, w wyniku której udało się pojmać Pablo Escobara, legendarnego króla narkotyków.

CICHA NOC ★★★★
dramat obycz., Polska 2017, reż. Piotr Domalewski, wyk. Dawid Ogrodnik, Tomasz Ziętek, Agnieszka Suchora
22:15 | **kino polska**
Obsypany Orłami i nagrodami festiwalu w Gdyni najlepszy polski film sezonu 2017/18. Kiedy w przeddzień świąt w domu zjawia się dawno nie widziany syn, przy wigilijnym stole nie dojdzie do pojednania.

CZŁOWIEK W OGNIU ★★★
thriller, Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington, Dakota Fanning
20:00 | **hbo**
Denzel Washington jako płatny zabójca na usługach CIA, obecnie ochroniarz córeczki przemysłowca, który poprzysięga krwawą zemstę wszystkim zamieszanym w porwanie dziewczynki. Łubu-du, ale krzepiące.

DOBRA OSOBA ★★★
dramat obycz., USA/Kanada 2023, reż. Zach Braff, wyk. Florence Pugh, Morgan Freeman, Celeste O'Connor
23:05 | **tvp 2**
Uzależniona od narkotyków sprawczyni śmiertelnego wypadku, który przekreślił jej życie, po latach wraca w swoje strony, a kontakt z ojcem byłego narzeczonego stopniowo pozwala jej odzyskać sens życia.

JESTEM MORDERCĄ ★★★★
thriller psychologiczny, Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski
20:00 | **kino polska**
Gorzkie spojrzenie na Polskę czasów Gierka przez pryzmat głośnej sprawy „wampira z Zagłębia", podające w wątpliwość wyniki śledztwa i słuszność wydanego wówczas wyroku. Świetna filmowa robota.

Pasja

22:50 | | tvp 1
★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Ostatnie dwanaście godzin z życia Chrystusa w ujęciu Mela Gibsona. Dzieło niezwykle sugestywne, zmierzające w stronę naturalizmu, z dialogami w językach aramejskim i łacińskim, a jednak w wielu elementach kontrowersyjne.

MYZ

DRAMAT HISTORYCZNY
USA 2004, REŻ. MEL GIBSON, WYK. JIM CAVIEZEL, MAIA MORGENSTERN, MONICA BELLUCCI

JOHN RAMBO ★★
film sens., Niemcy/USA/Tajlandia 2008, reż. Sylvester Stallone, wyk. Sylvester Stallone, Julie Benz, Paul Schulze
22:15 | **tv puls**
Sylvester Stallone po 25 latach powraca do postaci Johna Rambo – samotnego komandosa biorącego odwet za przegraną w Wietnamie, tym razem w starciu z reżimem birmańskich siepaczy. Dla wytrwałych.

LEON ZAWODOWIEC ★★★★
dramat krym., Francja/USA 1994, reż. Luc Besson, wyk. Jean Reno, Natalie Portman, Gary Oldman
23:05 | **polsat**
Jean Reno jako morderca analfabeta, który otacza opieką osieroconą małą sąsiadkę (rewelacyjna debiutująca Natalie Portman) poszukiwaną przez skorumpowanych gliniarzy. W sumie – cacuszko!

LUNANA. SZKOŁA NA KOŃCU ŚWIATA ★★★★
film przyg., Bhutan/Chiny 2019, reż. Pawo Choyning Dorji, wyk. Sherab Dorji, Ugyen Norbu Lhendup, Kelden Lhamo Gurung
20:05 | **tvp kultura**
Zamiast spełniać marzenie o piosenkarskiej karierze w Australii, bhutański nauczyciel na państwowym kontrakcie trafia na rok do maleńkiej wioski ze wspaniałymi uczniami. Zasłużona nominacja do Oscara.

NIC NA SIŁĘ ★★
komedia romantyczna, Polska 2024, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Anna Szymańczyk, Anna Seniuk, Mateusz Janicki
20:00 | **tvn**
Wzięta szefowa kuchni jedzie przez całą Polskę na wezwanie do umierającej babci, która w rzeczywistości cieszy się dobrym zdrowiem i chce wydać wnuczkę za mąż za upatrzonego kandydata.

OSACZENI ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania/Niemcy 1999, reż. Jon Amiel, wyk. Sean Connery, Catherine Zeta-Jones, Ving Rhames
20:00 | **tv puls**
Uroki dekadencji: doświadczony Sean Connery i niezwykle zwinna Catherine Zeta-Jones planują napad tysiąclecia, wykorzystujący komputerowy problem roku 2000. Efektowne, ale nic więcej.

OSTATNIA BATALIA ELLEN COLE ★★★
film przyg., USA 2023, reż. Clif Prowse, Derek Lee, wyk. Lin Shaye, Liz Caribel Sierra, Craig Tate
21:25 | **cinemax**
Gdy deweloper odkrywa, że na drodze do realizacji jego projektu stoi staruszka, która nie chce odsprzedać ziemi, każe ją przepędzić. Ale pani, niegdyś płatna zabójczyni, przepędzić się nie da.

SZCZĘKI ★★★★★
thriller, USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss
20:00 | **stopklatka**
Egzamin z kina akcji dla młodego Stevena Spielberga: rekin ludojad atakuje plaże wziętego kurortu – kto go powstrzyma? Zaliczony na trzy Oscary i miejsce na liście przebojów wszech czasów.

THINESTRA ★★★
horror, USA 2025, reż. Nathan Hertz, wyk. Annie Ilonzeh, Mary Beth Barone, Jared Bankens
20:00 | **cinemax**
Dziewczyna marząca o utracie wagi, sięga po nowe pigułki, w rezultacie czego utracony nadmiar wagi zamienia się w jej sobowtóra o krwiożerczych zamiarach. Najwyraźniej ku przestrodze.

WICHRY NAMIĘTNOŚCI ★★★
dramat obycz., USA 1994, reż. Edward Zwick, wyk. Brad Pitt, Anthony Hopkins, Aidan Quinn
20:45 | **tvp 2**
Nieco rozwlekła, lecz poruszająca epickim rozmachem saga rodziny osiadłej w Montanie na przełomie XIX i XX wieku. Same dobre role – od Anthony'ego Hopkinsa po Brada Pitta.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

TVP1

08:20 Zaraz wracam
08:45 Ranczo X - serial kom.
09:45 Komisarz Alex
10:40 Ojciec Mateusz IX (2/13)
11:30 Okrasa łamie przepisy
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Program rolny
12:55 Sęp kasztanowaty
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info - magazyn
15:15 Reporterzy (498)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Oratorium Pasyjne. Gorzkie Żale - koncert
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:30 Czyń, co widzisz

21:00 **Uroczysta Droga Krzyżowa z rzymskiego Koloseum** - transmisja Włochy 26
22:50 **Pasja (The Passion of the Christ)** ★★★ - dramat historyczny USA 2004, reż. Mel Gibson, wyk. Jim Caviezel, Maia Morgenstern (135 min)
01:05 **Wielki Tydzień** ★★ - dramat obyczajowy Niemcy/Francja/Polska 1995, reż. Andrzej Wajda, wyk. Beata Fudalej (100 min)

TVP2

06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (437) - dyskusja
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7513) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:40 Operacja zdrowie (75)
12:10 Kolekcja (6) - mag.
12:30 Koło fortuny (2180)
13:15 Panna młoda (28)
14:05 Va banque (1040)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
15:50 Przepis dnia (131)
16:00 Koło fortuny (2181)
16:35 Familiada (3066)
17:05 Wielki Piątek
18:00 Przepis dnia
18:15 Va banque (1041)
18:50 Jeden z dziesięciu (20)
19:25 Barwy szczęścia
19:55 Przepis dnia (132)

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:45 **Wichry namiętności (Legends of the Fall)** ★★★ - dramat obycz. USA 1994, reż. Edward Zwick (140 min)
23:05 **Dobra osoba (A Good Person)** ★★★ - dramat obyczajowy USA/Kanada 2023 (135 min)
01:20 **Kopalnie króla Salomona (King Solomon's Mines)** ★★ - film przyg. USA/Australia 1985 (105 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:00 Halo tu Polsat (2733)
11:30 Gliniarze XII (52—54/60) - serial fab.-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (23) - serial fab.-dok. Polska 2026
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5871) - mag. reporterów Polska 26
16:30 Na ratunek 112 XVIII (24) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (25) - serial fabularno-dok. Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz
18:00 Pierwsza miłość 50 (19) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Aneta Zając, Mateusz Kościukiewicz, Dąbrówka Kruk
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (403)
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Farma** (185) - reality show Polska 2025
21:00 **Must Be The Music** (130) - show Polska 25
23:05 **Leon zawodowiec (Léon)** ★★★★ - dramat krym. Francja/USA 1994, reż. Luc Besson, wyk. Jean Reno, Natalie Portman, Gary Oldman (140 min)
01:25 **Alfa** - film przygodowy ★★★ USA/Chiny/Kanada 2018, reż. Albert Hughes, wyk. Kodi Smit-McPhee, Marcin Kowalczyk (130 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (2)
05:40 Uwaga! (7963) - mag.
05:55 Ukryta prawda (13/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Poznań – „Pomylone Gary" 28 (5) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5674)
11:25 Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Famiglia per amici", Łódź XVII (10) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Marklowice Górne – Przystań na Kępce 31 (13) - reality show
13:40 Ukryta prawda (24,25/60) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (36/50) - serial krym. Polska 2026
16:50 Szpital św. Anny III (24) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (24) - serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (7964) - mag.

20:00 **Nic na siłę** ★★ - komedia romantyczna Polska 2024, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Anna Szymańczyk, Anna Seniuk, Mateusz Janicki, Artur Barciś (150 min)
22:30 **Top Gun** - film sens. ★★★ USA 1986, reż. Tony Scott, wyk. Tom Cruise, Kelly McGillis, Val Kilmer, Anthony Edwards (130 min)
00:40 **Kuba Wojewódzki** (5)
02:00 **Szpital św. Anny** (35/50) - serial obycz.

TV PULS

06:00 Nash Bridges VI (7,8/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson, Cheech Marin
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (15,1/15)
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II (24) - serial obycz. Turcja 2012
14:00 Przepis na zbrodnię (10)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII - serial obycz.
16:00 Ranczo IX (13,1) - serial komediowy Polska 2015
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (24,25) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Osaczeni (Entrapment)** ★★★ - film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy 1999, reż. Jon Amiel (135 min)
22:15 **John Rambo (Rambo)** ★★ - film sensacyjny Niemcy/USA/Tajlandia 2008, reż. Sylvester Stallone (105 min)
00:00 **Brudna sprawiedliwość (Gasoline Alley)** ★★ - film sensacyjny USA 2021, reż. Edward Drake (120 min)
02:00 **Lombard XVIII** (20)

TVN7

05:25 Ten moment
05:55 Szkoła (48,49,50/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (59,19,20/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy
14:00 Detektywi (53/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (15) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (15) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie (24/24) - serial fabularno-dok.
19:00 Ukryta prawda (30/48) - serial fab.-dok. Polska 2024, wyk. Agnieszka Czekańska
20:00 **List w butelce (Message in a Bottle)** ★★ - melodramat USA 1999, reż. Luis Mandoki, wyk. Kevin Costner, Robin Wright (165 min)
22:45 **Królowa przetrwania** (5) - reality show
00:15 **Dzika furia (Rampage)** ★★ - film sens. USA 2018, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Naomie Harris, Jeffrey Dean Morgan (130 min)
02:25 **Hotel Paradise** (20) - real tv Polska 2026

MEZZO

11:25 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017
12:50 Intermezzo
13:30 Antonio Sartorio: Orfeusz - opera Francja 2023
16:45 Brahms: Trio fortepianowe H-dur, nr 1 – Boris Piergamienszczikow, Jelena Baszkirowa, Maksim Wiengierow - muzyka klasyczna
17:40 Matteo Mancuso – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
18:30 Naïssam Jalal: Landscapes of Eternity
19:25 Franco Ambrosetti Quintet na Lugano Jazz Estival
20:30 Young Euro Classic 2022: Chineke! Junior Orchestra, Glass Marcano
22:10 Bach: Pasja według św. Mateusza - muzyka sakralna

PULS 2

11:10 Gigantozaur (21,25/26)
11:30 Dinopociąg (25/40)
12:00 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (8,7/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (8,11/26)
16:00 My Little Pony II
17:00 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII (25)
17:10 Blue (31,32/52)
17:40 Świnka Peppa II (2/52)
17:45 Bing IV (3,4/27)
18:15 Masza i niedźwiedź VIII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (25/30)
19:00 Kacze opowieści
19:35 Pingwiny z Madagaskaru (4/26)
20:00 Przyjaciel gangstera - komedia krym. Francja/Włochy 03, reż. Francis Veber
22:00 Przepis na zbrodnię
01:00 Przepis na zbrodnię

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II (1/25) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci VIII (12,13/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (25,17) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (25)
12:55 Trudne sprawy XXI (19,20,21/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (57, 58)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (24,25) - serial obycz.
20:00 A na deser... (6) - mag. kulinarny Polska 2026
20:05 Wodny świat - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds, wyk. Kevin Costner
22:55 Obłędny rycerz - film przygodowy USA 2001
01:40 STOP Drogówka (366)

METRO

07:45 Sekrety życia (9/40)
08:40 Szpital (49,50/72)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Zapisane w gwiazdach
13:40 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi
15:40 The Floor (13, 14)
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (7/7) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty II
19:00 Kartoteka VIII (5)
20:00 Hashima - film sens. Korea Południowa 2017, reż. Ryoo Seung-wan, wyk. Hwang Jung-min, So Ji-seob
22:50 The Traitors. Zdrajcy (6) - reality show Polska 2026
00:25 Cienie - thriller Francja/Belgia 2016, reż. Thomas Kruithof
02:00 Magia kina (1)
02:20 Ach, ten ślub! (2)

eprasa.pl 3000f0b0ca

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (15)
08:55 Robert Makłowicz (127, 139) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (11,12/12)
11:55 Wojny kontenerowe (6,7/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXV (10,11,4/11) - serial dok.
16:00 MacGyver (5,6/22)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (3,4/12)
19:10 Wojny kontenerowe (15,16/16) - serial dok.
20:00 Szczęki (Jaws) - thriller ***** USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss, Lorraine Gary, Murray Hamilton (160 min)
22:40 Taśmy Watykanu (The Vatican Tapes) ** - horror USA 2015, reż. Mark Neveldine, wyk. Olivia Taylor Dudley, Dougray Scott (115 min)
00:35 The Ring – Krąg II (The Ring Two) *** - horror USA 1998, reż. Hideo Nakata, wyk. Naomi Watts, Simon Baker, David Dorfman (155 min)

ALE KINO+

09:45 Problem - film krótkom. Polska 2020 (30 min)
10:15 Bestia III (1,2/6)
12:10 Vera (2/4) - serial krym.
14:00 Pod Starym Dębem (The Old Oak) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Belgia 2023, reż. Ken Loach (135 min)
16:15 Cicha dziewczyna (An Cailín Ciúin) **** - dramat obycz. Irlandia 2022, reż. Colm Bairéad, wyk. Catherine Clinch, Carrie Crowley (125 min)
18:20 Vera (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:10 Anatomia zbrodni (Crimes et petits mensonges) ** - komedia kryminalna USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston, Mos Def (125 min)
22:15 Boss (The Infiltrator) *** - film kryminalny Wlk. Brytania/USA 2016, reż. Brad Furman, wyk. Bryan Cranston, Leanne Best, Daniel Mays (145 min)
00:40 Podwójna tożsamość (The Death and Life of Bobby Z) ** - film sens. USA/Niemcy 2007, reż. John Herzfeld (105 min)

TVP KULTURA

08:05 WTEM - felieton
08:25 Wydarzenie aktualne
09:00 Chłopi (3/13)
10:05 Wsteczny bieg - film *** obycz. Polska 1978, reż. Laco Adamik, wyk. Iwona Biernacka (80 min)
11:25 Scena muzyczna (56)
12:25 Giotto. Historia Zbawienia - film dok.
13:30 Kulturalni (11) - mag.
14:25 Konnica (The Horse Soldiers) *** - film przygodowy USA 1959, reż. John Ford (120 min)
16:25 Oratorium Pasyjne. Gorzkie Żale (30)
17:15 Chłopi (4/13)
18:20 Kolekcja (1) - magazyn
18:45 Niezapomniana Jacqueline du Pre
20:00 Wstęp do filmu (511)
20:05 Lunana. Szkoła na końcu świata (Lunana) **** - film przyg. Bhutan/Chiny 2019, reż. Pawo Choyning Dorji (120 min)
22:05 Tygodnik kulturalny
23:00 Przygody Sherlocka Holmesa (5/13)
00:10 Wstęp do filmu (581)
00:15 Wszystko na sprzedaż **** - dramat obyczajowy Polska 1969, reż. Andrzej Wajda (110 min)

HBO

09:50 Na samą myśl o Tobie *** - komedia romantyczna USA 2024 (115 min)
11:45 Na planie (14) - mag.
12:10 Lista - komedia ** USA 2023 (95 min)
13:45 Saga »Zmierzch« – Księżyc w nowiu ** - melodramat USA 2009 (130 min)
15:55 Le Mans '66 - film **** biograficzny USA 2019, reż. James Mangold, wyk. Matt Damon (150 min)
18:25 Jak wytresować smoka **** - film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania 2010 (95 min)
20:00 Człowiek w ogniu *** - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004, reż. Tony Scott (145 min)
22:25 Obcy: Romulus - horror *** USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Fede Alvarez, wyk. Cailee Spaeny (115 min)
00:20 Manodrom - thriller ** Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg (95 min)
01:55 Kneecap. Hip-hopowa rewolucja **** - film obyczajowy Irlandia/Wlk. Brytania 2024 (100 min)

CANAL+ PREMIUM

09:15 Larp - film krótkom. Polska 2014 (95 min)
10:50 Megamocny kontra Syndykat Zagłady * - film anim. USA/Kanada/Indie 2024, reż. Eric Fogel (85 min)
12:15 Masz ci los! - komedia *** Polska 2023, reż. Mateusz Głowacki, wyk. Izabela Kuna (90 min)
13:45 The Office PL II (1,2)
14:45 Yintah - film dok.
16:50 Warcraft: początek *** - film fantasy USA 2016, reż. Duncan Jones, wyk. Travis Fimmel (120 min)
18:50 Łapu-Capu
18:55 Premierowa jazda
19:10 Mamma Mia! - komedia *** muz. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008, reż. Phyllida Lloyd (110 min)
21:00 Brygada (6/8) - serial sens. Francja 2023
21:50 Wrogowie publiczni *** - dramat krym. USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale (135 min)
00:05 Martwych nie boli *** - western Kanada/Dania/Meksyk/Wlk. Bryt./USA 2023, reż. Viggo Mortensen (125 min)

KINO POLSKA

08:05 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (7/8)
08:45 Polska Kronika Filmowa 25/50 - reportaż Polska 1950
09:00 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
09:15 Paragon, gola! - komedia Polska 1969, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Józef Nalberczak
11:35 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Krzysztof Litwin
13:40 Ziemia obiecana - dramat obycz. Polska 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak
17:15 Pogranicze w ogniu (9,10) - serial sens. Polska 88
20:00 Jestem mordercą - thriller psychologiczny Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik
22:15 Cicha noc - dramat obycz. Polska 2017, reż. Piotr Domalewski, wyk. Dawid Ogrodnik, Tomasz Ziętek
00:15 W imię... - thriller Polska 2013, reż. Małgorzata Szumowska, wyk. Andrzej Chyra, Mateusz Kościukiewicz
02:40 Co dzień bliżej nieba - film obycz. Polska 1984, reż. Zbigniew Kuźmiński, wyk. Jacek Guziński, Maciej Góraj

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XVI
10:25 Świat według Kiepskich
14:30 Flora i Ulisses - komedia USA 2021, reż. Lena Khan
16:25 Legenda Herkulesa - film sens. USA/Bułgaria/Niemcy 14, reż. Renny Harlin
18:30 Zawód: szpieg - film sens. USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Japonia/Francja 2001
21:00 Siedmiu wspaniałych - western USA/Australia 2016
23:45 Królestwo niebieskie - dramat hist. Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/Francja 2005

KINO TV

07:30 Kojak V (3/22)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher (13,1/13)
11:00 Poirot: Zło czai się pod słońcem VIII (1/2) - serial krym.
13:10 Panna Marple II (4/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (2,3/13)
17:55 Poirot III (6,7/11)
20:00 Ucieczka z Alcatraz - film sens. USA 1979, reż. Don Siegel, wyk. Clint Eastwood
22:30 Gangi Nowego Jorku - film sensacyjny USA/Włochy 2002, reż. Martin Scorsese
01:55 Gliniarz z metropolii - film akcji USA 1997

WARNER TV

08:15 J.A.G. VII (1/24)
09:10 Bajer z Bel-Air V
10:10 Za głosem serca
11:10 Pełna chata III (3,4/24)
12:10 J.A.G. VII (2,3/24)
14:05 Bajer z Bel-Air V
16:00 Pełna chata III (
18:05 Nad życie - film obyczajowy Polska 2012
20:00 Dzień ojca - komedia romant. USA 1997, reż. Ivan Reitman, wyk. Robin Williams
22:00 Zabójcza broń II - film sensacyjny USA 1989
00:10 Kochaj i tańcz - komedia romantyczna Polska 2008

PARAMOUNT

07:30 Elementary VI
09:25 Dziewczyny z drużyny - komedia USA 2000
11:40 Żony ze Stepford - film s.f. USA 2004, reż. Frank Oz
13:40 Rodzina Addamsów II - komedia USA 1993
15:40 Starsky i Hutch - film sensacyjny USA 2004
17:45 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 10
20:00 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sensacyjna USA 1994, reż. John Landis
22:05 Krzyk - horror USA 1996
00:10 Grindhouse vol. 2 Planet Terror - horror USA/Meksyk 07

CINEMAX

13:30 Piękna i bestia - film fantasy Francja/Niemcy/Hiszpania 2014, reż. C. Gans
15:20 Requiem - thriller Niemcy 06, wyk. Sandra Hüller
16:55 Od marca do maja - dramat obycz. Czechy 2024
18:20 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
20:00 Thinestra - horror USA 2025, reż. Nathan Hertz, wyk. Annie Ilonzeh, Jared Bankens
21:25 Ostatnia batalia Ellen Cole - film przyg. USA 2023
23:00 Klątwa - horror USA/Japonia 2004, reż. T. Shimizu

ROMANCE TV

08:30 Górscy ratownicy
09:30 Górski lekarz
10:25 Inga Lindström: Uciekające konie w Sudermanii - film obycz. Niemcy/Szwecja 2022
12:20 Rejs ku szczęściu
14:15 Zapomniany ślub - film obyczajowy Niemcy 2024
16:05 Szkoła jazdy - komedia romantyczna Niemcy 2012
18:00 Śledztwo prowadzi Watzmann (1/12) - serial krym.
19:00 Górski lekarz
20:00 Rejs ku szczęściu
21:55 Bella Australia - komedia romantyczna Niemcy 2012
23:50 Górski lekarz

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (25/26)
11:50 Magda M. II (7,8)
13:55 Teraz albo nigdy! III (4)
14:55 19+ - serial fab.-dok.
16:00 Seriaale Top 5 (18)
16:10 Player One - film s.f. USA/Indie 2018
19:00 Szpital św. Anny (5/26)
20:00 Cudowny chłopak - dramat obyczajowy USA/Hongkong/Kanada 2017
22:35 Sabrina - komedia romantyczna USA/Niemcy 96
01:00 Zatańcz ze mną - komedia USA 2004

AMC

11:45 Tristan i Izolda - melodramat USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Czechy 2006
14:10 Niewinna - thriller Wlk. Brytania/USA 2008
15:50 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
18:15 Tutanchamon (3) - serial historyczny Kanada 2015
20:00 Daredevil - film sens. USA/Szwajcaria 2003, reż. Mark Steven Johnson
22:00 Extraterrestrial - film s.f. Kanada 2014
00:10 Strzelec - thriller USA 2007, reż. Antoine Fuqua

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:25 Agenci NCIS XII (2/24)
09:15 Castle IV (14,15/23)
11:15 Detektyw Monk III (11,12/16) - serial krym. USA 05
13:10 Dr House (1,2/22)
15:10 FBI: International IV (3,4/22) - serial akcji
17:10 Castle IV (16,17/23)
19:05 FBI III (3,4/15)
21:05 Underworld: Bunt Lykanów - film sensacyjny USA/Nowa Zelandia 2009
22:55 Łzy słońca - film akcji USA 2003, reż. Antoine Fuqua
01:15 FBI III (3/15)

EPIC DRAMA

09:10 Lekarze na start
10:45 Agenci NCIS XVII (13,14/20) - serial kryminalny
12:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V (2/6)
13:30 Panna Austen (2/4)
14:35 Poirot XIII (2/5)
16:30 Agenci NCIS XVII (15,16/20) - serial kryminalny
18:20 Panna Scarlet VI
19:30 Lekarze na start
21:00 Kobiety na wojnie (3/8) - serial obycz. Francja 2022
22:05 Sherlock i córka (3)
23:00 Robin Hood
00:10 Lekarze na start
00:55 Agenci NCIS XVII (8/20)

TVN STYLE

08:35 Dorota was urządzi III
09:20 Zgłoś remont (2)
10:25 Bez kompleksów (3)
11:25 Ugotowani (4, 5)
13:30 Kuchenne rewolucje (1, 2) - reality show Polska 25
15:35 Czas na zmianę (1, 2)
16:40 Jestem z Polski IX (14,10) - serial dok. Polska 22
18:45 Kuchenne rewolucje (9)
20:50 Bitwa o gości (3) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XVI (22,23)
23:45 Niezwykłe Stany Prokopa VI (5/8) - serial dok.
00:45 Skąd pochodzę?

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia V (10)
09:15 Fani czterech kółek XV
11:15 Złomowisko PL XII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować
18:00 Raport Turbo (4953)
18:15 Moto Fachury (5)
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (2) - mag.
19:45 Moto kombat (5) - mag.
20:30 Mobilni mechanicy (9)
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (4953)
22:20 Z drugiej ręki (9) - mag.
23:05 Zawodowi handlarze (9)

BBC FIRST

08:45 Lewis IV (8/8)
09:40 Ojciec Brown VII (5/10)
10:40 Śmierć pod palmami IV
11:50 W granitowym mieście
13:00 Zbrodnie w Prowansji (3)
14:50 Ojciec Brown (9/10)
15:50 Lewis IV (8/8)
16:50 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (4/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
22:00 Śmierć pod palmami XV
23:05 Zbrodnie w Prowansji (3)
01:00 Ojciec Brown VII (5/10)

FX

09:10 Kości XI (5,6/22)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (2/22)
11:55 FBI II (9,10/19)
13:45 Alert: Wydział Osób Zaginionych II (7,8/10)
15:35 Agenci NCIS V (2,3/19)
17:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (3/22)
18:20 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (5,6/24)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (17,1/17)
22:00 Grey's Anatomy: Chirurdzy XXII (5) - serial obycz.
22:55 Szklana pułapka - film akcji USA 88, reż. J. McTiernan

HGTV

09:05 Remontujemy dom na plaży - serial dok. USA
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:00 Zarobić na remoncie VI
12:00 Uratuj swój ogród (1)
13:00 Wielkanoc palce lizać
13:35 Wielkanocne metamorfozy Doroty Szelągowskiej
14:20 House Hunters (1)
15:00 Mieszkanie na miarę
17:05 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (1, 2) - reality show
20:10 Zróbmy sobie dom (5)
21:15 Zgłoś remont (2)
22:10 House Hunters (8, 1—3)

BBC LIFESTYLE

12:15 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
13:35 Rezydencje na Mauritiusie (2/10) - serial dok.
14:40 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dok.
15:45 Zapraszam do stołu: wielka porcja (3) - reality show
17:35 Rezydencje na Mauritiusie (3/10) - serial dok.
18:45 Mistrzowie ceramiki (8)
19:50 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
21:00 Hotel Four Seasons przy Park Lane - serial dok.
22:00 Hiszpański remont Amandy i Alana (7, 8)

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół IV (23,24/24)
08:55 Przyjaciele IX (23,1—4/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu (5—10/17)
14:30 Dwóch i pół V (1,2,3,4/19) - serial kom.
16:30 Przyjaciele X (5—10/18) - serial kom. USA 2003
19:30 Teoria wielkiego podrywu (11—16/17) - serial kom.
22:00 The Office PL III (1,2)
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy VI (1/10)

TVP SERIALE

08:10 Komisarz Alex XXI (10)
09:05 Na sygnale
09:35 Klan - telenowela
10:00 Ranczo III (7,8/13)
11:50 Ojciec Mateusz 34 (9)
12:40 Pan Mama (20/20)
13:15 Zaraz wracam
13:50 Ojciec Mateusz XXV (1,2)
15:35 Komisarz Alex XXI (12)
16:25 Na sygnale (37)
17:35 Ranczo III (9,10/13)
19:35 Ojciec Mateusz XXV (3) - serial kryminalny Polska 2021, wyk. Artur Żmijewski
21:25 Ranczo III (11,12/13)
23:25 Ojciec Mateusz XXV (4,5,6) - serial krym. Polska 21

CANAL+ KUCHNIA

14:25 Tajemnice indyjskich smaków (7) - program rozrywk.
14:50 Zgrillowani (7, 8)
15:45 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (7, 8)
16:40 Azjatycka kuchnia Evy Pau (3, 4) - mag. kulinarny
17:35 Jamie Oliver
18:30 Jakubiak rozgryza Włochy (5, 6) - mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (8, 1)
20:15 Donal: święta, post i uczta (2) - program rozrywk.
21:15 Anthony Bourdain X
00:45 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (1, 2)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: transformacje (2) - reality show
12:05 Po pierwsze: lokalizacja!
14:00 Cudotwórcy VI
14:50 Wielkie projekty: transformacje (3) - reality show
16:00 Room service. Hotele od kuchni (6/6) - serial dok.
16:30 Porządek musi być (1/8)
17:00 Liczy się miejsce (10)
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
20:10 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy VI (4/13)
22:00 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.

PLANETE+

14:50 Motyle. Superbohaterowie przyrody (3/3)
15:50 Niezwykłe podróże koleją XII (2/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj? IV (49—52)
18:15 Świat z góry XII
18:50 Chiny-Tajwan
19:45 Jak wyprodukować szczęście - film dok.
20:50 Niezwykłe podróże koleją IX (6/7) - serial dok.
22:00 Zbrodnie w Bowraville. Sprawiedliwość po australijsku
23:10 Historia fantasy (2)

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski III (20/32)
11:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (5/6)
12:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (5/6) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania VII (10/17) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VII (17)
16:00 Od samochodu do domu
17:00 Celnicy na straży Europy VIII (1,2/10) - serial dok.
18:00 Biznes na kółkach (3/6)
19:00 Złomowisko PL II (5,6)
21:00 Specjalistki - serial dok.
22:00 Bimbrownicy XIV (5)
23:00 Nagi instynkt przetrwania XII - serial dok. USA 2026

TVP HISTORIA

13:25 Historia w ożywionych obrazach (19) - cykl reportaży
13:50 Królowie (66)
14:25 Czterej pancerni i pies
15:10 Portrety wojenne
15:40 Sensacje XX wieku
17:25 Czas honoru II (13/13)
18:20 Encyklopedia II wojny światowej (20, 21)
19:25 Królowie (25)
20:00 Przykazanie miłości. Historia rodziny Ulmów z Markowej - film dok.
21:05 Jan Paweł II II - film biograf. Włochy/USA/Polska 2005
23:20 Sensacje XX wieku

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Tajne akta UFO: nowe otwarcie (4/8) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (3/11)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Pogromca tajemnic III
17:10 Tajne kryjówki dyktatorów (1/6) - serial dok.
18:10 Straż graniczna: USA II
19:05 Starożytni kosmici XIII
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu (1) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Jak to wyjaśnić: tajemnice armii (1,2) - serial dok.
23:55 Jak to wyjaśnić IV (1/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Złapać przemytnika IV
15:00 Strażnicy z Karaibów II
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (3/8) - serial dok.
17:00 Tajemnicze mumie z Sakkary (3/4) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (8/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (6)
20:00 Ikony lotnictwa (1)
21:00 Premiera: II wojna światowa: historia przed trybunałem
22:00 Premiera: Nazistowscy dyplomaci - film dok. F 2025

FOCUS TV

08:50 Wehikuł czasu
09:00 Galileo - pr. popularn.
10:00 Gwiazdy lombardu XIV
12:00 Superfabryki (6/8)
13:00 Poszukiwacze historii VI
14:00 I wojna światowa w liczbach (5,6/6) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Starożytni kosmici: ostateczny dowód (1/8)
21:00 Niezwykłe osiągnięcia starożytności (2/10)
22:00 I wojna światowa w liczbach (5,6/6) - serial dok.
00:00 Łowcy wirusów: Zabójcze nietoperze - film dok.

BBC EARTH

09:20 W okowach mrozu VI
11:20 Dzika Francja
12:20 Małe wielkie podróże
13:25 Inżynieria jutra
14:30 W okowach mrozu XI
15:30 Ben Fogle na szkockich wyspach II (2/4) - serial dok.
16:35 Królestwo zwierząt
17:40 Dzika Francja
18:45 Sekretne życie drzew
19:45 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie
20:55 Ben Fogle na szkockich wyspach II (3/4) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Zabójcza pogoda VI (12)

POLSAT VIASAT HISTORY

14:00 Machu Picchu: kamienne miasto - film dok.
15:10 Ciemna strona starożytnej Grecji - serial dok.
16:20 Jaskinia Chauveta: pierwsze arcydzieło ludzkości
17:30 Dlaczego znikają samoloty: zagadka lotu MH370
18:50 Lądowanie w Normandii: 80. rocznica - film dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (6/13) - serial dok.
21:00 Historia sprawiedliwości - serial dok. Kanada 2025
22:00 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (3/6)
23:00 Dziki Zachód (5/6)

eprasa.pl 3000f0b0ca

SOBOTA 4.04

Od A do Z

BARBIE ★★★★
komedia, USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera
21:45 | tvn
Żonglując mitami popkultury: Barbie wraz z Kenem opuszcza swój rządzony przez kobiety świat lalek, by wśród ludzi dokonać gorzkiej, ale i satysfakcjonującej, weryfikacji reguł rządzących światem realnym.

BOŻE CIAŁO ★★★★★
dramat obycz., Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel
22:55 | kino polska
Jedenaście polskich Orłów, nominacja do Oscara oraz inne nagrody dla wziętej z życia historii uciekiniera z poprawczaka (Bartosz Bielenia!), który udając księdza, skraca drogę pewnej społeczności do Boga.

CASINO ROYALE ★★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Martin Campbell, wyk. Daniel Craig, Eva Green, Mads Mikkelsen
20:25 | tvp 1
"Bond" nr 21: zmiana aktora (Daniel Craig zamiast Pierce'a Brosnana) i tonacji – 007 staje do pojedynku z bankierem światowego terroryzmu. Nowa jakość przy dawnej dynamice i dopracowanych efektach.

CZERWONA PLANETA ★★
film s.f., USA/Australia 2000, reż. Antony Hoffman, wyk. Val Kilmer, Carrie-Anne Moss, Tom Sizemore
22:00 | warner tv
Wypróbowany schemat: wobec postępującego skażenia Ziemi grupa amerykańskich astronautów wyrusza na Marsa w poszukiwaniu możliwości osiedlenia się tam człowieka. Dla miłośników gatunku.

EX MACHINA ★★★★
film s.f., Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander, Domhnall Gleeson, Oscar Isaac
22:40 | canal+ premium
Oscar za efekty i nominacja za scenariusz dla opowieści o informatyku, któremu przychodzi sprawdzić doskonałość sztucznej inteligencji zainstalowanej w androidzie o wyglądzie atrakcyjnej kobiety.

Przełęcz ocalonych

20:40 | tvp historia
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM WOJENNY
USA/AUSTRALIA 2016, REŻ. MEL GIBSON, WYK. ANDREW GARFIELD, VINCE VAUGHN, SAM WORTHINGTON

Mel Gibson powraca do głównego nurtu Hollywood opowieścią o Desmondzie Dossie – żołnierzu, który odmówił noszenia broni, a mimo to został odznaczony Medalem Honoru za postawę podczas bitwy na Okinawie.

MYZ

HULK ★★★
film sens., USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly, Nick Nolte
20:00 | stopklatka
Ang Lee adaptuje komiks o zielonym mutancie, dbając zarówno o rozterki swego napromieniowanego bohatera, jak i podkreślenie komiksowej konwencji. Efekt ciekawy, choć nie do końca przekonujący.

JAŚNIEJSZA OD GWIAZD ★★★
melodramat, Wlk. Brytania/Francja/Australia 2009, reż. Jane Campion, wyk. Abbie Cornish, Ben Whishaw, Kerry Fox
20:00 | tvp kultura
Jane Campion przypomina o sobie subtelną opowieścią o miłości romantycznej, jaka narodziła się między przedwcześnie zmarłym poetą Johnem Keatsem a jego muzą i narzeczoną Fanny Brawne.

KOLIBER ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Steven Knight, wyk. Jason Statham, Agata Buzek, Vicky McClure
20:00 | tv puls
Jason Statham jako żołnierz po przejściach, który ukrywa się w mrocznych zakamarkach Londynu, korzystając z możliwości zmiany tożsamości, lecz w poczuciu zagrożenia zmienia się w maszynę do zabijania.

LEGIONY ★★★
film wojenny, Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka
20:00 | kino polska
Na tle wojennej epopei Legionów Polskich Piłsudskiego rozgrywa się historia rywalizacji dwóch żołnierzy spod różnych zaborów o względy młodej kobiety: niezła batalistyka i sentymentalny schemat.

PSZCZELARZ ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2024, reż. David Ayer, wyk. Jason Statham, Emmy Raver-Lampman, Josh Hutcherson
22:00 | tv puls
Kiedy sąsiadka agenta na emeryturze zabija się w wyniku internetowego oszustwa, Jason Statham postanawia ją pomścić. Nie wie, z kim zadarł, ale oni także nie wiedzą, jak bezwzględnym jest przeciwnikiem.

SAN ANDREAS ★★★
film katas., USA/Australia 2015, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Carla Gugino, Alexandra Daddario
20:00 | tvn 7
Gdy w Kalifornii dochodzi do największego trzęsienia ziemi w historii, pilot helikoptera ratunkowego rusza na poszukiwanie zaginionej córki. Pilota gra Dwayne Johnson, więc niespodzianek brak.

THE ALTO KNIGHTS ★★
thriller, USA 2025, reż. Barry Levinson, wyk. Robert De Niro, Debra Messing, Cosmo Jarvis
23:35 | hbo
Robert De Niro w podwójnej roli Franka Costello i Vita Genovese – niegdyś przyjaciół w mafijnym półświatku, z czasem rywalizujących ze sobą przywódców mafijnych rodzin w Nowym Jorku lat 50. XX wieku.

WIECZNIE MŁODY ★★★
film s.f., USA 1992, reż. Steve Miner, wyk. Mel Gibson, Jamie Lee Curtis, Elijah Wood
20:00 | warner tv
Eksperymentalnie hibernowany w latach 30. XX wieku pilot Daniel McCormick (Mel Gibson) budzi się po półwieczu, by rekompensując sobie utratę bliskich, naprawić życie dwunastolatka i jego samotnej matki. Wciąga.

WIELKA ODWAŻNA PIĘKNA PODRÓŻ ★★★
film przyg., USA/Irlandia 2025, reż. Kogonada, wyk. Margot Robbie, Colin Farrell, Kevin Kline
21:45 | hbo
Mężczyzna, korzystający w wypożyczonego auta, spotyka kobietę, z którą – wbrew woli - odbywa tajemniczą podróż szlakiem swoich i jej wspomnień, by u kresu stanąć przed decyzją, czy to ta jedyna.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

SOBOTA 4.04

TVP1

06:20 Balans bieli (130)
07:00 Słowo dla Libanu (3)
07:40 Rok w ogrodzie (1159)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:55 Taniec żurawi - film dok.
10:00 Paweł, apostoł Chrystusa - dramat hist. USA 2018, reż. Andrew Hyatt
12:00 Siedmiu wspaniałych (The Magnificent Seven) - western USA 1960 (145 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy
15:00 Sanatorium miłości
16:05 Dziedzictwo - serial obyczajowy Turcja 2020
17:00 Teleexpress
17:35 Ojciec Mateusz 34 (10)
18:40 Jaka to melodia? (5884)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:00 Orędzie abp. Adriana Galbasa SAC na Wielkanoc

20:25 **Casino Royale** - film ★★★★ sensacyjny Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Martin Campbell, wyk. Daniel Craig (155 min)
23:00 **Parker** - film sensacyjny USA 2013, reż. Taylor Hackford, wyk. Jason Statham, Jennifer Lopez (120 min) ★★★
01:00 **Wojna zastępcza** - serial sens. Polska 26
01:55 **Elsa i Fred** - komedia romantyczna Kanada/Meksyk/Puerto Rico/USA 2014 (105 min) ★★★

TVP2

05:20 Barwy szczęścia
06:30 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7514) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:15 Wielkanoc polska (1)
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! (5) - mag. kulinarny
12:10 Mój przyjaciel Hachiko (Hachi: A Dog's Tale) - dramat obyczajowy Wlk. Brytania/USA 2009 (95 min)
13:45 Wielkanoc polska (2)
14:00 Familiada (3117)
14:35 Koło fortuny (2182)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 (5) - show
16:20 Na dobre i na złe
17:20 Panna młoda (29)
18:15 Va banque (1042)
18:50 Słowo na niedzielę
19:00 Informacje kulturalne
19:25 Rodzinka.pl XVIII (5,6)

20:30 **Prywatka u Wojtka, czyli benefis Wojciecha Gąssowskiego** (1, 2) - portret muzyczny Polska 2026
22:40 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (5) - talk-show
23:35 **Dzień dobry, kocham cię!** - komedia romantyczna Polska 2014 (100 min) ★★
01:15 **Allan Quatermain i zaginione Miasto Złota** - film przyg. Izrael/USA 1987, reż. Gary Nelson (105 min) ★★

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
08:00 Halo tu Polsat (2740)
11:35 Ewa gotuje (566) - mag. kulinarny Polska 2026
12:05 Rolniczki (5) - serial dokumentalny Polska 2024
13:10 Dobra wróżka (Tooth Fairy) - film fantasy USA/Kanada 2010, reż. Michael Lembeck, wyk. Dwayne Johnson (140 min)
15:30 Ninja vs Ninja (84) - show Polska 2025
17:30 Awantura o kasę (280) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (445) - program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Jarosław Gugała
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 **Kabaret Neo-Nówka – Tradycje Polskie!** - kabaret i satyra Polska 2024
22:55 **Wróg publiczny (Enemy of the State)** - thriller polityczny USA 1998, reż. Tony Scott, wyk. Will Smith (160 min) ★★
01:35 **Egzorcysta papieża (The Pope's Exorcist)** - horror USA/Hiszpania/Wlk. Bryt. 23, reż. Julius Avery, Nicholas D. Johnson (145 min) ★★★

TVN

05:10 Nauka jazdy (3)
05:40 Uwaga! (7964) - mag.
05:55 Ukryta prawda (14/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Nowy Tomyśl – Oaza Smaku 28 (6) - reality show Polska 24
07:45 Dzień Dobry TVN (5675)
11:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:30 Madagaskar III (Madagascar 3: Europe's Most Wanted) - film animowany USA/Indie 2012, reż. Eric Darnell, Tom McGrath, Conrad Vernon (125 min)
15:35 Vabank - komedia kryminalna Polska 1981, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Witold Pyrkosz (140 min)
17:55 Kuchenne rewolucje: Kraków – Trzy smaki 32 (5)
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Mam Talent!** (7) - program rozrywkowy Polska 2026
21:45 **Barbie** - komedia USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera (135 min) ★★★★
00:00 **To (It)** - horror USA/Kanada 2017, reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell (160 min) ★★★★
02:40 **Szpital św. Anny** (36/50) - serial obycz.

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (12,14,8/15) - serial sens. Niemcy 2013
09:00 Taki jest świat (14)
09:25 Wojciech Cejrowski. Boso – Etiopia (1)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII - serial obyczajowy Polska 2023, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski. Konstancja, która prowadzi szkołę dobrego wychowania, zostaje upokorzona przez bezczelnego chłopaka. Jej uczennica postanawia nauczyć prostaka dobrych manier. Sylwia kontaktuje się z Lolkiem w sprawie jego poczty, która przyszła do niej.
20:00 **Koliber (Hummingbird)** - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Steven Knight (120 min) ★★★
22:00 **Pszczelarz (The Beekeeper)** - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2024, reż. David Ayer (130 min) ★★★
00:10 **16 przecznic (16 Blocks)** - film sensacyjny USA/Niemcy 2006, reż. Richard Donner (120 min) ★★★
02:10 **Taki jest świat** (14)

TVN7

05:10 Szkoła (51/72)
06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (11/14)
06:55 Bugs Bunny Builders
07:25 Legendy sowiego królestwa: Strażnicy Ga'Hoole - film anim. Aus./USA 2010
09:20 Ukryta prawda (11,12/20) - serial fab.-dok.
11:25 Mówię Wam (8) - mag.
12:35 Ukryta prawda (13,14/68) - serial fab.-dok.
14:35 Detektywi VI (13)
15:35 The Floor (9, 10)
16:50 Wonder Woman 1984 - film fantasy USA 2020, reż. Patty Jenkins, wyk. Gal Gadot, Chris Pine, Kristen Wiig, Pedro Pascal, Robin Wright (190 min)
20:00 **San Andreas** - film katas. USA/Australia 2015, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Carla Gugino (145 min) ★★★
22:25 **Bajecznie bogaci Azjaci (Crazy Rich Asians)** - komedia romantyczna USA/Chiny 2018, reż. Jon M. Chu (150 min) ★★★
00:55 **Niezapomniany (Unforgettable)** - thriller psychologiczny USA 2017, reż. Denise Di Novi (110 min) ★★

MEZZO

08:30 Felix Mendelssohn-Bartholdy, György Ligeti: Sen nocy letniej - balet Niemcy 21
10:50 Mikael Karlsson: Melancholia - opera Szwecja 2023, reż. Andreas Morell
13:30 Nerja - taniec F 2022
15:05 John Mc Laughlin i jego Mahavishnu Orchestra podczas Lugano Jazz Estival
15:50 Antonio Vivaldi: Les Quatre saisons dansées - balet Francja 2024, reż. O. Simonnet
17:05 Intermezzo
17:25 Claudio Abbado, Filharmonicy Berlińscy: Verdi
18:50 Juan Diego Flórez, Sinfonía por el Perú: arie operowe i zarzuela
20:30 Leos Janácek: Katja Kabanova - opera Austria 2022
22:10 Šerkšnytė, Czajkowski, Wajnberg - muzyka klasyczna

PULS 2

08:35 Luis i obcy - film anim. Niemcy/Luksemburg/Dania/Belgia/Chiny 2018
10:05 OZI: Głos Deszczowego Lasu - film animowany Wlk. Brytania/Francja/USA 2023
12:00 Wojciech Cejrowski. Boso – Ziemia Święta (7, 8, 3)
13:45 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (11, 12)
15:45 Królewska zagadka - film fantasy Niemcy 2009
17:00 Przepowiednia dla księcia - film fantasy Czechy/Słowacja/Niemcy 2021
19:00 Mavka i strażnicy lasu - film anim. Ukraina 2023
21:00 Dawid i Goliat - film akcji USA 2016, reż. W. Brothers
22:30 Immortals. Bogowie i herosi - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Kanada 2011
00:35 Wstydliwe choroby VI

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (323) - mag. Polska 2026
09:30 A na deser... (6) - mag. kulinarny Polska 2026
09:35 Miodowe lata II (5/13) - serial kom. Polska 1999
10:10 Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
12:25 Jak łyse konie - komedia Chiny/Hongkong 2023, reż. Larry Yang, wyk. Jackie Chan
14:55 Policjantki i policjanci XXIV (16—20) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgłowski, Paweł Kowalczyk
20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (17—20) - serial krym. Polska 2026, wyk. Marek Włodarczyk, Michał Mrozek
00:00 Gwiazdy kabaretu (171, 169) - kabaret i satyra
02:05 STOP Drogówka (340)

METRO

07:00 Przystanek Bieszczady (6) - serial dok. Polska 2016
07:55 Klan z Alaski VI (2/11)
09:55 The Floor (10)
11:00 Złomowisko PL III (9,1)
13:00 Gwiazdy lumpeksów (6)
13:50 Kryminalni IV - serial kryminalny Polska 2006
17:00 Mam Talent! (6)
18:55 Milionerzy (765, 766)
20:00 Pan Church - dramat obyczajowy USA 2016, reż. Bruce Beresford, wyk. Eddie Murphy, Britt Robertson
22:15 Zagubieni w słońcu - thriller USA 2015, reż. Trey Nelson, wyk. Josh Duhamel, Josh Wiggins, Lynn Collins
00:10 Ciężarówką przez Stany (1/8) - serial dok.
01:00 Koszykówka: NBA: Philadelphia – Detroit (na żywo)

eprasa.pl 3000f0b0ca

SOBOTA 4.04

STOPKLATKA DVB T

08:40 Pewnego razu na Dzikim Zachodzie (Once Upon a Time in the West) ***** - western Włochy/USA 1968, reż. Sergio Leone, wyk. Henry Fonda (220 min)
12:20 Janosik * - film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer (155 min)
14:55 Za horyzontem (Far and Away) ** - film przyg. USA 1992, reż. Ron Howard (170 min)
17:45 Czterej pancerni i pies (3) - serial wojenny
20:00 Hulk *** - film sens. USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly, Nick Nolte, Sam Elliott, Josh Lucas, Paul Kersey, Cara Buono, Celia Weston (175 min)
22:55 Wykidajło (Road House) ** - film sens. USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara, Kelly Lynch (155 min)
01:30 November Man *** - thriller USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan, Olga Kurylenko, Luke Bracey (135 min)

KINO POLSKA

08:20 Reksio II - serial anim.
08:55 Bolek i Lolek na wakacjach (1,2/13) - serial anim.
09:15 Polska Kronika Filmowa 25/51 - reportaż Polska 1951
09:30 Polska Kronika Filmowa 48B/66 - film dok. Polska 1966
09:55 Pan Wołodyjowski - film historyczny Polska 1968, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Tadeusz Łomnicki
13:30 Krzyżacy - film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska, Grażyna Staniszewska
17:05 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Tomasz Stockinger, Bernard Ładysz
20:00 Legiony - film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka, Jan Frycz, Grzegorz Małecki, Antoni Pawlicki
22:55 Boże Ciało - dramat obyczajowy Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel
01:30 Kochanie, chyba cię zabiłem - film akcji Polska 2014, reż. Jakub Nieścierow, wyk. Zbigniew Zamachowski, Arkadiusz Jakubik, Marcin Korcz

ALE KINO+

09:30 Decydująca godzina (Lakewood) ** - thriller USA 2022, reż. Phillip Noyce (115 min)
11:25 The Office PL (1,2,3/12)
13:15 Monster (Kaibutsu) **** - thriller Japonia 23, reż. Hirokazu Kore-Eda, wyk. Sakura Andô (150 min)
15:45 Osiem kobiet (8 femmes) *** - komedia kryminalna Francja/Włochy 2002, reż. François Ozon (135 min)
18:00 Strefa interesów (The Zone of Interest) ***** - dramat wojenny Wlk. Brytania/Polska/USA 2023, reż. Jonathan Glazer (130 min)
20:10 Walden *** - thriller USA 2023, reż. Mick Davis, wyk. Kelli Garner, Mick Davis, Shane West, Emile Hirsch (130 min)
22:20 Jej twarz (The Last Face) * - dramat obycz. USA 2016, reż. Sean Penn, wyk. Charlize Theron (145 min)
00:45 Ryzykowny napad (Mikaela) ** - film przyg. Hiszpania 25, reż. Daniel Calparsoro, wyk. Antonio Resines (105 min)

POLSAT FILM

09:55 Szczęście Mikołajka - film anim. Francja/Luksemburg/Kanada/USA 22
11:45 Flora i Ulisses - komedia USA 2021, reż. Lena Khan
13:40 Miłość na nowo - komediodramat USA 2023
15:45 Kot w butach: ostatnie życzenie - film anim. USA/Jap. 22
17:55 Exodus: Bogowie i Królowie - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2014
21:00 Przymierze - film sens. USA/Wlk. Bryt./Hiszpania 23
23:35 Dom Gucci - thriller USA/Kanada 2021

KINO TV

10:10 Zaginione miasto Z - film biograficzny USA 2016
13:00 Francuski pocałunek - komedia romantyczna Wlk. Brytania/USA 1995
15:25 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005
18:00 Jumper - film s.f. USA/Kanada/Meksyk/Hiszpania/Włochy 2008
20:00 Kung Fu Panda II - film animowany USA/Kanada 2011, reż. Jennifer Yuh Nelson
21:50 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
00:40 Z archiwum X - thriller USA 1998, reż. Rob Bowman

TVP KULTURA DVB T

08:20 Ecce Homo. Pieśni pasyjne. Maria Pomianowska Ensemble - koncert
09:05 Kolekcja (1) - magazyn
09:25 Jerozolima. Jak budowano święte miasto
10:30 Z biegiem lat, z biegiem dni (6)
11:50 Skarb Jagiellonów. Polskie dzieje arrasami tkane - film dok.
12:55 Requiem W. A. Mozarta
14:05 Abakanowicz w Paryżu - reportaż
14:40 Fanny: też Mendelssohn
16:30 Tamte lata, tamte dni
17:10 Konnica (The Horse Soldiers) *** - film przyg. USA 1959 (130 min)
19:20 Dzień z życia artysty
20:00 Jaśniejsza od gwiazd (Bright Star) *** - melodramat Wlk. Bryt./Francja/Australia 09, reż. Jane Campion (130 min)
22:10 Polskie znaki – Rzeczy ostatnie
23:20 Wstęp do filmu (511)
23:30 Lunana. Szkoła na końcu świata (Lunana) **** - film przyg. Bhutan/Chiny 2019 (115 min)
01:25 Dobry tytuł - magazyn

WARNER TV

07:35 Nad życie - film obyczajowy Polska 2012
09:25 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
11:50 Raport Pelikana - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
14:35 Kochaj i tańcz - komedia romantyczna Polska 2008
17:05 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
20:00 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
22:00 Czerwona Planeta - film s.f. USA/Australia 2000
00:05 Interkosmos - film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante

PARAMOUNT

08:50 Niania w Nowym Jorku - komedia romant. USA 2007
11:00 Pajęczyna Charlotty - film fantasy USA/Niemcy/Australia 2006
13:00 Gang Wiewióra - film animowany USA/Kanada/Korea Południowa 2014
15:05 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
17:30 Książę w Nowym Jorku - komedia USA 1988
20:00 Iluzja - thriller USA/Francja 13, reż. Louis Leterrier
22:25 Krzyk II - horror USA 1997, reż. Wes Craven

HBO

09:00 Przepiękne - komedia *** Polska 2025 (115 min)
10:55 Człowiek z bieguna *** - komediodramat USA 2014, reż. Maya Forbes (90 min)
12:25 Dražen - film biograficzny *** Chorwacja/Serbia/Słowenia 2024 (100 min)
14:05 Saga »Zmierzch« – Zaćmienie ** - film fantasy USA 2010 (125 min)
16:10 Superman - film s.f. *** USA/Kanada/Australia/Nowa Zelandia 2025, reż. James Gunn (130 min)
18:20 Jak wytresować smoka II *** - film anim. USA/Indie 2014, reż. Dean DeBlois (100 min)
20:00 Po prostu uwierz - film ** obyczajowy USA 2024, reż. Ty Roberts, wyk. Luke Wilson (105 min)
21:45 Wielka odważna piękna podróż *** - film przyg. USA/Irlandia 2025, reż. Kogonada (110 min)
23:35 The Alto Knights ** - thriller USA 2025, reż. Barry Levinson (120 min)
01:35 The Outrun - dramat *** obycz. Wlk. Brytania/Niemcy 2024 (115 min)

CINEMAX

11:50 Wzgórza Gaby - film krótkom. Kanada 2023
12:15 Hamlet - dramat obycz. Wlk. Brytania 2024
14:15 Fabryka zła - dramat wojenny Niemcy 2004
16:10 Tamte dni, tamte noce - dramat Włochy/Francja/USA/Brazylia 2017
18:20 Aniołki Charliego - film sensacyjny USA/Niemcy 2000
20:00 Szczęki - thriller USA 1975, reż. Steven Spielberg
22:00 2012 - film katas. USA 09
00:35 Conan Barbarzyńca - film przyg. USA/Hiszpania 82

ROMANCE TV

07:30 Górscy ratownicy
11:20 Śledztwo prowadzi Watzmann (1/12) - serial krym.
12:25 Dora Heldt: Ani słowa tacie! - komedia Niemcy 2012
14:20 Statek marzeń
16:15 Tajne komando „Rodzina" - komedia Niemcy 2022
18:05 Inga Lindström: W twoim życiu - dramat obyczajowy Niemcy 2015
20:00 Lost w Fusecie – Kryminał z Portugalii - film kryminalny Niemcy 2022
21:55 Krawcowa z Madrytu
23:55 Lato w Amalfi - film obyczajowy Niemcy 2013

CANAL+ PREMIUM

08:00 Pies na medal *** - film przygodowy Australia 2024 (90 min)
09:30 Łapu-Capu
09:45 Maria Callas
11:30 Jutro będzie nasze **** - komediodramat Włochy 2023, reż. Paola Cortellesi (115 min)
13:25 Inwazja - film sens. ** Holandia 24, reż. Bobby Boermans (90 min)
14:55 Ultimatum Bourne'a **** - film sensacyjny USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007 (115 min)
16:50 Azyl - film biograficzny ** USA/Wlk. Brytania/Czechy 2017, reż. Niki Caro (125 min)
18:55 Kaskader - film *** sens. USA/Kanada/Australia 2024 (125 min)
21:00 Polowanie - film sens. ** USA 2025, reż. Raja Collins, wyk. Mel Gibson, Shelley Hennig (100 min)
22:40 Ex Machina - film s.f. **** Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Alex Garland, wyk. Alicia Vikander (105 min)
00:25 Problemista *** - komedia USA 2023, reż. Julio Torres, wyk. Julio Torres (105 min)

TVN FABUŁA

07:35 Magia kina (4)
07:55 Kryminalni (8,9/13)
10:05 Brzydula - serial obycz.
11:10 Dennis rozrabiaka - komedia USA 1993
13:20 Shrek Trzeci - film animowany USA 2007
15:15 Całe szczęście - komedia Polska 2019
17:40 Kate i Leopold - komedia romantyczna USA 2001
20:00 Troja - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Malta 2004
23:25 Sherlock Holmes: Gra cieni - film krym. USA/Niemcy 2011, reż. Guy Ritchie

AMC

08:40 Daredevil - film sens. USA/Szwajcaria 2003
10:40 Ona to on - komedia USA/Kanada 2006
12:45 Operacja Kondor - komedia sens. Hongkong 1991, reż. Jackie Chan
15:05 Bez przedawnienia - thriller USA 2002
17:15 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
19:55 Ip Man - dramat historyczny Hongkong/Chiny 2008
22:00 Długi weekend - thriller USA/Australia 2008
23:50 Alienoid: Powrót do przyszłości - film s.f. Korea Płd 23

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:05 FBI VI (11/13)
09:05 FBI: Most Wanted IV (1/22) - serial kryminalny
10:05 Detektyw Monk III (3,4,5,6,7/16) - serial krym.
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (1—5/24)
20:00 Underworld: Przebudzenie - horror USA/Kanada 2012, wyk. Kate Beckinsale
21:50 Bez litości - film sens. USA 2014, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington
00:25 Hostel III - horror USA 2011, reż. Scott Spiegel

EPIC DRAMA

08:50 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (2/7)
09:50 Panna Austen (2/4)
10:55 Jane Eyre (2/4)
12:05 Panna Scarlet VI
13:10 Detektyw Murdoch XVIII
14:05 Marlow: klub zbrodni II
15:10 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
16:00 Sprawy pana Booka (2)
17:15 Sherlock i córka (2)
18:15 Agenci NCIS XVII
20:00 Grantchester IV (2/6)
21:00 Komisarz Maigret II: Maigret i noc na rozdrożu - dramat krym. Wlk. Bryt. 2017
22:55 Niebezpieczne związki

TVN STYLE

11:35 Dzieci świata II (1/8)
12:00 Jestem z Polski IX
15:05 Babski biznes (8/8)
16:05 Ostre cięcie (2)
17:05 Zgłoś remont (3)
18:05 Bitwa o gości (3)
19:05 Kuchenne rewolucje (10) - reality show Polska 2025
21:05 Królowa przetrwania (5) - reality show Polska 2026
22:30 Skok na głęboką wodę (5) - reality show Polska 2026
23:35 Wakacje dla bogaczy (8/8) - serial dok. Australia 25
00:40 Martyna i kobiety świata: Święte – przeklęte (6/8)

TVN TURBO

08:35 Fani czterech kółek. Francja VI (1) - serial dok.
09:45 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (2) - magazyn
10:30 Moto kombat (5)
11:15 Ciężarówką przez Indie (7/12) - serial dok. Polska 2025
12:15 Moto Fachury (5)
13:00 Wojny samochodowe (6—9, 5, 7) - program rozrywk.
19:00 Ciężarówką przez Indie (8/12) - serial dok. Polska 2025
20:00 Ciężarówką przez Indie (9—11/12) - serial dok.
23:00 Jeździć, obserwować V (15) - serial dok. Polska 2025
01:15 Zawodowi handlarze (3)

BBC FIRST

08:30 Duchy III (1/6)
09:10 Ale akcja! II - serial kom.
10:25 Morderstwa w Midsomer
12:15 Ojciec Brown X
15:20 Zagadki doktora Blake'a V (4,5/8) - serial krym.
17:45 Z pamiętnika położnej XIV (2/8) - serial obycz.
18:50 Śmierć pod palmami XV (3,5/8) - serial kryminalny
21:00 Lynley (1,2,3,3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
01:00 Milczący świadek XXVII (9/10) - serial krym. Wlk. Brytania 2024, wyk. Lisa Allen

FX

08:15 CSI: Kryminalne zagadki Miami II (21,22,23/24)
11:00 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (9,10,11/17)
13:45 Tropiciel III (8)
14:40 Genialna Morgan (13/13)
15:35 Faceci w czerni - komedia sensacyjna USA 1997
17:35 To właśnie miłość - komedia romantyczna Wlk. Brytania/Francja/USA 2003
20:20 Uprowadzona II - film sens. F/USA/Turcja/Wlk. Bryt. 12
22:05 Uprowadzona III - film sens. USA/Hiszp./Francja 2014
00:20 Czas zabijania - dramat obyczajowy USA 1996

HGTV

08:20 Amerykański Wersal: Powrót na salony (3, 4)
09:55 Design w australijskim stylu (4/6) - serial dok.
10:55 Zróbmy sobie dom (5)
11:55 Wielkanoc palce lizać
12:30 Wielkanocne metamorfozy Doroty Szelągowskiej
13:10 Odlotowy ogród (3)
13:45 Patent na dom (4, 1, 2)
16:35 House Hunters (2— 5)
18:50 Zgłoś remont (2)
19:50 Weekendowa metamorfoza (3, 5) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę
23:35 Letnia chata na lata XIII

BBC LIFESTYLE

08:40 Bake off: zawodowcy
09:45 Rezydencje na Mauritiusie (1,2/10)
12:00 Wielkie australijskie wypieki V (1) - serial dok.
15:55 Wielkie amerykańskie wypieki (1) - program rozrywk.
16:55 Zapraszam do stołu: wielka porcja (4) - reality show
19:00 Wielkie projekty VII
20:00 Bake off: zawodowcy (9, 10) - program rozrywkowy
22:10 Winnice Australii i Gary Barlow (4) - serial dok.
23:10 Sekrety kobiecego orgazmu - film dokumentalny
00:10 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu XII (14—23/24) - serial kom.
12:33 Teoria wielkiego podrywu XII (24,1/24)
13:30 Przyjaciele IX (6—15/24) - serial kom. USA 2002
19:00 DMV – Ci od prawka (7) - serial komediowy USA 2025
21:00 Colin od rachunków II - serial obycz. Australia 2024
22:10 The Office PL III (3) - serial kom. Polska 2023
22:55 Comedy Club (10, 11)
00:00 Miasteczko South Park XIII (14,1,2/14)

TVP SERIALE

08:20 Na sygnale
10:35 Na dobre i na złe
11:35 Komisarz Alex XXV (4)
12:25 Rodzinka.pl XVIII (4,5)
13:30 Ojciec Mateusz XXIV (8,9) - serial krym. Polska 2020
15:20 U Pana Boga w Królowym Moście (3/12)
16:15 Ranczo III (6/13)
17:15 Czterdziestolatek (3)
18:10 Na sygnale
19:40 U Pana Boga w Królowym Moście (4/12)
20:35 Ojciec Mateusz XXIV (10,11) - serial krym. Polska 20
22:25 Ranczo III (7,8/13)
00:15 Glina. Nowy rozdział (2)

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Bosacka daje radę (2, 3)
14:45 Comfort Food
15:40 Zgrillowani (1)
16:05 m jak mięso (3, 4)
16:55 Gotuj taniej z Jamiem (3)
17:55 Jakubiak rozgryza Chorwację (5, 6) - magazyn
18:50 Tajemnice indyjskich smaków (8, 9)
19:50 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (3, 4) - magazyn
20:45 Podróż przez smaki Chin
21:40 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (1) - serial dok.
22:35 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (5, 6)

CANAL+ DOMO

10:05 Przekopiemy Ci ogródek
10:30 Ucieczka na wieś XXIV
12:20 Cudotwórcy VII (1,2/13)
14:05 Cuda z drewna (5/12)
15:00 Nasz nowy dom w Grecji
16:00 Przekopiemy Ci ogródek
16:30 Tomasz Pągowski (4)
17:05 Meblokreacje (1) - mag.
17:35 Dom w miesiąc (2)
18:00 Daleko od miasta X (1,2)
19:00 Podzielić M2 (7, 8)
20:00 Projekty marzeń – Nowa Zelandia (4/12)
21:00 Wielkie Projekty: Szwecja IV (3/6) - serial dok.
22:00 Kupiliśmy sobie zamek – damy radę (3) - reality show

PLANETE+

12:30 Świat z góry IX (1,2/14)
13:35 Najbardziej niezwykłe konstrukcje zwierząt
14:40 W głębi oceanu
15:50 Podróż do wnętrza chmur (4) - serial dok.
17:00 Kanada. Mądrość natury
18:00 Świat z góry (3/14)
18:40 Polska z góry (10,11/12)
19:45 Kto ukradł mózg Einsteina? - film dok.
20:50 Catherine Denevue. W centrum kadru - film dok.
21:55 Hans Hass - film dok.
22:55 Vaclav Havel - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota XVI
10:00 Złoto drwali II (8/8)
11:00 Od samochodu do domu
12:00 Celnicy na straży Turcji
13:00 Złomowisko PL XI
15:00 Nic do zgłoszenia IV (4/8)
16:00 Lotnisko (8/8)
17:00 Nagi instynkt przetrwania XI (6/12) - serial dok.
19:00 Celnicy na straży Turcji
20:00 Bimbrownicy XIV (5)
21:00 Złote miasto Tutanchamona - film dok.
22:00 Złoto drwali II (8/8)
23:00 Morze złota XIII (7)
00:00 Najszybsze pościgi Ameryki (6/6) - serial dok.

TVP HISTORIA

11:30 Tajemnice początków Polski - serial dok. Polska 2019
12:40 Na tropach historii (52)
12:55 Podziemne Włochy
14:00 Ex libris - mag. Polska 26
14:30 Jasminum - komedia Polska 06, reż. Jan Jakub Kolski
16:25 Matka wołyńskich sierot
17:30 Paweł, apostoł Chrystusa - dramat hist. USA 2018
19:30 Jan Englert. Spróbuję jeszcze raz pofrunąć
20:40 Przełęcz ocalonych - film woj. USA/Australia 2016
23:05 Pasja - dramat hist. USA 2004, reż. Mel Gibson

HISTORY

11:10 UFO: wierzyć czy nie
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice ukryte w piasku II (8) - serial dok.
14:00 Tajne akta UFO: nowe otwarcie (5/8) - serial dok.
14:50 Gwiazdy lombardu XXV
16:15 Jak Hitler przegrał wojnę
17:10 Starożytni kosmici: najlepsze historie (4) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIII
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu (2) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici: geneza II (9/12) - serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (6,7/22)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Ekstremalne zagrożenia (9,10/10) - serial dok. USA 24
10:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (3,3,4,4,6,1/10)
16:00 Premiera: Przetrwanie w kanadyjskiej dziczy II (3,4/8)
18:00 Złapać przemytnika VIII (5/8) - serial dok. USA 2024
19:00 Premiera: Kierunek: Kuejczou - film dok.
20:00 Megametro (3/4)
21:00 Złoto Hitlera (3,4/4)
23:00 Państwa Osi: droga ku porażce (2/5) - serial dok.
00:00 Alarm na lotnisku II

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie V
09:00 Niezwykłe pociągi
11:00 Świat z góry. Parki narodowe (5, 6) - cykl reportaży
13:00 Rolnicy. Podlasie VII
16:00 Wioski wioseczki (1)
17:00 Wielkie wycieczkowce II
18:00 Planeta skarbów (3/6)
19:00 Jak to wyjaśnić II (18/28)
19:25 TOP 10 Największe tajemnice świata - serial dok.
20:00 W poszukiwaniu wiary – podróże z o. Szustakiem
21:00 Ostatnie dni Jezusa (1)
22:00 Jasna Góra bez tajemnic
23:00 Poza kontrolą (16)
00:00 Przestępcze podziemie

BBC EARTH

08:40 W okowach mrozu XI
10:40 Królestwo zwierząt
11:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (2/3)
12:50 W okowach mrozu: Kanada II (1—6/8)
18:50 Dziki połów (6/8)
19:55 Wielka kanadyjska przygoda (2/6) - serial dok.
21:00 Ziemia (3/5) - serial dok.
22:10 W okowach mrozu XI
23:10 Królestwo zwierząt (6/6) - serial dokumentalny
00:15 Zabójcza pogoda VI
01:15 Jenningsowie kontra Alzheimer - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:05 Tajne bronie II wojny światowej (2/6) - serial dok.
10:15 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2/4)
11:15 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
12:20 II wojna światowa: cena imperium (2—6/13)
17:55 Naziści: korzenie zła (8)
19:00 Życie prywatne przywódców Rzeszy (3/4)
20:00 Naziści: ściśle tajna nauka (5) - serial dok.
21:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
22:10 Tajemnice machiny wojennej nazistów (2/4)

eprasa.pl 3000f0b0ca

Od A do Z

BRIDGET JONES: SZALEJĄC ZA FACETEM ★★★
komediodramat, Wlk. Brytania/Francja/USA 2025, reż. Michael Morris, wyk. Renée Zellweger, Chiwetel Ejiofor, Leo Woodall
22:45 | canal+ premium
Bridget Jones (oczywiście, niezawodna Renée Zellweger) po raz czwarty: wdowa i samotna matka dwójki dzieci po okresie żałoby za radą życzliwych przyjaciół podejmuje poszukiwania nowego partnera.

DZIEWCZYNY W NOWYM JORKU ★★
komedia, USA 2004, reż. Dennie Gordon, wyk. Ashley Olsen, Mary-Kate Olsen, Eugene Levy
20:10 | warner tv
Bliźniaczki Olsen – lat 17 – ruszają na podbój Nowego Jorku: mają na to jeden dzień i mnóstwo spraw do załatwienia. Dla młodych koneserek.

GWIAZDA POŁUDNIA ★★
film przyg., Francja/Wlk. Brytania 1969, reż. Sidney Hayers, wyk. Ursula Andress, George Segal, Orson Welles
20:00 | tvp kultura
Czytając fantastyczno–przygodową powieść Julesa Verne'a: zastęp gwiazd z Ursulą Andress i Orsonem Wellesem na czele podąża śladem ogromnego diamentu przez pół Afryki.

MIŁOŚĆ JAK MIÓD ★★★
komedia, Polska 2024, reż. Maciej Migas, wyk. Agnieszka Suchora, Edyta Olszówka, Michał Czernecki
22:35 | tvp 2
Dwie przyjaciółki, panie pod pięćdziesiątkę, zamieniają się domami na wakacje – jedna jedzie nad morze, druga w góry. Dla obu oznacza to rozwiązanie odkładanych problemów oraz nieoczekiwaną miłość.

MUMIA ★★
film przyg., USA 1999, reż. Stephen Sommers, wyk. Rachel Weisz, Brendan Fraser, John Hannah
23:00 | stopklatka
Nowa mieszanka starych motywów: dwie grupy rywalizujących poszukiwaczy skarbów penetrują starożytny grobowiec egipski, budząc drzemiące tam duchy i namiętności. Efektowne, ale puste, że aż dudni.

Uwierz w ducha

21:25 | tvn ★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Kasowy symbol Hollywood początku lat 90. XX wieku: świetna Whoopi Goldberg (Oscar!) jako medium, które pomaga połączyć się wdowie Demi Moore ze zmarłym Patrickiem Swayze. Uwierzyć koniecznie!

MYZ

MELODRAMAT
USA 1990, REŻ. JERRY ZUCKER, WYK. PATRICK SWAYZE, DEMI MOORE, WHOOPI GOLDBERG

NIEPOWSTRZYMANY ★★★
film biograficzny, USA 2024, reż. William Goldenberg, wyk. Jharrel Jerome, Bobby Cannavale, Michael Peña
20:00 | cinemax
Opowieść o Anthonym Roblesie, który urodził się z jedną nogą, a mimo to, dzięki sile woli i wsparciu ze strony matki oraz trenerów, spełnił marzenie o zastaniu mistrzem (akademickim Arizony) w zapasach.

PAPILLON. MOTYLEK ★★★
dramat obycz., Czechy/Hiszpania/USA 2017, reż. Michael Noer, wyk. Charlie Hunnam, Rami Malek, Christopher Fairbank
20:15 | tvp historia
Jeszcze raz historia osadzenia w kolonii karnej na Diabelskiej Wyspie i brawurowej ucieczki Henriego Charriere, opisanej w bestsellerowej autobiografii. Ale wersja sprzed 40 z górą lat ciągle ciekawsza.

QUANTUM OF SOLACE ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA 2008, reż. Marc Forster, wyk. Daniel Craig, Olga Kurylenko, Mathieu Amalric
22:30 | tvp 1
Bond nr 22 i pierwszy sequel w dziejach cyklu: szukając zemsty po stracie ukochanej, 007 wpada na trop intrygi, dającej jednostce kontrolę nad całym światem. W roli głównej Daniel Craig.

RODZAJE ŻYCZLIWOŚCI ★★★
komedia, Irlandia/Wlk. Brytania/USA/Grecja 2024, reż. Yorgos Lanthimos, wyk. Jesse Plemons, Emma Stone, Willem Dafoe
22:10 | hbo
Yorgos Lanthimos w wersji niskobudżetowej, jakkolwiek z międzynarodową gwiazdorską obsadą, bawi się absurdem, podglądając – w trzech nowelach – ludzi, którym przyszło zmagać się z przeznaczeniem.

SEKSMISJA ★★★★
komedia, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
20:00 | kino polska
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu - w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

TRANSFORMERS ★★★★
film s.f., USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox, Josh Duhamel
22:00 | cinemax
Od zabawki poprzez komiks na duży ekran: opowieść o kosmicznej wojnie dwóch klanów wysoko technicznie zaawansowanych robotów, w której polem walki staje się nasza planeta. Eskapizm w najczystszej postaci.

WHITNEY HOUSTON: I WANNA DANCE WITH SOMEBODY ★★★
film biograficzny, USA 2022, reż. Kasi Lemmons, wyk. Naomi Ackie, Stanley Tucci, Tamara Tunie
19:55 | polsat
Kolejna biografia Whitney Houston (Naomi Ackie - oklaski!), tym razem skupiona przede wszystkim na jej drodze do sławy i nieumiejętności oddzielania życia osobistego od profesjonalnej kariery.

ZABÓJCZA BROŃ ★★★★
komedia sensacyjna, USA 1987, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover, Gary Busey
22:00 | tvn 7
Zwariowany Mel Gibson i stateczny Danny Glover jako niezastąpiony w każdej sytuacji policyjny tandem. Pierwszy film z serii: majstersztyk gatunku!

ZNACHOR ★★★
melodramat, Polska 2023, reż. Michał Gazda, wyk. Leszek Lichota, Maria Kowalska, Ignacy Liss
23:05 | polsat
Przebój Netflixa - trzecia wersja powieści Tadeusza Dołęgi-Mostowicza: wybitny chirurg, który doznaje amnezji po utracie żony, odnajduje się po latach jako znachor, przeprowadzający ryzykowne operacje.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

NIEDZIELA 5.04

TVP1

05:25 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1075)
08:30 Życie po „Sanatorium miłości" (4) - cykl reportaży
09:00 Zmiennicy (15)
10:10 Msza święta Zmartwychwstania Pańskiego i błogosławieństwo Urbi et Orbi - transmisja Watykan 26
12:25 Ssaki (2/6) - serial dok.
13:40 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman (145 min)
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (36) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5886)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Wojna zastępcza - serial sens. Polska 26
21:25 Rolnik szuka żony
22:30 Quantum of Solace ★★★ - film sens. Wlk. Brytania/USA 2008, reż. Marc Forster (110 min)
00:20 Siedmiu wspaniałych ★★★★★ **(The Magnificent Seven)** - western USA 1960, reż. John Sturges (140 min)
02:40 Parker - film sens. ★★★ USA 2013, reż. Taylor Hackford, wyk. Jason Statham (120 min)

TVP2

08:20 Twoje, moje i nasze - komedia USA 2005
09:50 Wielkanoc polska (3)
10:00 Kopalnie króla Salomona - film przygodowy USA/Australia 1985
11:45 Wielkanoc polska (4)
11:55 Prywatka u Wojtka, czyli benefis Wojciecha Gąssowskiego (1, 2)
13:50 Wielkanoc polska (5)
14:00 Familiada (3118)
14:35 Koło fortuny (2224)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (6) - show
16:15 Tak to leciało! (83)
17:15 Sandokan, książę piratów (4) - serial przyg.
18:25 Asterix i Obelix: W służbie Jej Królewskiej Mości - film przyg. Francja/Węgry/Hiszp./Włochy/Belgia/Wlk. Brytania/Słowacja/Niemcy/Malta/Irl. 12

20:25 Café Fogg (1, 2) - show Polska 2026
22:35 Miłość jak miód - ★★★ komedia Polska 24, reż. Maciej Migas, wyk. Agnieszka Suchora, Edyta Olszówka (110 min)
00:25 Dla niej wszystko ★★★ **(The Next Three Days)** - film sens. USA/Francja 2008, reż. Paul Haggis (140 min)
02:45 Dzień dobry, kocham cię! - ★★ komedia romant. Polska 14, reż. Ryszard Zatorski (100 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (2747)
11:45 Fałszywa dwunastka - komedia USA 2022, reż. Gail Lerner, wyk. Gabrielle Union, Zach Braff, Erika Christensen
14:05 Must Be The Music (130) - show Polska 2025, program prowadzi Patricia Kazadi, Maciej Rock, Adam Zdrójkowski
16:15 Nasz nowy dom (364) - reality show Polska 2026
17:30 Awantura o kasę (281) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:35 Państwo w państwie (607) - program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Przemysław Talkowski

19:55 Whitney Houston: I Wanna Dance with Somebody ★★★ - film biograf. USA 2022, reż. Kasi Lemmons, wyk. Naomi Ackie (190 min)
23:05 Znachor - melodramat ★★★ Polska 2023, reż. Michał Gazda, wyk. Leszek Lichota, Maria Kowalska (180 min)
02:05 Wykiwać klawisza ★★ **(The Longest Yard)** - komedia USA 2005, reż. Peter Segal, wyk. Adam Sandler (155 min)

TVN

05:05 Nauka jazdy (11)
05:40 Uwaga! (7704)
05:55 Ukryta prawda (15/40)
06:50 Bitwa o gości (5) - reality show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5676) - magazyn Polska 2026
11:15 Autentyczni (11) - talk-show Polska 2026
12:00 Tom i Jerry (Tom & Jerry) - film animowany USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2021, reż. Tim Story (135 min)
14:15 Mam Talent! (7) - program rozrywkowy Polska 2026, program prowadzi Janek Pirowski, Paulina Krupińska-Karpiel
16:15 Znachor - melodramat Polska 81, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna (165 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 The Traitors. Zdrajcy (7) - reality show Polska 2026
21:25 Uwierz w ducha ★★★★ **(Ghost)** - melodramat USA 1990, reż. Jerry Zucker, wyk. Patrick Swayze, Demi Moore, Gail Boggs (155 min)
00:00 Zaufanie (Trust) ★★ - dramat obyczajowy USA 2021, reż. Brian DeCubellis, wyk. Victoria Justice, Matthew Daddario (125 min)
02:05 Superwizjer (1340)

TV PULS

05:55 Taki jest świat (14)
06:20 Ranczo X (1,2)
09:25 Syn Boży - film biblijny USA 2014, reż. Christopher Spencer, wyk. Diogo Morgado
12:00 Noe: wybrany przez Boga (Noah) - film przyg. USA 2014, reż. Darren Aronofsky, wyk. Russell Crowe (195 min)
15:15 Hrabia Monte Christo (The Count of Monte Cristo) - film przygodowy USA/Wlk. Brytania/Irlandia/Szwajcaria 2002 (155 min)
17:50 Asteriks i Obeliks: Imperium Smoka - film przyg. F/B/USA 2023, reż. Guillaume Canet, wyk. Guillaume Canet, Gilles Lellouche (130 min)
20:00 Olimp w ogniu (Olympus Has Fallen) ★★ - film sens. USA 2013, reż. Antoine Fuqua, wyk. Gerard Butler (140 min)
22:20 Dzień zagłady (Deep Impact) ★★ - film katas. USA 1998, reż. Mimi Leder, wyk. Robert Duvall (160 min)
01:00 Bez przebaczenia (Unforgiven) ★★★★★ - western USA 1992, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Gene Hackman (170 min)

TVN7

05:25 Ten moment
06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie (12/14)
06:55 Bugs Bunny Builders
07:40 Agencie, podaj łapę - komedia USA/Australia/Kanada 01, reż. John Whitesell
09:40 Ukryta prawda (15—17/68) - serial fab.-dok.
12:45 The Floor (11, 12)
14:00 Kot w butach (Puss in Boots) - film anim. USA 2011, reż. Chris Miller (115 min)
15:55 Podróż do wnętrza ziemi - film przyg. USA 2008, reż. Eric Brevig (120 min)
17:55 Wredne dziewczyny (Mean Girls) - komedia USA/Kanada 2004 (125 min)
20:00 Shrek Trzeci (Shrek the Third) ★★ - film anim. USA 2007, reż. Chris Miller, Raman Hui (120 min)
22:00 Zabójcza broń (Lethal Weapon) ★★★★ - komedia sensacyjna USA 1987, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover (135 min)
00:15 Kroniki Riddicka (The Chronicles of Riddick) ★★ - film s.f. USA 2004, reż. David Twohy (140 min)

MEZZO

13:30 Suity dla cierpiącego świata: Tanja Tetzlaff
14:35 Wielcy dyrygenci: Pierre Boulez – Emocja i analiza - muzyka klasyczna
15:30 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy: Bruckner, Symfonia nr 8
16:50 Brahms: Trio fortepianowe c-moll nr 3 – Boris Piergamienszczikow, Jelena Baszkirowa, Maksim Wiengierow - muzyka klas.
17:10 Intermezzo
17:55 Wolfgang Amadeus Mozart: Czarodziejski flet - opera Austria 2022
20:30 Christian Zacharias w Fundacji Gianadda wykonuje utwory Czajkowskiego i Schuberta - muzyka klas.
22:00 Hélène Grimaud i Camerata Salzburg

PULS 2

08:50 Wojciech Cejrowski. Boso – Ziemia Święta (4, 5)
09:55 Hibernatus - komedia Francja/Włochy 1969
11:40 Mania wielkości - komedia Francja/Hiszpania/Włochy/Niemcy 1971
13:50 Złotowłosa księżniczka - baśń filmowa Czechy/Słowacja 2025
16:30 Jezioro łabędzie - film fantasy Niemcy 2025
17:45 Opowieść o srebrnym moście - film fantasy Niemcy 2024, reż. Cüneyt Kaya
19:00 Mała wielka stopa - film anim. B/F/USA 2017
20:55 Taxi V - film sens. Francja 18, reż. Franck Gastambide
22:55 Operacja „Corned Beef" - komedia sens. F 1991
01:00 Lombard. Życie pod zastaw VIII - serial obycz.

TV4

07:15 Mistrzowie budownictwa. Zamki templariuszy
08:25 Galileo - pr. popularn.
10:35 Goście, goście - komedia Francja 1993, reż. Jean-Marie Poiré, wyk. Jean Reno
12:50 Goście, goście II - komedia Francja 1998, reż. Jean-Marie Poiré, wyk. Christian Clavier, Jean Reno
15:25 Ben Hur - film przyg. USA 2016, reż. Timur Bekmambetov, wyk. Jack Huston, Toby Kebbell
17:55 Uroczysko V (17—20) - serial krym. Polska 2026
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (17—20) - serial krym. Polska 2026, wyk. Jerzy Zelnik, Artur Dziurman
00:00 STOP Drogówka (341)
01:00 Koszty wojny (4/6)
02:15 Powrót do przeszłości

METRO

07:00 Przystanek Bieszczady (8) - serial dok. Polska 2016
07:55 Klan z Alaski VI (4,5/11)
09:55 The Floor (11)
11:00 Przygody Rudego - komedia Australia/USA 2011
12:55 Kamil Stoch – najlepszy raz - serial dok. Polska 25
13:30 Makłowicz w Polsce (1)
14:05 Milionerzy
15:45 Niezwykłe Stany Prokopa V (2,6/8) - serial dok.
17:45 Pierścień i róża - film dla młodzieży Polska 86, reż. Jerzy Gruza, wyk. Stefan Kazuro
20:00 Nostalgia anioła - thriller USA/Wlk. Brytania/Nowa Zelandia 2009, reż. Peter Jackson, wyk. Mark Wahlberg
22:55 Spartakus: Krew i piach (9,10/13) - serial sens.
00:55 Ach, ten ślub! (3)
01:55 Podsłuchane u fryzjera

eprasa.pl 3000f0b0ca

NIEDZIELA 5.04

STOPKLATKA

08:55 Trzej muszkietero-wie - film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (140 min)
11:15 Kochany urwis (Problem Child) - komedia USA 1990, reż. Dennis Dugan (110 min)
13:05 Stój, bo mamuśka strzela! (Stop! Or My Mom Will Shoot) - komedia sensacyjna USA 1992 (115 min)
15:00 Bitwa pod Wiedniem (11 settembre 1683) - dramat hist. Polska/Włochy 2012 (155 min)
17:35 Dobry rok (A Good Year) - komediodramat USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe (145 min)
20:00 Niezgodna (Divergent) - film s.f. USA 2014, reż. Neil Burger, wyk. Shailene Woodley, Theo James (180 min)
23:00 Mumia (The Mummy) - film przyg. USA 1999, reż. Stephen Sommers, wyk. Rachel Weisz, Brendan Fraser (160 min)
01:40 Młode wilki - film sens. Polska 95, reż. Jarosław Żamojda (130 min)

KINO POLSKA

08:30 Reksio - serial anim.
09:20 Bolek i Lolek na wakacjach (3,4/13) - serial anim.
09:40 Polska Kronika Filmowa 17A/63: Spotkanie z Aktywem
09:50 Polska Kronika Filmowa 17/63B: Pamiętamy - film dok.
10:05 Podróż za jeden uśmiech - film przyg. Polska 1972, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Henryk Gołębiewski
12:00 Potop Redivivus - film hist. Polska 1974/2014, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek
15:55 Poszukiwany, poszukiwana - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora
17:55 Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz - komedia Polska 1978, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski
20:00 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
22:40 Pokaż, kotku, co masz w środku - komedia Polska 2011, reż. Sławomir Kryński, wyk. Jacek Borusiński
00:35 Ostatnia misja - film sensacyjny Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos

ALE KINO+

07:25 Pan Tadeusz - film obyczajowy Polska/Francja 1999, reż. Andrzej Wajda (175 min)
10:20 Elizabeth Taylor. Zbuntowana supergwiazda - serial dok.
11:25 The Office PL (4,5,6) - serial kom. Polska 2021
13:15 W 80 dni dookoła świata (Around the World in 80 Days) - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004 (140 min)
15:35 King Kong - film przyg. USA 1976, reż. John Guillermin, wyk. Jeff Bridges, Jessica Lange, Charles Grodin (155 min)
18:10 Porwanie Heinekena (Kidnapping Mr. Heineken) - film sensacyjny Holandia/Belgia/Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Daniel Alfredson (120 min)
20:10 Oxen II (1—6) - serial kryminalny Dania 2024, wyk. Jacob Lohmann, Josephine Park, Ellen Hillingsø
02:05 Król (1/8) - serial kryminalny Polska 2020, wyk. Michał Żurawski

POLSAT FILM

10:15 Kot w butach: ostatnie życzenie - film animowany USA/Japonia 2022
12:35 Brzdąc w opałach - komedia USA 1994
14:35 Zawód: szpieg - film sens. USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Japonia/Francja 2001
17:15 King Kong - film przyg. USA/Nowa Zelandia/Niemcy 05
21:00 Królestwo niebieskie - dramat hist. Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/Francja 2005
00:00 Księga Clarence'a - komedia USA/Włochy 2023

KINO TV

10:45 Komandosi z Navarony - film wojenny Wlk. Brytania/USA 1978, reż. Guy Hamilton
13:30 Ści(ą)gany - komedia sensacyjna USA/Niemcy 1998
15:10 Kokon II - komedia USA 1988, reż. Daniel Petrie
17:45 BFG: Bardzo fajny gigant - film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016
20:00 Uprowadzona - thriller Francja/USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Pierre Morel
22:00 Walkiria - dramat wojenny USA/Niemcy/Włochy/Hiszpania/Francja/Japonia/Wlk. Brytania 2008

TVP KULTURA

08:00 Nabożeństwo luterańskie w Wiśle. Wielkanoc - transmisja
09:05 Przystań nad Biblią (5)
09:25 Wspólny dom (35)
10:05 Pan Zabawka (Le nouveau jouet) - komedia Francja 2022 (150 min)
12:35 Jerozolima. Jak budowano święte miasto
13:40 W poszukiwaniu dobrego filmu (39)
14:20 Pół żartem, pół serio (Some Like It Hot) - komedia USA 1959, reż. Billy Wilder (130 min)
16:30 Dobry tytuł (42)
17:15 Studio Kultura (693)
18:05 Koncert inauguracyjny Polskiej Orkiestry Radiowej w nowej siedzibie - koncert
20:00 Gwiazda Południa (The Southern Star) - film przyg. Francja/Wlk. Brytania 1969, reż. Sidney Hayers (115 min)
21:55 Kulturalni (12) - mag.
22:50 Churchill. Krew, pot i farby olejne - film dok.
00:05 Dzieci i ryby - film krótkom. PL 22 (25 min)
00:30 Polskie znaki — Rzeczy ostatnie

WARNER TV

10:45 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Australia 2007, reż. C. Hanson
13:20 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
15:35 Dzień ojca - komedia romantyczna USA 1997
17:35 Invictus: Niepokonany - dramat historyczny USA 2009, reż. Clint Eastwood
20:10 Dziewczyny w Nowym Jorku - komedia USA 2004
22:00 Szeregowiec Benjamin - komedia USA 1980
00:10 Przybysz z daleka - western USA 1996

PARAMOUNT

09:00 Dziewczyny z drużyny - komedia USA 2000
11:00 Mama i ja - komedia USA 2012, reż. Anne Fletcher
13:05 Gliniarz z Beverly Hills - komedia sens. USA 1984
15:30 Gliniarz z Beverly Hills II - komedia sens. USA 1987
17:50 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sens. USA 1994
20:00 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016, reż. Jon M. Chu, wyk. Jesse Eisenberg
22:50 Krzyk III - horror USA 1999, reż. Wes Craven
01:00 Pulp Fiction - komedia kryminalna USA 1994

HBO

09:20 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014, reż. Darren Aronofsky (140 min)
11:40 Everest - thriller USA/Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
13:40 Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1 - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
15:35 Diuna: Część druga - film przyg. USA/Kan./Arabia Saudyjska/Węgry/Włochy/Nowa Zelandia/Jordania/Gambia 2024 (165 min)
18:20 Jak wytresować smoka 3 - film anim. USA/Japonia 2019, reż. Dean DeBlois (100 min)
20:00 Twórca - film s.f. USA 2023, reż. Gareth Edwards, wyk. John David Washington, Gemma Chan (160 min)
22:40 Grzesznicy - thriller USA 2025, reż. Ryan Coogler, wyk. Michael B. Jordan, Hailee Steinfeld, Miles Caton (135 min)
00:55 Zniknięcia - horror USA 2025, reż. Zach Cregger (125 min)

CINEMAX

10:25 Duma i uprzedzenie - musical Wlk. Brytania/USA/Indie/Francja 2004
12:20 Planeta Janet - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 23
14:15 Bilet do raju - komedia romantyczna USA/Wlk. Brytania/Japonia 2022
16:00 Mistrzowie - film sportowy Hiszpania 2018
17:55 Mistrzowie 2.0 - komedia Hiszpania 2023
20:00 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024
22:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay

ROMANCE TV

07:45 Górski lekarz (6)
12:25 Lato na Lanzarote - romans Niemcy 2016
14:20 Lato na Langeoog - dramat obycz. Niemcy 2022
16:15 Inga Lindström: Pisarz i ja - film obycz. Niemcy/Szwecja 2022, reż. Laura Thies
18:05 Lato w Szwarcwaldzie - dramat obycz. Niemcy 2023
20:00 Poślub mnie w Yosemite - komedia romant. USA 2022
21:50 Dzikie fale — nic się nie ukryje (3/4) - serial obycz.
23:40 Rosamunde Pilcher: Lato nad morzem - film obyczajowy Niemcy 1995

CANAL+ PREMIUM

08:25 Gru i Minionki: Pod przykrywką - film anim. USA 2024 (95 min)
10:00 Kung Fu Panda II - film animowany USA/Kanada 2011 (90 min)
11:30 Dalajlama. Przez mądrość do szczęścia
13:05 Chopin, Chopin! - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
15:15 Anna Karenina - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2012, reż. Joe Wright (130 min)
17:25 Morderstwo w ambasadzie - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:50 Battleship: Bitwa o Ziemię - film przyg. USA/Japonia 2012, reż. Peter Berg (130 min)
21:00 Skarbek - film sens. Polska/Wlk. Brytania/USA 2024, reż. James Marquand (105 min)
22:45 Bridget Jones: Szalejąc za facetem - komediodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2025 (120 min)
00:45 21 gramów - dramat kryminalny USA 2003, reż. Alejandro González Iñárritu (120 min)

TVN FABUŁA

08:50 Brzydula - serial obycz.
09:55 Player One - film s.f. USA/Indie 2018
12:55 Jack pogromca olbrzymów - film fantasy USA 2013
15:30 Tylko mnie kochaj - komedia romant. Polska 06
17:40 Rodzina od zaraz - komedia USA 2018
20:00 Sami swoi. Początek - komedia Polska 2024
22:35 Sherlock Holmes: Gra cieni - film sens. Wlk. Bryt./USA 2011, reż. Guy Ritchie
01:15 Pan Church - dramat obyczajowy USA 2016

AMC

08:55 Ip Man - dramat historyczny Hongkong/Chiny 2008
10:55 Tutanchamon (2,3/3)
14:35 Ad Astra - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
16:55 Wojna światów - film s.f. USA/Japonia 2005, reż. David Michael Latt
19:10 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay, wyk. Shia LaBeouf, Megan Fox
22:00 Lwie serce - film sens. USA 1990, reż. Sheldon Lettich, wyk. Jean-Claude Van Damme, Harrison Page
00:00 Tajemnice Los Angeles - dramat krym. USA 1997

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:00 Doktor Larsen (9/10)
09:00 Zabójcza broń II (10/22)
10:00 Detektyw Monk III (8—12/16) - serial krym.
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (6—10/24)
20:00 Łzy słońca - film akcji USA 2003, reż. Antoine Fuqua, wyk. Bruce Willis, Cole Hauser
22:40 Bez litości II - film krym. USA 2018, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington
00:55 Jack Hunter i zaginiony skarb Ugaritu - film przyg. USA 2008, reż. Terry Cunningham

EPIC DRAMA

08:25 Sprawy pana Booka (2)
09:35 Sherlock i córka (2)
10:35 Księżycowy klejnot (2)
11:30 Tess D'Urbervilles (2/4)
12:40 Rodzina Hardacre'ów (2/6) - serial obyczajowy
13:40 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (2/7)
14:35 Panna Austen (2/4)
15:50 Jane Eyre (2/4)
16:55 Lekarze na start
20:00 Grantchester IV (3/6)
21:00 A.B.C. (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2018
21:55 Panna Marple (2/4)
00:00 Grantchester IV (3/6)
01:00 Panna Marple (3/4)

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (3)
12:30 Babski biznes II (1/8)
13:30 Jestem z Polski XVII (1,22,23/10) - serial dok.
16:35 Do zobaczenia II (5/11)
17:10 Bitwa o gości (4)
18:10 Ugotowani w parach (7)
19:10 Kuchenne rewolucje (11) - reality show Polska 2025
21:05 Ostre cięcie (3) - reality show Polska 2026
22:05 Skąd pochodzę?
23:15 Jestem z Polski XVII (1/10) - serial dok. Polska 2026
00:15 Polacy z wyboru
01:25 Jak siostry (8)

TVN TURBO

11:45 Z drugiej ręki (10) - mag.
12:30 Jeździć, obserwować VII
13:15 Moto kombat (6) - mag.
14:00 Zawodowi handlarze
14:45 Duda kontra Szafrański X (1/10) - serial dok.
15:30 Naprawy nie do naprawy
16:15 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (3) - mag.
17:00 Ciężarówką przez Chile
18:00 Mobilni mechanicy (10)
18:45 Raport końcowy (812)
19:15 Nic do zgłoszenia V (11)
21:15 Jeździć, obserwować VII
22:00 Moto kombat (6) - mag.
22:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16) - serial dok.

BBC FIRST

08:05 Zabójcze arcydzieła
09:05 Śmierć pod palmami XV
10:10 Lewis V (7,8/8)
12:05 Co ludzie powiedzą? III
12:45 Ale akcja! II - serial kom.
14:00 Zbrodnie Saint-Pierre
15:00 Doktor Thorne (1,2,3/4)
17:50 Z pamiętnika położnej XIV (3/8) - serial obycz.
18:55 Zabójcze arcydzieła (3/6) - serial krym. Irlandia 25
19:55 Śmierć pod palmami IV (6/8) - serial kryminalny
21:00 Lynley (7) - serial krym.
00:55 Milczący świadek XXVII

FX

08:15 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (1,2/24) - serial krym.
10:05 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (12,13,14/17)
12:50 Elsbeth II (20/20)
13:45 Grey's Anatomy XXII (5)
14:40 9-1-1 IX (4)
15:35 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
18:05 Armageddon - film katastroficzny USA 1998
21:10 Salt - film sens. USA 2010, reż. Phillip Noyce, wyk. Angelina Jolie, Liev Schreiber
23:20 Terminator II — Dzień sądu - film s.f. USA/F 1991

HGTV

08:00 Uratuj swój ogród (1)
09:00 Nowa Maja w ogrodzie (21, 22) - mag. poradnikowy
10:05 Polowanie na ogród VI
11:40 Letnia chata na lata XIII
13:40 Zróbmy sobie dom (5)
14:40 Zgłoś remont (2)
15:35 Weekendowa metamorfoza (8) - reality show
16:35 House Hunters (6—9)
18:50 Dorota inspiruje (1, 2)
20:45 Patent na dom (4, 1, 2) - mag. poradnikowy Polska 20
23:40 Amerykański Wersal: Powrót na salony (3, 4)
01:25 Kupujemy dom na plaży

BBC LIFESTYLE

08:15 Bake off: zawodowcy (9, 10) - program rozrywkowy
10:20 Rezydencje na Mauritiusie (3,4/10)
12:40 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
16:10 Wielkie amerykańskie wypieki (2) - program rozrywk.
17:15 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dok.
20:30 Wielkie amerykańskie wypieki (2) - program rozrywk.
21:30 Hotel Four Seasons przy Park Lane - serial dok.
22:30 Kulisy looksmaxingu
23:30 Wstydliwe choroby IV
01:25 Wielkie Taneczne show

COMEDY CENTRAL

08:05 Teoria wielkiego podrywu (5—14/17) - serial kom. USA 2007, wyk. Johnny Galecki
12:40 Teoria wielkiego podrywu (15,16/17)
13:35 Przyjaciele IX (21—23,1—4/24) - serial kom. USA 02, wyk. Jennifer Aniston
18:00 Tata ma plan (13—16/22) - serial kom. USA 17
20:00 Tata ma plan (17—20/22) - serial komediowy USA 2017
22:00 Colin od rachunków II
23:00 Comedy Club (12, 1)
00:00 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:10 Ranczo Wilkowyje - komedia Polska 2007
10:00 07 zgłoś się (2,3)
13:35 Ojciec Mateusz XXIV (10,11,9) - serial krym.
16:15 Ranczo III (8/13)
17:15 Janosik (8/13)
18:10 Ranczo III (9/13)
19:00 Ojciec Mateusz 34 (10) - serial krym. Polska 2026
20:00 Baby Boom, czyli Kogel Mogel 5 - komedia Polska 24, reż. Anna Wieczur-Bluszcz
21:35 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki
23:50 Rodzinka.pl XVIII (2,3,4)

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Sekrety świata przypraw III (3) - serial dok.
14:45 Tajemnice indyjskich smaków (8, 9)
15:40 Gotuj taniej z Jamiem (3)
16:35 Bosacka daje radę (3, 4)
17:35 Dzień dobry, obiad (6, 7)
18:25 Jakubiak rozgryza Maltę
18:50 Jakubiak rozgryza Maderę (1, 2) - mag. kulinarny
19:45 Zgrillowani (3)
20:10 m jak mięso (5, 6)
21:00 Nie bój ryby! (5, 6)
21:50 Podróż przez smaki Chin
23:45 Sekrety świata przypraw
00:40 Comfort Food

CANAL+ DOMO

11:25 Projekty marzeń — Nowa Zelandia (4/12) - serial dok.
12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:15 Wielkie Projekty: Szwecja IV (3/6) - serial dok.
15:15 Kupiliśmy sobie zamek — damy radę (3) - reality show
16:10 W mieście czy na wsi
17:05 Wiejskie domy do liftingu (3) - reality show
17:55 Tomasz Pągowski (4)
18:25 Daleko od miasta XV (7)
19:00 Ucieczka na wieś XXIV
21:00 Nasz nowy dom w Grecji
21:55 Wielkie projekty: transformacje (7) - reality show
23:00 Cudotwórcy VII (1,2/13)

PLANETE+

10:20 360° — świat bez granic
12:30 Świat z góry IX (3,4/14)
13:40 Cały rok z pandą
14:40 Sekretne życie fok
15:50 Portugalia na dziko (1/7)
17:00 Kanada. Mądrość natury
18:00 Świat z góry X (4/14)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace (12,1)
19:45 Chiny-Tajwan
20:50 Komensky. Edukacja tworzy człowieka - film dok.
22:00 Premiera: Cosa Nostra. Mroczne serca morderców
23:05 Polując na drapieżców

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Złomowisko PL XI
11:00 Kolejarze - serial dok.
12:00 Lotnisko (8/8)
13:00 Ciężarówką przez Indonezję (4) - serial dok.
14:00 Gorączka złota XVI
15:00 Złoto drwali II (8/8)
16:00 Specjalistki - serial dok.
17:00 Nic do zgłoszenia IV (4/8)
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Co kryje Strefa 51?
20:00 Morze złota XIII (7) - serial dok. USA 2025
21:00 Gorączka złota XVI
22:00 Najszybsze pościgi Ameryki (6/6) - serial dok.
23:00 Celnicy na straży Turcji

TVP HISTORIA

12:35 Wyspy Kanaryjskie (1/5)
13:40 Ania - film dok.
15:10 Był taki dzień (523)
15:20 Fanfan Tulipan - film przygodowy Francja 2003
16:55 Fenomen Fogga
17:50 Kazimierz Górski. Podróż sentymentalna
18:15 Enzo Ferrari. Czerwony i czarny - film dok. F/Włochy 22
19:15 Zagadka Heweliusza
20:15 Papillon. Motylek - dramat obycz. Czechy/Hiszpania/USA 2017, reż. Michael Noer
22:35 Sprzymierzeni - thriller USA 16, reż. Robert Zemeckis

HISTORY

14:30 Tajne akta UFO: nowe otwarcie (6/8) - serial dok.
15:20 Tajemnice starożytności: śmierć (1/6) - serial dok.
16:15 Odyseusz: nowe odkrycia (1/2) - serial dok.
17:10 Kevin Costner: jak zdobywano Dziki Zachód (4/8)
18:10 Koniec świata na 10 sposobów (2/10)
19:05 Starożytni kosmici XIII
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu - serial dok.
21:00 Najbardziej zabójcze historie świata (5) - serial dok.
22:00 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (3/11)

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Pogodowe anomalie
11:00 Porzucone konstrukcje
12:00 Ikony lotnictwa (1)
13:00 Premiera: Sekretne życie pszczół (1,2/2)
15:00 Premiera: Klucz do przepowiedni (4) - serial dok.
16:00 Gladiatorzy: starożytni wojownicy (4/6) - serial dok.
17:00 Zakazana historia V
19:00 Utracone bomby zimnej wojny - serial dok. Francja 18
20:00 Sekretne życie pszczół
22:00 Maszyny wagi ciężkiej IV
23:00 Tajemnicze wyspy (9/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie V
09:00 Wioski wioseczki (1)
10:00 Podglądacze przyrody
11:00 Z klimatem i z pasją (18)
11:30 Wojny magazynowe III
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Megakonstrukcje przeszłości (1/4) - serial dok.
16:00 Architektura z odzysku
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII
21:00 Wioski wioseczki (1)
21:30 Górale IX - serial dok.
22:00 Rosja: Indoktrynacja narodu - film dok. F 2022
23:00 Pogromcy mafii (10)
00:00 Największe śledztwa CBŚP - serial dok. Polska 2024

BBC EARTH

11:00 Wyspy. Laboratoria natury (1/6) - cykl reportaży
12:05 David Attenborough i cuda natury (2/5) - serial dok.
12:35 W okowach mrozu: Kanada II (7,8,1/8) - serial dok.
15:30 Królestwo zwierząt
18:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (2/3)
19:50 Dzikie Karaiby z Liz Bonnin (3/4) - serial dok.
21:00 Wyspy. Laboratoria natury (1/6) - cykl reportaży
22:00 W okowach mrozu XI
23:00 Dziki połów (6/8)
00:00 Ziemia (5/5) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

11:25 Ramzes: władca Egiptu
12:25 Królowie-zabójcy (3/6)
13:25 Tajemnice Jezusa
14:30 Machu Picchu - film dok.
15:40 Ciemna strona starożytnej Grecji - serial dok.
16:50 Jaskinia Chauveta: pierwsze arcydzieło ludzkości
18:00 Historia sprawiedliwości - serial dok. Kanada 2025
19:00 Konkwistadorzy (3/6)
20:00 Dziki Zachód (5/6)
21:00 Naziści: korzenie zła (8)
22:10 Życie prywatne przywódców Rzeszy (3/4)
23:10 Naziści: ściśle tajna nauka (5) - serial dokumentalny

eprasa.pl 3000f0b0ca

Od A do Z

BĘKARTY WOJNY ★★★★★
film wojenny, USA/Niemcy 2009, reż. Quentin Tarantino, wyk. Brad Pitt, Mélanie Laurent, Christoph Waltz
22:35 | canal+ premium
Opowiadając o amerykańskich komandosach operujących na hitlerowskich tyłach z zamiarem zorganizowania zamachu na Hitlera, Quentin Tarantino odnosi kolejny sukces, stawiając na pastisz kina wojennego.

DIVA FUTURA ★★★
dramat obycz., Włochy 2024, reż. Giulia Louise Steigerwalt, wyk. Denise Capezza, Pietro Castellitto, Barbara Ronchi
23:45 | hbo
Opowieść o działającej w latach 90. XX wieku wytwórni filmów porno, założonej przez Riccardo Schicchiego i Ilonę Staller (Cicciolinę), odpowiedzialnej za rewolucję obyczajową we Włoszech.

FILIP ★★★★
dramat wojenny, Polska 2021, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulm, Victor Meutelet, Caroline Hartig
21:50 | tvp historia
Czytając prozę Tyrmanda: Eryk Kulm jako uciekinier z warszawskiego getta, ukrywający się wśród obsługi hitlerowskiego hotelu. Srebrne Lwy i nagroda za zdjęcia w Gdyni.

HRABIA MONTE CHRISTO ★★★★
film przyg., Francja/Belgia 2024, reż. Matthieu Delaporte, Alexandre de La Patellière, wyk. Pierre Niney, Bastien Bouillon, Anaïs Demoustier
19:45 | tvn
Błyskotliwa ekranizacja klasycznej powieści Aleksandra Dumasa: w dniu ślubu młodzieniec trafia do twierdzy, skąd po latach cudem ucieka, by zjawić się w Paryżu z zamiarem dokonania romantycznej zemsty.

KOMÓRKA ★★★
film sens., USA/Niemcy 2004, reż. David R. Ellis, wyk. Chris Evans, Kim Basinger, Jason Statham
22:00 | warner tv
Kim Basinger jako porwana przez mafię, która znajduje wyjście z sytuacji, łącząc się z rozbitego aparatu telefonicznego z przypadkowym numerem komórkowym. Czy młodzian po drugiej stronie zdąży z pomocą?

W głowie się nie mieści 2

20:35 | polsat
★★★★

· FOT. DISNEY

FILM ANIM., USA 2024, REŻ. KELSEY MANN

Zmagań z emocjami ciąg dalszy: bohaterka kończy szkołę, wchodzi w okres dojrzewania, a to oznacza z jednej strony niepokój przed nieznanym, z drugiej zaś – nowe emocje, z którymi trzeba sobie dać radę.

MYZ

KONTRABANDA ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania/Francja 2012, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Mark Wahlberg, Caleb Landry Jones, Kate Beckinsale
22:35 | stopklatka
Aby wyciągnąć szwagra z tarapatów i ocalić zagrożone życie siostry, były przemytnik powraca do zarzuconej profesji i stawia wyzwanie bezwzględnemu handlarzowi narkotyków. Jak to w kinie.

PIERWSZA KLASA ★★★
komedia, USA 2024, reż. Carlson Young, wyk. Camila Mendes, Archie Renaux, Lena Olin
22:50 | tvp 1
Ambitna stażystka w domu aukcyjnym dzieł sztuki przedstawia się zamożnemu młodzieńcowi jako dyrektorka. Para nawiązuje romans, a dziewczyna umiera ze strachu, ze jej mistyfikacja wyjdzie na jaw.

PLANETA SINGLI ★★★★
komedia romantyczna, Polska 2016, reż. Mitja Okorn, wyk. Maciej Stuhr, Agnieszka Więdłocha, Piotr Głowacki
22:30 | tvp 2
Maciej Stuhr jako telewizyjny showman, który z nieudanej randki robi na antenie przebój, więc wciąga niedoszłą partnerkę do programu. Happy end, ale wcześniej trochę prawdy o ludziach i mnóstwo śmiechu.

SEKS, KŁAMSTWA I KASETY WIDEO ★★★★
film obycz., USA 1989, reż. Steven Soderbergh, wyk. Andie MacDowell, James Spader, Peter Gallagher
21:40 | cinemax
Nieoczekiwana Złota Palma w Cannes dla debiutanta Stevena Soderbergha: wiwisekcja zachowań seksualnych, ale i całokształtu obyczaju amerykańskich yuppies lat 80. I doborowa stawka aktorska.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY ★★
komedia romantyczna, USA 2023, reż. Nicholas Stoller, wyk. Will Ferrell, Reese Witherspoon, Geraldine Viswanathan
22:00 | hbo
Kiedy okazuje się, że dwa wesela zostały wyznaczone na ten sam dzień w tym samym miejscu, ojciec jednej panny młodej i siostra drugiej zrobią wszystko, by uratować święto swych najbliższych.

SYN PRZEZNACZENIA ★★
horror, Wlk. Brytania/Francja 2025, reż. Lotfy Nathan, wyk. Nicolas Cage, Noah Jupe, Isla Johnston
21:00 | canal+ premium
Inspirowana koptyjskim apokryfem „Ewangelia Tomasza" opowieść o nastoletnim Chrystusie, który próbuje przekonać swojego ojczyma (Nicholas Cage!), że jest Mesjaszem. Co najmniej ryzykowne.

TULIPANOWA GORĄCZKA ★★★
melodramat, Wlk. Brytania/USA 2017, reż. Justin Chadwick, wyk. Alicia Vikander, Dane DeHaan, Christoph Waltz
20:00 | tvp historia
W XVII-wiecznym Amsterdamie uboga dziewczyna zostaje wydana za bogatego kupca, ale zakochuje się w malarzu, któremu zlecono małżeński portret. Kochankowie muszą zdobyć pieniądze na ucieczkę z miasta.

W STARYM, DOBRYM STYLU ★★★
komedia kryminalna, USA 2017, reż. Zach Braff, wyk. Morgan Freeman, Michael Caine, Alan Arkin
23:30 | tvn
Remake komedii sprzed 40 lat. Michael Caine, Alan Arkin i Morgan Freeman zamiast George'a Burnsa, Arta Carneya i Lee Strasberga – trzech skromnych emerytów, którzy postanawiają dokonać napadu na bank.

ŻYJ I POZWÓL UMRZEĆ ★★
film sens., Wlk. Brytania 1973, reż. Guy Hamilton, wyk. Roger Moore, Yaphet Kotto, Jane Seymour
20:00 | tvp kultura
Pierwszy Bond z Rogerem Moorem, który uniemożliwia zniszczenie światowej gospodarki przez rozwój handlu narkotykami – jeden ze słabszych w cyklu, za to z tytułową piosenką Paula McCartneya.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

PONIEDZIAŁEK 6.04

TVP1

06:30 Magiczna Wielkanoc
07:00 Msza święta
07:55 Balans bieli (131)
08:30 Zagadkowy świat królików - film dok. Francja 2018
09:30 Rozważna i romantyczna - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 1995, reż. Ang Lee
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:40 ChwałaMU. Zmartwychwstał Pan! - koncert Polska 2026
13:20 Lalka - dramat obyczajowy Polska 1968, reż. Wojciech Jerzy Has (165 min)
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Rolnik szuka żony
18:40 Jaka to melodia? (5885)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:25 **Wojna zastępcza** - serial sens. Polska 26
21:25 **Sanatorium miłości**
22:15 **„Sanatorium miłości" – kulisy programu VIII** (5) - felieton
22:20 **Życie po „Sanatorium miłości"** (5)
22:50 **Pierwsza klasa** ★★★ **(Upgraded)** - komedia USA 2024, reż. Carlson Young (110 min)
00:40 **Casino Royale** - film ★★★★ sens. Wlk. Brytania/USA 2006, reż. Martin Campbell (145 min)

TVP2

05:45 Dziesięcioro przykazań - film przyg. USA 1956
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7515) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7515) - mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl XVII (8)
12:05 Allan Quatermain i zaginione Miasto Złota (Allan Quatermain and the Lost City of Gold) - film przyg. Izrael/USA 87, reż. Gary Nelson, wyk. Richard Chamberlain (100 min)
13:45 Przepis dnia (132)
14:00 Familiada (3119)
14:35 Koło fortuny (2225)
15:10 Film dokumentalny
16:10 Miś - komedia Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym (125 min)
18:15 Va banque (1043)
18:50 Jeden z dziesięciu (21)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Krzysztof Krawczyk – całe moje życie** - film dok. Polska 2020
22:30 **Planeta singli** - ko- ★★★★ media romantyczna Polska 2016, reż. Mitja Okorn (145 min)
00:55 **Miłość jak miód** ★★★ - komedia Polska 2024 (110 min)
02:45 **Dla niej wszystko** ★★★ **(The Next Three Days)** - film sens. USA/Francja 2008 (135 min)

POLSAT

06:00 Nowy dzień - mag.
09:05 Epoka lodowcowa: Wielkanocne niespodzianki - film animowany USA/Wlk. Brytania 2016
09:35 Ratatuj - film animowany USA 2007, reż. Brad Bird, Jan Pinkava
11:50 Kraina lodu - film anim. USA/Norwegia 2013, reż. Jennifer Lee, Chris Buck
14:05 Vaiana: Skarb oceanu (Moana) - film animowany USA 2016, reż. John Musker, Ron Clements, Don Hall, Chris Williams (150 min)
16:35 Zwierzogród (Zootopia) - film animowany USA 2016, reż. Byron Howard, Rich Moore, Jared Bush (135 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:30 Milionerzy (81)

20:35 **W głowie się nie** ★★★★ **mieści 2 (Inside Out 2)** - film animowany USA 2024, reż. Kelsey Mann (130 min)
22:45 **Transporter II** - film ★★ sens. USA/Francja/Niemcy 05, reż. Louis Leterrier, wyk. Jason Statham (110 min)
00:35 **Terrorysta (Cleanskin)** ★★★ - film sens. Wlk. Brytania 2012, reż. Hadi Hajaig, wyk. Sean Bean, Charlotte Rampling (145 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7705) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (16/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Żnin, bar „Chicken Go" 28 (7) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5677)
11:15 Autentyczni (12) - talk-show Polska 2026
12:00 Film o pszczołach (Bee Movie) - film anim. USA/Kanada 07, reż. Steve Hickner, Simon J. Smith (125 min)
14:05 Książę w Nowym Jorku (Coming to America) - komedia USA 1988, reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy (150 min)
16:35 Nic na siłę - komedia romantyczna Polska 2024, reż. Bartosz Prokopowicz, wyk. Anna Szymańczyk, Anna Seniuk, Artur Barciś (145 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 **Hrabia Monte Christo** ★★★★ - film przygodowy Francja/Belgia 2024, reż. Matthieu Delaporte, Alexandre de La Patellière (225 min)
23:30 **W starym, dobrym** ★★★ **stylu (Going in Style)** - komedia kryminalna USA 2017, reż. Zach Braff (130 min)
01:40 **Top Gun** - film sens. ★★★ USA 1986, reż. Tony Scott, wyk. Tom Cruise, Kelly McGillis, Val Kilmer (110 min)

TV PULS

06:50 Hrabia Monte Christo - film przyg. USA/Wlk. Bryt./Irlandia/Szwajcaria 2002
09:20 Niebo istnieje... naprawdę - dramat obycz. USA 2014, reż. Randall Wallace
11:15 Emma i czarny jaguar - komedia Francja/Kanada/Włochy 2024
13:35 Zakonnica w przebraniu (Sister Act) - komedia kryminalna USA 1992 (120 min)
15:35 Mój pies Artur (Arthur the King) - film przyg. USA/Kanada 2024 (125 min)
17:40 Asterix na olimpiadzie - komedia Francja/Niemcy/Hiszpania/Włochy/Belgia 2008 (140 min)
20:00 **Wybuchowa para** ★★ **(Knight and Day)** - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold (130 min)
22:10 **Osaczeni** ★★★ **(Entrapment)** - film sens. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 1999, reż. Jon Amiel (130 min)
00:20 **W odwecie za śmierć** ★★ **(Born to Raise Hell)** - thriller USA 2010, reż. Lauro Chartrand, wyk. Steven Seagal (120 min)
02:20 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:45 Ten moment
06:15 Szkoła (52,53,54/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
09:15 Ukryta prawda (60,21—23/73) - serial fab.-dok.
13:15 Magda gotuje Internet
13:50 Za duży na bajki - komedia Polska 2022, reż. Kristoffer Rus (130 min)
16:00 Podróż na tajemniczą wyspę (Journey 2: The Mysterious Island) - film przygodowy USA 2011, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Michael Caine (125 min)
18:05 Shrek Trzeci (Shrek the Third) - film animowany USA 2007, reż. Chris Miller, Raman Hui (115 min)
20:00 **Hotel Paradise** (21) - real tv Polska 2026
21:00 **Zofża** (1—3/3) - miniserial Polska 2023, wyk. Małgorzata Kożuchowska, Artur Żmijewski, Anna Dymna
23:40 **Śmiertelna głębia** ★ **(Dark Tide)** - thriller USA/Wlk. Brytania/RPA/Niemcy/Francja 2012, reż. John Stockwell, wyk. Halle Berry (145 min)
02:05 **Skok na głęboką wodę** (5) - reality show

MEZZO

11:05 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy: Bruckner, Symfonia nr 8
12:25 Brahms: Sonata skrzypcowa G-dur, opus 78, nr 1 – Itzhak Perlman, Daniel Barenboim - muzyka klas.
13:15 Hector Berlioz: Potępienie Fausta - opera Monaco 2022
15:30 Brahms: Kwartet fortepianowy nr 1 – András Schiff, Yuuko Shiokawa, Nabuko Imai, Miklós Perényi
16:10 Giacomo Puccini: Turandot - opera Austria 2023
18:45 Claudio Abbado, Filharmonicy Berlińscy: Verdi
20:30 Richter, enigma
23:00 Brahms: Kwintet fortepianowy f-moll, opus 34 – Takács Quartet, Zoltán Kocsis - muzyka klasyczna

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II
08:30 Wojciech Cejrowski. Boso – Ziemia Święta (6)
09:05 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (6)
09:45 Żandarm z Saint–Tropez - komedia Francja/Włochy 1964, reż. Jean Girault
11:50 Żandarm w Nowym Jorku - komedia Francja/Włochy 1965, reż. Jean Girault
13:55 Trzy księżniczki - film fantasy Czechy 2024
16:00 Klucz Świętego Piotra - film fantasy Czechy/Słowacja/Niemcy 2023
18:00 O śpiącej królewnie - film fantasy Niemcy 2024
20:00 Syn Boży - film biblijny USA 2014, reż. Christopher Spencer, wyk. Diogo Morgado
22:35 Dzielnica strachu X
01:35 Dzielnica strachu X (16)

TV4

07:10 Hop - film animowany USA/Japonia/Wlk. Brytania/Kanada 2011, reż. Tim Hill
09:05 Goście, goście II - komedia Francja 1998
11:40 Ben Hur - film przyg. USA 16, reż. T. Bekmambetov
14:20 Wodny świat - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds
17:15 Goście w Ameryce - komedia Francja/USA 2001
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (26) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (21) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (21)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (21) - serial krym.
22:40 Hansel i Gretel: Łowcy czarownic - film akcji USA/Niemcy 2013
00:25 Love Island III (15)

METRO

07:10 J.A.G. IX (13/23)
08:05 Sekrety życia (10/40)
09:00 Szpital (52,53/72)
10:55 Koniec wakacji - film psychologiczny Polska 1975
12:55 Jack pogromca olbrzymów - film fantasy USA 2013
15:20 Niezwykłe Stany Prokopa V (1/8) - serial dok.
16:25 Ciężarówką przez Wietnam (1/9) - serial dok.
17:35 Kochaj i tańcz - komedia romantyczna Polska 2008
20:00 Kate i Leopold - komedia romantyczna USA 2001
22:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (12/22)
23:25 The Traitors. USA (9) - reality show USA 2023
00:30 Zbrodnie z pierwszych stron gazet V (2/12)
01:30 Ach, ten ślub! (4)
02:25 Podsłuchane u fryzjera

eprasa.pl 3000f0b0ca

PONIEDZIAŁEK 6.04

STOPKLATKA

09:35 Ostatni smok (DragonHeart) ★★★★ - film fantasy USA 1996, reż. Rob Cohen, wyk. Dennis Quaid (125 min)
11:40 Janosik ★ - film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer (175 min)
14:35 Hulk ★★★★ - film sens. USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly (175 min)
17:30 Mumia (The Mummy) ★★ - film przyg. USA 1999, reż. Stephen Sommers, wyk. Rachel Weisz, Brendan Fraser (150 min)
20:00 Zbuntowana (Insurgent) ★★★ - film sens. USA/Kanada 2015, reż. Robert Schwentke, wyk. Shailene Woodley, Theo James, Kate Winslet, Jai Courtney (155 min)
22:35 Kontrabanda (Contraband) ★★★ - film sens. USA/Wlk. Brytania/Francja 2012, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Mark Wahlberg (130 min)
00:45 Szczęki (Jaws) ★★★★★ - thriller USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw (170 min)

KINO POLSKA

07:30 Reksio - serial anim.
07:55 Bolek i Lolek na wakacjach (5,6/13) - serial anim.
08:25 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983
10:00 Akademia Pana Kleksa, cz. 2: Tajemnica golarza Filipa (2) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1984
11:45 Nad Niemnem, cz. 1 - film obyczajowy Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
13:40 Nad Niemnem, cz. 2 - film obyczajowy Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
15:50 Nie ma róży bez ognia - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska
18:00 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka - komedia Polska 76, reż. Jerzy Gruza, wyk. Andrzej Kopiczyński
20:00 Jeszcze raz - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Mariusz Malec, wyk. Danuta Stenka, Anja Antonowicz
22:05 Horror Story - dramat obyczajowy Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając, Michalina Olszańska
00:35 Jezioro Słone - dramat obycz. Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rosłaniec

ALE KINO+

07:30 Pieniądze to nie wszystko ★★★ - komedia Polska 2000, reż. Juliusz Machulski (130 min)
09:40 Wyraj - film krótkom. Polska 2020 (35 min)
10:15 Bestia III (3,4/6)
12:15 Vera (3/4) - serial krym.
14:05 Ponad wszelką wątpliwość (Beyond a Reasonable Doubt) ★★★ - dramat krym. USA/Arabia Saudyjska 2009, reż. Peter Hyams, wyk. Jesse Metcalfe (125 min)
16:10 King Kong żyje (King Kong Lives) ★ - film przyg. USA 1986, reż. John Guillermin (130 min)
18:20 Vera (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:10 Źródło nadziei (The Water Diviner) ★★★ - dramat wojenny Australia/USA 2014, reż. Russell Crowe (135 min)
22:25 Detektyw Surprenant: Morderstwo na wyspie - serial kryminalny Kanada 2023
00:15 Porwany (Rapito) ★★★ - film hist. Włochy/Francja/Niemcy 2023, reż. Marco Bellocchio, wyk. Paolo Pierobon (140 min)

POLSAT FILM

08:30 Brzdąc w opałach - komedia USA 1994
10:30 Fernando - film anim. USA/Wlk. Brytania/Kanada 17
12:40 Przypływ wiary - film biograficzny USA 2019
15:00 Exodus: Bogowie i Królowie - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Hiszpania 2014
18:15 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks
21:00 Dom Gucci - thriller USA/Kanada 2021, reż. Ridley Scott, wyk. Lady Gaga
00:10 Salt - film sens. USA 10

KINO TV

09:05 Kacper - film fantasy USA 1995, reż. Brad Silberling
11:05 Kokon II - komedia USA 1988, reż. Daniel Petrie
13:40 Jumper - film s.f. USA/Kan./Meksyk/Hiszp./Włochy 08
15:35 Cztery wesela i pogrzeb - komedia romant. Wlk. Bryt. 94
18:05 Kung Fu Panda II - film anim. USA/Kanada 2011
20:00 Jeden gniewny człowiek - thriller Wlk. Brytania/USA 21
22:40 Czarny pies - film sens. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998
00:30 Gangi Nowego Jorku - film sens. USA/Włochy 2002

TVP KULTURA

08:10 WTEM (15, 17) - felieton
08:25 W poszukiwaniu dobrego filmu (39)
09:00 Chłopi (4/13)
10:10 Pół żartem, pół serio (Some Like It Hot) ★★★★★ - komedia USA 1959, reż. Billy Wilder (130 min)
12:20 Fanny: też Mendelssohn - film dok.
14:05 Tamte lata, tamte dni
14:45 Billy Elliot - komedio-dramat Wlk. Brytania/Francja 2000, reż. Stephen Daldry (120 min)
16:45 Chłopi (5/13)
17:50 Tygodnik kulturalny
18:45 Przegląd Piosenki Aktorskiej 2026 (2)
20:00 Żyj i pozwól umrzeć (Live and Let Die) ★★ - film sens. Wlk. Brytania 1973, reż. Guy Hamilton, wyk. Roger Moore (130 min)
22:10 Porozmawiajmy szczerze (13)
22:50 Gwiazda Południa (The Southern Star) ★★ - film przyg. Francja/Wlk. Brytania 1969, reż. Sidney Hayers (115 min)
00:45 Dzień z życia artysty
01:25 Nauczyciel - komedia ★★★ Francja 2017, reż. Olivier Ayache-Vidal (110 min)

WARNER TV

09:15 Dzień ojca - komedia romantyczna USA 1997
11:15 Kontakt - film s.f. USA 97
14:15 Nad życie - film obycz. Polska 2012, wyk. Olga Bołądź
16:10 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
18:15 Akademia policyjna - komedia USA 1984
20:15 Akademia policyjna II – Pierwsze zadanie - komedia USA 1985, reż. Jerry Paris
22:00 Komórka - film sens. USA/Niemcy 2004
00:15 Zabójcza broń III - komedia sensacyjna USA 92

PARAMOUNT

07:30 Elementary VI (15,16/21) - serial krym.
09:05 Mama i ja - komedia USA 2012, reż. Anne Fletcher
11:20 Beavis i Butt-Head zaliczają Amerykę - film animowany USA 1996
13:00 Starsky i Hutch - film sensacyjny USA 2004
15:05 Poznaj mojego tatę - komedia romant. USA 2000
17:30 Książę w Nowym Jorku - komedia USA 1988
20:00 Ojciec chrzestny II - film sensacyjny USA 1974
00:20 Anihilacja - horror Wlk. Brytania/USA 2018

HBO

08:00 Jak wytresować smoka 3 ★★★★ - film anim. USA/Japonia 19 (105 min)
09:45 Władca Pierścieni: Drużyna Pierścienia ★★★★★ - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2001 (175 min)
12:40 Minecraft: Film ★★ - film przygodowy USA/Szwecja 2025 (100 min)
14:20 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 ★★ - film fantasy USA 2011 (115 min)
16:15 Letnia szkoła, 2001 ★★★★ - dramat obycz. Czechy/Wietnam 2025 (110 min)
18:05 Przepiękne ★★★ - komedia Polska 2025, reż. Katarzyna Priwiezientcew (145 min)
20:30 Chętni na seks (6) - serial kom. USA 2026
21:30 Rooster (5/10)
22:00 Wielki powrót III (3/8)
22:30 Serdecznie zapraszamy ★★ - komedia romant. USA 2023, reż. Nicholas Stoller (105 min)
00:15 Diva Futura ★★★ - dramat obyczajowy Włochy 2024 (125 min)
02:20 To już jest koniec ★★★ - komedia USA 13, wyk. James Franco (105 min)

CINEMAX

09:55 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024
12:00 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
14:20 Historia Souleymane'a - dramat obycz. Francja 2024
15:55 Klik: i robisz, co chcesz - komedia USA 2006
17:45 Wiek niewinności - dramat miłosny USA 1993
20:00 Bez odwrotu - komediodramat Francja 2025
21:40 Seks, kłamstwa i kasety wideo - film obycz. USA 1989
23:20 Mrok lasu - horror Francja 23, reż. Pierre Mouchet

ROMANCE TV

09:25 Górski lekarz
10:20 Tego tylko brakowało! - komedia Niemcy 2024
12:15 Lena Lorenz (2/4)
14:05 Rejs ku szczęściu
16:05 Inga Lindström: Ktoś cię kocha - dramat obycz. Niemcy/Szwecja 2022
18:00 Śledztwo prowadzi Watzmann (2/12) - serial krym.
19:00 Górski lekarz
20:00 Nieważkość z tobą - romans Kanada/USA 2024
21:45 Dora Heldt: Gratulacje! Wygrał pan! - komedia Niemcy 2014, reż. Mark von Seydlitz
23:40 Górski lekarz

CANAL+ PREMIUM

08:00 Łapu-Capu
08:15 Kung Fu Panda III ★★★★ - film animowany USA/Chiny 2016 (95 min)
09:50 Ocean, nasz dom
11:25 Larp - film krótkom. Polska 2014 (95 min)
13:00 47 roninów ★★★ - film fantasy USA/Wlk. Brytania/Japonia/Węgry 2013, reż. Carl Rinsch (115 min)
14:55 Mamma Mia! Here We Go Again! ★★★ - musical Wlk. Bryt./USA 2018 (110 min)
16:45 Making of C+
16:55 Notting Hill ★★★ - komedia romantyczna Wlk. Brytania/USA 1999, reż. Roger Michell (120 min)
18:55 Łapu-Capu
19:00 Jason Bourne ★★★ - film sens. USA/Chiny/Hiszp./Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 16 (120 min)
21:00 Syn przeznaczenia ★★ - horror Wlk. Brytania/Francja 2025 (95 min)
22:35 Bękarty wojny ★★★★★ - film wojenny USA/Niemcy 2009, reż. Quentin Tarantino (150 min)
01:05 Heretic ★★★★ - horror USA/Kanada 2024, reż. Scott Beck, Bryan Woods, wyk. Hugh Grant (110 min)

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie II
10:50 Najpiękniejsza muzyka filmowa (2) - mag. muzyczny
11:15 Wiosna, panie sierżancie - komedia Polska 1974
13:30 Vabank II, czyli riposta - komedia krym. Polska 1984
15:35 U Pana Boga w ogródku - komedia Polska 2007
18:10 Wyjście awaryjne - komedia Polska 1982
20:00 Poskromienie złośnicy II - komedia romant. Polska 23
22:20 Sami swoi. Początek - komedia Polska 2024

AMC

07:30 I tak, i nie - komedia Kanada 2004, reż. Kelly Makin
09:15 Transformers - film s.f. USA 2007, reż. Michael Bay
12:10 W 80 dni dookoła świata
17:50 Operacja Kondor - komedia sens. Hongkong 1991, reż. Jackie Chan
20:15 Jumper - film s.f. USA/Kanada/Meksyk/Hiszpania/Włochy 2008, reż. Doug Liman
22:00 Szepty mroku IV (8) - serial krym. USA 2026
22:55 Krwawe święta - horror USA/Kanada 2006
00:30 Bitwa o Ramree - horror Wlk. Brytania 2021

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:20 Agenci NCIS XII (4/24)
09:15 Castle IV (16,17/23)
11:10 Detektyw Monk III (13/16) - serial kryminalny
12:10 Detektyw III (14/16)
13:10 Dr House (3,4/22)
15:10 FBI: International IV (5,6/22) - serial akcji
17:10 Castle IV (18,19/23)
19:05 FBI III (5,6,12/16) - serial sensacyjny USA 2021
21:55 FBI: Most Wanted IV (2/22) - serial krym. USA 2022
22:55 Castle IV (18,19/23)
00:45 FBI III (5/16)

EPIC DRAMA

09:25 Lekarze na start
11:00 Agenci NCIS XVII (15,16/20) - serial krym. USA 20
12:50 Wszystkie stworzenia duże i małe V (3/6)
13:50 Księżycowy klejnot
14:50 Poirot: Zbrodnia na festynie XIII (3/5) - serial krym.
16:45 Agenci NCIS XVII (17,18/20) - serial krym.
18:30 Sherlock i córka (3)
19:30 Lekarze na start
21:00 Robin Hood: Powód niepokoju - serial przyg. USA 2025
22:10 A.B.C. (3/4) - serial krym.
23:00 Panna Marple (4/4)
01:05 Lekarze na start

TVN STYLE

08:05 Bitwa o gości (1)
09:00 Zgłoś remont (3)
10:00 Wielkanoc palce lizać
10:30 MasterChef Nastolatki (9) - show Polska 2025
11:25 Ugotowani w parach (7)
12:25 Wielkanoc ze smakiem
13:30 Jestem z Polski XVII (2/10)
14:30 Bitwa o gości (1, 2)
16:40 Jestem z Polski X (1,15)
18:45 Kuchenne rewolucje (1, 12) - reality show Polska 25
20:50 Babski biznes II (1/8)
21:50 Jestem z Polski X (9,10)
23:45 Hotel Paradise (21)
00:45 Apetyt na miłość (3)

TVN TURBO

10:00 Moto kombat (6)
10:45 Z drugiej ręki (7, 8)
12:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16)
12:45 Naprawy nie do naprawy
13:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (3) - mag.
14:15 Zawodowi handlarze
15:45 Moto Fachury (6)
16:30 Moto kombat (13, 5)
18:00 Wojny samochodowe
20:00 Ciężarówką przez Chile
21:00 Naprawy nie do naprawy
21:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16) - serial dok.
22:20 Jeździć, obserwować VII
23:05 Z drugiej ręki (10)

BBC FIRST

08:00 My Life is Murder III
09:00 Ojciec Brown (10,6/10)
11:05 Śmierć pod palmami XV
12:10 W granitowym mieście (2/3) - serial kryminalny
13:20 McDonald i Dodds
16:55 My Life is Murder III (2/10) - serial kryminalny
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (7,4/8) - serial kryminalny
22:05 Blackshore (5,6/6)
00:10 Zabójcze arcydzieła (3/6) - serial krym. Irlandia 25
01:10 Śmierć pod palmami IV

FX

08:40 Kości XI (8/22)
09:35 FBI II (10,11/19)
11:25 To właśnie miłość - komedia romantyczna Wlk. Brytania/Francja/USA 2003
14:05 Armageddon - film katastroficzny USA 1998
17:15 Królestwo niebieskie - dramat hist. Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/Maroko/USA/Włochy/Francja 2005
20:15 Kod da Vinci - thriller USA/Malta/Francja/Wlk. Bryt. 2006, reż. Ron Howard
23:25 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990, reż. Renny Harlin, wyk. Bruce Willis

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży (8/13) - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie V (4/8)
12:50 Nieoczywiste miejsca II
13:55 House Hunters (6, 7)
15:05 Mieszkanie na miarę (1)
17:00 Zróbmy sobie dom (5)
18:00 Weekendowa metamorfoza (3, 4) - reality show
19:55 Zgłoś remont (2)
20:50 Dorota was urządzi VI (3,4/12) - serial dok. Polska 17
22:30 House Hunters (4—7)
00:40 Kupujemy dom na plaży

BBC LIFESTYLE

12:20 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
13:30 Rezydencje na Mauritiusie (3/10) - serial dok.
14:40 Hotel Four Seasons przy Park Lane - serial dok.
15:40 Zapraszam do stołu: wielka porcja (4) - reality show
17:35 Rezydencje na Mauritiusie (4/10) - serial dok.
18:40 Mistrzowie ceramiki (9)
19:50 Wielkie australijskie wypieki V (6/10) - serial dok.
21:00 Życie w Monako (1/3)
22:00 Kensington i Chelsea: królewskie dzielnice (1)
23:00 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (4/19)
08:55 Przyjaciele X (5—10/18)
11:55 Teoria wielkiego podrywu (11—16/17)
14:30 Dwóch i pół V (5—8/19) - serial kom. USA 2007
16:25 Przyjaciele X (11—16/18) - serial kom. USA 2003
19:30 Teoria wielkiego podrywu (17,1—5/17) - serial kom. USA 2008, wyk. Johnny Galecki
22:00 The Office PL III (4,5/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy VI (3/10)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XXV (4)
09:30 Ranczo Wilkowyje - komedia Polska 2007, reż. Wojciech Adamczyk
11:20 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki
13:45 Ojciec Mateusz XXV (2,3,4) - serial krym. Polska 21
16:35 Ranczo III (9,10/13)
18:35 Baby Boom, czyli Kogel Mogel 5 - komedia Polska 24, reż. Anna Wieczur-Bluszcz
20:15 Ojciec Mateusz 32 (7)
21:15 Ranczo III (12,13/13)
23:15 Ojciec Mateusz XXV (5)
00:10 Na sygnale

CANAL+ KUCHNIA

11:40 Comfort Food
12:30 Jamie Oliver
13:25 Donal: święta, post i uczta (1, 2) - program rozrywk.
15:20 Nie bój ryby! (1)
15:45 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (8, 9)
16:40 Jamie Oliver
17:35 Gordon, Gino i Fred: podróż w rodzinne strony (1,2/2)
19:25 m jak mięso (2, 3)
20:15 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (3, 4) - magazyn
21:15 Anthony Bourdain X
00:45 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (2, 3)

CANAL+ DOMO

10:45 Wielkie projekty: transformacje (3) - reality show
11:50 Po pierwsze: lokalizacja!
12:45 Room service. Hotele od kuchni (4,5,6/6) - serial dok.
14:00 Cudotwórcy VI (4/13)
14:50 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
16:00 Tomasz Pągowski (3, 4)
17:00 Liczy się miejsce (11)
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty (5)
20:10 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy VI
22:00 Wielkie Projekty: Szwecja IV (3/6) - serial dok.
22:55 Cuda z drewna (6/12)

PLANETE+

14:50 Kromdraai - film dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją XII (3/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj? IV (53—56)
18:15 Mam zamek III (4)
18:45 Premiera: Mam zamek III (5) - serial dok. PL 25
19:10 Ogień. Azjatycka tradycja (4/4) - serial dok.
19:45 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
20:50 Niezwykłe podróże koleją IX (3/7) - serial dok.
22:00 Krótka historia miłości

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Brudne skarby
09:00 Ed Stafford: inicjacja
11:00 Od samochodu do domu II (2,3) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania XI (5/12) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VII (18)
16:00 Gorączka złota XVI
17:00 Celnicy na straży Turcji
19:00 Skok na Luwr - film dok.
20:00 Smakołyki z fabryki
21:00 Nic do zgłoszenia IV
22:00 Od samochodu do domu II (3) - serial dok.
23:00 Celnicy na straży Turcji
00:00 Gorączka złota XVI
01:00 Zoom na architekturę V

TVP HISTORIA

13:45 Królowie (67)
14:20 Grace księżna Monako - film biograficzny Szwajcaria/Francja/Włochy/Belgia/USA/Indie/Luksemburg 2014
16:10 Doktórka - film dok.
17:20 Kurier - film sensacyjny Polska 2019
19:20 Królowie (26)
20:00 Tulipanowa gorączka - melodramat Wlk. Brytania/USA 2017, reż. Justin Chadwick
21:50 Filip - dramat wojenny Polska 2021
00:00 Narodziny nazizmu II (3/3) - serial dok. Wlk. Bryt. 20

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Tajne akta UFO: nowe otwarcie (7/8) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (4/11)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Tajne kryjówki dyktatorów (3/6) - serial dok.
18:10 Tajemnice skryte w mroku (1/8) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIII
20:00 II wojna światowa: planeta w ogniu (4) - serial dok.
21:00 Starożytni kosmici XVII
22:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (17/18)
23:00 Straż graniczna: USA II

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Strażnicy z Karaibów II
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (4/8) - serial dok.
17:00 Tajemnicze mumie z Sakkary (4/4) - serial dok.
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (4/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (6/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Katastrofa w przestworzach XXV (6)
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa (3) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Była sobie Ziemia (1,2/26) - serial animowany
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XV
12:00 Poszukiwacze historii VI (6) - serial dok. Polska 2016
12:30 Podróże Gienka i Jastrzębia (1,2,3,4,1,2,3,4,5,6)
17:30 Misja Santiago de Compostela (1, 2, 3, 4, 5)
20:00 Misja Santiago de Compostela (6, 7, 8, 9)
22:00 Jezus — droga do potęgi (1,2/3) - serial dok. USA 2013
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie VII (51)

BBC EARTH

08:10 Małe wielkie podróże
09:20 Tajemnice Księżyca
11:20 W okowach mrozu: Kanada II (2—5/8)
15:30 Królestwo zwierząt (4,5,6/6) - serial dok.
18:45 Planeta Ziemia (1/5)
19:45 Ziemia (4/5) - serial dok.
20:55 Ben Fogle na szkockich wyspach II (4/4) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Alaska z Sue Perkins
23:55 Wielka kanadyjska przygoda (3/6) - serial dok.
01:00 Ben Fogle na szkockich wyspach II (4/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

13:30 II wojna światowa: cena imperium (7/13) - serial dok.
14:35 Historia sprawiedliwości
15:35 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (3/6)
16:35 Dziki Zachód (5/6)
17:35 II wojna światowa — wielkie bitwy w Europie (1/8)
18:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (7/13) - serial dok.
21:00 Naziści: korzenie zła
22:10 Życie prywatne przywódców Rzeszy (4/4)
23:05 Naziści: ściśle tajna nauka (6) - serial dok.

eprasa.pl 3000f0b0ca

WTOREK 7.04

Od A do Z

ANGIELSKA ROBOTA ★★★
film sens., Wlk. Brytania/USA/Australia 2008, reż. Roger Donaldson, wyk. Jason Statham, Saffron Burrows, Richard Lintern
21:55 | **tv puls**
Na faktach: włamanie do małego banku na Baker Street prowadzi do politycznego trzęsienia ziemi w londyńskim City. Plus Jason Statham i Saffron Burrows wśród nigdy niewykrytych sprawców.

CASH OUT ★★
film sens., USA 2024, reż. Randall Emmett, wyk. John Travolta, Kristin Davis, Lukas Haas
20:00 | **tv puls**
John Travolta jako włamywacz uwięziony wraz z bratem w banku, który właśnie mieli obrabować. Sytuacja wydaje się bez wyjścia, ale policyjnym negocjatorem okazuje się dawna kochanka. Do przewidzenia?

DROGA DO VERMIGLIO ★★★
dramat obycz., Włochy/Francja/Belgia 2024, reż. Maura Delpero, wyk. Tommaso Ragno, Giuseppe De Domenico, Roberta Rovelli
21:00 | **canal+ premium**
Nagrodzona w Wenecji opowieść o życiu w alpejskiej wiosce pod koniec wojny. Kiedy zjawia się dezerter, zostaje przyjęty przez rodzinę nauczyciela, co gwałtownie odmieni życie rodziny i całej wsi.

IGRZYSKA ŚMIERCI ★★★
film s.f., USA 2013, reż. Gary Ross, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks
20:00 | **stopklatka**
Dzisiejsze kino młodzieżowe, ekranizacja pierwszej części trylogii Suzanne Collins: nastolatka zastępuje siostrę w grze o przetrwanie, futurystycznym turnieju młodocianych gladiatorów. Dla wybranych.

KOMPROMAT ★★★
thriller, Francja/Litwa 2022, reż. Jérôme Salle, wyk. Gilles Lellouche, Joanna Kulig, Louis-Do de Lencquesaing
20:10 | **ale kino+ hd**
Francuski dyplomata w Irkucku ma aktywizować wymianę kulturalną, co budzi niepokój miejscowej władzy. Wkrótce zostaje oskarżony – na podstawie spreparowanych przez bezpiekę dowodów – o pedofilię.

Mizerykordia

23:40 | cinemax
★★★

· FOT. VELVET SPOON

W duchu neorealizmu: pytanie o rolę kobiet w patriarchalnym społeczeństwie (czy tylko sycylijskim?), zainspirowane losem niepełnosprawnego chłopca, wychowanego przez grono kobiet – ofiar męskiej przemocy.

MYZ

DRAMAT OBYCZ.
WŁOCHY 2023, REŻ. EMMA DANTE, WYK. MILENA CATALANO, TIZIANA CUTICCHIO, FABRIZIO FERRACANE

MIŚ ★★★★
komedia, Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky
23:25 | **tvp 2**
Polska schyłku gierkowskich lat 70. XX wieku w obiektywie Stanisława Barei według scenariusza Stanisława Tyma. Gryząca ironia, ale prawdziwe aż do bólu. Wręcz obiekt kultu – wstyd nie znać.

MROŻONY PEPPERMINT ★★★
thriller, Hiszpania 1967, reż. Carlos Saura, wyk. Geraldine Chaplin, José Luis López Vázquez, Alfredo Mayo
21:20 | **tvp kultura**
Carlos Saura wkracza na drogę do wielkości: studium męskiej fascynacji silną kobiecą osobowością. Nieco w stylu Bunuela, lecz już na swój własny sposób. Plus Geraldine Chaplin w podwójnej roli.

NA WŁASNYCH WARUNKACH ★★★
dramat obycz., Francja/Tajwan 2025, reż. Régis Wargnier, wyk. Julia de Nunez, Clovis Cornillac, Julien de Saint-Jean
22:40 | **ale kino+ hd**
Régis Wargnier powraca po 10 latach: renomowany szef kuchni znika w niewyjaśnionych okolicznościach. Jego restaurację przejmuje córka, a po dwóch latach dostaje tajemnicze zaproszenie na Tajwan.

PODKRĘĆ MNIE ★★
komedia, USA 2024, reż. Michael Tyburski, wyk. Nick Robinson, Bel Powley, Luke Kirby
22:00 | **cinemax**
Inspirowane „Matrixem": w niedalekiej przyszłości wszyscy zażywają pigułki, eliminujące emocje. Para zaczyna pomijać dawki, co przynosi nowe doznania, ale i trudne do rozwikłania problemy emocjonalne.

PSY ★★★★
film akcji, Polska 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat, Cezary Pazura
22:10 | **kino polska**
Tarantino po polsku: dwaj byli esbecy po różnych stronach prawnej barykady. Cynizm czy eksperyment formalny Władysława Pasikowskiego? Niezależnie od odpowiedzi – kultowa rola Bogusława Lindy.

SABRINA ★★★★★
komedia romantyczna, USA 1954, reż. Billy Wilder, wyk. Audrey Hepburn, Humphrey Bogart, William Holden
23:20 | **tvp 1**
Klasyk komedii romantycznej: aby uchronić Audrey Hepburn, córkę szofera, przed romansem ze swym bratem niecnotą, Humphrey Bogart sam się w niej zakochuje. Lewą ręką za prawe ucho, ale z jakim wdziękiem!

SPRZYMIERZENI ★★★
thriller, USA 2016, reż. Robert Zemeckis, wyk. Brad Pitt, Marion Cotillard, Jared Harris
23:45 | **tvp historia**
W czasie II wojny aliancki oficer osiąga sukces szpiegowskiej misji dzięki francuskiej uczestniczce ruchu oporu: oddanej sprawie czy szpiegującej na rzecz III Rzeszy? Na ekranie Brad Pitt i Marion Cotillard.

SUPERMAN ★★★
film s.f., USA/Wlk. Brytania 1978, reż. Richard Donner, wyk. Christopher Reeve, Marlon Brando, Margot Kidder
20:00 | **warner tv**
Współczesna ekranizacja bodaj najbardziej znanego komiksu wszech czasów: Christopher Reeve ratuje świat przed zakusami superzbira Hackmana. Wielka obsada, wielki rozmach, wielka klapa.

WYKLĘTY ★★
dramat wojenny, Polska 2017, reż. Konrad Łęcki, wyk. Wojciech Niemczyk, Marcin Kwaśny, Robert Wrzosek
20:00 | **kino polska**
Inspirowana życiem ostatniego żołnierza wyklętego, Józefa Franczaka „Lalka", opowieść o żołnierzu AK, który dołącza do oddziału partyzanckiego, próbującego przeciwstawić się sowieckiej okupacji.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

WTOREK 7.04

TVP1

08:00 Serwis Info, pogoda
08:30 Zaraz wracam
09:05 Ranczo X
10:05 Komisarz Alex (6)
11:05 Ojciec Mateusz IX (3/13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Przerażająca tajemnica kwiatów - film dok. Francja 22
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info - magazyn
15:15 Reporterzy (499)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5887)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:30 Studio piłki nożnej

20:55 Piłka nożna: Liga Mistrzów UEFA: Ćwierćfinał – 1. mecz: Real Madryt – Bayern Monachium (na żywo)
23:20 Sabrina - komedia ★★★★★ romantyczna USA 1954, reż. Billy Wilder, wyk. Audrey Hepburn, Humphrey Bogart, William Holden (125 min)
01:25 Quantum of Solace ★★★ - film sens. Wlk. Brytania/USA 2008, reż. Marc Forster, wyk. Daniel Craig (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Przystań nad Biblią
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7516) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7516) - mag. Polska 2026
11:40 Rosół polski (30)
12:15 Którędy po sztukę
12:30 Program publicystyczny
12:40 Pesach – cztery kielichy wolności - reportaż
13:15 Panna młoda (29)
14:05 Va banque (1043)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2183)
16:35 Familiada (3067)
17:20 Panna młoda (30)
18:15 Va banque (1044)
18:50 Jeden z dziesięciu (1)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość" (1656)
20:55 M jak miłość
21:55 Na sygnale
22:25 Magazyn Ekspresu Reporterów
23:25 Miś - komedia Polska ★★★★ 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym (125 min)
01:30 Twoje, moje i nasze (Yours, Mine & Ours) ★★ - komedia USA 05, reż. Raja Gosnell (100 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy V (36,37)
09:30 Trudne sprawy XXI (33,34/40) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (55—57/60) - serial fabularno-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (24)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5872)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (25) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (26) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (20) - serial obyczajowy Polska 2026, wyk. Aneta Zając
18:50 Wydarzenia, sport
19:20 Gość „Wydarzeń" (407)
19:25 Sport - Polska 2026
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (82)

20:30 Farma (186) - reality show Polska 2025
21:30 Ninja vs Ninja (85) - show Polska 2025
23:30 Obcy kontra Predator (Alien vs. Predator) ★★ - film akcji Czechy/Wlk. Bryt./Niemcy/Kan./USA 04, reż. Paul W.S. Anderson (140 min)
01:50 Transporter II ★★ - film sens. USA/Francja/Niemcy 05, reż. Louis Leterrier, wyk. Jason Statham, François Berléand (120 min)

TVN

05:10 Nauka jazdy (4)
05:40 Uwaga! - mag.
05:55 Ukryta prawda (17/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Łódź – „Świńskie sprawki" 28 (8) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5678)
11:20 Doradca smaku (9)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bistro przy rondzie, Radzionków XVII (11)
12:35 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Bistro „2020" 31 (14) - reality show Polska 2025
13:40 Ukryta prawda (26,27/60) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (37/50)
16:50 Szpital św. Anny III (25) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (25) - serial fab.-dok. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7965) - mag.

20:15 Na Wspólnej - serial obycz. Polska 2026
20:50 The Floor (13) - teleturniej Polska 2026
21:30 Skok na głęboką wodę (6) - reality show
22:40 Kuba Wojewódzki (6) - talk-show Polska 26
23:40 Superwizjer (1341)
00:45 To (It) - horror USA/Kanada ★★★★ 2017, reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell, Sophia Lillis, Jeremy Ray Taylor, Finn Wolfhard (160 min)

TV PULS

06:00 Nash Bridges VI (8,9/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson, Cheech Marin
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (1/14) - serial sens.
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II - serial obycz. Turcja 2011
14:00 Przepis na zbrodnię (11)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII - serial obycz.
16:00 Ranczo X (1,2) - serial komediowy Polska 2016
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (25,26) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 Cash Out - film sens. ★★ USA 2024, reż. Randall Emmett, wyk. John Travolta, Kristin Davis, Lukas Haas (115 min)
21:55 Angielska robota (The Bank Job) ★★★ - film sensacyjny Wlk. Brytania/USA/Australia 2008 (130 min)
00:05 Bez przebaczenia (Unforgiven) ★★★★★ - western USA 1992, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Gene Hackman (170 min)

TVN7

05:25 Ten moment
05:55 Szkoła (55,56,57/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (61,24,25/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2012
14:00 Detektywi (54/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (16) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (16) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie II (1/24) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (31/48) - serial fab.-dok. Polska 2024
20:00 Hotel Paradise (22) - real tv Polska 2026
21:00 Zabójcza broń (Lethal Weapon) ★★★★ - komedia sensacyjna USA 1987, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover (145 min)
23:25 Smętarz dla zwierzaków. Początki (Pet Sematary: Bloodlines) ★★★★ - horror USA/Kanada 2023, reż. Lindsey Beer (110 min)
01:15 Hotel Paradise (21)
02:10 Żyjąc z potworem VI

MEZZO

13:30 Królewska Orkiestra Concertgebouw, Mirga Gražinytė-Tyla, Gabriela Montero
15:10 Steinway & Sons
15:20 Brahms: Trio fortepianowe c-moll nr 3 – Boris Pierganienszczikow, Jelena Baszkirowa, Maksim Wiengierow
15:45 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Michael Tilson Thomas - muzyka klasyczna
17:10 Intermezzo
17:30 Wielcy muzyczni rywale: Furtwängler vs Toscanini
18:20 Budapest Festival Orchestra, Iván Fischer, Nicolas Namoradze: Brahms
20:30 Rodin - balet Francja 23
21:35 Izraelska Orkiestra Filharmoniczna, Lahav Shani, Pinchas Zukerman
23:00 Antonio Sartorio: Orfeusz - opera Francja 2023

PULS 2

11:00 Gigantozaur (26/26)
11:25 Dinopociąg II
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (9,8/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (10,13/26)
16:00 Superthings: Kazoom Power (14,15/26)
16:15 Fineasz i Ferb (1/26)
16:50 Marta mówi! III (2)
17:10 Superkoty (2/26)
17:45 Świnka Peppa II (28/52)
17:50 Bing IV (5,6/27)
18:20 Masza i niedźwiedź VIII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (26/30)
19:00 Don Matteo: Boski detektyw XIII - serial krym.
20:00 Przepis na zbrodnię (17)
21:00 Dzielnica strachu X (16,17) - serial kryminalny
23:00 Proceder - film biograficzny Polska 2019

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II (3/25) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (6) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII (26,18) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (26)
12:55 Trudne sprawy XXI (22—24/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (58, 59)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (26,27) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (22) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (22)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (22) - serial krym.
22:40 Gniew Caina - film sensacyjny USA 2010
00:20 Love Island III (16)

METRO

07:45 Sekrety życia (11/40)
08:40 Szpital (54,55/72)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Zapisane w gwiazdach (4) - serial fabularno-dok.
13:40 Przepis na życie II
14:40 Zapukaj do moich drzwi (111/143) - telenowela
15:40 The Floor (15, 16)
17:00 Ciężarówką przez Wietnam (2/9) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty II - serial obyczajowy Polska 2012
19:00 Kartoteka VIII (6,7) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni II (13/13) - serial krym. Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (13/22) - serial krym. USA/Kanada 2012
00:15 The Traitors. USA (10)
01:55 Ach, ten ślub! (5)

eprasa.pl 3000f0b0ca

WTOREK 7.04

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (16)
08:55 Robert Makłowicz (136, 145) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada (12,1/12)
11:55 Wojny kontenerowe (7,8/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXII (5,6,5/10) - serial dok.
16:00 MacGyver (7,8/22) - serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (4,5/12)
19:10 Wojny kontenerowe (16,1/16) - serial dok.
20:00 Igrzyska śmierci (The Hunger Games) (★★★) - film s.f. USA 2013, reż. Gary Ross, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks, Liam Hemsworth (180 min)
23:00 The Ring – Krąg II (The Ring Two) (★★★) - horror USA 1998, reż. Hideo Nakata, wyk. Naomi Watts, Simon Baker (150 min)
01:30 Czerwony kapitan (Rudý kapitán) (★★) - thriller Czechy/Słowacja/Polska 2016, reż. Michal Kollár, Kamil Misztal (140 min)

ALE KINO+

07:40 Fuks - komedia sens. (★★★) Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz, wyk. Maciej Stuhr (115 min)
09:35 The Hero - film krótkom. PL 2021 (40 min)
10:15 Bestia III (5,6/6)
12:15 Vera (4/4) - serial krym.
14:00 Czwarta władza (The Post) (★★★★) - film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg, wyk. Meryl Streep (140 min)
16:20 Houria - dramat obycz. (★★★) Francja/Belgia 2022, reż. Mounia Meddour, wyk. Lyna Khoudri, Rachida Brakni (120 min)
18:20 Vera (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
20:10 Kompromat - thriller (★★★) Francja/Litwa 2022, reż. Jérôme Salle, wyk. Gilles Lellouche, Joanna Kulig, Louis-Do de Lencquesaing (150 min)
22:40 Na własnych warunkach (La Réparation) (★★★) - dramat obycz. Francja/Tajwan 2025, reż. Régis Wargnier (125 min)
00:45 Na pastwę lasu - film (★★) obycz. Polska 2024, reż. Piotr Matwiejczyk, wyk. Andrzej Gałła (100 min)

TVP KULTURA

08:10 Podróże z historią II
08:45 WTEM (1, 2)
09:00 Chłopi (5/13)
10:05 Billy Elliot - komedio-dramat (★★★★) Wlk. Brytania/Francja 2000 (120 min)
12:05 John Huston. Na własnych zasadach
13:10 Hala odlotów (55)
14:10 Pestka - melodramat (★) Polska 1995, reż. Krystyna Janda (105 min)
15:55 Pograbek - dramat (★★★) obycz. Polska 1992, reż. Jan Jakub Kolski (85 min)
17:20 Chłopi - serial obycz.
18:25 Mody Polskie (6)
19:05 Słońce i cień. Gustaw Holoubek - film dok.
20:00 Cztery pory roku - spektakl teatralny Polska 1998, reż. Janusz Morgenstern
21:20 Mrożony peppermint (Peppermint Frappé) (★★★) - thriller Hiszpania 1967 (105 min)
23:05 Bez stałego adresu – Bob Dylan - film dok.
00:55 W poszukiwaniu dobrego filmu (39)
01:40 Żyj i pozwól umrzeć (Live and Let Die) (★★) - film sens. Wlk. Bryt. 73, reż. Guy Hamilton (120 min)

HBO

09:00 Władca Pierścieni: Dwie wieże (★★★★★) - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2002 (175 min)
11:55 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (7)
12:55 Okiem Oscara - dramat (★★★) obycz. USA 2024, reż. Jay Silverman, wyk. Beau Bridges (110 min)
14:45 Birdman - dramat USA (★★★★) 2014, reż. Alejandro González Iñárritu, wyk. Michael Keaton (115 min)
16:40 Eddie zwany Orłem (★★★) - film biograficzny Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2016 (105 min)
18:25 Morderczy żar - thriller (★★) USA 2024, reż. Philippe Lacôte (95 min)
20:00 Gorąca rywalizacja (2/6) - serial obycz.
20:45 Ród smoka (8/10) - serial przyg. USA 2022
21:50 Queer - dramat obycz. (★★★) Włochy/USA 2024, reż. Luca Guadagnino, wyk. Daniel Craig (135 min)
00:05 Człowiek w ogniu (★★★) - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004, reż. Tony Scott (145 min)

CANAL+ PREMIUM

09:00 Hollywood Buzz (44)
09:30 Miss mokrego podkoszulka (★★★) - komedia Polska 2002 (55 min)
10:25 Łapu-Capu
10:30 W pokoju obok - dramat (★★★) obycz. Hiszpania/USA/Francja 24 (105 min)
12:15 Ida - dramat obycz. (★★★★★) Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
13:35 The Office PL II (2,3)
14:30 Oppenheimer. Historia prawdziwa
16:10 Holiday - komedia (★★★) romantyczna USA 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz (135 min)
18:25 Łapu-Capu
18:30 Inwazja - film sens. (★★) Holandia 24, reż. Bobby Boermans (90 min)
20:00 Spartakus: Dom Azura (2/10) - miniserial USA 2025
21:00 Droga do Vermiglio (★★★) - dramat obycz. Włochy/Francja/Belgia 2024, reż. Maura Delpero (120 min)
23:00 Classified - film sens. (★) USA/Bułgaria 2024, reż. Roel Reiné (105 min)
00:45 I.S.S. - film s.f. USA (★★) 2023, reż. Gabriela Cowperthwaite (95 min)

KINO POLSKA

08:05 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace III (8/8)
08:40 Polska Kronika Filmowa 25/82 - reportaż Polska 1982
08:50 Jeśli serce masz bijące - dramat psychologiczny Polska 1983, reż. Wojciech Fiwek, wyk. Adam Probosz
10:50 Krzyż Walecznych - dramat wojenny Polska 1959, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Zbigniew Cybulski
12:45 Pieczone gołąbki - komedia Polska 1966, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Krzysztof Litwin
14:55 Paragon, gola! - komedia Polska 1969, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Józef Nalberczak, Aleksander Fogiel
17:10 Pogranicze w ogniu (10,11) - serial sens. Polska 88
20:00 Wyklęty - dramat woj. Polska 2017, reż. Konrad Łęcki, wyk. Wojciech Niemczyk, Marcin Kwaśny, Robert Wrzosek, Hanna Świętnicka
22:10 Psy - film akcji Polska 1992, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Marek Kondrat
00:20 Wszyscy jesteśmy Chrystusami - dramat obycz. Polska 2006, reż. Marek Koterski, wyk. Marek Kondrat, Andrzej Chyra, Michał Koterski

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VII (3/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (1,2/12)
10:25 Świat według Kiepskich
12:50 Kot w butach: ostatnie życzenie - film animowany USA/Japonia 2022
14:55 King Kong - film przyg. USA/Nowa Zelandia/Niemcy 2005, reż. Peter Jackson
18:50 Agent i pół - film sensacyjny USA/Chiny 2016
21:00 Księga Clarence'a - komedia USA/Włochy 2023
23:40 Misie - komedia Polska 2025, reż. Mariusz Malec
01:45 Fala zbrodni II (9/12)

KINO TV

07:30 Kojak V (4/22)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (2,3/13)
11:00 Poirot VIII (2/2)
13:10 Panna Marple III (1/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (4,5/13)
17:55 Poirot III (8,9/11)
20:00 Ucieczka gangstera - film sens. USA/Japonia 1994, reż. Roger Donaldson
22:35 Hudson Hawk - komedia sensacyjna USA 1991, reż. Michael Lehmann
00:35 Więzy krwi - thriller Francja/USA 13, reż. Guillaume Canet, wyk. Clive Owen

WARNER TV

07:35 Za głosem serca
08:40 Poniedziałki na chirurgii
09:30 Bajer z Bel-Air VI
10:30 Za głosem serca
11:35 Pełna chata III (5,6/24)
12:35 Poniedziałki na chirurgii
14:20 Bajer z Bel-Air VI
16:20 Pełna chata III
18:15 Siostra panny młodej - komedia romant. USA 2019
20:00 Superman - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1978
22:50 Batman - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989
01:25 Szeregowiec Benjamin - komedia USA 1980

PARAMOUNT

07:30 Elementary VI (17,18/21)
09:15 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:20 Pingwiny z Madagaskaru II (11/39)
10:50 Rodzina Addamsów - czarna komedia USA 1991
12:55 Poznaj mojego tatę - komedia romant. USA 2000
15:05 Poznaj moich rodziców - komedia USA 2004
17:50 Gliniarz z Beverly Hills - komedia sens. USA 1984
20:00 Uwierz w ducha - melodramat USA 1990
22:50 Nietykalni - film sens. USA 1987, reż. Brian De Palma

CINEMAX

13:05 Niepewność - dramat kryminalny Wlk. Brytania/Polska/Singapur 2023
14:40 Samotność - dramat obycz. Islandia/Słowacja 2023
16:00 Carissa - dramat obycz. RPA 2024, wyk. Deidré Jantjies
17:30 Transformers: Zemsta Upadłych - film s.f. USA 2009
20:00 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024, reż. William Goldenberg
22:00 Podkręć mnie - komedia USA 24, reż. Michael Tyburski
23:40 Mizerykordia - dramat obyczajowy Włochy 2023

ROMANCE TV

08:25 Śledztwo prowadzi Watzmann (2/12) - serial krym.
09:30 Górski lekarz
10:25 Świeża krew w starym kraju (1,2/2) - miniserial
14:15 Dora Heldt: Nierozłączni - komedia romant. Niemcy 14
16:05 Pulchna jak ja - komedia romantyczna Niemcy 2007
18:00 Śledztwo prowadzi Watzmann (3/12) - serial krym.
19:00 Górski lekarz (1/6)
20:00 Rosamunde Pilcher: Zawsze z tobą - film obyczajowy Niemcy 2010
21:55 Lena Lorenz (3/4)
23:50 Górski lekarz (1/6)

TVN FABUŁA

09:50 Przepis na życie II
10:50 Szpital św. Anny (26/26)
11:50 Magda M. II (9,10)
13:55 Teraz albo nigdy! III (5)
14:55 19+ - serial fab.-dok.
15:55 Top 100: filmy wszech czasów (10) - mag. filmowy
16:25 Kino Buzz TOP5 (21)
16:35 Kate i Leopold - komedia romantyczna USA 2001
19:00 Szpital św. Anny (6/26)
20:00 Sztanga i cash - komedia sensacyjna USA 2013
22:50 Nostalgia anioła - thriller USA/Wlk. Brytania/Nowa Zelandia 2009

AMC

09:20 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
11:45 Spokojny Amerykanin - dramat obycz. Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Wietnam/Australia/Francja/Kanada 02
13:40 Gwiazdka na lodzie - komedia romant. USA 2020
15:20 Bez przedawnienia - thriller USA 2002
17:40 Ad Astra - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
20:00 Ostatni bastion - film sensacyjny USA 2001
22:40 Imperium rekinów - film s.f. USA/RPA 2017

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:20 Agenci NCIS XII (6/24)
09:20 Castle IV (18,19/23)
11:20 Detektyw Monk III (15,16/16) - serial krym.
13:20 Dr House (5,6/22)
15:20 FBI: International IV (7,8/22) - serial akcji USA 2024
17:10 Castle IV (20,21/23)
19:10 FBI III (7,8/15)
21:05 Rekrut VII (16/18) - serial krym. USA 2025
22:05 Walker: Strażnik Teksasu III (9/13) - serial krym.
23:00 Castle IV (20,21/23)
00:45 FBI III (7/15)

EPIC DRAMA

09:05 Lekarze na start
10:35 Agenci NCIS XVII (17,18/20) - serial krym. USA 20
12:25 Wszystkie stworzenia duże i małe V (4/6)
13:20 Tess D'Urbervilles (3/4)
14:30 Poirot XIII (4/5)
16:30 Agenci NCIS XVII (19,20/20) - serial krym.
18:20 Sprawy pana Booka (3/6) - serial kryminalny
19:30 Lekarze na start
21:00 Maxine (1) - serial krym.
22:00 Niebezpieczne związki
23:10 Jane Eyre (3/4)
00:20 Kobiety na wojnie (3/8)
01:15 Lekarze na start

TVN STYLE

08:25 Dorota was urządzi III (12,13/13) - serial dok.
09:55 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (1, 2) - reality show
11:25 Ugotowani (6, 7)
13:30 Kuchenne rewolucje (6) - reality show Polska 2025
15:35 Czas na zmianę (3, 4)
16:40 Jestem z Polski X (3,2)
18:45 Kuchenne rewolucje (13, 14) - reality show Polska 20
20:50 Ostre cięcie (3) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski X (11,12)
23:45 Hotel Paradise (22)
00:45 Apetyt na miłość (4)

TVN TURBO

11:15 Złomowisko PL XII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować
18:00 Raport Turbo (4954)
18:15 Z drugiej ręki (10) - mag.
19:00 Duda kontra Szafrański X (1/10) - serial dok.
19:45 Moto Fachury (6) - mag.
20:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (3) - mag.
21:15 Jeździć, obserwować VII
22:00 Raport Turbo (4954)
22:20 Jeździć, obserwować VII
23:05 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16) - serial dok.

BBC FIRST

08:55 Lewis V (1/8)
09:55 Ojciec Brown VII (7/10)
10:55 Śmierć pod palmami IV
12:00 W granitowym mieście
13:10 McDonald i Dodds (2/2)
14:50 Ojciec Brown II (1/10)
15:50 Lewis V (1/8)
16:55 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami IV (8/8) - serial kryminalny
21:00 Zabójcze arcydzieła
22:00 Ellis (1/3) - serial krym.
23:55 My Life is Murder III
00:55 Śmierć pod palmami IV

FX

08:15 Kości XI (10/22)
09:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (3/22)
10:05 FBI II (11,12/19)
11:55 Alert: Wydział Osób Zaginionych II (9,10/10)
13:45 Agenci NCIS V (4,5/19)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (4/22)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (7,8/24)
18:20 FBI III (1,2/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (2,3/23)
22:00 9-1-1 IX (5)
22:55 Czas zabijania - dramat obyczajowy USA 1996

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży (10/13) - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie V (5/8)
12:50 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (8, 1)
15:00 Mieszkanie na miarę II
17:00 Polowanie na ogród VII
18:10 Zróbmy sobie dom (5)
19:05 Zgłoś remont (2)
20:05 Dorota inspiruje (4)
21:00 Dorota was urządzi VI (5,6/12) - serial dok. Polska 17
22:35 House Hunters (8, 2, 3, 4)
00:40 Kupujemy dom na plaży.

BBC LIFESTYLE

12:20 Wielkie australijskie wypieki V (6/10) - serial dok.
13:30 Rezydencje na Mauritiusie (4/10) - serial dok.
14:40 Wielkie amerykańskie wypieki (1) - program rozrywk.
15:40 Zapraszam do stołu (5)
17:35 Rezydencje na Mauritiusie (5) - serial dok.
18:40 Mistrzowie ceramiki
19:45 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dok.
22:00 Porno, władza i pieniądze (1/2) - serial dok.
23:05 Wstydliwe choroby IV

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół V (8/19)
08:50 Przyjaciele X (11—16/18) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu (17,1—5/17) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół V (9—12/19)
16:30 Przyjaciele X (17,1—4/18) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (6—11/23) - serial kom.
22:00 The Office PL III (6,7/12)
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South Park XIV (14,1/14)
01:00 Pracoholicy VI (5/10)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex XXI (11)
09:25 Rodzinka.pl II
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo III (10/13)
11:25 M jak miłość
12:20 Pan Mama (1)
12:55 Zaraz wracam
13:30 Ojciec Mateusz XXV (3,4) - serial krym. Polska 2021
15:25 Komisarz Alex XXI (13)
16:20 Na sygnale (39)
17:25 Ranczo III (11,12/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXV (5,8) - serial krym. Polska 2021
21:30 Ranczo III (13,1/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXV (6)
00:30 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

14:25 ABC gotowania – kuchnia turecka (1) - mag. kulinarny
14:50 Nie bój ryby! (1, 2)
15:45 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (9, 10)
16:40 Jamie Oliver - serial dok.
17:35 Jamie gotuje w Gruzji
18:30 Jakubiak rozgryza Chorwację (1, 2) - magazyn
19:25 m jak mięso (4, 5)
20:15 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (1) - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain X (5,6,7,8/8) - serial dok. USA 17
00:45 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (3, 4) - mag.

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: transformacje (4) - reality show
12:05 Po pierwsze: lokalizacja!
14:00 Cudotwórcy VI
14:50 Wielkie projekty: transformacje (5) - reality show
16:00 Przekopiemy Ci ogródek
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (6) - reality show
20:10 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy VI
22:00 Pokochaj lub sprzedaj – Wielka Brytania (9)
22:55 Wiejskie domy do liftingu (10) - reality show

PLANETE+

13:45 Cieśniny - serial dok.
14:50 Luksusowe podróże brytyjską koleją (1) - turystyka
15:50 Niezwykłe podróże koleją XII (4/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj? IV (57,58,59,60)
18:15 Świat z góry XII (8)
18:45 Ernst Degner
19:45 Wielka rewolucja RNA
20:50 Niezwykłe podróże koleją IX (7/7) - serial dok.
22:00 Premiera: Czas ojcostwa - film dok. Francja 2025
23:10 Rolnictwo przyszłości

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski III (21/32)
11:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante
12:00 Mike Brewer: przerobić i sprzedać (6/6) - serial dok.
13:00 Nagi instynkt przetrwania VII (13/17) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Ed Stafford: inicjacja (1)
17:00 Celnicy na straży Europy VIII (3,4/10)
18:00 Biznes na kółkach (4)
19:00 Złomowisko PL III
21:00 Najszybsze pościgi Ameryki (5) - serial dok.
22:00 Brudne skarby - real tv
23:00 Bimbrownicy XIV (6/8)

TVP HISTORIA

10:15 Krzyż Włoszczowa 1984
11:15 Wyspy Kanaryjskie (1/5)
12:15 Narodziny nazizmu II
13:10 Ex libris - mag. Polska 26
13:35 Królowie (68)
14:05 Czterej pancerni i pies
15:00 Sensacje XX wieku
17:00 Czas honoru III (1/13)
18:00 Aram - film dok.
19:05 Królowie (27)
19:45 07 zgłoś się (3)
21:40 Druga wojna światowa w kolorze. Droga do zwycięstwa (6/10) - serial dok.
22:40 Nieznana wojna na Północy (3/6) - serial dok.

HISTORY

14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (4) - serial dok.
17:10 Tajne kryjówki dyktatorów (2/6) - serial dok.
18:10 Tajemnice skryte w mroku (2/8) - serial dok.
19:05 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (17/18)
20:00 Naziści na tropie skarbów (1/6) - serial dok.
21:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (1/18)
22:00 Klątwa Wyspy Dębów XIII (13) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Złapać przemytnika IV
15:00 Strażnicy z Karaibów II
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (5/8)
17:00 Odkryć świat (1/6)
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (2/10)
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (5/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (1/10) - serial dok.
21:00 Tajne misje USA
22:00 Krwawe zagadki przeszłości (3/8) - serial dok.
23:00 Tajemnicze wyspy (9/10)

FOCUS TV

08:00 Była sobie Ziemia
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XV
12:00 Superfabryki (7/8)
13:00 Poszukiwacze historii VI
14:00 Jezus – droga do potęgi (1,2/3) - serial dok. USA 2013
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 1939-1945. Świat się wali (2) - serial dok. USA 2025
22:00 Jezus – droga do potęgi
23:00 Święte tajemnice
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie (3)

BBC EARTH

12:30 Małe wielkie podróże
13:35 Inżynieria jutra
14:30 W okowach mrozu XI
15:30 Ben Fogle na szkockich wyspach II (4/4) - serial dok.
16:35 Koloseum: prawdziwa historia (1) - serial dok.
17:35 Skandynawia i Simon Reeve - serial dokumentalny
18:45 Planeta Ziemia (2/5)
19:45 Wyspy. Laboratoria natury (1/6) - cykl reportaży
20:55 Życie na pustkowiu IX (1/11) - serial dokumentalny
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Życie z PTSD - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

13:20 II wojna światowa: cena imperium (8/13) - serial dok.
14:30 Naziści: korzenie zła
15:35 Życie prywatne przywódców Rzeszy (4/4)
16:35 Naziści: ściśle tajna nauka (6) - serial dok.
17:35 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (2/8)
18:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (8/13) - serial dok.
21:00 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
22:10 Tajemnice machiny wojennej nazistów - serial dok.

eprasa.pl 3000f0b0ca

Od A do Z

DOBRY ROK ★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe, Marion Cotillard, Albert Finney
22:05 | **stopklatka**
Russell Crowe jako londyński makler, który odziedziczywszy winnicę w Prowansji, nieoczekiwanie dla siebie samego odkrywa uroki życia z dala od zgiełku wielkiego miasta. Inspirujące.

DROGA DO ODKUPIENIA ★★
thriller, USA/Niemcy/Szwajcaria 2022, reż. Anna Gutto, wyk. Juliette Binoche, Frank Grillo, Morgan Freeman
21:55 | **tv puls**
Aby ocalić życie brata przebywającego za kratami, Juliette Binoche przyjmuje od gangu zlecenie na przemyt towarów i ludzi swoją wielką ciężarówką. Zgrany pomysł w feministycznym wydaniu.

KATYŃ ★★★★★
dramat wojenny, Polska 2007, reż. Andrzej Wajda, wyk. Artur Żmijewski, Andrzej Chyra, Maja Ostaszewska
23:05 | **tvp 1**
Jeden z najważniejszych filmów dekady: Andrzej Wajda składa hołd ojcu zamordowanemu w Katyniu, przywołuje losy polskich oficerów i pokazuje, jak ta zbrodnia wpłynęła na dzieje całego narodu.

NAD ŻYCIE ★★
film obycz., Polska 2012, reż. Anna Plutecka-Mesjasz, wyk. Olga Bołądź, Danuta Stenka, Michał Żebrowski
20:05 | **warner tv**
Dramatyczne losy utytułowanej siatkarki Agaty Mróz, która przegrała walkę z nowotworem, w formule telewizyjnej docudramy. Niestety, gdyby nie interesująca Olga Bołądź w roli głównej, do szybkiego zapomnienia.

NIEUCHWYTNY CEL ★★
film sens., USA 1993, reż. John Woo, wyk. Jean-Claude Van Damme, Yancy Butler, Chuck Pfarrer
20:00 | **stopklatka**
Hollywoodzki debiut Johna Woo – mistrza kina akcji z Hongkongu: Jean Claude Van Damme spieszy z pomocą kolegom weteranom wykorzystywanym przez tępego sadystę. Szkoda, że Woo dał się pokonać tremie.

Kos

20:00 | tvp kultura
★★★

· FOT. ŁUKASZ BĄK

Wielokrotnie nagradzana opowieść o Tadeuszu Kościuszce, który w przeddzień insurekcji podróżuje po kraju, szukając wsparcia politycznego i militarnego. Okrzyknięte „kinem a la Tarantino". Czy słusznie?

MYZ

FILM HISTORYCZNY
POLSKA/SZWECJA/NIEMCY 2023, REŻ. PAWEŁ MAŚLONA, WYK. BARTOSZ BIELENIA, JACEK BRACIAK, JASON MITCHELL

POLOWANIE ★★
film sens., USA 2025, reż. Raja Collins, wyk. Mel Gibson, Shelley Hennig, Sofia Hublitz
21:00 | **canal+ premium**
Mel Gibson jako mistrz survivalu, który wraz z córką ratuje z rzeki ranną kobietę, by wkrótce dowiedzieć się, że jest ścigana przez psychotycznego gangstera i jego ludzi. Rutyna aż piszczy.

POZDROWIENIA Z PARYŻA ★★
film sens., Francja/Wlk. Brytania/USA 2010, reż. Pierre Morel, wyk. John Travolta, Jonathan Rhys Meyers, Kasia Smutniak
21:20 | **tvp 1**
Ostrzyżony na zero John Travolta jako nieprzebierający w środkach agent specjalny, który kończy swą tajną misję w Paryżu, mając za pomocnika przylizanego gogusia z amerykańskiej ambasady.

RYTUAŁ ŚMIERCI ★★
thriller, USA 2023, reż. George Gallo, wyk. Cole Hauser, Morgan Freeman, Peter Stormare
20:00 | **tv puls**
Detektyw z amerykańskiego Południa bada serię zbrodni, mających związek z afrykańskimi rytuałami. Aby uzyskać pomoc profesora afrykanisty (Morgan Freeman, a jakże), musi przezwyciężyć własne uprzedzenia.

SEZON NA ZABIJANIE ★★
thriller, USA/Belgia/Bułgaria 2013, reż. Mark Steven Johnson, wyk. Robert De Niro, John Travolta, Milo Ventimiglia
22:00 | **ale kino+ hd**
Spotkanie w Appalachach: amerykański weteran z Bośni (Robert De Niro) i jego dawny serbski przeciwnik (John Travolta) postanawiają wyrównać zadawnione porachunki. Do bólu przewidywalne.

SKAZANI NA SHAWSHANK ★★★★
dramat psychologiczny, USA 1994, reż. Frank Darabont, wyk. Tim Robbins, Morgan Freeman, Bob Gunton
22:00 | **warner tv**
Stephen King inny niż zwykle: jak przetrwać ciężkie więzienie i ocalić siebie? Plus popisowe partie Tima Robbinsa i Morgana Freemana oraz siedem zasłużonych nominacji do Oscara.

STEVE JOBS ★★★★
film biograficzny, USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Danny Boyle, wyk. Michael Fassbender, Kate Winslet, Seth Rogen
20:00 | **cinemax**
Dojrzewanie geniusza: Michael Fassbender jako Steve Jobs, szef Apple Inc., w trzech kluczowych momentach swego życia - kiedy wprowadzał na rynek Macintosha, zakładał NeXT-a i otwierał rynek dla iMaca.

ŚMIERTELNA WYLICZANKA ★★★
thriller, USA 2002, reż. Barbet Schroeder, wyk. Sandra Bullock, Ben Chaplin, Ryan Gosling
21:00 | **tvn 7**
Mroczne kino Barbeta Schroedera: Sandra Bullock jako pani detektyw na tropie dwóch młodocianych geniuszy zbrodni rzucających ponure wyzwanie całemu światu. Solidna robota.

URODZENI MORDERCY ★★★
thriller, USA 1994, reż. Oliver Stone, wyk. Woody Harrelson, Juliette Lewis, Robert Downey Jr.
22:05 | **cinemax**
Narkotyczna wizja społeczeństwa zdegenerowanego przez telewizję na przykładzie krwawej eskapady pary kochanków – morderców. Ocieka przemocą, ale dowodzi przenikliwości Olivera Stone'a.

WIERNY OGRODNIK ★★★★
thriller, Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajcaria 2005, reż. Fernando Meirelles, wyk. Ralph Fiennes, Rachel Weisz, Hubert Koundé
22:45 | **canal+ premium**
Czytając Johna Le Carré: brytyjski dyplomata, wyjaśniając okoliczności zamordowania swojej żony (Oscar dla Rachel Weisz!) ujawnia praktyki koncernów farmaceutycznych w krajach Trzeciego Świata.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

ŚRODA 8.04

TVP1

08:00 Serwis Info - magazyn
08:35 Zaraz wracam
09:10 Ranczo X - serial kom.
10:10 Komisarz Alex (7)
11:05 Ojciec Mateusz IX (4/13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Program rolny
12:55 Relacja z Jutrzni Paschalnej w Kościele grecko-katolickim - relacja Polska 26
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info - magazyn
15:15 Reporterzy (500)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5888)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (12) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Pozdrowienia z Paryża (From Paris with Love)** - film sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2010 (105 min)
23:05 **Katyń** - dramat woj. Polska 2007, reż. Andrzej Wajda, wyk. Artur Żmijewski (130 min)
01:15 **Pierwsza klasa (Upgraded)** - komedia USA 2024, reż. Carlson Young (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Pożyteczni.pl (376)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7517) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7517) - mag. Polska 2026
11:40 Gwiazdorska kuchnia Ani (39) - mag. kulinarny
12:15 Rzecz Polska (6)
12:30 Koło fortuny (2183)
13:15 Panna młoda (30)
14:05 Va banque (1044)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2184)
16:35 Familiada (3068)
17:20 Panna młoda (31) - serial obycz. Turcja 2024
18:15 Va banque (1045)
18:50 Jeden z dziesięciu (2)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Przepis dnia**
20:55 **Na dobre i na złe** - serial obycz. Polska 2026
21:55 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
22:55 **Peaky Blinders VI** (6/6) - serial gangsterski Wlk. Brytania 2022
00:30 **Planeta singli** - komedia romantyczna Polska 2016, reż. Mitja Okorn, wyk. Maciej Stuhr (135 min)
02:45 **Mistrzynie** - film dok.

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy V (38,39/64) - serial fabularno-dok.
09:30 Trudne sprawy XXI (35,36) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XII (58—60/60) - serial fab.-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (25) - serial fabularno-dok.
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5873)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (26) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (27)
18:00 Pierwsza miłość 50 (21) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (408)
19:40 Pogoda - Polska 2026
19:55 Milionerzy (83)

20:30 **Farma** (187,188) - reality show Polska 2025
22:45 **Stuber** - komedia sensacyjna USA 2019, reż. Michael Dowse, wyk. Dave Bautista, Kumail Nanjiani, Mira Sorvino (105 min)
00:30 **Chiński zodiak** - komedia sensacyjna Hongkong/Chiny 2012, reż. Jackie Chan, wyk. Jackie Chan, Oliver Platt, Laura Weissbecker (145 min)
02:55 **Nasz nowy dom** (341)

TVN

05:20 Nauka jazdy (18)
05:40 Uwaga! (7965) - mag.
05:55 Ukryta prawda (18/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Myszęcin – „Gościniec" 28 (9) - reality show Polska 2024
07:45 Dzień Dobry TVN (5679)
11:20 Doradca smaku (10)
11:25 Kuchenne rewolucje: Kołobrzeg – „Figa z makiem" XVII (12) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja-pizzeria „Irlandia", Czechowice-Dziedzice XXV (1)
13:40 Ukryta prawda (28,29/60) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (38/50)
16:50 Szpital św. Anny III (26) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VI (26)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (7966) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (14) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Królowa przetrwania** (6) - reality show
22:55 **Banksterzy** - dramat kryminalny Polska 2020, reż. Marcin Ziębiński, wyk. Antoni Królikowski (125 min)
01:00 **Uwierz w ducha (Ghost)** - melodramat USA 1990, reż. Jerry Zucker, wyk. Patrick Swayze (130 min)

TV PULS

06:00 Nash Bridges VI (9,10/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (3) - serial sens.
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II - serial obycz. Turcja 2011
14:00 Przepis na zbrodnię (12)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII (29) - serial obycz.
16:00 Ranczo X (2) - serial komediowy Polska 2016
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (26,27) - serial obyczajowy Polska 2025
20:00 **Rytuał śmierci (The Ritual Killer)** - thriller USA 2023, reż. George Gallo, wyk. Cole Hauser, Morgan Freeman (115 min)
21:55 **Droga do odkupienia (Paradise Highway)** - thriller USA/Niemcy/Szwajcaria 2022, reż. Anna Gutto (135 min)
00:10 **Dzień zagłady (Deep Impact)** - film katas. USA 1998, reż. Mimi Leder, wyk. Robert Duvall (145 min)

TVN7

05:25 Ten moment
05:55 Szkoła (58,59,60/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (62,26,27/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2012
14:00 Detektywi (55/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (17) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (17) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie II (2/24) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (1/60) - serial fab.-dok. Polska 2023
20:00 **Hotel Paradise** (23) - real tv Polska 2026
21:00 **Śmiertelna wyliczanka (Murder by Numbers)** - thriller USA 2002, reż. Barbet Schroeder, wyk. Sandra Bullock, Ben Chaplin (150 min)
23:30 **San Andreas** - film katas. USA/Australia 2015, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Carla Gugino, Alexandra Daddario (135 min)
01:45 **Hotel Paradise** (22)

MEZZO

09:45 Orkiestra symfoniczna z Montrealu, Dalia Stasevska, Bruce Liu - muzyka klasyczna
11:20 Steinway & Sons
11:35 Lucas Debargue w Filharmonii Paryskiej: Mozart, Chopin, Alkan
13:30 Yehudi Menuhin, skrzypce stulecia
15:25 B'Rock Orchestra, René Jacobs: Bach, Pergolesi
16:45 Intermezzo
17:15 Brahms: Trio na klarnet, fortepian i wiolonczelę – Wenzel Fuchs, Jelena Baszkirowa, Dietmar Schwalke
17:40 Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Alfred Shnitke, Cat Stevens: Anna Karenina - balet Niemcy 2022
20:30 Georg Friedrich Händel: Jefte - balet Polska 2025
23:05 Nerja - taniec F 2022

PULS 2

11:00 Gigantozaur (26/26)
11:25 Dinopociąg II
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (9)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (22,12/26)
16:00 Superthings: Kazoom Power (16,17/26)
16:15 Fineasz i Ferb (2/26)
16:50 Marta mówi! III (3)
17:10 Superkoty (1/26)
17:45 Świnka Peppa II (30/52)
17:50 Bing IV (7,8/27)
18:20 Masza i niedźwiedź VIII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (27/30)
19:00 Don Matteo: Boski detektyw XIII (2/10)
20:00 Przepis na zbrodnię (18)
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Obserwator - thriller USA/Kanada/Wietnam 2000
01:00 Dzielnica strachu X (15)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II (5/25) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (7) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII (27,19) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (27)
12:55 Trudne sprawy XXI (25,26,27/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (59, 60)
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (27,28) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (23) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (23)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (23) - serial krym.
22:40 Sekcja 8 - film sens. USA 22, reż. Christian Sesma
00:40 Interwencja (5872)

METRO

07:45 Sekrety życia (12/40)
08:40 Szpital (56,57/72)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Zapisane w gwiazdach (5) - serial fabularno-dok.
13:40 Przepis na życie III (1)
14:40 Zapukaj do moich drzwi (112/143) - telenowela
15:40 The Floor (17, 18)
17:00 Ciężarówką przez Wietnam (3/9) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty II - serial obyczajowy Polska 2012
19:00 Kartoteka VIII (8,9)
21:05 Kryminalni III - serial kryminalny Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (14/22) - serial krym. USA 2012
00:10 The Traitors. USA (11)
01:20 Ach, ten ślub! (6)
02:10 Pani Gadżet (2)

eprasa.pl 3000f0b0ca

ŚRODA 8.04

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (17)
09:00 Robert Makłowicz (142, 128) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada II (1,2/12)
11:55 Wojny kontenerowe (9,10/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXII (6,7,6/10) - serial dok.
16:00 MacGyver (8,9/22)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (5,6/12)
19:10 Wojny kontenerowe II (1,2/13) - serial dok.
20:00 Nieuchwytny cel (Hard Target) ** - film sens. USA 1993, reż. John Woo, wyk. Jean-Claude Van Damme, Yancy Butler (125 min)
22:05 Dobry rok (A Good Year) *** - komediodramat USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Ridley Scott, wyk. Russell Crowe, Marion Cotillard, Albert Finney, Tom Hollander (150 min)
00:35 Taśmy Watykanu (The Vatican Tapes) ** - horror USA 2015, reż. Mark Neveldine, wyk. Olivia Taylor Dudley (100 min)

KINO POLSKA

08:05 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (1/10)
08:40 Polska Kronika Filmowa 45A/72 - reportaż Polska 1972
08:55 Syn szczęścia - film krótkometrażowy Polska 2024
09:15 Falenicka Atlantyda
10:40 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
11:00 Bitwa pod Wiedniem - dramat hist. Polska/Włochy 2012, reż. Renzo Martinelli, wyk. Jerzy Skolimowski, F. Murray Abraham
13:45 Ziemia obiecana - dramat obyczajowy Polska 1975, reż. Andrzej Wajda, wyk. Daniel Olbrychski, Wojciech Pszoniak, Andrzej Seweryn
17:25 Pogranicze w ogniu (11,12) - serial sens. Polska 191
20:00 Znachor - melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki, Anna Dymna, Tomasz Stockinger, Bernard Ładysz
22:50 Boże Ciało - dramat obyczajowy Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel
01:55 Legiony - film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wolańska, Mirosław Baka, Grzegorz Małecki

ALE KINO+

09:35 The Hero - film krótkom. PL 2021 (40 min)
10:15 Patience (1,2/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024
12:20 Vera (4/4) - serial krym.
14:05 Sekret Madeleine
Collins (Madeleine Collins) *** - thriller Francja/Belgia/Szwajcaria 2021, reż. Antoine Barraud, wyk. Virginie Efira (130 min)
16:15 Nasze córki (Voor de meisjes) **** - dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem, wyk. Fedja van Huêt, Noortje Herlaar, Thekla Reuten (125 min)
18:20 Vera IV (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2014
20:10 Detektyw Surprenant: Morderstwo na wyspie - serial kryminalny Kanada 2023
22:00 Sezon na zabijanie (Killing Season) ** - thriller USA/Belgia/Bułgaria 2013, reż. Mark Steven Johnson, wyk. Robert De Niro (110 min)
23:50 Black Sands (3,4/8) - serial krym. Islandia 24
01:45 Rekin - film krótkom. Australia 2021 (15 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VII (4/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich
14:00 Sami swoi - komedia Polska 1967
15:45 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks
18:40 Inwazja: Bitwa o Los Angeles - film s.f. USA 2011
21:00 Salt - film sens. USA 2010, reż. Phillip Noyce, wyk. Angelina Jolie, Liev Schreiber
23:00 Życzenie śmierci - film sens. USA/Kanada 2018
01:15 Fala zbrodni II

KINO TV

07:30 Kojak V (5/22)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (4,5/13)
11:05 Poirot IX (1/4)
13:10 Panna Marple III (2/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (6,7/13)
17:50 Poirot III (10,11/11) - serial krym. Wlk. Brytania 91
20:00 Lot Feniksa - film sensacyjny USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid
22:30 Ucieczka z Alcatraz - film sens. USA 1979, reż. Don Siegel, wyk. Clint Eastwood
00:40 Legionista - film sens. USA 1998, reż. P. MacDonald

TVP KULTURA

08:10 Podróże z historią III
08:45 WTEM (7, 1)
09:00 Chłopi - serial obycz.
10:05 Pestka - melodramat * Polska 1995, reż. Krystyna Janda (100 min)
11:45 Cyrograf dojrzałości *** - dramat obyczajowy Polska 1970, reż. Jan Łomnicki (65 min)
12:50 Wspomnij mnie
13:55 Tygodnik kulturalny
14:50 Rewia Chaplina (The Chaplin Revue) *** - komedia USA/Wlk. Brytania 1959 (125 min)
16:55 Chłopi - serial obycz.
18:00 Dobre strony (12)
18:30 Informacje kulturalne
18:50 Reżyserzy VI (2/10)
19:40 WTEM (9, 2)
20:00 Kos - film historyczny Polska/Szwecja/Niemcy 2023, reż. Paweł Maślona, wyk. Bartosz Bielenia (130 min)
22:10 Przygody Sherlocka Holmesa (6/13) - serial krym. Wlk. Brytania 1984
23:20 Hala odlotów (55)
00:20 Scena muzyczna (26)
01:20 Mrożony peppermint (Peppermint Frappé) *** - thriller Hiszpania 67, reż. Carlos Saura (95 min)

WARNER TV

07:35 J.A.G. VII (2/24)
08:35 Bajer z Bel-Air VI
09:35 Za głosem serca
10:35 Pełna chata III (7,8/24)
11:35 J.A.G. VII (3,5/24)
13:30 Bajer z Bel-Air VI
15:30 Pełna chata III
17:35 Pokerowy blef - komediodramat USA/Niemcy/Australia 07, reż. Curtis Hanson
20:05 Nad życie - film obycz. Polska 2012, wyk. Olga Bołądź
22:00 Skazani na Shawshank - dramat psycholog. USA 1994
00:50 Słaby punkt - thriller USA/Niemcy 2007

PARAMOUNT

10:25 Pingwiny z Madagaskaru II (12/39)
11:00 Rodzina Addamsów II - komedia USA 1993
13:00 Poznaj moich rodziców - komedia USA 2004
15:35 Poznaj naszą rodzinkę - komedia USA 2010
17:50 Gliniarz z Beverly Hills II - komedia sens. USA 1987
20:00 Depresja gangstera - komedia krym. USA/Australia 1999, reż. Harold Ramis
22:05 Przetrwać w Nowym Jorku - film biograf. USA 1995
00:00 Smętarz dla zwierząków - horror USA/Kanada 2019

HBO

09:05 Władca Pierścieni: Powrót króla ***** - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2003 (195 min)
12:20 Na rauszu - komediodramat Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
14:15 Z willi do celi - komedia Francja 2024, reż. Grégory Boutboul, wyk. Max Boublil (95 min)
15:50 Oszukana przez męża: Historia Morgan Metzer *** - dramat obycz. USA 2024 (90 min)
17:20 Challengers - komedia USA 2024, reż. Luca Guadagnino, wyk. Zendaya (160 min)
20:00 Twórca - film s.f. USA 2023, reż. Gareth Edwards, wyk. John David Washington, Gemma Chan (130 min)
22:10 Chętni na seks (6) - serial kom. USA 2026
23:10 Peacemaker II (2/8)
00:00 Ognie - thriller Islandia 2025, reż. Ugla Hauksdóttir (105 min)
01:45 Sanctuary - thriller USA/Francja/Rosja 2023, reż. Zachary Wigon, wyk. Margaret Qualley (95 min)

CINEMAX

12:10 Niepowstrzymany - film biograficzny USA 2024
14:15 Niekończąca się opowieść - film fantasy Niemcy/USA 1984, reż. W. Petersen
15:50 Morze piasku - dramat obycz. Arabia Saudyjska/Egipt 2023, reż. Abu Bakr Shawky
17:55 Śniadanie na Plutonie - komediodramat Irlandia/Wlk. Brytania 2005, reż. Neil Jordan
20:00 Steve Jobs - film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Danny Boyle
22:05 Urodzeni mordercy - thriller USA 1994

ROMANCE TV

12:20 Inga Lindström: Na zawsze Vickerby - film obycz. Szwecja/Niemcy 2007
14:15 Rosamunde Pilcher: Pióra na wietrze - romans Niemcy/Austria 2003
16:05 Katie Fforde: Rodzinne wakacje - film obycz. Niemcy 18
18:00 Śledztwo prowadzi Watzmann (4/12) - serial krym.
19:00 Górski lekarz (1/6)
20:00 Lato u Charlotte - komedia romantyczna Kanada 23, reż. Avi Federgreen
21:40 Lato na Istrii - romans Niemcy/Chorwacja 2021
23:35 Górski lekarz (1/6)

CANAL+ PREMIUM

09:20 Masz ci los! - komedia *** Polska 2023 (90 min)
10:50 Miasto w blasku świąt ** - komedia Wlk. Brytania 2025 (90 min)
12:20 Fuks - komedia sens. *** Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz (85 min)
13:45 Łapu-Capu
13:50 The Office PL II (3,4)
14:50 Prawda czy fałsz. Psychologia trumpizmu - film dok.
16:25 Premierowa jazda
16:40 Morderstwo w ambasadzie ** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:05 Łapu-Capu
18:10 Mamma Mia! - komedia *** muz. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008 (110 min)
20:00 Klangor II (6/8) - serial kryminalny Polska 2025
20:50 Making of C+
21:00 Polowanie - film sensacyjny USA 2025, reż. Raja Collins (105 min)
22:45 Wierny ogrodnik **** - thriller Wlk. Brytania/Niemcy/Kenia/Francja/USA/Szwajcaria 2005 (125 min)
00:50 Alarum - film sensacyjny USA 2025, reż. Michael Polish (95 min)

TVN FABUŁA

08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie III (1)
10:50 Szpital św. Anny (1)
11:50 Magda M. II (11,12)
13:55 Teraz albo nigdy! III (6)
14:55 19+ - serial fab.-dok.
15:55 Superbohaterowie (8)
16:25 Motywy filmowe (1)
16:35 Rodzina od zaraz - komedia USA 2018
19:00 Szpital św. Anny (7/26)
20:00 Player One - film s.f. USA/Indie 2018, reż. Steven Spielberg, wyk. Tye Sheridan
22:50 Godzina zemsty - film sensacyjny USA 1999

AMC

08:50 I tak, i nie - komedia Kanada 2004, reż. Kelly Makin
10:40 Tutanchamon (1,2,3) - serial historyczny Kanada 15
16:00 Ip Man - dramat historyczny Hongkong/Chiny 2008
18:00 Ona to on - komedia USA/Kanada 2006, reż. Andy Fickman, wyk. Amanda Bynes
20:00 Komenda: zabij - horror Wlk. Brytania 2016, reż. Steven Gomez, wyk. Thure Lindhardt
22:00 Podziemny krąg - dramat psycholog. USA/Niemcy 1999, reż. David Fincher
00:50 Domino śmierci - film akcji USA 2019, reż. Ken Sanzel

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:20 Agenci NCIS XII (8/24)
09:20 Castle IV (20,21/23)
11:15 Detektyw Monk (1,2/13) - serial krym. USA 2002
13:10 Dr House (7,8/22)
15:10 FBI: International IV (9,10/22) - serial akcji USA 25
17:10 Castle IV (22,23/23)
19:05 FBI III (9,10/15) - serial sensacyjny USA 2021
21:05 Doktor Larsen (10/10) - serial obycz. USA 2025
22:05 Zabójcza broń II (11/22)
23:00 Castle IV (22,23/23)
00:45 FBI III (9/15)

EPIC DRAMA

09:25 Lekarze na start
11:00 Agenci NCIS XVII (19,20/20) - serial krym. USA 20
12:50 Wszystkie stworzenia duże i małe V (5/7)
13:50 Rodzina Hardacre'ów
14:50 Poirot: Kurtyna XIII (5/5)
16:45 Agenci NCIS XVIII (1,2/16) - serial kryminalny
18:30 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
19:30 Lekarze na start
21:00 Sherlock i córka (4)
21:55 Robin Hood
23:05 Komisarz Maigret II: Maigret i noc na rozdrożu - dramat krym. Wlk. Bryt. 2017

TVN STYLE

08:25 Dorota was urządzi (1,2/12) - serial dok. Polska 14
09:55 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (3, 4) - reality show
11:25 Ugotowani (8, 9)
13:30 Kuchenne rewolucje (7) - reality show Polska 2025
15:35 Czas na zmianę (5, 6)
16:40 Jestem z Polski X (6,4)
18:45 Kuchenne rewolucje (15, 16) - reality show Polska 20
20:50 Do zobaczenia II (1, 5/11) - cykl reportaży Polska 2025
21:50 Jestem z Polski X (13,14)
23:45 Hotel Paradise (23)
00:45 Apetyt na miłość (5)

TVN TURBO

08:15 Farma Clarksona III (6/8)
09:15 Fani czterech kółek XV
11:15 Złomowisko PL XII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4955)
18:15 Zawodowi handlarze
19:00 Naprawy nie do naprawy (1) - mag. motoryzacyjny
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (4/16) - serial dok.
20:15 Jeździć, obserwować VII
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (4955)
22:20 Jeździć, obserwować VII

BBC FIRST

08:00 My Life is Murder III
08:55 Lewis V (2/4)
09:50 Ojciec Brown VII (8/10)
10:45 Śmierć pod palmami IV
11:55 W granitowym mieście II
13:05 McDonald i Dodds II
14:50 Ojciec Brown II (2/10)
15:50 Lewis V (2/4)
16:50 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:50 Śmierć pod palmami V
21:00 My Life is Murder III (2/10) - serial kryminalny
22:00 Milczący świadek XXVII
00:10 McDonald i Dodds II

FX

08:15 Kości XI (12/22)
09:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (4/22)
10:05 FBI II (12,13/19)
11:55 Alert: Wydział Osób Zaginionych III (1,2/10)
13:45 Agenci NCIS V (6,7/19)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (5/22)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (9,10/24)
18:20 FBI III (2,3/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (4,5/23)
22:00 Matlock (1/19)
22:55 Na krawędzi - film sens. USA/Włochy/Francja/Jap. 1993

HGTV

09:05 Remontujemy dom na plaży (11/13) - serial dok.
10:00 Design w australijskim stylu (5/6) - serial dok.
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie V (6/8)
12:50 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (5, 6)
15:05 Mieszkanie na miarę II
17:00 Polowanie na ogród VII
18:10 Zgłoś remont (2)
19:05 Weekendowa metamorfoza (7) - reality show
20:05 Dorota inspiruje (5)
21:00 Dorota was urządzi VI
22:30 House Hunters (5—8)

BBC LIFESTYLE

12:20 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
13:35 Rezydencje na Mauritiusie (5) - serial dok.
14:45 Wielkie amerykańskie wypieki (2) - program rozrywk.
15:40 Zapraszam do stołu (6)
17:35 Rezydencje na Mauritiusie (6) - serial dok.
18:45 Mistrzowie szycia (1)
19:50 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
21:00 Wielkie amerykańskie wypieki (3) - program rozrywk.
21:55 W 80 kilo dookoła świata
22:55 Wstydliwe choroby V
23:55 Ratunek dla skóry III

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół V (11,12/19)
08:55 Przyjaciele X (17,1—4/18) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu II (6—11/23) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół V (13—16/19) - serial kom.
16:30 Przyjaciele (5—10/24)
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (12—17/23) - serial kom.
22:00 The Office PL III (8,9/12)
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South Park XV (2,3/14)
01:00 Pracoholicy VI (7/10)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XXI (12)
09:20 Rodzinka.pl II
09:55 Klan - telenowela
10:25 Ranczo III (11/13)
11:20 Na dobre i na złe
12:20 Pan Mama (2)
12:55 Zaraz wracam
13:30 Ojciec Mateusz XXV (4,5) - serial krym. Polska 2021
15:30 Komisarz Alex XXII (1)
16:20 Na sygnale (39,40)
17:30 Ranczo III (12,13/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXV (6,9) - serial krym. Polska 2021
21:30 Ranczo IV (1,2/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXV (7)
00:25 Pan Mama (8,9)

CANAL+ KUCHNIA

13:25 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni II (2/8)
14:25 ABC gotowania – kuchnia turecka (2) - magazyn
14:50 Nie bój ryby! (2, 3)
15:45 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (10, 1)
16:40 Jamie Oliver (1)
18:30 Jakubiak rozgryza Chorwację (2, 3) - magazyn
19:25 m jak mięso (6, 1)
20:15 Ziemia, ogień i smak (6)
21:15 Anthony Bourdain X (7,8,1,2/8) - serial dok. USA 17
00:45 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (4, 5) - mag.

CANAL+ DOMO

09:00 Ucieczka na wieś XXIV
10:55 Wielkie projekty: transformacje (5) - reality show
12:05 Po pierwsze: lokalizacja!
14:00 Cudotwórcy VI
14:50 Wielkie projekty: transformacje (6) - reality show
16:00 Meblokreacje (2, 3)
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (7) - reality show
20:10 Daleko od miasta X (1,2)
21:00 Cudotwórcy VI
22:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (4) - mag.
22:30 Przekopiemy Ci ogródek

PLANETE+

14:50 Luksusowe podróże brytyjską koleją (2) - turystyka
15:50 Niezwykłe podróże koleją XII (5/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj? IV (61—64)
18:15 Świat z góry IX (1/14)
18:50 Eksplozja w Lac Megantic
19:45 Wszystkie odcienie czekolady - cykl reportaży
20:50 Niezwykłe podróże koleją IX (2/7) - serial dok.
21:55 Różowe trójkąty
23:00 Premiera: Krótka historia miłości (5) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów III (3/13) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski III (22/32)
11:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (3/6)
12:00 Fani czterech kółek XIV
13:00 Nagi instynkt przetrwania VII (14/17) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VIII (2)
16:00 Ed Stafford: inicjacja (2)
17:00 Celnicy na straży Europy VIII (5,6/10)
18:00 Biznes na kółkach
19:00 Złomowisko PL XI
22:00 Nagi instynkt przetrwania XII - serial dok. USA 2026
23:30 Celnicy na straży Europy

TVP HISTORIA

14:10 Czterej pancerni i pies
15:15 Przypadek Polski. Polityka i idee (29) - mag.
15:40 Sensacje XX wieku
17:50 Czas honoru III (2/13)
18:45 Encyklopedia II wojny światowej (34)
19:05 Szlakiem miejsc niezwykłych – pomniki historii (91)
19:15 Fake czy historia?
19:55 Królowie (28)
20:30 Zatoka szpiegów (1/9)
21:20 Tajemnice szpiegów: nuklearna rozgrywka
22:30 Tajemnice kultowych seriali (5) - mag. filmowy

HISTORY

14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (1/9) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (7/18)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (5) - serial dok.
17:10 Tajne kryjówki dyktatorów (4/6) - serial dok.
18:10 Tajemnice skryte w mroku (3/8) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIV
20:00 Starożytni kosmici: geneza II (10/12) - serial dok.
22:00 Pogromca tajemnic III
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (2/18) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Złapać przemytnika IV
15:00 Strażnicy z Karaibów II
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (6/8) - serial dok.
17:00 Odkryć świat (6/6)
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (3/10)
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (6/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (9/11) - serial dok.
21:00 Premiera: Uwaga, katastrofa! III - serial dok. Kan. 25
22:00 Porzucone konstrukcje XIII - serial dokumentalny

FOCUS TV

08:00 Była sobie Ziemia
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XV
12:00 Superfabryki (8/8)
13:00 Poszukiwacze historii VI
14:00 Jezus – droga do potęgi
15:00 Święte tajemnice - serial dok. Francja 2020
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie VII
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 1939-1945. Świat się wali - serial dok. USA 2025
22:00 Święte tajemnice
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie (7/11)

BBC EARTH

09:15 W okowach mrozu VI
11:15 Skandynawia i Simon Reeve (2/3) - serial dok.
12:30 Sekretne życie drzew (1)
13:30 Inżynieria jutra
14:30 W okowach mrozu XI
15:30 Życie na pustkowiu IX
16:30 Brytyjskie fabryki IX (3)
17:35 Skandynawia i Simon Reeve (2/3) - serial dok.
18:45 Planeta Ziemia (3/5)
19:45 Koloseum: prawdziwa historia (2) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu IX
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Brytyjskie fabryki IX

POLSAT VIASAT HISTORY

13:15 II wojna światowa: cena imperium (9/13) - serial dok.
14:20 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
15:30 Tajemnice machiny wojennej nazistów - serial dok.
16:30 Tajne bronie II wojny światowej (3/6) - serial dok.
17:35 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (3/8)
18:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (3/6) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (9/13) - serial dok.
21:00 Ramzes: władca Egiptu (2/6) - serial dokumentalny
22:10 Tajemnice mumii

eprasa.pl 3000f0b0ca

Od A do Z

BARRY SEAL: KRÓL PRZEMYTU ★★★
film sens., USA/Japonia/Kolumbia 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright
21:00 | canal+ premium
Oparta na faktach historia pilota, który działając na zlecenie CIA, w latach 80. XX wieku uczestniczył w przemycie narkotyków, z którego finansowano antykomunistyczne siły w Nikaragui. Plus Tom Cruise.

CO MI ZROBISZ, JAK MNIE ZŁAPIESZ ★★★★
komedia, Polska 1978, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bronisław Pawlik, Stanisław Tym
20:00 | kino polska
Jeszcze jeden slalom Stanisława Barei przez paradoksy socjalizmu dekady sukcesu. Wnioski niby historyczne, ale zdarzają się nadal aktualne. Niektóre paradoksy również.

DIG ★★
thriller, USA 2022, reż. K. Asher Levin, wyk. Thomas Jane, Liana Liberato, Harlow Jane
23:05 | ale kino+ hd
Do zajmowanego przez ojca i dorastającą córkę rozpadającego się domu na odludziu wdziera się zamaskowana para, gotowa za wszelką cenę dotrzeć do skarbu zakopanego pod budynkiem. Jednak rutyna.

DJANGO ★★★★★
western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio
22:00 | cinemax
Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

KANAŁ ★★★★★
dramat wojenny, Polska 1956, reż. Andrzej Wajda, wyk. Tadeusz Janczar, Teresa Iżewska, Wieńczysław Gliński
21:05 | tvp kultura
Srebrna Palma w Cannes dla szkoły polskiej: Wajda o hekatombie powstania warszawskiego według autobiograficznego opowiadania Stawińskiego.

Kanał

21:05 | tvp kultura ★★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Srebrna Palma w Cannes dla szkoły polskiej: Wajda o hekatombie powstania warszawskiego według autobiograficznego opowiadania Stawińskiego.

MYZ

DRAMAT WOJENNY
POLSKA 1956, REŻ. ANDRZEJ WAJDA, WYK. TADEUSZ JANCZAR, TERESA IŻEWSKA, WIEŃCZYSŁAW GLIŃSKI

KILL BILL ★★★★
film sens., USA 2003, reż. Quentin Tarantino, wyk. Uma Thurman, David Carradine, Lucy Liu
23:00 | canal+ premium
Quentin Tarantino wzorem Sergia Leone majstruje przy kinie sensacyjnym na wzorcach azjatyckich: zawodowa morderczyni budzi się ze śpiączki, by dokonać zemsty na swoim szefie. Majstersztyk.

LISTY SYCYLIJSKIE ★★★
thriller, Włochy/Francja 2024, reż. Fabio Grassadonia, Antonio Piazza, wyk. Toni Servillo, Elio Germano, Daniela Marra
20:25 | ale kino+ hd
Skorumpowany polityk po wyroku dostaje ofertę nie do odrzucenia: ma wywabić z kryjówki ukrywającego się od lat szefa Cosa Nostry. Polityk nawiązuje kontakt, ale jednocześnie podejmuje grę na dwie strony.

OSTATNI SPRAWIEDLIWY ★★
film sens., USA 1996, reż. Walter Hill, wyk. Bruce Willis, Christopher Walken, Alexandra Powers
22:25 | warner tv
Bruce Willis zaprowadza porządek w mieście sterroryzowanym przez dwa rywalizujące gangi. Inspirowane „Strażą przyboczną" Kurosawy, ale do pierwowzoru daleko.

PROJEKTANTKA ★★★
komediodramat, Australia 2015, reż. Jocelyn Moorhouse, wyk. Kate Winslet, Judy Davis, Liam Hemsworth
22:55 | polsat
Sensacja z antypodów: Kate Winslet jako fałszywie oskarżona o morderstwo, która powraca do domu, by pojednać się z matką (Judy Davis) i przy pomocy maszyny do szycia wziąć odwet za doznane upokorzenia.

SCOTT PILGRIM KONTRA ŚWIAT ★★★
komedia, USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010, reż. Edgar Wright, wyk. Michael Cera, Mary Elizabeth Winstead, Kieran Culkin
20:00 | hbo
Z komiksu na ekran: aby zdobyć serce wymarzonej dziewczyny, młody gitarzysta musi pokonać aż siedmiu konkurentów – jej byłych narzeczonych – i jeszcze dać odpór swojej byłej. Inspirujące.

TAXI IV ★★
komedia sensacyjna, Francja 2007, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal, Emma Wiklund
20:00 | tv puls
Znowu to samo: marsylski taksówkarz ze skłonnością do szybkiej jazdy i niewydarzony policjant na tropie terrorystów. Już monotonne, choć wymyślone przez samego Luca Bessona

TRZYDZIESTU TRZECH ★★★
dramat obycz., USA/Chile/Kolumbia/Hiszpania 2015, reż. Patricia Riggen, wyk. Antonio Banderas, Rodrigo Santoro, Juliette Binoche
20:00 | warner tv
W konwencji dramatu dokumentalnego: głośny w 2010 roku przypadek zasypania w chilijskiej kopalni złota 33 górników, których udało się wydobyć na powierzchnię po trwającej blisko 70 dni akcji ratunkowej.

TURNER I HOOCH ★★
komedia sensacyjna, USA 1989, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Tom Hanks, Mare Winningham, Craig T. Nelson
23:55 | tv puls
Człowiek – pedant i pies – ostatnia fleja – na tropie mordercy. Nawet w tamtych czasach Tom Hanks bywał lepszy, toteż film głównie dla kynologów.

WYKIDAJŁO ★★
film sens., USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara, Kelly Lynch
20:00 | stopklatka
W prowincjonalnym barze obejmuje rządy ochroniarz po studiach, lecz spokój nie jest ulubionym stanem okolicznych mieszkańców. Łubu–du (z cenzusem) w blasku gwiazdy Patricka Swayze.

KONRAD J. ZARĘBSKI

eprasa.pl 3000f0b0ca

CZWARTEK 9.04

TVP1

07:30 Pełnia wiary (112)
08:00 Serwis Info - magazyn
08:25 Zaraz wracam
09:00 Ranczo X - serial kom.
10:00 Komisarz Alex (8)
11:00 Ojciec Mateusz IX (5/13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (227)
12:55 Supermoce fluorescencji - film dok. Francja 25
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info - magazyn
15:15 Reporterzy (501)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:05 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5889)
17:55 Klan - telenowela
18:20 Zaraz wracam
18:55 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:30 **Omnibus – szybcy i mądrzy** (13) - teleturniej Polska 2026
21:20 **Ojciec Mateusz 34** (11)
22:20 **Sprawa dla reportera**
23:20 **Himalaista z przypadku** - film dok.
00:35 **Pozdrowienia z Paryża (From Paris with Love)** - film sens. Francja/Wlk. Brytania/USA 2010 (100 min)
02:15 **Sabrina** - komedia romant. USA 54, reż. Billy Wilder, wyk. Audrey Hepburn (115 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (75)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7518) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7518) - mag. Polska 2026
11:40 Dzień z życia artysty (6)
12:15 Którędy po sztukę (75)
12:30 Koło fortuny (2184)
13:15 Panna młoda (31)
14:05 Va banque (1045)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2185)
16:35 Familiada (3069)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1046)
18:50 Jeden z dziesięciu (3) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Super Gary. Gotuj z Bosacką!** (6) - mag.
21:15 **Tak to leciało!** (83)
22:15 **Niepewne sytuacje**
22:45 **Syn II** (1,2/10) - serial
00:25 **Rodzinka.pl XVIII** (6)
01:05 **Asterix i Obelix: W służbie Jej Królewskiej Mości** - film przyg. Francja/Węgry/Hiszpania/Włochy/Belgia/Wlk. Bryt./Słowacja/Niemcy/Malta/Irlandia 12 (115 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:25 Malanowski i Partnerzy V (40,41)
09:30 Trudne sprawy XXI (37,38) - serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XIII (1,2,3/60) - serial fabularno-dok.
14:40 Dlaczego ja? 33 (26)
15:50 Wydarzenia
16:20 Interwencja (5874)
16:30 Na ratunek 112 XVIII (27) - serial fabularno-dok.
17:00 Gliniarze XX (28) - serial fabularno-dok. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (22) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (409) - program publicystyczny
19:30 Sport - Polska 2026
19:55 Milionerzy (84)

20:30 **Farma** (189) - reality show Polska 2025
21:30 **Nasz nowy dom** (365) - reality show Polska 26
22:55 **Projektantka (The Dressmaker)** - komediodramat Australia 2015, reż. Jocelyn Moorhouse (150 min)
01:25 **Sortownia** (5) - serial krym. Polska 2023
02:30 **Bejbi Blues** - dramat obyczajowy Polska 2012, reż. Katarzyna Rosłaniec, wyk. Magdalena Berus (145 min)

TVN

05:40 Uwaga! (7966) - mag.
05:55 Ukryta prawda (19/40)
06:50 Kuchenne rewolucje: Kalinowiec – „Schabowy i spółka" 28 (10) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5680)
11:20 Doradca smaku (11)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bistro „No i fajnie", Zgierz XVII (13) - reality show Polska 2018
12:35 Kuchenne rewolucje: Szczecin – „Cafe Elegancko" XXV (2) - reality show Polska 22
13:40 Ukryta prawda (30,31/60) - serial fab.-dok.
15:45 Młode gliny (39/50)
16:50 Szpital św. Anny III (27) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VI (27)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:30 On Air Music Awards
19:55 Uwaga! (7967) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **On Air Music Awards** - transmisja Polska 26
23:25 **Barbie** - komedia USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Greta Gerwig, wyk. Margot Robbie, Ryan Gosling, America Ferrera, Ariana Greenblatt, Simu Liu (135 min)
01:40 **Skok na głęboką wodę** (6) - reality show
02:45 **Szpital św. Anny** (39) - serial obycz. Polska 25

TV PULS

06:00 Nash Bridges VI (10,11/22) - serial sens. USA 2000, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XVIII (3,2/14) - serial sens.
10:00 Triumf miłości - telenowela Meksyk 2011
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie II - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Przepis na zbrodnię (13)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIII - serial obycz.
16:00 Ranczo X (4) - serial komediowy Polska 2016
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (27,28) - serial obyczajowy Polska 2025

20:00 **Taxi IV** - komedia sens. ★★ Francja 2007, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Samy Naceri, Frédéric Diefenthal (115 min)
21:55 **Taxi V** - film sensacyjny ★★ Francja 2018, reż. Franck Gastambide, wyk. Franck Gastambide (120 min)
23:55 **Turner i Hooch** - komedia sensacyjna ★★ USA 1989, reż. Roger Spottiswoode, wyk. Tom Hanks (125 min)
02:00 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:25 Ten moment
05:55 Szkoła (61,62,63/72) - serial fab.-dok. Polska 2018
08:45 Ukryta prawda (63,28,29/73) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
14:00 Detektywi (56/56) - serial fab.-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny III (18) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
17:00 Zapisane w gwiazdach (18) - serial fabularno-dok.
18:00 Opowieści małżeńskie II (3/24) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (2/60) - serial fab.-dok. Polska 2023

20:00 **Hotel Paradise** (24) - real tv Polska 2026
21:00 **Polowanie na druhny (Wedding Crashers)** ★★ - komedia romantyczna USA 2005, reż. David Dobkin, wyk. Owen Wilson, Vince Vaughn (155 min)
23:35 **List w butelce (Message in a Bottle)** ★★ - melodramat USA 1999, reż. Luis Mandoki, wyk. Kevin Costner, Robin Wright (160 min)
02:15 **Hotel Paradise** (23)

MEZZO

10:00 Glenn Gould: Poza czasem - portret muzyka
11:45 Théotime Langlois de Swarte, Orkiestra Opery Królewskiej w Wersalu: Bach
13:05 Intermezzo
13:30 Orkiestra Paryska, Esa-Pekka Salonen, Gautier Capuçon - muzyka klasyczna
15:05 Felix Mendelssohn-Bartholdy, György Ligeti: Sen nocy letniej - balet Niemcy 21
17:05 Intermezzo
17:45 Léo Delibes: Lakmé - opera Belgia 2022
20:30 Freddie Hubbard Quintet – Berliner Jazztage 1977
21:15 Andy Sheppard & Michel Benita na festiwalu Jazz à Junas - koncert Francja 2022
22:05 Amina Figarova Sextet – Festival Internacional Jazz Plaza - koncert Kuba 2025

PULS 2

11:25 Dinopociąg II (3/26)
11:55 Smerfy - serial anim.
13:00 Gumisie VI (11/18)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (16,23/26)
16:00 Superthings: Kazoom Power (18,19/26) - serial anim.
16:15 Fineasz i Ferb (3/26)
16:50 Marta mówi! III (8)
17:10 Superkoty (3/26)
17:45 Świnka Peppa II (34/52)
17:50 Bing IV (10)
18:20 Masza i niedźwiedź VIII
18:35 Myszka Miki: Frajdomek II (28/30)
19:00 Don Matteo: Boski detektyw XIII (3/10)
20:00 Przepis na zbrodnię (19)
21:00 Dzielnica strachu X (18,19) - serial krym. Polska 25
23:00 Zawód gangster - film sens. Wlk. Brytania 2007
01:15 Dzielnica strachu X (16)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II (7/25) - serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (8) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII (28,20) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (28)
12:55 Trudne sprawy XXI (28,29,30/40) - serial fab.-dok.
15:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej (60, 61) - reality show
18:00 Policjantki i policjanci XXIV (28,29) - serial obycz.
20:00 Uroczysko V (24) - serial kryminalny Polska 2026
20:30 Sprawiedliwi – wydział krym. XX (24)
21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (24) - serial krym.
22:40 Impas - film sens. USA 2021, reż. Jared Cohn
00:40 Interwencja (5873)

METRO

07:45 Sekrety życia (13/40)
08:40 Szpital (58,59/72)
10:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:40 Zapisane w gwiazdach (6) - serial fabularno-dok.
13:40 Przepis na życie III (2)
14:40 Zapukaj do moich drzwi
15:40 The Floor (19, 20)
17:00 Ciężarówką przez Wietnam (4/9) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty II - serial obyczajowy Polska 2012
19:00 Kartoteka VIII (10,11) - serial fab.-dok. Polska 2015
21:05 Kryminalni III - serial kryminalny Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Kuba Wojewódzki (6) - talk-show Polska 2025
00:30 The Traitors. UK (1) - program rozrywkowy
01:50 Ach, ten ślub! (7)

eprasa.pl 3000f0b0ca

CZWARTEK 9.04

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (18)
09:00 Robert Makłowicz (150, 139) - magazyn
10:50 Wojny magazynowe: Kanada II (2,3/12)
11:55 Wojny kontenerowe (10,11/16) - serial dok.
13:00 Katastrofy w przestworzach XXII (7,8,1/10) - serial dok.
16:00 MacGyver (9,10/22) - serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (6,7/12)
19:10 Wojny kontenerowe II (2,3/13) - serial dok.
20:00 Wykidajło (Road House) ** - film sens. USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara, Kelly Lynch (150 min)
22:30 Szczęki (Jaws) - thriller ***** USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss, Lorraine Gary (150 min)
01:00 Pianista (The Pianist) ***** - dramat wojenny Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody (195 min)

KINO POLSKA

08:00 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace IV (2/10)
08:35 Polska Kronika Filmowa 25/50 - reportaż Polska 1950
08:45 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
09:05 Podróże Pana Kleksa: Wysłannicy Bajdocji (1) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
11:00 Podróże Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) - film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
12:45 Pan Anatol szuka miliona - komedia Polska 1959, reż. Jan Rybkowski, wyk. Tadeusz Fijewski, Barbara Lass
14:35 Ranking Naj Polskiego Kina: Seksbomby (1) - mag.
15:05 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem - film historyczny Polska 2003
17:20 Pogranicze w ogniu (12,13) - serial sens. Polska 91
20:00 Co mi zrobisz, jak mnie złapiesz - komedia Polska 1978, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bronisław Pawlik
22:20 Pokaż, kotku, co masz w środku - komedia Polska 2011, reż. Sławomir Kryński, wyk. Jacek Borusiński
00:20 Horror Story - dramat obyczajowy Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając, Michalina Olszańska

ALE KINO+

07:45 Długi weekend - film *** obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (100 min)
09:25 Pogrzeb panieństwa - film krótkometrażowy Francja 2022 (50 min)
10:15 Patience (3,4/6)
12:20 Vera IV (2/4)
14:10 Alfa - film sens. *** Holandia/Szwajcaria 2024, reż. Jan-Willem Van Ewijk, wyk. Kaija Ledergerber (120 min)
16:10 Paw zwyczajny (Pfau – Bin ich echt?) *** - komediodramat Austria/Niemcy 2024, reż. Bernhard Wenger (130 min)
18:20 Vera IV (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2014
20:25 Listy sycylijskie (Iddu: L'ultimo padrino) *** - thriller Włochy/Francja 2024, reż. Fabio Grassadonia, Antonio Piazza, wyk. Toni Servillo (160 min)
23:05 Dig - thriller USA 2022, ** reż. K. Asher Levin, wyk. Thomas Jane, Liana Liberato, Harlow Jane, Emile Hirsch (115 min)
01:00 Sharon Stone. Instynkt przetrwania

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin VII (5/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (5,6/12)
10:25 Świat według Kiepskich
12:40 King Kong - film przyg. USA/Nowa Zelandia/Niemcy 05
16:20 Agent i pół - film sensacyjny USA/Chiny 2016
18:40 Mamma Mia! - komedia muz. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 08, reż. Phyllida Lloyd
21:00 Misie - komedia Polska 2025, reż. Mariusz Malec, wyk. Krzysztof Zalewski
23:00 Bez litości - film sens. USA 2014, reż. Antoine Fuqua
01:50 Ślad II (19/36)

KINO TV

07:30 Kojak V (6/22)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (6,7/13)
11:05 Poirot IX (2/4)
13:10 Panna Marple III (3/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (8,9/13)
17:50 Poirot IV (1/3)
20:00 Fenomen - film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub, wyk. John Travolta
22:40 Mgła - horror USA 2007, reż. Frank Darabont, wyk. Thomas Jane, Laurie Holden
01:05 Zabójca - film sens. USA/Kanada 2007, reż. Philip G. Atwell, wyk. Jason Statham

TVP KULTURA

08:35 WTEM (9, 2)
08:40 Przystań nad Biblią
09:00 Chłopi - serial obycz.
10:05 Rewia Chaplina (The Chaplin Revue) *** - komedia USA/Wlk. Brytania 1959 (125 min)
12:10 Reżyserzy VI (2/10)
13:05 Kolekcja (2) - mag.
13:20 Studio Kultura – niedziela z... (693)
14:20 Papusza - film biograficzny Polska 2013, reż. Krzysztof Krauze, Joanna Kos-Krauze (175 min)
17:15 Chłopi - serial obycz.
18:15 Abakanowicz w Paryżu - reportaż
18:40 Którędy po sztukę (5)
18:55 Gregory Peck – aktor dżentelmen - film dok.
20:00 Hala odlotów (56)
21:00 Wstęp do filmu (582)
21:05 Kanał - dramat wojenny ***** Polska 1956, reż. Andrzej Wajda, wyk. Tadeusz Janczar (105 min)
22:50 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
23:20 Video Killed the Radio Star - serial dok.
23:50 Kos - film historyczny *** Polska/Szwecja/Niemcy 2023 (130 min)
02:00 Scena muzyczna (26)

WARNER TV

09:20 Bajer z Bel-Air VI
10:20 Za głosem serca
11:20 Pełna chata III (9,10/24)
12:20 J.A.G. VII (5,8/24)
14:15 Bajer z Bel-Air VI
16:10 Pełna chata III
18:15 Akademia policyjna II – Pierwsze zadanie - komedia USA 1985, reż. Jerry Paris
20:00 Trzydziestu trzech - dramat obycz. USA/Chile/Kolumbia/Hiszpania 2015
22:25 Ostatni sprawiedliwy - film sensacyjny USA 1996
00:25 Szeregowiec Benjamin - komedia USA 1980

PARAMOUNT

09:20 Policyjna grupa pościgowa XXI - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru II (13/39)
11:00 Truman Show - komediodramat USA 1998
13:20 Poznaj naszą rodzinkę - komedia USA 2010
15:30 Plan B - komedia romantyczna USA 2010
17:50 Gliniarz z Beverly Hills III - komedia sens. USA 1994
20:00 Nawrót depresji gangstera - komedia kryminalna USA/Australia 2002
22:05 Ojciec chrzestny II - film sensacyjny USA 1974

HBO

09:20 Diuna: Część druga **** - film przyg. USA/Kan./Arabia Saudyjska/Węgry/Włochy/Nowa Zelandia/Jordania/Gambia 2024 (160 min)
12:00 BlackBerry - film **** biograficzny Kanada/Finlandia 2023 (120 min)
14:00 Makbet - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (115 min)
15:55 Diva Futura - dramat *** obyczajowy Włochy 2024, reż. Giulia Louise Steigerwalt (125 min)
18:00 Bird - dramat obycz. **** Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 24, reż. Andrea Arnold (120 min)
20:00 Scott Pilgrim kontra świat *** - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010, reż. Edgar Wright (110 min)
21:50 Co nowego w naszej rodzinie? (2/3)
22:35 Manodrom - thriller ** Wlk. Brytania/USA 2023, reż. John Trengove, wyk. Jesse Eisenberg (95 min)
00:10 30 dni mroku - horror *** USA/Nowa Zelandia 07, reż. David Slade, wyk. Josh Hartnett (115 min)

CINEMAX

13:25 Pod otwartym niebem - dramat kryminalny Meksyk/Argentyna 2023
15:15 Omen - dramat obycz. B/F/Holandia/DRK/Niemcy/RPA/Arabia Saudyjska 2023
16:50 Uciekające kurczaki - film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania/Irlandia 2000
18:15 Przed końcem lata - komediodramat Grecja/Macedonia 2024
20:00 Fargo (1,2/10) - serial kryminalny USA 2014
22:00 Django - western USA 2012, reż. Quentin Tarantino

ROMANCE TV

09:40 Górski lekarz (1/6)
10:30 Statek marzeń
12:30 Rejs ku szczęściu
14:25 Toskański romans - komedia romant. USA 2022
16:05 Rosamunde Pilcher: Wiatr nadziei - film obycz. Niemcy 97, reż. Rolf Von Sydow
18:00 Śledztwo prowadzi Watzmann (5/12) - serial krym.
19:00 Górski lekarz (2/6)
20:00 Inga Lindström: W letnim domu - romans Niemcy 05
21:50 Lilly Schönauer: Und dann war es Liebe - film obycz. Niemcy/Austria 2008
23:45 Górski lekarz (2/6)

CANAL+ PREMIUM

08:35 Naturalna dzikość serca - film dok.
10:00 Moje pieczone kurczaki *** - film obycz. Polska 2002 (65 min)
11:05 Łapu-Capu
11:10 Święta na opak ** - komedia F 23 (85 min)
12:35 Wszyscy Święci ** - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
13:55 The Office PL II (4,5)
14:55 Balony - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
15:25 Szpieg, który współczuł - film dok. USA 22
17:10 Hollywood Buzz (45)
17:35 Premierowa jazda
17:50 Łapu-Capu
17:55 Anna Karenina - dramat *** obycz. Wlk. Bryt./USA 2012 (125 min)
20:00 Król i zdobywca (1/8) - serial obyczajowy
20:55 Making of C+
21:00 Barry Seal: Król przemytu *** - film sens. USA/Japonia/Kolumbia 2017 (110 min)
22:50 Making of C+
23:00 Kill Bill - film sens. **** USA 2003, reż. Quentin Tarantino (115 min)
00:55 Rytuał - horror USA/** Indie 2025 (95 min)

TVN FABUŁA

08:40 Alfabet filmowy (3)
08:45 Papiery na szczęście
09:50 Przepis na życie III (2)
10:50 Szpital św. Anny (2)
11:50 Magda M. II (13,14)
13:55 Teraz albo nigdy! III (7)
14:55 19+ - serial fab.-dok.
15:55 Artystki (1) - talk-show
16:55 Wiosna, panie sierżancie - komedia Polska 1974
19:00 Szpital św. Anny (8/26)
20:00 U Pana Boga w ogródku - komedia Polska 2007
22:35 Poskromienie złośnicy II - komedia romantyczna Polska 2023, reż. Filip Zylber

AMC

08:00 Dzieci Diuny (1,2,3/3)
13:25 Dom Latających Sztyletów - film sensacyjny Chiny/Hongkong 2004
15:45 Jumper - film s.f. USA/Kanada/Meksyk/Hiszpania/Włochy 2008, reż. Doug Liman
17:30 Daredevil - film sens. USA/Szwajcaria 2003, reż. Mark Steven Johnson
19:25 Star Trek - film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
22:00 Człowiek w ogniu - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004
00:50 Lwie serce - film sens. USA 1990, reż. Sheldon Lettich

eprasa.pl 3000f0b0ca

AXN

08:20 Agenci NCIS XII (10/24)
09:20 Castle IV (22,23/23)
11:15 Detektyw Monk (3,4/13)
13:15 Dr House (9,10/22)
15:10 FBI: International IV (11,12/22) - serial akcji USA 25
17:10 Castle V (1,2/24)
19:05 FBI III (11,12/15)
21:05 Agenci NCIS XX (8/22) - serial krym. USA 2022
22:05 Agenci NCIS: Hawaje (19/22) - serial krym. USA 2021
23:00 Castle V (1,2/24)
00:45 FBI III (11/15) - serial sensacyjny USA 2021

EPIC DRAMA

09:05 Lekarze na start
10:40 Agenci NCIS XVIII (1,2/16) - serial krym. USA 20
12:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V (6/7)
13:30 Jane Eyre (3/4)
14:35 Panna Marple (1/4)
16:40 Agenci NCIS XVIII (3,4/16) - serial kryminalny
18:30 Marlow: klub zbrodni II (3/6) - serial kryminalny
19:30 Lekarze na start
21:00 Jane Eyre (4/4) - serial obycz. Wlk. Brytania/USA 06
22:10 A.B.C. (4/4)
23:05 Panna Marple II (1/4)
01:05 Lekarze na start

TVN STYLE

08:25 Dorota was urządzi (3,4/12) - serial dok. Polska 14
09:55 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (5, 6) - reality show
11:25 Ugotowani (10, 11)
13:30 Kuchenne rewolucje (8) - reality show Polska 2025
15:35 Czas na zmianę (7, 8)
16:40 Jestem z Polski X (8,7)
18:45 Kuchenne rewolucje (17, 1) - reality show Polska 20
20:50 Zgłoś remont (3) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski X (15,1)
23:45 Hotel Paradise (24)
00:45 Apetyt na miłość (6)

TVN TURBO

08:15 Nic do zgłoszenia V (11)
09:15 Fani czterech kółek XV
11:15 Złomowisko PL XII
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować II
18:00 Raport Turbo (4956)
18:15 Duda kontra Szafrański X (1/10) - serial dok.
19:00 Mobilni mechanicy (10)
19:45 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (3) - mag.
20:30 Zawodowi handlarze
21:15 Z drugiej ręki (10)
22:00 Raport Turbo (4956)
22:20 Jeździć, obserwować VII

BBC FIRST

08:50 Lewis V (3/4)
09:55 Ojciec Brown VII (9/10)
10:50 Śmierć pod palmami V
11:55 W granitowym mieście II
13:10 McDonald i Dodds II
14:55 Ojciec Brown II (3/10)
15:50 Lewis V (3/4)
16:55 My Life is Murder III
17:50 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami V (2/8) - serial kryminalny
21:00 Milczący świadek 28 (1,2/10) - serial kryminalny
23:10 Zbrodnie Saint-Pierre
00:10 McDonald i Dodds II (2/3)

FX

08:15 Kości XI (14/22)
09:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (5/22)
10:05 FBI II (13,14/19)
11:55 Alert: Wydział Osób Zaginionych III (3,4/10)
13:45 Agenci NCIS V (8,9/19)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (6/22)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (11,12/24)
18:20 FBI III (3,4/15)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (6,7/23)
22:00 Bez litości - film sens. USA 2014, reż. Antoine Fuqua
00:35 FBI III (4/15)

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży
09:05 Remontujemy dom na plaży (12/13) - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata XIII
11:00 Zarobić na remoncie VII
12:00 Tu jest pięknie V (7/8)
12:50 Nieoczywiste miejsca III
13:55 House Hunters (3, 4)
15:05 Mieszkanie na miarę III
17:05 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (8, 1) - reality show
20:05 Dorota was urządzi VI (9,10/12) - serial dok. Polska 17
21:35 Zróbmy sobie dom (6)
22:35 House Hunters (1—4)

BBC LIFESTYLE

10:05 Majorka: śródziemnomorskie smaki (3) - mag.
10:30 Zapraszam do stołu (5)
12:25 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
13:30 Rezydencje na Mauritiusie (6) - serial dok.
14:35 W 80 kilo dookoła świata (3) - serial dokumentalny
15:40 Zapraszam do stołu (7)
17:35 Rezydencje na Mauritiusie (7) - serial dok.
18:40 Mistrzowie szycia (2)
19:50 Wielkie australijskie wypieki V - serial dok.
21:00 Mistrzowie szycia (7, 8)
23:05 Wstydliwe choroby V

COMEDY CENTRAL

08:00 Dwóch i pół V (15,16/19)
08:55 Przyjaciele (5—10/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu II (12—17/23) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół V (17—19,1/19) - serial kom.
16:30 Przyjaciele (11—16/24) - serial kom. USA 1995
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (18—23/23) - serial kom.
22:00 The Office PL III (10,11)
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park XV (4,5/14)
01:00 Pracoholicy VI (9/10)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex XXI (13)
09:25 Rodzinka.pl II
09:55 Klan - telenowela
10:30 Ranczo III (12/13)
11:20 Ojciec Mateusz 34 (10)
12:15 Pan Mama (3)
12:55 Zaraz wracam
13:30 Ojciec Mateusz XXV (5,6) - serial krym. Polska 2021
15:25 Komisarz Alex XXII (2)
16:15 Na sygnale (40,41)
17:25 Ranczo III (13,1/13)
19:30 Ojciec Mateusz XXV (7)
20:30 Komisarz Alex XXII (3)
21:30 Ranczo IV (2,3/13)
23:30 Ojciec Mateusz XXV (8)
00:30 Wojna zastępcza

CANAL+ KUCHNIA

13:25 Michel Roux II (3/8)
14:25 ABC gotowania — kuchnia turecka (3) - mag.
14:50 Nie bój ryby! (3, 4)
15:45 Kulinarne szlaki: Południowa Afryka (1, 2)
16:40 Mistrzowie przekąsek w akcji — Nowa Zelandia (1)
17:35 Jamie Oliver (2)
18:30 Jakubiak rozgryza Chorwację (3, 4) - magazyn
19:25 m jak mięso (2, 3)
20:15 Bosacka daje radę (3, 4)
21:15 Anthony Bourdain XI
00:45 David Rocco w zaciszu domowej kuchni (5, 6) - mag.

CANAL+ DOMO

09:00 Ucieczka na wieś XXIV
10:55 Wielkie projekty: transformacje (6) - reality show
12:05 Po pierwsze: lokalizacja!
14:00 Cudotwórcy VI
14:50 Wielkie projekty: transformacje (7) - reality show
16:00 Daleko od miasta XII
17:00 Po pierwsze: lokalizacja!
18:00 Ucieczka na wieś XXIV
19:00 Wielkie projekty: transformacje (8) - reality show
20:10 Daleko od miasta X (3,4)
21:00 Cudotwórcy VI
22:00 Przekopiemy Ci ogródek
23:00 Gardeners' World (6)
00:15 W mieście czy na wsi

PLANETE+

14:50 Luksusowe podróże brytyjską koleją (3) - turystyka
15:50 Niezwykłe podróże koleją XII (6/8) - serial dok.
16:55 Premiera: Dokąd dzisiaj? IV (65—68)
18:15 Świat z góry IX (2/14)
18:50 Chiny-Tajwan. Próby konsensusu - film dok.
19:45 Dawno temu w Europie
20:50 Niezwykłe podróże koleją IX (1) - serial dok.
22:00 Premiera: My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
23:10 Miasta z ruin (4/4)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów III (4/13)
10:00 Klan z Alaski III (23/32)
11:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (2/6)
12:00 Fani czterech kółek XIV
13:00 Nagi instynkt przetrwania VII (15/17) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VIII (3)
16:00 Ed Stafford: inicjacja (3)
17:00 Celnicy na straży Europy VIII (7,8/10) - serial dok.
18:00 Biznes na kółkach
19:00 Złomowisko PL III
21:00 Gorączka złota XVI
22:00 Łowcy opali VIII
23:00 Morze złota XIII (8)

TVP HISTORIA

11:45 Tajemnice szpiegów: nuklearna rozgrywka
12:50 Czas (1) - serial dok.
14:00 Królowie (70)
14:35 Czterej pancerni i pies
15:40 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru III (3)
18:35 Encyklopedia II wojny światowej (39)
19:15 Flesz historii (756)
19:45 Królowie (29)
20:15 Zatoka szpiegów (2/9)
21:10 Największe mity europejskich monarchii - serial dok.
22:10 Miasta gruzów 45
23:15 Sensacje XX wieku

HISTORY

13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 UFO: szlakiem bliskich spotkań (2/9) - serial dok.
14:50 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (8/11)
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Gwiazdy lombardu: skarby Ameryki (6) - serial dok.
17:10 Tajne kryjówki dyktatorów (5/6) - serial dok.
18:10 Starożytni kosmici II
20:00 Naziści na tropie skarbów (2/6) - serial dok.
21:00 Gwiazdy lombardu XXV
22:00 Skarby Hitlera: ostatnia wyprawa (2) - serial dok.
23:00 Ludzie gór XIV (8)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Strażnicy z Karaibów II
16:00 Egipt: miejsce pełne tajemnic IV (7/8)
17:00 Odkryć świat (2/6)
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (4/10)
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: uzbrojenie i taktyka II
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (10/11) - serial dok.
21:00 Premiera: Euroinżynieria - serial dok. USA 2026
22:00 Premiera: Megametro II
23:00 Superstadion Realu Madryt - film dok. Hiszp. 2024

FOCUS TV

08:00 Była sobie Ziemia
08:50 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XV
12:00 Superfabryki II (1/8)
13:00 Poszukiwacze historii VI
14:00 Święte tajemnice
16:00 Stawka warta tuńczyka II (1,2/15) - serial dok.
18:00 Rolnicy. Podlasie VII (33,34) - serial dok. Polska 25
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii
23:00 Superdziała — ostatnia nadzieja Hitlera - film dok.
00:00 Starożytni kosmici XV
01:00 Rolnicy. Podlasie (11/12)

BBC EARTH

09:20 W okowach mrozu VI
11:15 Skandynawia i Simon Reeve (3/3) - serial dok.
12:30 Sekretne życie drzew (2)
13:25 Inżynieria jutra
14:25 W okowach mrozu XI
15:25 Życie na pustkowiu IX
16:25 Ziemia (4/5) - serial dok.
17:35 Skandynawia i Simon Reeve (3/3) - serial dok.
18:45 Planeta Ziemia (4/5)
19:45 Dziki połów (7/8)
20:55 Życie na pustkowiu IX
21:55 W okowach mrozu XI
22:55 Michael Mosley: jak dobrze spać - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

12:05 Punkty zwrotne II wojny światowej (4/6) - serial dok.
13:15 II wojna światowa: cena imperium (10/13) - serial dok.
14:20 Ramzes: władca Egiptu
15:25 Tajemnice mumii
16:25 Rzymianie, ukrzyżowanie i kości - film dok.
17:35 II wojna światowa — wielkie bitwy w Europie (4/8)
18:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (4/6) - serial dok.
19:50 II wojna światowa: cena imperium (10/13) - serial dok.
21:00 Tajemnice templariuszy
22:05 Tajemnice rodziny Jezusa - film dok. Francja 2024

eprasa.pl 3000f0b0ca

REKLAMA

ŚWIATOWA NOWOŚĆ:

7 oficjalnych monet ze szczerego złota w formie sztabek przedstawiających 7 kontynentów

Za jedyne 5 rat
po 499 zł
lub za jednorazową kwotę 2495 zł
BEZPŁATNA WYSYŁKA!

Ameryka Północna | Ameryka Południowa | Afryka | Azja | Europa

- **Oficjalne środki płatnicze w Gwinei – prawdziwe monety**
- **Każdy z 7 kontynentów przedstawiony na sztabce 1/200 oz czystego złota**
- **Nakład ściśle ograniczony w kraju emisji do zaledwie 7500 egzemplarzy**

Antarktyda

Australia

Złoto najwyższej próby
(999/1000)

Rewers każdej z 7 sztabek jest taki sam
Wymiary każdej sztabki: 40 x 20 mm

Sztabki umieszczono w specjalnych kapslach, których zadaniem jest ochrona i efektowna prezentacja Twoich złotych skarbów.

RAZEM Z KOLEKCJĄ DLA CIEBIE:
Drewniana kasetka na monety

BEZPŁATNIE! Dla Ciebie w prezencie:
Zestaw stylowych zegarków na rękę „Dla Niego i dla Niej"
- Piękny zestaw dwóch zegarków szwajcarskiej firmy Eiger
- Eleganckie koperty i tarcze
- Klasyczne paski o wyglądzie skóry

Informacje o produkcie

Materiał:	złoto próby 999/1000
Jakość:	stempel lustrzany
Wymiary:	40 x 20 mm
Waga:	1/200 oz
Nominał:	1000 franków gwinejskich
Kraj emisji:	Gwinea
Rok emisji:	2025
Nakład:	7500 zestawów

Mennica–Numizmaty, marka Eldora World AG. Administratorem danych osobowych i stroną umowy jest: Eldora World AG, Leubernstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Zamów już teraz! Zadzwoń 22 211 65 99

☑ TAK! Chcę być jedną z pierwszych osób, która otrzyma kolekcję 7 oficjalnych monet w formie sztabek ze złota próby 999/1000, 1/200 oz „7 kontynentów" **(nr art. 173-989-8)** – **WYSYŁKA GRATIS** – *proszę zaznaczyć:*

❑ płacąc 5 comiesięcznych nieoprocentowanych rat po 499 zł lub

❑ płacąc jednorazowo 2495 zł.

Jeśli nie wybierzesz sposobu płatności, zakładamy, że chcesz zapłacić jednorazowo całą kwotę. **Mam prawo do zwrotu kolekcji w ciągu 60 dni i nawet wtedy mogę zatrzymać otrzymany prezent.** Płatność przy odbiorze przesyłki (za pobraniem). Średni czas realizacji zamówienia to 7-10 dni. Firma kurierska poinformuje Państwa SMS-em o dokładnym terminie dostawy i kwocie do zapłaty gotówką u kuriera.

Administratorem Twoich danych osobowych jest Eldora World AG, Leubernstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria. Twoje dane osobowe (imię, nazwisko, adres) przetwarzane są w celu wysłania materiałów promocyjnych dotyczących monet i medali (art. 6 ust. 1 lit. f) RODO). Jeżeli nie życzysz sobie ich otrzymywania, możesz zgłosić sprzeciw wobec przetwarzania Twoich danych w celach reklamowych, wysyłając go pocztą (na adres Mennica–Numizmaty ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówek) lub e-mailem (na adres: bok@mennica-numizmaty.pl). Więcej informacji o przetwarzaniu danych osobowych jest dostępnych na stronie www.mennica-numizmaty.pl/prywatnosc.

Zamów szybko i wygodnie przez telefon:
22 211 65 99
Zadzwoń do nas już teraz,
a otrzymasz dodatkowy PREZENT!
(Biuro Obsługi Klienta czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00–17:00 oraz w sobotę w godzinach 9:00–15:00.)
Koszt połączenia zgodnie ze stawką operatora.

Chcę otrzymywać drogą *(zaznacz)*:
❑ telefoniczną ❑ elektroniczną
informacje o promocjach produktów Eldora World AG. Wiem, że mogę wycofać moją zgodę, dzwoniąc pod nr 22 489 48 68 albo wysyłając informację na adres bok@mennica-numizmaty.pl lub MENNICA –NUMIZMATY, Biuro Obsługi Klienta, ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówek

Mój adres: ❑ Pani ❑ Pan

591-01

Imię i nazwisko:

Ulica, numer domu i mieszkania:

Kod pocztowy Miejscowość

Nr telefonu *(wymagany)*

E-mail

Obowiązują *Ogólne warunki handlowe* Mennica–Numizmaty, dostępne na stronie www.mennica-numizmaty.pl lub (na żądanie) na piśmie. Stroną umowy jest Eldora World AG, Leubernstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Data Podpis

MENNICA NUMIZMATY

Możesz też wypełnić kupon i wysłać go niezwłocznie na adres: Mennica–Numizmaty • ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówek • bok@mennica-numizmaty.pl

eprasa.pl 3000f0b0ca

wyborcza

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 3 kwietnia 2026 | Redaktorka prowadząca **Joanna Dzikowska**

Zbadała 800 spraw

Kiedy człowiek krzywdzi zwierzę

– W niektórych przypadkach krzywdzenie zwierząt często współwystępuje z przemocą wobec ludzi. Chodzi głównie o mężczyzn, którzy znęcają się nad zwierzęciem po to, by psychicznie krzywdzić kobietę albo dzieci – mówi dr Diana Dajnowicz-Piesiecka z Uniwersytetu w Białymstoku.

ROZMOWA Z
DR DIANĄ DAJNOWICZ-PIESIECKĄ
z Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

AGATA SAWCZENKO: Nora jest ze schroniska?
DR DIANA DAJNOWICZ-PIESIECKA: Adoptowaliśmy ją, gdy była trzymiesięcznym szczenięciem. Ktoś znalazł ją w lesie razem z jej mamą i drugim szczenięciem, niestety, już martwym. Zamarzło. To była mroźna zima, temperatura dochodziła do minus 20 stopni Celsjusza.

Norę zobaczyliśmy w ogłoszeniu fundacji, która ją przygarnęła. Czasem się mówi o miłości od pierwszego wejrzenia; ja taką miłość poczułam do Nory. Gdy zobaczyłam tą małą kudłatą kulkę nieszczęścia, wiedziałam, że muszę po nią pojechać.

Podejrzewamy, że matką Nory była bezdomna sunia, która błąkała się po wsi, dokarmiana przez ludzi. Gdy urodziła młode, została w lesie, by się nimi opiekować. Niestety, las to również miejsce, w którym wciąż często porzuca się psy.

• **Dr Diana Dajnowicz-Piesiecka** FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Od 2022 roku zajmuję zagadnieniem prawnej ochrony zwierząt, a do zainteresowania się tematem zainspirowała mnie właśnie Nora: historia tego, co ją spotkało, jak i postawa ludzi z fundacji, którzy się nią zaopiekowali. W ramach swoich badań sprawdzam m.in., jak w Polsce prawo chroni zwierzęta oraz jak zmienia się ich postrzeganie wśród Polaków. W ramach projektu przebadałam około 800 wyroków skazujących i warunkowo umarzających postępowanie karne w sprawach o przestępstwa przeciwko zwierzętom. I tak – okazuje się, że porzucanie zwierząt to nadal dość powszechna forma znęcania się nad nimi. Nawet jeśli niektóre porzucenia są bardziej humanitarne, a inne mniej.

Zwykle słyszy się o przywiązaniu psa do drzewa w lesie.
– To częsta forma porzuceń, ale ludzie mają też inne pomysły. Wkładają zwierzę do kartonu, szczelnie go zaklejają i wywożą do lasu. Albo wyrzucają taki karton do śmieci. Zdarzają się jednak również porzucenia, które w zamyśle mają być bardziej „humanitarne". Pamiętam mężczyznę, który w niedzielę przywiązał psa do bramy kościoła, licząc na to, że wierni wychodzący z mszy zainteresują się zwierzęciem.

Ta historia dobrze się skończyła?
– Tak, wierni faktycznie psem się zainteresowali. Trafił najpierw do fundacji, stamtąd adoptowała go jakaś rodzina.

A co z jego poprzednim właścicielem?
– Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne, uznając, że czyn miał znikomą społeczną szkodliwość. To jednak wciąż istotne rozstrzygnięcie, bo taki wyrok nie oznacza uniewinnienia. Przeciwnie – sąd jednoznacznie potwierdził, że doszło do porzucenia zwierzęcia, a działanie mężczyzny było zawinione i niewłaściwe.

Zbadała pani 800 spraw dotyczących znęcania się nad zwierzętami w ciągu dwóch lat! To dużo.
– Tak, to rzeczywiście dużo. I właśnie dlatego z tego materiału wyłania się dość wyraźny obraz krzywdzenia zwierząt w Polsce. Z analizy tych 800 spraw wynika, że ofiarami najczęściej są psy, w drugiej kolejności koty, a w trzeciej zwierzęta gospodarskie, przede wszystkim krowy i świnie.

W przypadku psów najczęstszą formą znęcania się jest niezapewnianie im pożywienia i wody, nawet jeśli jednocześnie zapewnia się im schronienie. Niestety, bywa, że tym „schronieniem" jest buda i łańcuch. Z kolei wobec kotów ludzie znacznie częściej dopuszczają się przemocy fizycznej – brutalnych zachowań, takich jak bicie czy rzucanie nimi.

To pokazuje, jak odmiennie traktowane są te dwa gatunki. Kot dużo częściej żyje z człowiekiem w domu, w bezpośredniej bliskości, jako zwierzę typowo towarzyszące. Pies natomiast wciąż bardzo często trzymany jest na podwórzu – w kojcu, budzie, na łańcuchu – i bywa postrzegany bardziej użytkowo, jako zwierzę do pilnowania posesji. Być może właśnie z tej różnicy wynika to, że koty częściej stają się ofiarami bezpośredniej przemocy fizycznej, a psy – zaniedbań.

Kilka tygodni temu głośno było o mamie, która namawiała córkę do znęcania się nad kotem. Sytuacje, gdy dziewczynka brała kota za dwie łapki i kręciła nim wokół własnej osi, filmowała i wrzucała do internetu.
– Internet coraz częściej staje się źródłem informacji o przestępstwach przeciwko zwierzętom. Nierzadko to sami sprawcy publikują w sieci materiały dokumentujące swoje czyny – tak jak było w przypadku wspomnianej kobiety.

Są też osoby, w tym patostreamerzy, które na relacjonowaniu przemocy wobec zwierząt po prostu zarabiają. Obserwatorzy wpłacają im datki, a oni w zamian dopuszczają się kolejnych aktów okrucieństwa: poją zwierzęta alkoholem, zamykają je w wersalce albo znęcają się nad nimi w inny sposób.

REKLAMA Kraj/34427284

Pogodnego wielkanocnego czasu pełnego wiary
w lepszą i spokojniejszą przyszłość.
Niech przyniesie nam wiele chwil wytchnienia oraz rodzinnego ciepła.
Przeżyjmy ten wyjątkowy czas z radością i w zdrowiu.
Serdeczne życzenia mieszkańcom Pomorza Zachodniego
składają

Marszałek
Olgierd Geblewicz
i Zarząd Województwa
Zachodniopomorskiego

Pomorze Zachodnie

Przewodnicząca Sejmiku
Teresa Kalina
i Radni Województwa
Zachodniopomorskiego

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

To okropne, że są ludzie, którzy chcą to oglądać.
– Oglądają te materiały, ale dla części z nich są one ewidentnym przekroczeniem granic. Właśnie dlatego zawiadamiają odpowiednie instytucje i organizacje, że zwierzętom dzieje się krzywda.

Najczęściej jednak przypadki krzywdzenia zwierząt ujawniają bezpośredni świadkowie. Mogą to być osoby postronne – na przykład spacerowicze, którzy przechodzą obok posesji i widzą niepokojącą sytuację. Mogą to być także sąsiedzi, a nawet członkowie rodziny, którzy nie godzą się na sposób, w jaki ktoś bliski traktuje zwierzę. Nie są jednak w stanie sami skutecznie zareagować ani powstrzymać takiego zachowania, dlatego decydują się zgłosić sprawę.

Dzwonią wtedy na policję?
– Nie – i to wiele mówi o naszym podejściu. Choć znęcanie się nad zwierzętami jest przestępstwem, to zazwyczaj nie reagujemy tak samo, jak w przypadku bójki czy osoby pod wpływem alkoholu wsiadającej za kierownicę. W takich sytuacjach naturalnym odruchem jest telefon na policję, natomiast w sprawach dotyczących krzywdy zwierząt najczęściej zawiadamiamy organizacje prozwierzęce.

Dlaczego?
– Bo chcemy pozostać anonimowi. Oczywiście często chodzi o strach – zwłaszcza gdy sprawcą jest sąsiad, ktoś z rodziny czy ktoś, kogo znamy. Ale jest też drugi powód: wciąż jeszcze myślimy o zwierzętach jak o czyjejś własności, jak o rzeczy, którą właściciel może rozporządzać. Dlatego niektórzy sami mają wątpliwość, czy dobrze robią, zgłaszając taką sprawę. W efekcie wolą zadzwonić do organizacji prozwierzęcej i zastrzec swoje dane, a organizacja bierze potem na siebie ciężar interwencji i kontaktu z policją.

A mnie ciekawi, czy ludzie mają świadomość, że się znęcają nad zwierzęciem. Może rzucają kotem, bo uważają, że to dobra zabawa? Bo tak fajnie ląduje na podłodze?
– W wyniku moich badań wyróżniłam kilka grup przyczyn znęcania się nad zwierzętami. Jedną z najczęstszych jest utrwalony z pokolenia na pokolenie brak świadomości tego, czym właściwie jest dobrostan zwierzęcia. To oznacza, że bardzo wiele takich zachowań bierze się z niewiedzy – z braku edukacji, świadomości i podstawowego rozeznania zarówno w potrzebach zwierzęcia, jak i w tym, czego w tym zakresie wymaga od nas prawo.

Wymagania prawne i biologiczne są podobne?
– W dużej mierze tak, ponieważ przepisy dotyczące ochrony zwierząt opierają się na podstawowej wiedzy o potrzebach danego gatunku. Prawo przekłada tę wiedzę na konkretne obowiązki człowieka: zapewnienie zwierzęciu pożywienia i wody, schronienia, możliwości ruchu oraz warunków bytowania odpowiadających jego potrzebom. Problem polega na tym, że wiele osób nadal nie wie, że są to nie tylko zalecenia wynikające z troski o dobrostan, lecz także obowiązki prawne. Z moich badań wynika, że często to właśnie brak wiedzy jest jedną z głównych przyczyn krzywdzenia zwierząt. Do tego dochodzą także lenistwo, brak empatii czy chęć pozbycia się „problemu", gdy ktoś dopiero po czasie orientuje się, że zwierzę wymaga nakładów, czasu, pracy i codziennego zaangażowania.

Niewielka część sprawców dopuszcza się przestępstw przeciwko zwierzętom w związku z różnego rodzaju zaburzeniami. To raczej jednostkowe przypadki, choć często są nagłaśniane przez media, bo przyciągają uwagę opinii publicznej. Tak było choćby w historii strusia Zenka. Mężczyzna, który się nad nim znęcał, a następnie go zabił, został skazany.

• **Według badań CBOS rośnie odsetek osób sprzeciwiających się trzymaniu psów na łańcuchach**
FOT. KPP W GRÓJCU

Istnieje jednak jeszcze jedna, niepokojąca grupa sprawców. W tych przypadkach krzywdzenie zwierząt często współwystępuje z przemocą wobec ludzi, zwłaszcza kobiet. Chodzi głównie o mężczyzn, którzy znęcają się nad zwierzęciem po to, by psychicznie krzywdzić kobietę albo dzieci.

Jak to?
– Zdarza się, że kobieta jest już znieczulona na przemoc psychiczną czy fizyczną stosowaną bezpośrednio wobec niej. Wówczas sprawca wykorzystuje zwierzę jako narzędzie przemocy pośredniej.

Przerażające.
– To prawda, ale chciałabym podkreślić, że zdecydowana większość przypadków krzywdzenia zwierząt wynika nie tyle ze szczególnego okrucieństwa, ile z niewiedzy. A to oznacza, że wiele można zmienić poprzez rozwiązania systemowe, a przede wszystkim zwykłą, rzetelną edukację. Trzeba jasno mówić, że błędne jest przekonanie, iż kot czy pies nie cierpią albo że nie odczuwają bólu w stopniu porównywalnym z człowiekiem. Psy, koty i ludzie są kręgowcami, mają podobnie zbudowany układ nerwowy, a badania pokazują, że psy doświadczają bodźców bólowych w sposób zbliżony do człowieka. To powinna być elementarna wiedza, przekazywana już na wczesnych etapach edukacji, choćby na lekcjach przyrody czy biologii. A jednak ta wiedza bywa lekceważona. Być może dlatego, że zwierzę nie wyartykułuje wprost, że coś je boli, że cierpi, że się boi.

Ale z drugiej strony ta wrażliwość na krzywdę zwierząt u innych ludzi rośnie. Widać to chociażby po tym, jak często zgłaszamy służbom, że jakieś zwierzę jest krzywdzone.
– Zgadza się, liczba przestępstw rejestrowanych przez policję z roku na rok rośnie. Nie wynika to z tego, że społeczeństwo staje się coraz bardziej brutalne i że takich czynów popełnia się więcej. Przeciwnie – po prostu rośnie liczba osób, które decydują się je zgłaszać, a także zwiększa się społeczna wrażliwość i empatia wobec zwierząt. Widać to zresztą również po rozwoju organizacji prozwierzęcych. W latach dwutysięcznych było ich w Polsce kilkadziesiąt, dziś są ich już setki. Nie ma wprawdzie w tym zakresie jednych oficjalnych, kompleksowych danych, jednak w ramach projektu oszacowałam to na podstawie na podstawie danych z Krajowego Rejestru Sądowego.

I ile pani wyszło?
– Według wykazu, który otrzymałam z KRS, w 2025 roku w Polsce było zarejestrowanych ok. 2000 organizacji społecznych, które miały w statucie ochronę zwierząt. Kiedy jednak je przeanalizowałam, okazało się, że realnie na rzecz zwierząt działa ok. 300. Reszta bardzo często wpisuje taki cel z powodów formalnych – aby poszerzyć sobie możliwości ubiegania się o środki skierowane do organizacji chroniących zwierzęta. Dlatego w tej grupie 2000 organizacji były także koła łowieckie, kluby jeździeckie, dziecięce kluby pływackie czy koła gospodyń wiejskich, które w praktyce nie zajmują się ochroną zwierząt.

A więc rzeczywiście działających organizacji prozwierzęcych mamy w Polsce ponad 300. To pokazuje, że ludzie chcą się jednoczyć w sektorze społecznym, by zwierzętom pomagać. I to także jest wyraz empatii oraz rosnącej społecznej wrażliwości.

Jest zresztą jeszcze trzeci element, który tę większą wrażliwość potwierdza: badania opinii społecznej. Prowadził je chociażby CBOS. Wynika z nich, że rośnie odsetek osób sprzeciwiających się trzymaniu psów na łańcuchach. Widać to również w decyzjach konsumenckich. Coraz więcej osób zwraca uwagę na to, od jakich kur pochodzą jajka, czy kosmetyki były testowane na zwierzętach i w jaki sposób traktowano zwierzęta przy produkcji kupowanych towarów.

Z badania na badanie rośnie odsetek Polaków, ale też szerzej – Europejczyków, dla których przy podejmowaniu decyzji zakupowych znaczenie ma już nie tylko cena i ekonomiczna kalkulacja, lecz także dobrostan zwierząt.

Kot dużo częściej żyje z człowiekiem w domu jako zwierzę towarzyszące. Pies natomiast wciąż bardzo często bywa postrzegany jako zwierzę do pilnowania posesji. Być może stąd wynika to, że koty częściej stają się ofiarami bezpośredniej przemocy fizycznej, a psy – zaniedbań

Przy kupowaniu zwierząt ich dobrostan już nie liczy się tak bardzo. Wciąż pojawiają się nowe informacje o pseudohodowlach, w których zwierzęta żyją w zatrważających warunkach: głodzone, brudne, chore. Moja koleżanka wzięła ze schroniska piękną kotkę, ale bez zębów. Kiedy chciała ją wysterylizować, okazało się, że zwierzę ma na brzuchu bliznę po licznych cesarkach. Wszystko wskazuje na to, że uciekła właśnie z pseudohodowli. Zachodziła w ciążę raz za razem, a właściciele nie zwracali uwagi, że jej organizm jest coraz słabszy.
– Mam wrażenie, że nasza wrażliwość na krzywdę zwierząt z pseudohodowli rośnie, co potwierdzają sprawy, które analizowałam. Jednocześnie wciąż nie brakuje osób zainteresowanych kupnem zwierzęcia z takiego źródła. Szczeniak z legalnej, odpowiedzialnej hodowli, z udokumentowanym pochodzeniem kosztuje zwykle kilka tysięcy złotych, podczas gdy w pseudohodowli podobne zwierzę można kupić za kilkaset. I właśnie dlatego nadal znajdują się chętni, którzy często, kierując się wyłącznie wyglądem psa, decydują się na zakup.

Jak wymiar sprawiedliwości traktuje pseudohodowle?
– Nie ma wątpliwości, że są one jedną z form znęcania się nad zwierzętami. Na szczęście coraz częściej spotykają się z realną reakcją wymiaru sprawiedliwości. Dobrym przykładem jest sprawa z Folwarków Małych na Podlasiu, gdzie matka i córka prowadziły hodowlę, w której 26 psów trzymano w fatalnych warunkach: w małych transporterach, bez właściwego dostępu do jedzenia i wody, w zanieczyszczonych pomieszczeniach o dużym stężeniu amoniaku. W 2025 roku zapadł wyrok, w którym kobiety skazano na 10 i 6 miesięcy więzienia w zawieszeniu, orzeczono zakaz prowadzenia hodowli, przepadek zwierząt i nawiązkę na rzecz TOZ. Podobnie było w sprawie pseudohodowli pekińczyków w Barkach w woj. lubelskim. Z ustaleń wynikało, że psy były trzymane na mrozie, w nieocieplonych budach, w błocie i wśród odchodów; część z nich była niezwykle zaniedbana, zapchlona i miała wyraźne problemy zdrowotne, a dwa psy doprowadzono do stanu bezpośrednio zagrażającego życiu. Właścicielka została prawomocnie skazana, otrzymała też ośmioletni zakaz posiadania zwierząt i grzywnę.

W jeszcze większej skali proceder ten było widać w Dobrczu pod Bydgoszczą, gdzie

eprasa.pl 3000f0b0ca

• **Psy, koty i ludzie są kręgowcami, mają podobnie zbudowany układ nerwowy** FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

w tragicznych warunkach funkcjonowało ok. 170 psów i ponad 20 kotów. Prowadząca pseudohodowlę kobieta została skazana na rok i sześć miesięcy więzienia, mężczyzna rok i dwa miesiące, obie kary bez zawieszenia. Ta sprawa dobrze pokazuje, że pseudohodowla bywa przedsięwzięciem opartym na cierpieniu zwierząt.

I to jest sedno problemu.
– W przypadku pseudohodowli ścierają się dwa elementy – dobro zwierząt i interes ekonomiczny. Dopóki będzie ktoś gotowy kupić takie zwierzę, dopóty pseudohodowcy będą działać. Dla części z nich to dodatkowe źródło dochodu, a czasem wręcz stały model zarobkowania. Dodatkowym problemem jest to, że z perspektywy kupującego zwierzaka trudno jest odróżnić pseudohodowlę od miejsca wiarygodnego. Pseudohodowcy zazwyczaj nie pokazują klientom warunków, w jakich przetrzymywane są zwierzęta. Kupującemu prezentują psa umytego, położonego w estetycznym legowisku. Tymczasem właściwy dramat bardzo często rozgrywa się gdzie indziej, poza zasięgiem wzroku klienta.

Czy sądy skazują na więzienie ludzi, którzy znęcają się nad zwierzętami?
– Bardzo rzadko. Najczęściej sięgają po karę grzywny, ograniczenia wolności oraz pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Bezwzględne pozbawienie wolności orzekane jest zazwyczaj tylko w sprawach dotyczących szczególnego okrucieństwa wobec zwierzęcia albo wtedy, gdy sąd rozpoznaje w jednym postępowaniu kilka czynów popełnionych przez tego samego sprawcę, na przykład znęcanie się nad zwierzęciem i jednocześnie przemoc wobec członków rodziny.

Wtedy pewnie ta kara jest raczej za znęcanie się nad rodziną.
– Tak, można odnieść wrażenie, że kara bezwzględnego pozbawienia wolności częściej pojawia się wtedy, gdy sąd dostrzega także krzywdę wyrządzoną człowiekowi, a nie wyłącznie zwierzęciu. Nie skupiałabym się jednak wyłącznie na karach izolacyjnych jako najskuteczniejszym instrumencie walki ze sprawcami znęcania się nad zwierzętami, choć oczywiście są one potrzebne i mają ważne znaczenie sprawiedliwościowe, wychowawcze oraz represyjne wobec sprawcy, który świadomie krzywdził zwierzę. W mojej ocenie większym problemem jest to, że mimo szerokiego katalogu dostępnych środków sądy nie zawsze w pełni z niego korzystają. Nie w każdym przypadku orzekają zakaz posiadania zwierząt albo zakaz prowadzenia określonej działalności związanej ze zwierzętami. Miałam na przykład sprawę, w której nad zwierzęciem znęcał się lekarz weterynarii, a mimo to sąd nie orzekł wobec niego zakazu wykonywania zawodu, uznając, że byłaby to sankcja zbyt dolegliwa. Podobnie jest ze środkiem karnym podania wyroku do publicznej wiadomości – mimo swojej doniosłej funkcji prewencyjnej stosuje się go bardzo rzadko.

A to ważne?
– Zdecydowanie tak. Przestępstwa przeciwko zwierzętom bardzo często popełniane są na obszarach wiejskich, gdzie ogromne znaczenie ma opinia otoczenia. Dla wielu osób ważne jest to, co pomyślą sąsiedzi, znajomi, lokalna społeczność. Dlatego właśnie podanie wyroku do publicznej wiadomości może być środkiem szczególnie dolegliwym. Nie chodzi tylko o sam wymiar kary, ale także o ujawnienie, że dana osoba znęcała się nad zwierzęciem. To wywołuje wstyd, a jednocześnie wysyła otoczeniu jasny sygnał, że takie traktowanie zwierząt nie jest czymś prywatnym ani społecznie obojętnym, lecz może prowadzić do odpowiedzialności karnej. Sama byłam zresztą świadkiem sprawy, w której było to bardzo wyraźnie widać. Sprawca spokojnie przyjął karę ograniczenia wolności, nie poruszyło go, że został zobowiązany do wykonywania prac społecznych ani uiszczenia nawiązki na rzecz organizacji prozwierzęcej. Dopiero gdy sąd orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości, pojawiły się emocje. Wtedy padły pytania: „Jak to, wszyscy we wsi będą wiedzieć?" i „A co z ochroną danych osobowych?".

Jak jest w innych krajach? Od kogo powinniśmy uczyć się tej ochrony zwierząt?
– W ramach projektu prowadziłam również szerokie badania porównawcze za granicą i wiem, że właściwie w każdym kraju można znaleźć rozwiązania warte uwagi. Dobrym przykładem jest Hiszpania, która przez lata uchodziła za państwo o dość słabej ochronie zwierząt, także ze względu na silnie zakorzenione praktyki kulturowe, takie jak korrida czy wykorzystywanie psów do polowań. Tymczasem w ostatnich latach Hiszpania przyjęła rozwiązania wyraźnie wzmacniające kontrolę nad obrotem i utrzymywaniem zwierząt. Ustawa z 2023 roku stworzyła centralny system rejestrów ochrony zwierząt, obejmujący między innymi rejestr organizacji ochrony zwierząt, rejestr profesjonalistów zajmujących się zachowaniem zwierząt, rejestr zwierząt towarzyszących, rejestr hodowców oraz rejestr miejsc, w których zwierzęta są utrzymywane. Przepisy przewidują też inspekcje prowadzone przez właściwe organy publiczne, także bez uprzedzenia. To ma istotne znaczenie prewencyjne, bo ułatwia wykrywanie nieprawidłowości.

Państwem szczególnie inspirującym pozostaje dla mnie także Wielka Brytania, z którą wiąże się tradycja nowoczesnej ochrony zwierząt. To właśnie tam uchwalono w 1822 roku Cruel Treatment of Cattle Act, uznawany za pierwszy na świecie akt prawny chroniący zwierzęta, a dwa lata później powstała organizacja, z której wywodzi się dzisiejsza RSPCA – najstarsza organizacja tego typu na świecie. Do dziś istotne jest tam nie tylko samo prawo, ale też sposób jego społecznego zakorzenienia: silna pozycja organizacji prozwierzęcych, rozwinięta kultura dobroczynności i ścisła współpraca organizacji z policją. W praktyce brytyjskiej wyraźnie dostrzega się również związek między krzywdzeniem zwierząt a przemocą domową – policja wprost wskazuje, że skrzywdzenie albo groźba skrzywdzenia zwierzęcia może być formą przemocy wobec partnera lub członka rodziny.

Stany Zjednoczone są interesujące dlatego, że znęcanie się nad zwierzętami coraz wyraźniej traktuje się tam jako ważny sygnał ostrzegawczy. W amerykańskich badaniach i opracowaniach od lat podkreśla się związek między przemocą wobec zwierząt a przemocą wobec ludzi.

Przywołuje się na przykład dane, według których około 43 proc. sprawców strzelanin szkolnych miało wcześniej historię krzywdzenia zwierząt. To nie znaczy, że każdy taki przypadek prowadzi do przemocy wobec człowieka, ale pokazuje, że takich zachowań nie można lekceważyć.

Natomiast FBI od 2016 roku gromadzi dane o znęcaniu się nad zwierzętami w krajowym systemie raportowania przestępczości jako odrębnej kategorii, a w materiałach biura i literaturze kryminologicznej podkreśla się, że przemoc wobec zwierząt może współwystępować z innymi formami przemocy albo poprzedzać poważniejsze zachowania agresywne. W amerykańskiej praktyce prawnej przekłada się to również na surowość reakcji: wszystkie 50 stanów przewiduje już sankcje za określone formy okrucieństwa wobec zwierząt, a od 2019 roku także prawo federalne penalizuje skrajne akty torturowania zwierząt. To pokazuje, że dla Amerykanów krzywdzenie zwierząt nie jest sprawą marginalną, lecz może być traktowane jako ważny sygnał ryzyka przemocy także wobec ludzi. ●

Rozmawiała Agata Sawczenko

REKLAMA Bydgoszcz-Toruń/34425214

eprasa.pl 3000f0b0ca

Reportaż

Patologie na peryferiach

„Urwę ci łeb", „Powyrywam włosy" – słyszały pielęgniarki od oddziałowej. Kiedy brakowało leków, musiały je pożyczać na innym oddziale.

Jacek Brzuszkiewicz

Szpital w Świdniku (woj. lubelskie) to chluba powiatu i oczko w głowie starostwa. Wyremontowany – głównie za pieniądze unijne – gmach w centrum miasta ma pachnące świeżością korytarze i nowoczesny sprzęt diagnostyczny. W sumie 188 łóżek, pięć oddziałów i wielka inwestycja: rozpoczęta niedawno rozbudowa zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Ale są też problemy, m.in. milionowe zadłużenie. To utrapienia zdecydowanej większości lecznic podległych starostom w całym kraju.

W Świdniku najlepiej pokazywały to preferencje stawiane przed wyborem nowego dyrektora lecznicy w maju zeszłego roku. Wśród 14 punktów planu przedstawionego przez Sylwię Domagałę aż dwanaście dotyczyło oszczędności. Optymalizacja polityki lekowej i procesów zakupu, kontrola rozchodu leków, kontrola kosztów badań diagnostycznych, poprawa efektywności zarządzania – to tylko kilka punktów z przedstawionego planu naprawczego.

Menedżerka Sylwia Domagała, z przeszłością w kilku innych lubelskich lecznicach, po podpisaniu ze starostą sześcioletniego kontraktu zaczęła kompletować zespół. Dołączyła do niego Agnieszka Mielniczuk. Panie znały się m.in. z pracy w innym szpitalu na Lubelszczyźnie.

Mielniczuk w październiku zeszłego roku została szefową pielęgniarek na oddziale wewnętrznym zastępując poprzednią oddziałową, która odeszła ze szpitala praktycznie z dnia na dzień.

Trzeba wiedzieć, że interna to prawdziwe serce w szpitalnym krwiobiegu. Najważniejszy oddział, gdzie leczeni są pacjenci m.in. z chorobami kardiologicznymi, pulmonologicznymi hematologicznymi. Do tego pełna diagnostyka: układu krążenia, badania USG, gastroskopia, kolonoskopia. W sumie ponad 30 łóżek i dwie izolatki. Nad wszystkim czuwa sztab siedmiu lekarzy i 22 pielęgniarek.

Co podkreślali nieraz lekarze, by wszystko działało jak należy, oddział musi być zgrany niczym najdrobniejsze tryby w zegarku. W przeciwnym razie rodzą się problemy.

KATARKI

Milena Kozłowska pracowała na internie w Świdniku od prawie pięciu lat. Ma 36 lat, była tam jedną z bardziej cenionych pielęgniarek. Ma tytuł magistra, specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych, przebyła wiele kursów.

– Po pewnym czasie było widać, że oddziałowa chce sobie nas, pielęgniarki, ugnieść, ułożyć. Zaczynało się bardzo niewinnie, kiedy zwracała się do nas, byśmy wyrzuciły do kosza jej butelkę po mineralnej i papierek po kanapce. Niby nic, ale kiedy zaczynała to robić dość często, a potem przy pacjentach, zaczynało to nas uwierać – opowiada spokojnie Milena Kozłowska.

• **Agnieszka Mielniczuk w październiku zeszłego roku została szefową pielęgniarek na oddziale wewnętrznym szpitala w Świdniku, zastępując poprzednią oddziałową, która odeszła praktycznie z dnia na dzień** FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zdaniem pielęgniarek oddziałowa z tygodnia na tydzień pozwalała sobie na coraz więcej.

Kozłowska: – Dość szybko wśród nas wybrała wąskie grono swoich zaufanych, pokornych pielęgniarek. W zamian za oddanie panie otrzymywały więcej dyżurów w weekendy, za czym, jak wiadomo, idą większe pieniądze. To nie wszystko, bo grono wybranek oddziałowej zapoznawało się z miesięcznym grafikiem z dużym wyprzedzeniem. A my dosłownie na kilka dni przed jego wejściem w życie. Tu nie chodzi o małostkowość, ale każda z nas ma dzieci, rodzinę, starzejących się rodziców, plany i postępowanie przełożonej stawało się coraz większą uciążliwością.

Oddziałowa, według pielęgniarek z interny, w natłoku obowiązków coraz bardziej nie radziła sobie ze stresem.

– Jesień to czas infekcji. Zdarzało się, że dziewczyny musiały przynieść zwolnienie lekarskie, także po to by nie zarażać naszych pacjentów, osób cierpiących, osłabionych, podatnych. Widząc druk L4 na naszym oddziale zaczynała się jazda: krzyki, przekleństwa. I reakcje coraz bardziej chamskie. W stylu: „Katarki to wam z nosa ssakiem powyciągam".

Jak mówi pielęgniarka, atmosfera na oddziale była coraz gorsza.

– Dochodziło także do absurdalnych sytuacji. Z jednej strony nie mogłyśmy chorować, bo zrobimy krzywdę koleżance, która będzie musiała nas zastąpić, z drugiej – nie mogłyśmy przychodzić chore na oddział, żeby nie zarażać. Jeden wielki chaos – mówi Milena Kozłowska.

– Oddziałowa chciała sobie nas, pielęgniarki, ugnieść, ułożyć. Zaczynało się niewinnie, kiedy zwracała się do nas, byśmy wyrzuciły do kosza jej butelkę po mineralnej

MILENA KOZŁOWSKA
pielęgniarka

CIOS W POŚLADEK

Sytuacja na wewnętrznym pod koniec zeszłego roku stawała się coraz bardziej gęsta. Nad oddziałem unosiło się hasło przewodnie oddziałowej: trzeba oszczędzać.

– Pewnego dnia, kiedy po raz kolejny zabrakło konkretnych opatrunków i zwróciłyśmy na to uwagę, oddziałowej, by braki uzupełniła. Oddziałowa oznajmiła wprost przy dziewczynach: „Nie wykonujecie moich poleceń, to ja waszych też nie będę". Czyli karą dla nas był brak tych konkretnych opatrunków – Kozłowska już nie potrafi ukryć nerwów.

I dalej: – Jednak prawdziwy dramat pojawił się, kiedy zaczęto oszczędzać na lekach. Po zgłoszeniu braku danego leku na padaczkę dla kilku pacjentów oddziałowa przy świadkach odpowiedziała: „Radźcie sobie". Nie muszę dodawać, że takie zachowanie było groźne dla zdrowia i życia pacjentów. I w tym przypadku musiałyśmy radzić sobie same, czyli pożyczać leki na innych oddziałach jak w przypadku opatrunków. Innym razem przełożona miała pretensję, że na dyżurze poszło za dużo leków. Dodam, że chodzi o oddział zawsze prawie w całości obłożony. Były to leki podstawowe, antybiotyki. W efekcie znowu były krzyki: „Co my z tymi lekami robimy". A my cerowałyśmy, jak tylko się dało. Leki zamienne, znowu pożyczka z innego oddziału.

Konflikt z czasem zaczął się przenosić na sale chorych. – Dochodziło do upokarzających sytuacji. Oddziałowa potrafiła wejść do sali obserwacyjnej z chorymi, przerwać pracę pielęgniarki z pacjentem tylko po to, by ta poprawiła w pokoju w komputerze tabelkę ekselowską z danymi. Bo oddziałowa sama tego nie ogarniała. To spotkało także mnie, a potem przed pacjentem musiałam się wstydzić. Innym razem oddziałowa potrafiła zrobić awanturę, że koleżanka jej zdaniem niewłaściwie przygotowała butelki na posiewy krwi. W niewłaściwym, jej zdaniem, pomieszczeniu Bo tak sobie wymyśliła – irytuje się Milena Kozłowska.

Zdaniem pielęgniarek poziom agresji oddziałowej rósł, kiedy na swojej drodze napotykała coraz większe problemy.

– Wtedy w stosunku do pielęgniarek zaczynały się inwektywy: „Ty taka stara pielęgniarka jesteś, a takie coś piszesz", „Oj, a twój tata to taki mądry człowiek". Tak przy innych pielęgniarkach. Kiedy napięcie wzrastało, pojawiały się groźby. W stylu: „Urwę ci łeb", „Powyrywam włosy", „Powieszę cię za tego kucyka". Dochodziło też do aktów agresji siłowej. Nie pamiętam już za co, ale jedną z dziewczyn złapała za gumkę od kucyka. Inną uderzyła w pośladek, takim plastikowym koszykiem na leki używanym na oddziale. Wszystkie pielęgniarki widziały. Koleżanka poczuła się zmieszana i upokorzona – relacjonuje Kozłowska.

ZACISNĄĆ ZĘBY

– Oddziałowa zabroniła nam wtedy zgłaszać na zewnątrz, że na oddziale są problemy. Przy świadkach wydała krótkie polecenie: „Nic nie mówić, zacisnąć dupę i zęby". Jasno zabroniła też rozmawiać o problemach z nową panią ordynator – pamięta Kozłowska. I dodaje: – Sytuacja na linii oddziałowa-pielęgniarki była nie do zniesienia. Tymczasem ta sama oddziałowa potrafiła być przesympatyczna wobec swoich przełożonych. Wszystkie to widziałyśmy.

Po kolejnym spięciu z oddziałową jedna z pielęgniarek załamała się i trafiła na oddział psychiatryczny. Pielęgniarki napisały oficjalne pismo do naczelnej pielęgniarki szpitala.

„Pani oddziałowa wprowadza atmosferę strachu. Poniża personel już od pierwszych dni swojej pracy, podkreślając, że „nie będzie dobrą oddziałową dla nas". Opisane działania prowadzą do destrukcji środowiska pracy, obniżenia jakości wykonywania obowiązków oraz realnego zagrożenia dla zdrowia pracowników i bezpieczeństwa pacjentów. (...). Prosimy o potraktowanie sprawy z należytą powagą oraz zachowaniem poufności wobec osób zgłaszających" – napisały. I wymieniły punkt po punkcie wszystkie zarzuty wobec oddziałowej, m.in. dotyczące oszczędzania leków i materiałów opatrunkowych.

Pod dokumentem, który trafił także do rąk dyrekcji szpitala i związku zawodowego, podpisało się 16 pielęgniarek zatrudnionych na internie, czyli zdecydowana większość. Każda wymieniła konkretne sytuacje, które ją spotkały.

Szefostwo szpitala do sprawy musiało podejść poważnie. Oddziałowa została zdegradowana z dniem 1 lutego i przeniesiona na szeregowe stanowisko do szpitalnej izby przyjęć. Na internie jest nowa oddziałowa. Na razie pełni tam obowiązki pierwszej pielęgniarki. Powoli zaczyna naprawiać fatalną atmosferę.

NARUSZENIE

Pracownicy szpitala byli świadkami pożegnania oddziałowej. Pakując rzeczy miała oświadczyć groźnie, że „ona tak tego nie zostawi".

Po pięciu tygodniach Kozłowska dowiedziała, że zostanie odwołana z oddziału wewnętrznego. I przeniesiona do szpitalnego zakładu opiekuńczo-leczniczego. Oficjalnie informacje w tej sprawie otrzymała kilka dni później od dyrekcji świdnickiej lecznicy. Nikt nie przedstawił jej jakichkolwiek powodów przeniesienia.

Pracownicy szpitala: – Proszę sobie wyobrazić, że jedna z pielęgniarek przeniesiona niedawno z zakładu na internę oficjalnie prosiła dyrekcję o powrót na stary oddział. Tam się lepiej czuła. Ale szefostwo na tę zamianę się nie zgodziła. To pokazuje rzeczywiste intencje przełożonych, którzy wyrzucając Kozłowską z inter-

eprasa.pl 3000f0b0ca

ny, chciały ją ukarać – słyszymy w świdnickim szpitalu.

Kozłowska: – Praca na oddziale wewnętrznym to było moje życie. Odbieram to tak, że wyrzucenie z oddziału ma być dla mnie karą za to, że jako pierwsza się wychyliłam i opowiedziałam głośno o nieprawidłowościach, niesprawiedliwościach, niegodziwościach. O złu, które przetoczyło się przez mój oddział. Konieczność przenosin odbieram jednoznacznie.

Pielęgniarka poszła do adwokata.

– W powyższej sprawie mamy do czynienia przede wszystkim z podręcznikowym, bezprawnym naruszeniem ochrony sygnalistów. Także z klasycznym mobbingiem w postaci bezprawnej próby zmiany faktycznego miejsca wykonywanej pracy poprzez przeniesienie Mileny Kozłowskiej na oddział szpitalny wymagający wiedzy i doświadczenia poniżej jej kompetencji – argumentuje mecenas Rafał Choroszyński.

Adwokat w zeszłym tygodniu zawiadomił prokuraturę o popełnieniu przestępstwa, sprawę zgłosił także w inspekcji pracy. Niezależnie od postępowania karnego, domaga się od dyrekcji szpitala w Świdniku przywrócenia swojej klientki na wcześniej zajmowane stanowisko na oddziale wewnętrznym.

Zapytaliśmy dyrekcję szpitala o powody przeniesienia Mileny Kozłowskiej na inny oddział. Za pośrednictwem dyrekcji poprosiliśmy o komentarz do tej sprawy byłą oddziałową. Zapytaliśmy także, jaka była reakcja dyrekcji na pismo pielęgniarek z dnia 8 stycznia, gdzie poinformowały one o poleceniu oddziałowej dotyczącym oszczędzania leków i materiałów opatrunkowych.

Dotąd odpowiedzi nie uzyskaliśmy. ●

Zakopane

Wielkanoc w Tatrach

Zmienia się sposób, w jaki Polacy spędzają Wielkanoc. Zamiast spotkań z rodziną wybierają wyjazdy, m.in. w góry.

Piotr Starmach

• Zdaniem zakopiańskich przedsiębiorców Święta Wielkanocne coraz częściej traktowane są przez turystów po laicku FOT. MAREK PODMOKŁY / AGENCJA WYBORCZA.PL

Na półtora tygodnia przed Wielkanocą nie brakuje pensjonatów, w których wyprzedały się praktycznie wszystkie pokoje. Co ciekawe, dotyczy to głównie niewielkich i tanich kwater, które jeszcze zimą świeciły pustkami.

– Luksusów nie mam, ale też dużo za nocleg nie wołam. Bo ci ludzie to nie tacy, co do kościoła czy na Krupówki idą. Oni u mnie to tylko nocą się pojawiają, a z rana już ich nie ma, bo idą w Tatry.– mówi nam Władysław, właściciel kwater z rejonu ul. Strążyskiej.

Zakopiańscy przedsiębiorcy przyznają, że Święta Wielkanocne coraz częściej traktowane są przez turystów po laicku. Jak dodają, to nie Krupówki czy Gubałówka, lecz tatrzańskie szlaki będą głównym celem przyjezdnych. Liczą jednocześnie, że w górach uda się im zaznać ciszy i spokoju.

– Tatry zimą zawsze są ekonomicznie o wiele bardziej obciążające. Latem z kolei góry są o wiele łatwiejsze – zauważa Karol Wagner z Tatrzańskiej Izby Gospodarczej. Odnosząc się do świątecznych preferencji turystów, dodaje: – Zdecydowana większość ruszy po prostu na piesze wędrówki do wysokości schronisk.

Na szlak

To oznacza, że wielkanocni turyści wynajęte pokoje będą traktować głównie jako punkt wypadowy w Tatry. Dlatego też najbardziej rozchwytywane są te najtańsze pensjonaty. Turyści nie chcą za nie przepłacać, skoro nie spędzą w pokojach dużo czasu.

– Widzimy znacząco większe zainteresowanie Wielkanocą w Zakopanem niż 2-3 lata temu oraz przed pandemią. A są obiekty, które już zgłaszają stuprocentowe obłożenie. Zakładamy, że będziemy mogli mówić o sukcesie, w szczególności, jeśli dopisze pogoda – mówi Karol Wagner.

Według danych hotelarzy obłożenie w Zakopanem sięga już niemal 70 procent. W najbliższych dniach sytuacja może się jednak szybko zmienić. Górale spodziewają się w przyszłym tygodniu lawiny telefonów z pytaniami o wolne pokoje.

Ceny jak z ubiegłego roku

– Widzimy dużo zapytań, które jeszcze „wiszą", bo goście czekają na prognozy. Jeśli będą stabilne, to w ostatniej chwili może dojść jeszcze kilka procent rezerwacji – dodaje przedstawiciel Tatrzańskiej Izby Gospodarczej.

Mediana cen za dwuosobowy pokój ze śniadaniem kształtuje się na poziomie 583 złotych. To praktycznie tyle samo, co w ubiegłym roku. Warto dokładnie sprawdzić lokalizację pensjonatu: okazuje się bowiem, że im bliżej kościoła, tym więcej trzeba zapłacić za nocleg. ●

REKLAMA

Kraj/34425947

NUTRICIA
LIFE-TRANSFORMING NUTRITION

Z okazji Świąt Wielkanocnych życzymy Państwu chwil pełnych spokoju,
nadziei i wiosennego optymizmu.

Życzymy, aby nadchodzące dni przyniosły wiele radości,
a wiosenna energia stała się inspiracją do podejmowania nowych
wyzwań i realizacji planów — zarówno osobistych, jak i zawodowych.

Zarząd i pracownicy
Nutricia Zakłady Produkcyjne w Opolu

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

Wielkanocne Pisanki Darczyńców 2026

W szpitalu powstanie kącik zabaw

Miasto Opole, Nutricia, Uniwersytet Opolski oraz kancelaria SDZLEGAL Schindhelm – oni wspierają tegoroczne Wielkanocne Pisanki Darczyńców.

Sławomir Szymański

Do udziału w Wielkanocnych Pisankach Darczyńców zapraszamy firmy, instytucje, szkoły, uczelnie czy samorządy z Opolszczyzny. Ta akcja charytatywna polega na tym, że Darczyńcy wykupują pisanki wielkanocne, które publikujemy w specjalnym serwisie online. Każda taka pisanka jest ozdobiona logotypem Darczyńcy. Zebrane w ten sposób fundusze zawsze przeznaczamy na określony cel, zwykle dla dzieci.

Małe rzeczy robią dużą różnicę

Środki uzyskane dzięki Wielkanocnym Pisankom Darczyńców przekażemy w tym roku Fundacji Dr Clown, która zaaranżuje kącik zabaw dla dzieci przy poradniach Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu.

– Zaangażowanie Uniwersytetu Opolskiego w akcję „Wielkanocne Pisanki Darczyńców" jest dla nas czymś naturalnym – jako uczelnia związana z Uniwersyteckim Szpitalem Klinicznym w Opolu chcemy wspierać nie tylko proces leczenia, ale też codzienny komfort najmłodszych pacjentów – podkreśla Maciej Kochański, dyrektor Gabinetu Rektora Uniwersytetu Opolskiego.

– Kącik pomoże dzieciom choć na chwilę zapomnieć o stresie związanym z wizytą w szpitalu. To małe rzeczy, które robią dużą różnicę – i właśnie dlatego angażujemy się w takie inicjatywy – zaznacza Kochański.

I dodaje: – Ważny jest dla nas także wymiar wspólnotowy tej akcji – pokazuje ona, jak wiele można osiągnąć dzięki współpracy instytucji, organizacji i mieszkańców regionu. Uniwersytet Opolski chce być częścią takich działań, które realnie przekładają się na poprawę jakości życia w naszym otoczeniu. To również naturalne uzupełnienie naszej misji dydaktycznej – uczymy przyszłych specjalistów nie tylko wiedzy i kompetencji, ale także wrażliwości społecznej i odpowiedzialności za drugiego człowieka – podkreśla Maciej Kochański.

Wśród Darczyńców jest również Opole.

– Miasto Opole z radością dołączyło do akcji „Wielkanocne Pisanki Darczyńców", aby wesprzeć ideę dzielenia się dobrem i budowania wspólnoty wokół świątecznych wartości. Cieszymy się, że zebrane środki zostaną przekazane Fundacji dr Clown, która zaangażuje kącik zabaw dla najmłodszych pacjentów. Wielkanoc – jako czas nadziei – staje się okazją do wspólnego działania na rzecz innych – mówi Arkadiusz Wiśniewski, prezydent Opola.

W naszą akcję zaangażowały się także firma Nutricia oraz kancelaria SDZLEGAL Schindhelm.

Wszystkim Darczyńcom serdecznie dziękujemy! Rzecz jasna, również w imieniu dzieci, które będę korzystać z nowego kącika zabaw.

Mają doświadczenie, stworzą fajne miejsce

W USK w Opolu powstanie przestrzeń przyjazna, otwarta i na pewno dobrze zaprojektowana. Fundacja Dr Clown ma już 27-lat doświadczenia w pracy z najmłodszymi.

Kącik będzie oczywiście ogólnodostępny. Zostanie również przystosowany do potrzeb i oczekiwań dzieci w różnym wieku. Będzie to następne takie miejsce na terenie USK. Pierwszy tego rodzaju kącik stworzyła ta sama fundacja. – Mamy już doświadczenie w projektowaniu i realizacji miejsc zabawy dla małych pacjentów, więc jestem przekonana, że i tym razem stworzymy miejsce bezpieczne, trwałe i dające możliwość zatrzymania uwagi dzieci oczekujących na wizytę u lekarza, dzięki czemu będzie ona przyjemniejsza i mniej stresująca – podkreśla Marta Szewerda-Koszyk, koordynator Fundacji Dr Clown Region Opolszczyzna.

REKLAMA
Opole/34426057

RADOSNYCH ŚWIĄT
Wielkanocnych

Przed nami wyczekiwane Święta Wielkiej Nocy. Niech w tym wyjątkowym czasie Państwa domy i serca wypełni wiara w dobroć, nadzieja na lepsze jutro, miłość do bliźniego oraz zdrowie i uśmiech.
Wszak to okres kojarzony z nowym życiem, wiosennym odrodzeniem i zwycięstwem dobra nad złem.
Wszystkim mieszkańcom i gościom przyjeżdżającym do pięknego Opola życzymy, aby świąteczny nastrój pozostał z nami na kolejne dni, tygodnie i miesiące tego roku.

Barbara Kamińska
Przewodnicząca Rady Miasta Opola

Arkadiusz Wiśniewski
Prezydent Miasta Opola

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

Supermiasta i Superregiony 2026

W Opolu dobrze się żyje na starość

Opole jest na liście miast przyjaznych starzeniu się Światowej Organizacji Zdrowia. Sprawdzamy, jak rozwija politykę senioralną.

Rafał Zieliński

W Opolu zorganizowano pierwsze Dni Seniora w Polsce; w maju odbędą się już po raz 29. W mieście działają m.in. Centrum Informacyjno-Edukacyjne „Senior w Opolu", karta „Opolski Senior", Uniwersytet Trzeciego Wieku.

ROZMOWA Z
MAŁGORZATĄ KOZAK
z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu

RAFAŁ ZIELIŃSKI: Co wyróżnia Opole, jeśli chodzi o politykę senioralną?
MAŁGORZATA KOZAK: Jesteśmy miastem, w którym już w 1987 roku powstał jeden z pierwszych pięciu w Polsce domów dziennego pobytu seniorów. Lata doświadczeń na tym polu spowodowały, że kolejne działania są mocno sprofesjonalizowane, przemyślane. Gdy w 2014 roku uruchomiono opolską Radą Seniorów, to prezydent dał jej od razu budżet na działania. O ile wiem nie było to regułą w każdym mieście. Trzy lata później powstało Centrum Informacyjno-Edukacyjne Senior. Każdy, kto tam trafi od razu dostaje Kartę Seniora, a to wiąże się ze zniżkami w kawiarniach, instytucjach kultury, salonach usługowych, a nawet w warsztatach samochodowych. W centrum seniorzy dostają też informacje o tym, co się w mieście dzieje, gdzie są domy dziennego pobytu, jak załatwić różne sprawy.

Co najbardziej lubią robić opolscy seniorzy?
– Nie wystarczy im już wstęp na basen z Kartą Seniora. Chcą, żeby ktoś z nich wyciskał siódme poty, żeby instruktor poprowadził gimnastykę w wodzie.

Seniorzy bardzo lubią też występować, to jest dla nich gimnastyka umysłu. Wydają tomiki poezji, piszą artykuły do miesięcznika dedykowanego seniorom, są redaktorami, chcą zaistnieć w gazecie wojewódzkiej. Chwalą się tym, co robią i zachęcają innych, żeby też byli aktywni.

Chętnie korzystają z oferty miasta?
– Nie wszyscy, szczególnie dotyczy to samotnych panów. Często, po stracie żony, zamykają się w czterech ścianach i kontakt ze światem mają tylko przez wolontariuszy. Próbują ich wyciągnąć do domu dziennego pobytu na przykład pod pretekstem dobrego obiadu. Oni tam spotykają innych seniorów, zaczynają z nimi rozmawiać, przełamują się. Taki znajomy może na przykład podrzucić pomysł jakiejś wycieczki, przyjścia na zabawę, na spektakl. No i tak pomału kanapowcy wychodzą z domu i wsiąkają program proponowany seniorom. Ale to często długi, żmudny proces.

• **Zastępca dyrektora MOPR Małgorzata Kozak**
FOT. ROMAN ROGALSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Seniorzy dbają o zdrowie?
– Chcą być zdrowi i bardzo ich interesują wszystkie programy prozdrowotne, bardzo chętnie biorą udział w różnego rodzaju spotkaniach i pogadankach na ten temat. Przygotowując posiłki w placówkach wsparcia dziennego zawsze piszemy kaloryczność, jakie są alergeny, bo seniorzy to sprawdzają, wyliczają. Bardzo dużo też czytają, a emerytowani lekarze zawsze są autorytetami dla pozostałych seniorów.

Pomagają im też młodzi?
– Różnie z tym bywa. Osoby starsze czasem mieszkają z rodziną i ich bliscy potrzebują czasem wyjechać, odpocząć albo coś załatwić. Wymyślono więc opiekę wytchnieniową, program zastępstw dla takich opiekunów. Okazuje się, że ci zastępcy często nawiązują relacje z seniorami i gdy kończą się ich dyżury, to i tak ich odwiedzają. To zresztą bardzo naturalne, bo potrzebą starszego człowieka jest posiadanie wnuka, a potrzebą młodego jest czasem kontakt z osobą starszą. Mamy naprawdę sporo takich przyszywanych dziadków i wnuków.

Widząc to wspólnie ze Uniwersytetem Opolskim chcemy budować wolontariat wytchnieniowy. Uczelnia zgodziła się, żeby studenci mieli w ten sposób zaliczoną praktykę.

A co jest do poprawienia?
– Trzeba rozwijać usługi dla osób, które nie opuszczają domu. Dobrze by było, żeby ktoś przychodził do nich na gimnastykę, żeby przyjeżdżał fryzjer czy podolog. Nie wychodzą z domu z różnych przyczyn. Często czegoś się wstydzą, boją. Takie wizyty, kontakty z ludźmi z pewnością im pomogą.

Chcemy też rozwijać gimnastykę umysłu, wydajemy dużo krzyżówek, szarad i innych darmowych publikacji, które rozprowadzamy wśród seniorów, żeby ćwiczyli pamięć. Co trzeci mieszkaniec Opola skończył 60 lat, mamy więc dla kogo dla kogo pracować. ●

REKLAMA
Szczecin/34427632

1 RP

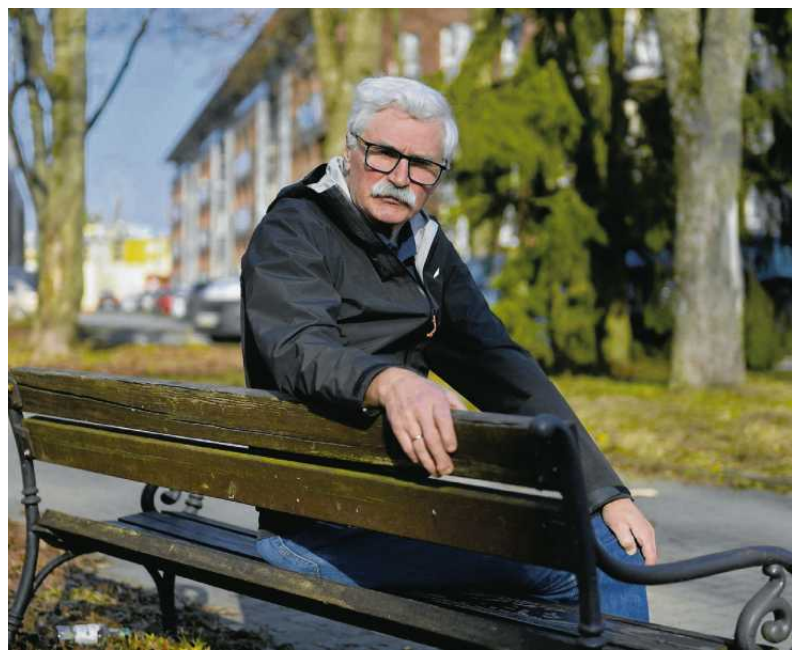
eprasa.pl 3000f0b0ca

Supermiasta i Superregiony 2026

Seniorzy, buntujcie się

Według rządzących 13. i 14. emerytura rozwiązuje wszystkie problemy seniorów.

ROZMOWA ZE
STANISŁAWEM BRZOZOWSKIM
rzecznikiem praw osób starszych województwa warmińsko-mazurskiego, instytucji działającej od 2010 r. w ramach projektu Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa

• **Stanisław Brzozowski od 16 lat broni praw seniorów na Warmii i Mazurach**
FOT. ROBERT ROBASZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

ROBERT ROBASZEWSKI: Jakie według pana są największe bolączki seniorów w takim regionie jak Warmińsko-Mazurskie?
STANISŁAW BRZOZOWSKI: Zauważam dwa główne problemy: wykluczenie komunikacyjne i dostęp do służby zdrowia. One wiążą się ze sobą. Bez połączeń komunikacyjnych trudno dotrzeć do miasta, do lekarzy specjalistów. Są w regionie miasta powiatowe, które nie mają bezpośredniego połączenia z Olsztynem. To dramat. Oczywiście gminy próbują to rozwiązywać w swoim zakresie. Na przykład gmina Braniewo, gdzie z inicjatywy wójta transport publiczny krąży po okolicy i dowozi seniorów z odległych od siebie wsi na zorganizowane dla nich zajęcia, pomaga też dostać się do przychodni i urzędów.

Mimo wszystko nadal wielu emerytów z Warmii i Mazur, chcąc wyjechać poza swoją wieś, jest zdanych na rodzinę czy sąsiada. Przy czym czasami ta pomoc jest bezinteresowna, a czasami trzeba sąsiadowi zapłacić, a nie każdego na to stać.

W konkursie na najlepszą inicjatywę seniorską nagrodziliśmy na przykład radę seniorów gminy Barciany. Chodziło o umożliwienie przeprowadzenia w tej gminie programu profilaktyczno-zdrowotnego „Moje zdrowie". Barciańska rada seniorów przeprowadziła ankiety, zapytała, kto chce zostać zbadany, wyznaczyła terminy. Ludzie nie musieli nigdzie jeździć, przychodnia przyjechała do nich.

Góra przyszła do Mahometa.
– Tak. To był świetny pomysł, ale oparty na staraniach tamtejszych seniorów działaczy. Niestety, wcale nie tak łatwo o lokalnych aktywistów w starszym wieku. Moja wieloletnia obserwacja jest taka, że zadziwiająco dużo osób starszych w kontaktach z urzędami po niekorzystnej dla siebie decyzji spuszcza głowę i odchodzi. Ludzie nie domagają się swoich praw. To w mojej ocenie pozostałość po komunizmie. Myślenie, że urząd ma zawsze rację, że jeśli szpital mnie nie przyjmie, to musi mieć ku temu ważny powód, a gdy wójt powie „nie", to trzeba go słuchać, bo to przedstawiciel władzy i kropka. Mamy wciąż problem z niewyrobionym poczuciem praw obywatelskich. A im dalej od centrum, tym gorzej.

Trzeba też pamiętać, że zaledwie 10-15 proc. emerytów uczestniczy w uniwersytetach trzeciego wieku, kołach zainteresowań etc. Pozostali są wykluczeni społecznie. Tymczasem kontakt z kręgiem szerszym niż własna rodzina, zwłaszcza taka, która się dziadkiem czy babcią średnio interesuje, zawsze wychodzi na dobre.

Został pan rzecznikiem w 2010 r. Jak od tamtego czasu zmieniło się życie seniorów?
– Zmieniło się mimo wszystko na lepsze. Jest więcej rad seniorów, więcej uniwersytetów trzeciego wieku, bo na Warmii i Mazurach ponad 40. Zmniejszyło się wykluczenie cyfrowe i dostęp do internetu. Wszystko idzie niby w dobrym kierunku.

Niby?
– Tak, bo demografia jest nieubłagana. W naszym województwie żyje obecnie ponad 100 tys. osób po osiemdziesiątce, ponad setka stulatków. To oczywiście dobrze, że dłużej żyjemy, tylko że jakość tego życia bywa u wielu emerytów nieciekawa. Tymczasem władza nie zawsze przyjmuje argumenty naszej grupy wiekowej. Niestety, czasem można zauważyć, że według rządzących 13. i 14. emerytura rozwiązuje wszystkie problemy seniorów.

Ci urzędnicy za chwilę lub dwie sami będą mieć siwe włosy.
– Mówimy o tym głośno na spotkaniach z administracją.

Z jakimi problemami przychodzi się do rzecznika praw osób starszych?
– Przychodzi albo dzwoni i, co istotne, nie tylko do mnie, bo jest nas w sumie troje: koleżanka Urszula Wolna pomaga w Elblągu, a kolega Krzysztof Marusiński w Orzyszu. Nasza praca to w dużej mierze pokazywanie możliwości poradzenia sobie z kłopotami, ale też buntowanie seniorów, żeby nie odchodzili ze spuszczoną głową od okienka, gdy usłyszą odmowę.

W praktyce pomagamy często pisać odwołania lub doradzamy, co zrobić w różnych życiowych sytuacjach, które bywają bardzo bolesne, zwłaszcza kiedy dotyczą konfliktów rodzinnych, braku opieki czy przemocy z rąk najbliższych. Gdy, powiedzmy, jakaś kobieta, skarży się na córkę, która ją źle traktuje, zabiera jej kartę do bankomatu i z niej korzysta, to tłumaczę, że to przestępstwo. Ale żeby coś z tym zrobić, należy je zgłosić organom ścigania. Tylko że 85-letnia matka raczej nie doniesie na córkę. Mogę wtedy jedynie doradzać.

Natomiast w przypadku, gdy ktoś uzyskał odmowną odpowiedź dotyczącą jakiegoś świadczenia, to zawsze jest tryb odwoławczy. Siadamy z seniorem czy seniorką, wyciągamy formularz ZUS-owski czy inny, wypełniamy, ta osoba zanosi i czekamy na efekt. Co roku nasza trójka podejmuje łącznie kilkadziesiąt interwencji, każde z nas ma w tym czasie również kilka, kilkanaście spotkań z różnymi grupami seniorskimi w całym regionie.

O tę pomoc proszą częściej kobiety czy mężczyźni?
– Kobiety. Mężczyźni, nawet kiedy czują się pokrzywdzeni, wolą tego nie pokazywać. ●

Rozmawiał Robert Robaszewski

Plebiscyt
Zgłoś najlepsze pomysły

Od kilkunastu dni trwa akcja Supermiasta i Superregiony 2026. W tym roku poświęcamy ją zmianie demograficznej. W tekstach i dyskusjach na łamach „Wyborczej" zastanawiamy się m.in. jak zmieni się życie naszego, coraz szybciej starzejącego się społeczeństwa; z jakimi wyzwaniami będziemy musieli się zmierzyć, jaki wpływ zmiana demograficzna odciśnie na naszym najbliższym otoczeniu, a jaki na polityce?

Pamiętamy przy tym, że starość to nie koniec życia, lecz często czas na realizację swoich pasji. Sprawdzimy jak instytucje państwowe i samorządy wspierają seniorów, wykorzystują ich wiedzę i doświadczenie, jak ich zachęcają do aktywności. Czy oferują wsparcie? Jak docierają do nich z zachętą i informacją?

Okazuje się, że w wielu miastach i regionach realizowane są różne elementy polityki społecznej, której celem jest poprawa dobrostanu seniorów. Prężnie działają uniwersytety trzeciego wieku, oferując przydatną wiedzę i zapraszając na inspirujące spotkania. W wielu miastach, dzielnicach i osiedlach działają kluby seniora, dając nie tylko możliwość ciekawego spędzenia wolnego czasu, ale także tworząc przyjazne miejsca integrujące najstarszych mieszkańców. Miasta tworzą rady seniorów, słuchają ich potrzeb i wychodzą im naprzeciw – w ten sposób urodziły się takie imprezy, jak np. cykl otwartych zabaw tanecznych we Wrocławiu, gdzie przy muzyce różnych dekad spotykają się różne pokolenia. Seniorzy organizują się także sami. Chcą rozmawiać o kobiecości w wieku senioralnym, czytać dzieciom bajki, poznawać muzykę młodego pokolenia, uczyć się poruszania w internecie. Poświęcają swój czas, by pomagać uczniom, np. w odrabianiu lekcji, ale także chętnie służą radą innym seniorom i dyżurując przy telefonie zaufania wspierać ich w trudnych chwilach. Pomysłów, działań, imprez jest w całej Polsce mnóstwo!

Naszej tegorocznej akcji będzie towarzyszył plebiscyt Supermiast i Superregionów, w którym chcemy razem z Czytelnikami wybrać najlepsze pomysły i praktyki, które wspierają seniorów, ułatwiają im życie i zapobiegają ich wykluczaniu.

Do 6 kwietnia czekamy na Wasze propozycje miejsc lub działań, które warto zauważyć i nagłośnić. Najciekawsze poddamy pod głosowanie Czytelników. Piszcie do nas na adres: supermiasta@wyborcza.pl

OGŁOSZENIE
Kraj/34423765

SUPER MIASTA REGIONY
DŁUGOWIECZNI | wyborcza.pl

REKLAMA

PARTNERZY GŁÓWNI
DOLNY ŚLĄSK
Warszawa

PARTNERZY
Mazowsze. serce Polski
Warmia Mazury
Bielsko-Biała Polska Stolica Kultury 2026
Katowice dla odmiany
Kraków
Przemysłowe Opole
Sopot
Wałbrzych

1 RP

eprasa.pl 3000f0b0ca

ROK ZAŁOŻENIA 1995
EDACH
budownictwo

Wesołych Świąt Wielkanocnych

Nasze aktualne inwestycje

Biernackiego 17

Wesoła 10

Przemysłowa 10

ul. Zawieprzycka 8J (parter)
20-228 Lublin

668 208 208
668 222 000

mieszkania@edach.eu
www.edach.eu

Lublin/34427556

eprasa.pl 3000f0b0ca

27 marca 2026 zmarł

Krzysztof Stefaniuk

Z głębokim smutkiem żegnamy naszego serdecznego Przyjaciela.

Będzie nam Go bardzo brakowało.

Synom, Wnukom i całej Rodzinie

składamy wyrazy współczucia i wsparcia.

Kosiccy, Kotułowie, Magierska, Nasalscy,

Pieleszowa, Poniatowscy, Przeciechowscy i Teske

www.nekrologi.wyborcza.pl/34427939

Pani

Kamili Trzebiatowskiej

wyrazy głębokiego współczucia i żalu
z powodu śmierci

Taty

składają

Zarząd i pracownicy
Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o w Szczecinie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34427989

„Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych"

ks. Jan Twardowski

Z ogromnym smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

dr. Krzysztofa Stefaniuka

Drogi Krzysztofie, pozostaniesz w naszych

najlepszych wspomnieniach

Rodzinie

składamy serdeczne wyrazy współczucia

Mirosław i Lucyna

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428131

Z bólem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

ŚP
Józefa Ignora

działacza Wolnych Związków Zawodowych Pomorza Zachodniego,
jednego ze współtwórców NSZZ „Solidarność",
uczestnika podziemnych struktur związkowych,
represjonowanego za swoją działalność przez aparat bezpieczeństwa PRL.

Cześć jego pamięci!

Centrum Solidarności „Stocznia" w Szczecinie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34428133

AB-I.7820.4.4.2025.AS

OBWIESZCZENIE WOJEWODY PODLASKIEGO

Zgodnie z art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.) w związku z art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691),

WOJEWODA PODLASKI PODAJE DO PUBLICZNEJ WIADOMOŚCI

że na wniosek Zarządu Powiatu Łomżyńskiego – właściwego zarządcy drogi, reprezentowanego przez pełnomocnika Pana Łukasza Nowel, działającego na podstawie porozumienia zawartego z Zarządem Województwa Podlaskiego – właściwym zarządcą w zakresie dróg wojewódzkich, wydał decyzję Nr 6/2026 z dnia 27.03.2026 r. znak: AB-I.7820.4.4.2025.AS, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na **rozbudowie dróg wojewódzkich nr 645 i 648 w zakresie rozbudowy skrzyżowania z drogą powiatową nr 1904B (ul. Miastkowska) w miejscowości Nowogród, w ramach zadania „Rozbudowa ul. 11 Listopada oraz ul. Miastkowskiej (fragment drogi powiatowej nr 1904B i 2650B) w miejscowości Nowogród – etap 1"** oraz o zatwierdzeniu podziału nieruchomości, dla której Burmistrz Nowogrodu wydał decyzję z dnia 27.03.2026 r. znak: RG.6220.8.2025, o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia inwestycyjnego pod nazwą „Rozbudowa ul. 11 Listopada oraz ul. Miastkowskiej (fragment drogi powiatowej nr 1904B i 2650B) w miejscowości Nowogród", w zakresie robót budowlanych obejmujących:

a) rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 645 (klasa G) od km 0+000 do km 0+105,00 wraz z budową ronda,
b) rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 648 (klasa Z) od km 0+000 do km 0+075,70 wraz z budową ronda,
c) przebudowę drogi dla pieszych,
d) przebudowę drogi dla pieszych i rowerów,
e) przebudowę zjazdów zwykłych istniejących.
f) rozbiórkę i budowę sieci kanalizacji deszczowej grawitacyjnej,
g) przebudowę przykanalików wraz z wpustami deszczowymi, studniami,
h) rozbiórkę i budowę sieci wodociągowej,
i) przebudowę odgałęzienia hydrantowego wraz z hydrantem nadziemnym.
j) rozbiórkę i budowę sieci elektroenergetycznej napowietrzno-kablowej nN-0,4kV,
k) rozbiórkę i budowę sieci telekomunikacyjnej,
l) budowę kanału technologicznego,

zgodnie z projektem zagospodarowania terenu oraz projektem architektoniczno -budowlanym.

Przedmiotowa inwestycja planowana jest do realizacji na:

– **działkach stanowiących istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 645, o nr:**
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE
POWIAT ŁOMŻYŃSKI
GMINA NOWOGRÓD
obręb 0001 Nowogród: 2038, 2039,

– **działkach stanowiących istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 648, o nr:**
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE
POWIAT ŁOMŻYŃSKI
GMINA NOWOGRÓD
obręb 0001 Nowogród: 119/5, 242,

– **działkach ulegających podziałowi, przeznaczonych pod projektowany pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 645, o nr:**
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE
POWIAT ŁOMŻYŃSKI
GMINA NOWOGRÓD

1. 1145/4 dzielona na działki: 1145/5 o powierzchni 0,0001 ha (przeznaczona pod drogę), 1145/6 o powierzchni 0,0012 ha (przeznaczona pod drogę) oraz 1145/7 o powierzchni 0,3971 ha (w dotychczasowym władaniu),
2. 1763/6 dzielona na działki: 1763/7 o powierzchni 0,0043 ha (przeznaczona pod drogę) oraz 1763/8 o powierzchni 0,0932 ha (w dotychczasowym władaniu),

– działkach stanowiących nieruchomości, z których korzystanie będzie ograniczone (tzw. „czasowe zajęcie"), niezbędnych podczas realizacji inwestycji, o nr:
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE
POWIAT ŁOMŻYŃSKI
GMINA NOWOGRÓD
obręb 0001 Nowogród: 246/1, 243/4, 1763/6 (po podziale 1763/8).

Informuję jednocześnie, iż na wniosek inwestora, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, został nadany ww. decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Zawiadamiam wszystkich zainteresowanych, że z treścią decyzji, która została także zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 03.04.2026 r. na okres 14 dni oraz z dokumentacją sprawy, można zapoznać się w siedzibie Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, ul. Mickiewicza 3, w Punkcie Obsługi Klienta, w godz. 8^{00}-15^{00}, w terminie od dnia 03.04.2026 r. do dnia 17.04.2026 r.

Jednocześnie informuję, iż niniejsze obwieszczenie nie jest wezwaniem do osobistego stawiennictwa, lecz informacją o przysługującym wszystkim zainteresowanym prawie do zapoznania się z treścią decyzji oraz dokumentacją sprawy.

Zapoznanie się z treścią decyzji oraz dokumentacją sprawy będzie możliwe po uprzednim umówieniu się pod wskazanym niżej numerem telefonu na konkretny dzień i godzinę.

Jednocześnie na podstawie art. 9 Kpa informuję, iż wszyscy zainteresowani którzy chcieliby skorzystać w siedzibie organu z prawa zapoznania się z dokumentacją proszona jest o zaopatrzenie się we własny sprzęt (aparat fotograficzny, telefon komórkowy, kartkę i długopis do sporządzenia odpisu lub notatek). Istnieje również możliwość kontaktu telefonicznego z tutejszym organem (pod numerem telefonu 85 74 39 483) oraz przesłania w formie elektronicznej przez pracownika organu, po uprzednim zwróceniu się z taką prośbą (za pośrednictwem e-doręczeń: AE:PL-52577-37419-UFVCE-33), części dokumentacji (**w miarę możliwości technicznych, pojedyncze strony**) w formie skanu na adres wskazany przez wszystkich zainteresowanych.

Białystok/34427809

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

Dziel się wspomnieniami o bliskich, których już z nami nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

eprasa.pl 3000f0b0ca

Prezydent Miasta Radomia
informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30
zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1145 z późn. zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu przy ulicy:
Długiej (obr. 0061 Halinów, ark. 72), działki oznaczone w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr 662/1 o pow. 4 m2, 662/2 o pow. 24 m2, 662/3 o pow. 8 m2, 662/4 o pow. 9 m2, 662/5 o pow. 8 m2, 662/6 o pow. 8 m2, 662/7 o pow. 8 m2, 662/8 o pow. 8 m2, 662/9 o pow. 4 m2, 662/10 o pow. 3 m2, 662/11 o pow. 8 m2, 662/12 o pow. 3 m2, 662/13 o pow. 8 m2, 662/14 o pow. 27 m2, 662/15 o pow. 7 m2.
Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta Nr RA1R/00023921/3.

Radom/34428000

Prezydent Miasta Radomia
informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30
zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 1145 ze zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia przeznaczonej do zbycia w trybie bezprzetargowym, położonej w Radomiu przy ulicy:
– **ul. Sycyńskiej,** oznaczonej w ewidencji gruntów miasta Radomia jako działka nr 4468 o pow. 532 m² obr. 0080 – Żakowice, KW Nr RA1R/00082331/1.

Radom/34427991

INFORMACJA

o wywieszeniu wykazów nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę lub najem.

Burmistrz Miasta Rypin informuje,
że w siedzibie Urzędu Miasta Rypin ul. Warszawska 40 wywieszono do dnia 20 kwietnia 2026 roku
wykazy nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę lub najem.
Bliższych informacji udziela Wydział Nieruchomości i Środowiska Urzędu Miasta Rypin ul. Warszawska 40, pok. 108, telefon: 54 280 96 27.

Bydgoszcz-Toruń/34428163

Burmistrz Solca Kujawskiego,
stosownie do art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 2026.399 t.j.) podaje do publicznej wiadomości, że na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim przy ul. 23 Stycznia 7 oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu został wywieszony na okres 21 dni (od 1.04.2026 r. do 22.04.2026 r.)
WYKAZ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWEJ PRZEZNACZONEJ DO UŻYCZENIA,
położonej na terenie miasta Solec Kujawski z przeznaczeniem pod działalność handlową, usługową, gastronomiczną, ogródek gastronomiczny, strefę relaksu, animacje, food truck oraz inne przyczepy do prowadzenia działalności handlowo-usługowej i gospodarczej.

Bydgoszcz-Toruń/34428232

NOWOŚĆ
Słówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki
Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ
Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację
POBIERZ Z Google Play
Pobierz w App Store

OGŁOSZENIE

Szczecińska Spółdzielnia Mieszkaniowa z siedzibą przy ul. Jodłowej 7A w Szczecinie ogłasza przetarg nieograniczony w oparciu o „Regulamin zamówień na roboty, usługi i dostawy na rzecz Szczecińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej"

na wykonanie robót polegających na wymianie poziomej instalacji gazowej w piwnicach budynków położonych w Szczecinie w zasobach Osiedla „Mickiewicza" Szczecińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

zadanie 1: ul. Ratajczaka 23, 24, 25, 26, 27; ul. Ratajczaka 12, 13, 14; ul. Ratajczaka 19, 20, 21; ul. Ratajczaka 6, 8, 11; ul. Żwirki i Wigury 18; ul. Konopnickiej 33; ul. Wandy 1.

zadanie 2: ul. Jana Styki 3, 4, 5; ul. Jana Styki 27, 29, 31, 33 ul. Włodkowica 26,30 ; ul. Piramowicza 8, 9, 10; ul. Żwirki i Wigury 7, 9, 11; ul. Wita Stwosza 12, 14; ul. Żwirki i Wigury 12.

Każde z zadań traktowane będzie jako odrębne zamówienie.

Termin wykonania: po 35 dni roboczych na każde zadanie.

Informacje o przedmiocie przetargu, warunkach zamówienia oraz SIWZ można otrzymać w formie elektronicznej - mickiewicza@ssm-szczecin.pl lub tel. 512 158 143 lub 91-487-39-58.

Na podstawie § 30 pkt. 1 Regulaminu zamówień na roboty, usługi i dostawy na rzecz SSM Zamawiający odstępuje od wniesienia wadium. Oferty należy składać w siedzibie Administracji Osiedla „Mickiewicza", przy ul. Brodzińskiego 49 w Szczecinie, do godziny **10^{50}** w dniu **20.04.2026r.**

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie Administracji Osiedla „Mickiewicza", przy ul. Brodzińskiego 49 w Szczecinie o godzinie **11^{00}** w dniu **20.04.2026 r.**

Termin związania z ofertą wynosi 60 dni.

SSM zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu z ważnych przyczyn, lub zamknięcia postępowania bez wybrania którejkolwiek z ofert.

Szczecin/34428009

OBWIESZCZENIE
Prezydenta Miasta Lublin
o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311) zawiadamiam **o wszczęciu postępowania administracyjnego** na wniosek złożony przez:

Prezydenta Miasta Lublin reprezentowanego przez
Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:
budowy odcinka drogi gminnej – ulicy dojazdowej do ul. Władysława Orkana w Lublinie od km 0+026,04 do km 0+122,03 wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz oświetlania ulicznego na działkach:
1. W LINIACH ROZGRANICZAJĄCYCH INWESTYCJI

budowy odcinka drogi gminnej – ulicy dojazdowej	
066301_1 Miasto Lublin obręb 30 – Rury Wizytkowskie	
ark. 1	35/1 (35/30), 35/27 (35/33)
ark. 13	8/3, 8/6 (8/7)

w nawiasie podano działkę po podziale
2. POZA LINIAMI ROZGRANICZAJĄCYMI TEREN INWESTYCJI

pod budowę i przebudowę sieci uzbrojenia	
066301_1 Miasto Lublin obręb 30 – Rury Wizytkowskie	
ark. 1	35/17

w nawiasie podano działkę po podziale

Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Lublin, stronie internetowej Urzędu oraz w prasie lokalnej.
Strony niniejszego postępowania mogą się zapoznać z aktami oraz składać uwagi i wnioski w przedmiotowej sprawie w Wydziale Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Lublin przy ul. Wieniawskiej 14 (X piętro, pok. 1000, tel. 81-466-22-41) w terminie 7 dni od dokonania zawiadomienia.
W sprawach, w których niezbędne jest stawiennictwo osobiste oraz w przypadku zamiaru zapoznania się z aktami sprawy osobiście, ze względów organizacyjnych i w trosce o Państwa bezpieczeństwo należy wcześniej umówić wizytę telefonicznie.

Lublin/34427735

Prezydent Miasta Radomia
informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30
zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. 2024, poz. 1145 ze zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia przeznaczonej do zbycia w trybie bezprzetargowym celem poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej.
– nieruchomość gruntowa ozn. nr 41/33 (Obr. 0060 – Zamłynie, ark. 48) o pow. 8 m², położona przy ul. Chłopskiej w Radomiu. Stan prawny ww. nieruchomości uregulowany jest w KW Nr RA1R/00065681/4.

Radom/34427993

Prezydent Miasta Radomia
informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30
zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. j. Dz. U. 2024, poz. 1145 ze zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia przeznaczonej do zbycia w trybie bezprzetargowym celem poprawy warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej.
– nieruchomość gruntowa ozn. nr 35/1, 39/7, 34/1 (Obr. 0090 – Mariackie, ark. 90) o łącznej pow. 269 m², położona w rejonie ul. Broni/Planty w Radomiu. Stan prawny ww. nieruchomości uregulowany jest w KW Nr RA1R/00149882/6.

Radom/34427995

OGŁOSZENIE
O ROZPOCZĘCIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

w sprawie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Zabór

Na podstawie art. 17 pkt 11 w trybie art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2024r. poz. 1130 z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.), **zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych w sprawie projektów:**
- **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Brzoskwiniowej i Działkowej w obrębie Droszków, gm. Zabór**
- **zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie Czarna, gm. Zabór,**

w dniach **od 3 kwietnia 2026 r. do dnia 5 maja 2026 r.**
Wyżej wymienione projekty planów miejscowych są dostępne w siedzibie Urzędu Gminy Zabór, ul. Lipowa 15, 66-003 Zabór, pok. 25, w godzinach pracy Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie: https://bip.gminazabor.pl/ w zakładce: Ogłoszenia/Zagospodarowanie przestrzenne.
Konsultacje społeczne będą prowadzone w dniach od **3 kwietnia 2026 r. do dnia 5 maja 2026 r. i obejmą:**
- spotkanie otwarte poprzedzone prezentacją projektów planów, które odbędzie się 14 kwietnia 2026 r. o godz. 15.45 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Zabór, ul. Lipowa 15;
- dyżur projektanta w dniu 14 kwietnia 2026 r. w godz. 16.15 – 16.45, w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Zabór, ul. Lipowa 15;
- zbieranie uwag do projektu planu w dniach od 3 kwietnia 2026 r. do dnia 5 maja 2026 r.

Zgodnie z art. 8i ust. 1, pkt 1 ustawy, zainteresowani mogą wnieść uwagi do projektu planu opracowywanego na podstawie w/w uchwały w terminie prowadzenia konsultacji społecznych.
Uwagi należy składać do Wójta Gminy Zabór:
1) na adres Urzędu Gminy Zabór, ul. Lipowa 15, 66-003 Zabór;
2) na adres: ugzabor@gminazabor.pl
3) za pośrednictwem platformy ePUAP lub adresu do e-Doręczeń.
Uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego (dostępnego w siedzibie Urzędu Gminy lub na stronie https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/formularz-pisma-dotyczacego-aktu-planowaniaprzestrzennego).
Stosownie do przepisu art. 40 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn. zm.) uwagi do prognozy oddziaływania na środowisko mogą być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres: ugzabor@gminazabor.pl, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 5 maja 2026 r.
Zgodnie z art. 8g ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Wójt Gminy Zabór
/-/ Robert Sidoruk

KLAUZULA INFORMACYJNA
Zgodnie z art.13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawach ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/ WE informuję, iż:
1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Gmina Zabór
2. Będziemy przetwarzać Pani/Pana dane osobowe w ramach sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
3. Pełen zakres informacji na temat przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej (https://bip.gminazabor.pl/735/4468/Klauzula_informacyjna/) oraz w siedzibie Administratora

Lubuskie/34428058

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY BOJADŁA
o przystąpieniu do sporządzenia
miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ewidencyjnych dla terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Bojadła, Kartno i Pyrnik Młynkowo o nazwie MPZP BOJADŁA-KARTNO-PYRNIK.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy w Bojadłach uchwały Nr XXV.125.2025 z dnia 22 grudnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Bojadła, Kartno i Pyrnik Młynkowo o nazwie MPZP BOJADŁA-KARTNO-PYRNIK.
Obszar opracowania planu miejscowego obejmuje tereny położone w obrębach ewidencyjnych Bojadła, Kartno i Pyrnik Młynkowo, zgodnie z załącznikiem graficznym do uchwały Nr XXV.125.2025 z dnia 22 grudnia 2025 r.

Informacje i dane o przystąpieniu do sporządzenia ww. aktu planowania przestrzennego wraz powyższą uchwałą udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Bojadłach w zakładce Rejestr urbanistyczny – Planowanie przestrzenne / Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego / Zachowanie aktualnej funkcji terenu pod adresem: https://bip.bojadla.pl/440/2600/Uchwala_z_dn__22_12_2025_o_przystapieniu_do_MPZP/

Zgodnie z art. 17 pkt 1 ww. ustawy zainteresowani mogą składać wnioski dotyczące planu miejscowego. Wnioski należy składać na piśmie na adres Urzędu Gminy w Bojadłach ul. Sulechowska 35 66-130 Bojadła lub w wersji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym na adres: urzad@bojadla.pl lub na adres skrzynki EPUAP: /o7tq6q0c9r/skrytka lub na adres E-doręczenia: AE:PL-37843-60681-VFSAU-26 w nieprzekraczalnym terminie do dnia 24 kwietnia 2026 r. Wniosek powinien zawierać imię i nazwisko lub nazwę oraz adres wnioskodawcy, przedmiot wniosku oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy. Wnioski należy składać na formularzu, którego wzór został określony w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz.U. z 2023 r. poz. 2509). Formularz dotyczący aktu planowania przestrzennego dostępny jest w Urzędzie Gminy w Bojadłach ul. Sulechowska 35 66-130 Bojadła oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Bojadłach w zakładce Rejestr urbanistyczny – Planowanie przestrzenne / Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego / Zachowanie aktualnej funkcji terenu pod adresem: https://bip.bojadla.pl/440/2600/Uchwala_z_dn__22_12_2025_o_przystapieniu_do_MPZP/
w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Na podstawie art. 39 ust. 1 oraz w związku z art. 30 i 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) podaję do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Bojadła, Kartno i Pyrnik Młynkowo o nazwie MPZP BOJADŁA-KARTNO-PYRNIK w oparciu o uchwałę Rady Gminy w Bojadłach Nr XXV.125.2025 z dnia 22 grudnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie ewidencyjnym Bojadła, Kartno i Pyrnik Młynkowo o nazwie MPZP BOJADŁA-KARTNO-PYRNIK.

Z dokumentacjami spraw można zapoznać się w siedzibie Urzędu Gminy w Bojadłach ul. Sulechowska 35 66-130 Bojadła, w pokoju nr 2 w godzinach pracy Urzędu.

Zainteresowani mogą składać uwagi i wnioski w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 24 kwietnia 2026 r. w formie:
1. pisemnej do Wójta Gminy Bojadła, na adres: ul. Sulechowska 35 66-130 Bojadła, lub
2. ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Gminy w Bojadłach przy ul. Sulechowska 35 66-130 Bojadła, w pokoju nr 2 w godzinach pracy Urzędu, lub
3. za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, oznaczone tematem: „MPZP BOJADŁA-KARTNO-PYRNIK", na adres e-mail: urzad@bojadla.pl lub na adres skrzynki EPUAP: /o7tq6q0c9r/skrytka lub na adres E-doręczenia: AE:PL-37843-60681-VFSAU-26

Uwaga lub wniosek powinna zawierać imię i nazwisko lub nazwę, adres wnioskodawcy oraz przedmiot uwagi lub wniosku.
Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Bojadła.

Informacje o przetwarzaniu danych osobowych zawartych we wniosku zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Bojadłach w zakładce RODO pod adresem: https://bip.bojadla.pl/266/RODO/

/-/ Wójt Gminy Bojadła
Krzysztof Gola

Lubuskie/34428160

eprasa.pl 3000f0b0ca

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

NOWA PRZESTRZEŃ DLA KULTURY, EDUKACJI I INNOWACJI

Centrum Kultury Stary Młyn w Chełmie

Miasto Chełm realizuje projekt pn. „Centrum Kultury Stary Młyn – adaptacja budynku dawnego młyna w Chełmie na potrzeby działalności kulturalnej”, który zakłada kompleksową rewitalizację budynku dawnego młyna i dostosowanie go do potrzeb nowoczesnej instytucji kultury.

Przedsięwzięcie jest współfinansowane w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, w ramach działania FENX.07.01 „Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej”, priorytet FENX.07 Kultura.

Całkowita wartość projektu wynosi 44 442 530,84 zł, z czego 28 398 823,98 zł stanowi dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej. Realizacja inwestycji zaplanowana jest do 30 czerwca 2028 roku.

Nowoczesna infrastruktura w historycznej przestrzeni

Celem projektu jest wzmocnienie roli kultury jako istotnego czynnika rozwoju gospodarczego oraz narzędzia integracji społecznej mieszkańców Chełma i regionu.

Dzięki realizacji inwestycji miasto rozszerzy ofertę kulturalną, podniesie jej jakość oraz zwiększy jej dostępność dla wszystkich grup społecznych. Projekt przyczyni się również do poprawy ładu przestrzennego poprzez rewitalizację zdegradowanego obiektu poprzemysłowego i nadanie mu nowych, społecznie użytecznych funkcji.

Dostępność, cyfryzacja i rozwój kompetencji

Zrewitalizowany budynek stanie się nowoczesnym centrum kultury o szerokim spektrum działalności. Powstanie w nim wielofunkcyjna sala widowiskowa, umożliwiająca realizację spektakli repertuarowych Teatru Ziemi Chełmskiej oraz występów amatorskich grup artystycznych. Obiekt stworzy również warunki do organizacji wydarzeń z wykorzystaniem multimediów i zaawansowanych technik audiowizualnych.

Nowoczesną przestrzeń wystawienniczą zyska Muzeum Ziemi Chełmskiej, które dzięki inwestycji rozszerzy swoją działalność ekspozycyjną i edukacyjną. W budynku powstaną także sale warsztatowe przeznaczone do prowadzenia zajęć teatralnych, muzycznych i plastycznych dla dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób ze szczególnymi potrzebami.

Projekt zakłada zapewnienie pełnej dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-promocyjnej, zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. Istotnym elementem przedsięwzięcia będzie również rozwój współpracy międzynarodowej, w tym partnerstwo z podmiotem z Uteny na Litwie.

Kultura jako impuls rozwojowy miasta

Centrum Kultury Stary Młyn zwiększy udział mieszkańców w życiu kulturalnym oraz przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Chełma. Inwestycja stanie się impulsem do rozwoju społeczeństwa cyfrowego oraz wdrażania innowacji społecznych.

Realizacji projektu towarzyszyć będą działania informacyjne i promocyjne, obejmujące m.in. uruchomienie strony internetowej, produkcję filmu promocyjnego oraz organizację weekendu otwarcia centrum.

Lublin/34427788

GN.6840.2.2026.JS

Narewka dnia 03.04.2026 r.

Ogłoszenie Nr 1/2026
Wójta Gminy Narewka
z dnia 03.04.2026 r.

w sprawie **sprzedaży nieruchomości**, stanowiących własność Gminy Narewka, w drodze publicznego przetargu ustnego nieograniczonego:

Lp	Oznaczenie nieruchomości		Pow. w m²	Nr KW	Cena wywoławcza w zł netto	Koszty przygotowania dokumentacji w zł	Wysokość wadium w zł	Przeznaczenie nieruchomości/sposób zagospodarowania	Przetarg	Uwagi
	Obręb	Nr działki								
1.	**NAREWKA**	**776**	**664**	BI2P/00009194/8	**45.000,-**	**519,-**	**4.500,-**	MPZP – brak, SUiKZP – tereny zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej z miejscami pracy	pierwszy	
2.	**ŁUKA**	**1052/16**	**1119**	BI2P/00016104/3	**73.000,-**	**519**	**7.300,-**	w MPZP- tereny zabudowy letniskowej	pierwszy	
3.	**TARNOPOL**	**367/5 368/11**	2597 3230 **5827**	BI2P/00014323/0 BI2P/00014322/3	**161.000,-**	**519,-**	**16.100,-**	w MPZP- w większej części tereny zabudowy letniskowej, w mniejszej części (część działki 368/11) tereny gruntów ornych i użytków zielonych; większa część terenów zabudowy letniskowej wyłączona z zabudowy	pierwszy	
4.	**ŁUKA**	**1107/4**	**1279**	BI2P/00016068/8	**78.000,-**	**519,-**	**7.800,-**	MPZP – tereny zabudowy letniskowej	pierwszy	
5.	**ŁUKA**	**1099/24**	**826**	BI2P/00016068/8	**50.000,-**	**519,-**	**5.000,-**	MPZP - w części tereny zabudowy letniskowej (ML) oraz w części pod tereny zieleni izolacyjno-krajobrazowej i leśnej o funkcjach rekreacyjnych i ograniczonych gospodarczych, z urządzeniami handlu i małej gastronomii (Z2)	pierwszy	
6.	**ŁUKA**	**1099/25**	**800**	BI2P/00016068/8	**48.600,-**	**519,-**	**4.860,-**	MPZP - w części tereny zabudowy letniskowej (ML) oraz w części pod tereny zieleni izolacyjno-krajobrazowej i leśnej o funkcjach rekreacyjnych i ograniczonych gospodarczych, z urządzeniami handlu i małej gastronomii (Z2)	pierwszy	
7.	**ŁUKA**	**1099/26**	**800**	BI2P/00016068/8	**48.600,-**	**519,-**	**4.860,-**	MPZP - w części tereny zabudowy letniskowej (ML) oraz w części pod tereny zieleni izolacyjno-krajobrazowej i leśnej o funkcjach rekreacyjnych i ograniczonych gospodarczych, z urządzeniami handlu i małej gastronomii (Z2)	pierwszy	
8.	**ŁUKA**	**1099/27**	**800**	BI2P/00016068/8	**48.600,-**	**519,-**	**4.860,-**	MPZP - w części tereny zabudowy letniskowej (ML) oraz w części pod tereny zieleni izolacyjno-krajobrazowej i leśnej o funkcjach rekreacyjnych i ograniczonych gospodarczych, z urządzeniami handlu i małej gastronomii (Z2)	pierwszy	
9.	**ŁUKA**	**1099/28**	**836**	BI2P/00016068/8	**47.800,-**	**519,-**	**4.780,-**	MPZP - w części tereny zabudowy letniskowej (ML) oraz w części pod tereny zieleni izolacyjno-krajobrazowej i leśnej o funkcjach rekreacyjnych i ograniczonych gospodarczych, z urządzeniami handlu i małej gastronomii (Z2)	pierwszy	

1. Przetarg odbędzie się dnia **13.05.2026r. o godzinie 9⁰⁰ w Urzędzie Gminy Narewka w sali konferencyjnej.**
2. Warunkiem przystąpienia do przetargu jest **wpłata wadium** (w środkach pieniężnych), w terminie **do dnia 10.05.2026r.** na konto Urzędu: BS Brańsk 10 8063 0001 0030 0300 0185 0007.
3. Za datę wpłaty wadium uważa się wpływ środków pieniężnych na konto urzędu.
4. Wpłacając wadium należy wyraźnie zaznaczyć na jaką nieruchomość dokonana jest wpłata, a w przypadku przystąpienia do licytacji na więcej niż jedną nieruchomość, dowody wpłaty wadium należy dokonywać osobno. Wadium wpłacone przez uczestnika przetargu, który przetarg wygra, zalicza się na poczet ceny nabycia nieruchomości.
5. Pozostałym uczestnikom przetargu wadium zwraca się niezwłocznie (do 3 dni od dnia przetargu) przelewem na konto.
6. Zapłata pozostałej części należności za zakup nieruchomości musi nastąpić przed zawarciem aktu notarialnego, z odpowiednim wyprzedzeniem tak, aby środki pieniężne znalazły się na rachunku bankowym tut. Urzędu, przed zawarciem umowy.
7. W przypadku uchylania się od zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości przez osobę, która przetarg wygra, wpłacone wadium przepada na rzecz organizatora przetargu.
8. Postąpienie nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej.
9. Do ceny uzyskanej w wyniku licytacji zostanie doliczony podatek VAT zgodnie z obowiązującymi przepisami.
10. Koszty wskazania granic sprzedawanych nieruchomości pokrywa nabywca.
11. Nieruchomości będące przedmiotem sprzedaży nie są obciążone ograniczonymi prawami rzeczowymi ani ograniczeniami w rozporządzaniu.
12. Koszty związane z zawarciem umowy notarialnej ponosi nabywca.
13. Uczestnicy przystępujący do przetargu zobowiązani są do przedłożenia komisji przetargowej dowodu wpłaty wadium i dokument stwierdzający tożsamość (dowód osobisty lub paszport, NIP, PESEL) lub pełnomocnictwo uprawniające do występowania w imieniu osoby fizycznej/prawnej.
14. W przypadku osób prawnych – umowa spółki, aktualny wyciąg rejestru, aktualna lista wspólników oraz pełnomocnictwa do występowania w imieniu spółki.
15. Małżonkowie biorą udział w przetargu osobiście lub okazują pełnomocnictwo drugiego małżonka.
16. Do nabycia nieruchomości przez oferenta zagranicznego mają zastosowanie odpowiednie przepisy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców.
17. Zastrzega się sobie prawo unieważnienia przetargu w przypadku zaistnienia uzasadnionych przyczyn.
18. Na podstawie art. 136, 137 ustawy o gospodarce nieruchomościami informuje się, o możliwości złożenia wniosku o zwrot wywłaszczonej nieruchomości poprzednim właścicielom lub ich spadkobiercom.
19. Niniejsze ogłoszenie stanowi zaproszenie osób zainteresowanych do wzięcia udziału w przetargu.
20. Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Gminy Narewka, ul. Białowieska 1, 17-220 Narewka, pokój Nr 5, tel. 85 682 98 95, lub na stronie www.narewka.pl, www.bip.ug.narewka.wrotapodlasia.pl.

*mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
*suikzp – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
*wz – warunki zabudowy

WÓJT GMINY NAREWKA
Jarosław Gołubowski

Białystok/34428153

eprasa.pl 3000f0b0ca